የሐዋርያው ጴጥሮስ መልእክት – አንደኛ

መግቢያ

ጸሐፊውና የተጻፈበት ጊዜ

ጸሐፊው ራሱን ሐዋርያው ጴጥሮስ እንደ ሆነ ገልጾአል (1፥1)፤ የመልእክቱም ይዘትና ባሕርይ ጸሐፊው እርሱ መሆኑን የሚደግፍ ነው (የ1፥12፤ 4፥13፤ 5፥1-2፡ 5:13 ማብ ይመ)። በተጨማሪም መልእክቱ በወንጌሎችና በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያሉትን ታሪኮችና ቃላት የጴጥሮስን አባባሎች የሚያንጸባርቁ ናቸው። የመልእክቱ ዋና ሐሳብ፣ ጌታ በምድር ላይ በነበረ ጊዜ፣ በሐዋርያት ዘመን የጴጥሮስ ልምምድና ከሰዎች ጋር የነበረው ኅብረት ምን ይመስል እንደ ነበር የሚያመለክት ነው። ጳውሎስንና መልእክቶቹን እንደሚያውቅም በ2ጴጥ 3፥15-16፤ በገላ 1፥18፤ 2፥1-21 ላይ ተገልጾአል። ስለዚህ ይህ መልእክት ጳውሎስ ከጻፋቸው ደብዳቤዎች ጋር በሐሳብ አንድነትና በአገላለጽ ቢመሳሰል አያስገርምም።

1ኛ ጴጥሮስ ከመጀመሪያው አንሥቶ አምነት የተጣለበት የሐዋርያው የጴጥሮስ ሥራ እንደ ሆነ የታወቀ ነው፤ ይህንንም ጴጥሮስ ቀደም ሲል ጽፎት የነበረውን የመጀመሪያ መልእክቱን በማስታወስ በ2ጴጥ 3፥1 ላይ አመልክቶአል። 1ኛ ቀሌሚንጦስ (95 ዓ.ም.) ከ1ኛ ጴጥሮስ ጋር ዕውቅና አለው። የሐዋርያው ዮሐንስ ደቀ መዝሙር የነበረው ፖሊካርፕ ወደ ፊልጵስዮስ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ ውስጥ 1ኛ ጴጥሮስን ተጠቅሞበታል። "የእውነት ወንጌል" ጸሐፊም (140-150) ዓ.ም.) 1ኛ ጴጥሮስን ያውቅ ነበር። በ4ኛው ምእተ ዓመት የነበረው ኢውሳብዮስ ይህ መልእክት በመላው ዓለም ተቀባይነት ያለው መሆኑን አመልክቶአል።

ይህን መልእክት የጻፈው ጴጥሮስ መሆኑን ስለ አዲስ ኪዳን መጻሕፍት ትክክለኛነት የመሰከሩት የጥንት የቤተ ክርስቲያን አባቶች አረጋግጠዋል፤ እነርሱም ኤሬኔዎስ (140-203 ዓ.ም.)፣ ተርቱሊያን (150-222 ዓ.ም.)፤ የእስክንድሪያው ቀሌሚንጦስ (155-215) እና አሪገን (185-253 ዓ.ም.) ናቸው። ስለዚህ መልእክቱ በጴጥሮስ የተጻፈ ለመሆኑ ጥንታዊና ጠንካራ ድጋፍ እንዳለው ከዚህ መረዳት ይቻላል።

የተጻፈበት ቦታ

ጴጥሮስ የመጀመሪያ መልእክቱን በጻፈበት ጊዜ በባቢሎን ነበር (5፥13)። ባቢሎንን በተመለከተ የተለያዩ ሐሳቦች ቀርበዋል፤ (1) የወታደር ሰፈር የነበረው የግብጻውያን ባቢሎን፣ (2) የመስጴጦማውያን ባቢሎን፣ (3) ኢየሩሳሌም፣ (4) ሮም የሚሉት ይገኙበታል። ጴጥሮስ "ባቢሎን" የሚለውን ስም ልክ እንደ ራእይ መጽሐፍ (የራእ 17፥9-10 ማብ ይመ) በምሳሌነት ሳይጠቀም አይቀርም፤ ጴጥሮስ በመጨረሻው የሕይወት ዘመኑ በሮም እንደ ነበረ በአፈ ታሪክ ተነግሮአል። የጥንት ጸሐፊዎች የመጀመሪያው የጴጥሮስ መልእክት በሮም እንደ ተጻፈ መስክረዋል። በሌላም በኩል ባቢሎን በመጀመሪያው ምእተ ዓመት በኤፍራጠስ ወንዝ አቅራቢያ የምትገኝ ትንሽ ከተማ እንደ ነበረች ታውቆአል። ከዚህም በላይ (1) የራእይ መጽሐፍ እስከ ተጻፈበት ጊዜ ድረስ (95 ዓ.ም.)፣ ባቢሎን የሮም ምሳሌ ሆና መጠቀሷን የሚያመለክት ማስረጃ ያለመኖሩ፣ (2) የ5፥13 ሐሳብ ምሳሌያዊ አነጋገር ወይም ምስጢራዊ ትርጉም ያለው አይደለም የሚሉ ናቸው።

የመልእክቱ ተደራሲያን

የ1፥1 ማብ ይመ።

መሪ ሐሳብ

የመጀመሪያው የጴጥሮስ መልእክት አጭር ደብዳቤ ቢሆንም የተለያዩ አስተምህሮችን ያካተተ ነው፤ ስለ ክርስትና ሕይወትና ስለ ክርስቲያናዊ ግዴታዎችም ብዙ ነገሮችን ይዳስሳል። ይህ መልእክት ብዙ የተለያዩ መሪ ሐሳቦች መያዙ የሚያስገርም አይደለም። የተለያዩ አንባቢዎች መጽሐፉ ስለሚናገረው መሪ ሐሳብ የተለያየ አቋም አላቸው። ለምሳሌ ያህል:- ስለ መለያየት፣ ስለ መከራና ስለ ስደት፣ ስለ መከራና ስለ ክብር፣ ስለ ተስፋ፣ ስለ መናኝ ጉዞና ስለ ድፍረት እንዲሁም ስለ እውነተኛው የእግዚአብሔር ጸጋ ይናገራል ይላሉ። ጴጥሮስ በመልእክቱ፣ አማኞች የቆሙበት ጸጋ እውነተኛ የእግዚአብሔር ጸጋ መሆኑን በመግለጽ "ለመከራችሁና ለመስክርላችሁ" ነው ይላቸዋል (5፥12)። ይህ የደብዳቤው አጠቃላይ መግለጫ ሲሆን፣ ለዋናው ሐሳብ አስተዋፅኦ የሚያደርጉ ጥቃቅን ሐሳቦች እንዳሉም ግልጽ ነው። በተጨማሪም ደብዳቤው ከ1፥13-5፥11 ድረስ በብዙ ዐይነት ምክሮች የተዋቀረ ነው።

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፥1-2)
2. እግዚአብሔር ስለ ሰጠን ጸጋና ስለ ሰጠን ድነት ማመስገን (1፥3-12)

3. በቅድስና ስለ መኖር የተሰጠ ምክር (1፥3-5፥11)
    ሀ. የቅድስና መመዘኛ (1፥13-2፥3)
    ለ. የአማኞች ስፍራ (ሁነት) (2፥4-12)
        1. መንፈሳዊ ቤት (2፥4-8)
        2. የተመረጠ (ሕዝብ) ትውልድ (2፥9-10)
        3. እንግዶችና መጻተኞች (2፥11-12)
    ሐ. ለሥልጣን ስለ መገዛት (2፥13-3፥7)
        1. ለገዦች መገዛት (2፥13-17)
        2. ለጌቶች መገዛት (2፥18-20)
        3. ስለ መገዛት የክርስቶስ ምሳሌነት (2፥21-25)
        4. የሚስቶች ለባሎቻቸው መገዛት (3፥1-6)
        5. የባሎች ግዴታ (3፥7)
    መ. የሁሉም ሰው ግዴታ (3፥8-17)
    ሠ. የክርስቶስ ምሳሌነት (3፥18-4፥6)
    ረ. የነገር ሁሉ መጨረሻ ሁኔታ (4፥7-11)
    ሰ. ስለ ክርስቶስ መከራን የሚቀበሉ ሰዎች ሁኔታ (4፥12-19)
    ሸ. የሽማግሌዎች ሁኔታ (5፥1-4)
    ቀ. የወጣቶች ሁኔታ (5፥5-11)
4. የመልእክቱ ዐላማ (5፥12)
5. የመጨረሻ ሰላምታ (5፥13-14)

1 የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ ጴጥሮስ፤
በጳንጦስ፥ በገላትያ፥ በቀጰዶቅያ፥ በእስያና
በቢታንያ ተበትነው በመጻተኝነት ለሚኖሩ
ለእግዚአብሔር ምርጦች፤ 2 እግዚአብሔር አብ
አስቀድሞ ካወቃቸው፣ ኢየሱስ ክርስቶስን
ለመታዘዝ በደሙ ለተረጩትና በመንፈስ
እግካይነት ለተቀደሱት፤
ጸጋና ሰላም ይብዛላችሁ።

ሕያው ስለ ሆነው ተስፋ ለእግዚአብሔር የቀረበ ምስጋና

3የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አባትና
አምላክ ይባረክ፤ እርሱ ከታላቅ ምሕረቱ የተ
ነሣ በኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት መነሣት
ምክንያት ለሕያው ተስፋ በሚሆን አዲስ
ልደት፣ 4እንዲሁም በሰማይ ለማይጠፋ፣ ለማ
ይበላሽና ለማይለወጥ ርስት እንድንኖ ወለደን።
5እናንተም በመጨረሻው ዘመን ሊገለጥ
የተዘጋጀው ድነት እስኪመጣ ድረስ
በእምነት እማካይነት በእግዚአብሔር ኀይል
ተጠብቃችኋል። 6አሁን በብዙ ዐይነት
ፈተና ውስጥ ሆናችሁ ለጥቂት ጊዜ መከራን
ብትቀበሉም እንኳ በዚህ እጅግ ደስ ይላችኋል።
7እነዚህ ነገሮች በእናንተ ላይ የደረሱት፣
በእሳት ተፈትኖ ቢጠራም፣ ጠፊ ከሆነው
ወርቅ ይልቅ እጅግ የከበረው እምነታችሁ
እውነተኛ መሆኑ እንደተረጋገጠና ኢየሱስ
ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ ምስጋናን
ክብርንና፥ ውዳሴን እንዲያስገኝላችሁ ነው።
8እርሱንም ሳታዩት ትወዱታላችሁ፤ አሁን
ባታዩትም በእርሱ ታምናላችሁ መግለጽ በማ
ይቻልና ክብር በሞላበት ሐሤት ደስ ብሎ
አችኋል፤ 9የእምነታችሁን ፍጻሜ እርሱም
የነፍሳችሁን ድነት እየተቀበላችሁ ነውና።
10ለእናንተ ስለሚሰጠው ጸጋ ትንቢት
የተናገሩት ነቢያት ስለዚህ ድነት ተግተው
በጥንቃቄ ይመረምሩ ነበር፤ 11በእነርሱ ውስጥ
የነበረው የክርስቶስ መንፈስ ስለ ክርስቶስ
መከራ እንዲሁም ከመከራው በኋላ ስለ
ሚሆነው ክብር አስቀድሞ በመናገር ያመለ
ከታቸው ጊዜ መቼና እንዴት እንደሚፈ
ጸም ይመረምሩ ነበር። 12አሁን ከሰማይ በተ
ላከ መንፈስ ቅዱስ ወንጌልን ባበሠሩላችሁ
ሰዎች የነገሯችሁን ነገር ባወሩላችሁ ጊዜ
እናንተን እንጂ ራሳቸውን እንዳላገለገሉ ተገ
ለጠላቸው። መላእክትም እንኳ ሳይቀሩ እነዚ
ህን ነገሮች ይመኛሉ።

በቅድስና መኖር

13ስለዚህ ልባችሁን አዘጋጁ፤ ራሳችሁንም
ግዙ፤ ተስፋችሁን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲገለጥ

1፥1 ማቴ24፥22፤ ሐሥ2፥9፤16፥6፡7፤ 18፥2፤ዕብ11፥13፤ ያዕ1፥1፤2ጴጥ1፥1
1፥2 ቍ14፡22፤ ሮሜ1፥7፤8፥29፤ 2ተሰ2፥13፤ ዕብ10፥22፤12፥24
1፥3 ቍ13፡21፡23፤ ዮሐ1፥13፤1ቆሮ15፥20 2ቆሮ1፥3፤ቲቶ3፥5፤ ዕብ3፥6፤1ጴጥ3፥21
1፥4 ሐሥ20፥32፤ ሮሜ8፥17፤ቈላ1፥5፤ 2ጢሞ4፥8፤1ጴጥ5፥4
1፥5 1ሳሙ2፥9፤ ዮሐ10፥28፤ ሮሜ8፥18፤11፥14
1፥6 ሮሜ5፥2፤ ያዕ1፥2፤1ጴጥ4፥12፤ 5፥10
1፥7 ቍ13፤ ኢዮ23፥10፤ መዝ66፥10፤ ምሳ17፥3፤ ኢሳ48፥10፤ 2ቆሮ4፥17፤1ተሰ2፥19፤ 1ጴጥ4፥13
1፥8 ዮሐ20፥29
1፥9 ሮሜ6፥22
1፥10 ቍ13፤ ማቴ13፥17፤26፥24
1፥11 ማቴ26፥24፤ ሐሥ16፥7፤2ጴጥ1፥21
1፥12 ቍ25፤ ሉቃ24፥49፤ሮሜ4፥24
1፥13 ቍ3፡7፡10፡ 21፤ሐሥ24፥25፤ 1ቆሮ1፥7፤ዕብ3፥6

1፥1 *ሐዋርያ*፤ የማር 6፥30፤ 1ቆሮ1፥1፤ ዕብ 3፥1 ማብ ይመ። *ጴጥሮስ*፤ ማቴ 16፥18፤ ዮሐ 1፥42 ማብ ይመ። *በጳንጦስ...በቢታንያ ተበትነው*፤ በትንሹ እስያ በየስፍራው ተበትነው ያሉትን፣ ከአይሁድና ከአሕዛብ ወገን የሆኑትን ክርስቲያኖች ይመለከታል። ከእነዚህ አካባቢ በበዓለ አምሳ ዕለት ብዙ ሰዎች በኢየሩሳሌም ነበሩ (ሐሥ 2፥9-11)። ጳውሎስም፣ በእነዚህ ክፍለ ሀገራት በአንዳንዶቹ ወንጌልን ሰብኮአል፣ አስተምሮአልም (ለም ሳሌ:- ሐሥ 16፥6፤ 18፥23፤ 19፥10፡26 ይመ)። *በመጻተኝነት*፤ ዘላለማዊ ቤታቸው በሰማይ የሆነ፣ ነገር ግን በምድር እንግድነት የሚኖሩትን ያመለክታል (ከ1ዜና 29፥15፤ መዝ 39፥12፤ ዕብ 13፥14 ጋር ያነጻጽሩ)። *ምርጦች*፤ የኤፌ 1፥4 ማብ ይመ።

1፥2 *በደሙ ለተረጩትና*፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ፣ የክርስቶስ የመዋጀት ሥራ ተጠቃሚ ነው (ዘፀ 24፥4-8፤ ኢሳ 52፥15፤ ዕብ 9፥11-14፡18-28)። *ኢየሱስ ክርስቶስን ለመታዘዝ* የእግዚአብሔር ምርጫ ወደዚህ ግብ ለማምጣት የታቀደ ነው። *አብ...ኢየሱስ ክርስቶስን...በመንፈስ*፤ በመዋጀት ሥራ ውስጥ፣ ሦስቱም የሥላሴ አካላት ድርሻ አላቸው። *ለተቀደሱት*፤ የ2ተሰ 2፥13 ማብ ይመ። የቃሉ ቅደም ተከተል የሚያሳየው፣ አንድን ሰው ከኀጢአት ወደ ቅድስና ለመመለስ መንፈስ ቅዱስ ያለውን ድርሻ ነው። *ጸጋና ሰላም*፤ የዮና 4፥2፤ ዮሐ 14፥27፤ 20፥19፤ ገላ 1፥3፤ ኤፌ 1፥2 ማብ ይመ።

1፥3 *በኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት መነሣት*፤ ሕዝቡ ያገኙትን አዲስ ልደትና እነርሱም እንዲሁ ከሞት እንደሚነሡ ያላቸውን ተስፋ እስተማማኝ ያደርገላቸዋል። *ለሕያው ተስፋ*፤ በዚህ መልእ ክት ስለ መከራና ስለ ስደት በተደጋጋሚ ከተጠቀሱት ይልቅ (የቍ 6፤ 2፥12፡18-25፤3፥13-18፤ 4፥1፡4፡12-19፤5፥1፡ 7-10፣ (ተስፋ የሚለው ቃል እዚህ ላይና በቍ 13፡21 ላይ ተጠቅሶአል) ተስፋን ዋና ሐሳብ አድርጎ በውስጡ ስለ ያዘ፣ በመከራ ውስጥ ያለ የተስፋ መልእክት ሊባል ይችላል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ፣ ተስፋ በምኞት ላይ የተመሠረተ ሐሳብ ሳይሆን፣ እንደ እምነት ወደ ፊት ስለሚመጣው ነገር ያለ የጸና ርግጠኝነት ነው።

1፥4 *ርስት*፤ እማኞች ዳግም የተወለዱት፣ ተስፋ ለማድረግ ብቻ ሳይሆን፣ የተስፋቸው ዋና መሠረት ለሆነው ርስት ጭምር ነው። ርስቱም ዘላለማዊና የማይጠፋ ነው፤ እግዚአብሔርም ለእኛ ጠብቆ ይዞልናል።

1፥5 *ድነት*፤ የ2ጢሞ 1፥9 ማብ ይመ። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ድነት ሲናገር፣ 1) እንዳለፈ ሁኔታ፣ ይኸውም:- አንድ ሰው ገና ሲያምን (ቲቶ 3፥5)፣ 2) እንደ አሁን ጊዜ፣ ቀጣይ የቅድስና ሂደት (ቍ 9፤ 1ቆሮ1፥18 ይመ) እና 3) የወደፊት ጊዜ ሲሆን፣ ይህም ክርስቶስ ዳግም ሲመጣ፣ ድነታችን ወይም ቅድስናችን ክብር ስመቀዳጀት፣ ፍጹም በመሆን የሚፈጸምበት ነው (ሮሜ 8፥23፡30፤ 13፥11 ይመ)። *በእምነት...በእግዚአብሔር ኀይል*፤ የክርስቲያን ጸንቶ መቆም ሁለት ገጽታዎች አሉት፤ ይኸውም፣ በእግዚአብሔር ኀይልና ክርስቲያኑ በእምነት ጸንቶ በመቆም ነው፤ ስለዚህ ከራሱ ፈቃድም ሆነ፣ ከእግዚአብሔር ጥበቃ ውጭ በተጻራሪ ሁኔታ አይደለም።

1፥7 *እምነታችሁ እውነተኛ መሆኑ*፤ ሮሜ 5፥3፤ ያዕ 1፥2-4 ይመ። እምነት ብቻውን የከበረ ሳይሆን፣ የተፈተነ እምነት፣ ዋጋ እንዳለው ጴጥሮስ ተናግሮአል። *ክብርንና*፤ በአንደኛውና በሁለተ ኛው የጴጥሮስ መልእክቶች ውስጥ ኀይለ ቃል ነው።

1፥8 *አሁን ባታዩትም ... ታምናላችሁ*፤ ጴጥሮስ እያለ፣ ኢየሱስ ከተናገረው ጋር ተመሳሳይ ነው (ዮሐ 20፥29)።

1፥9 *የነፍሳችሁን*፤ የሰውን ሁለንተና ያሳያል።

1፥10 *ነቢያት...በጥንቃቄ ይመረምሩ ነበር*፤ በመንፈስ መነዳት፣ ሁሉን ማወቅን እያመለከትም (2ጴጥ 1፥21)፤ ነቢያት የተናገሩት ቃል ምን ማለት እንደ ሆነ፣ አንዳንድ ጊዜ ዐያውቁትም።

1፥11 *የክርስቶስ መንፈስ*፤ መንፈስ ቅዱስ በዚህ ስም የተጠራው፣ ክርስቶስ ስለ ላከውና (ዮሐ 16፥7)፣ በእርሱ አገልግ ሎትም በመገኘቱ ነው። (ሉቃ 4፥14፡18)። *ስለ ክርስቶስ መከራ ... ስለሚሆነው ክብር*፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ጉልቶ የሚታይ ዐቢይ ሐሳብ ነው (መዝ 22፤ ኢሳ53፥13-52፡12፤ ዘካ9፥9-10፤ 13፥7፤ ማቴ 16፥21-23፤ 17፥22፤ 20፥19፤ ሉቃ 24፥26፡46፤ ዮሐ 2፥19፤ ሐሥ 3፥17-21፤ ይኸው መሠረታዊ ጽንስ ሐሳብም፣ በዚህ መልእክት ውስጥ ይገኛል (ቍ 18-21፤ 3፥17-22፤ 4፥12-16፤ 5፥1፡4፡9-10) ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ያላቸው ሰዎች ከመ ከራ በኋላ ክብር ያገኛሉ።

1፥12 *ከሰማይ በተላከ መንፈስ ቅዱስ*፤ በበዓለ ኀምሳ፣ ጴጥሮስ በነበረበት ኅብረት ላይ፣ ክርስቶስ የላከውን መንፈስ ያመለከታል (ሐሥ 2፥33)፤ እግዚአብሔር አብም፣ መንፈስ ቅዱስን ልኮአል (ዮሐ 14፥16፡26)። *መላእክትም ... ይመኛሉ*፤ በግሪክ ቋንቋ ይህ ከፍተኛ የሆነ "የመመርመር" ፍላጎታቸውን የሚያመለክት ነው፤ በተጨማሪም "ዝቅ ብሎ በትኩረት መመልከት" ማለት ነው (ዮሐ 20፥5፡11 ይመ)።

1፥13 *ልባችሁን አዘጋጁ*፤ ከ5፥11 ላይ የሚያበቃው ሰፋ ያለ ምክር፣ የመጀመሪያው ትእዛዝ ይህ ነው። ይህም ለተግባር የሚያዘጋጅ ስተለዋዋጭ ዘይቤ የቀረበ ጥሪ ነው። እባባሉም፣

ለእናንተ በሚሰጠው ጸጋ ላይ ሙሉ በሙሉ
አድርጉ:: 14ታዛዦች ልጆች እንደ መሆና
ችሁ መጠን ቀድሞ ባለማወቅ ትኖሩበት
የነበረውን ክፉ ምኞት አትከተሉ:: 15ነገር ግን
የጠራችሁ እርሱ ቅዱስ እንደ ሆነ እናንተም
በኑሮአችሁ ሁሉ ቅዱሳን ሁኑ፤ 16ምክንያቱም
"እኔ ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ"
ተብሎ ተጽፎአል::
17ለሰው ሳያደላ በእያንዳንዱ ላይ እንደ
የሥራው የሚፈርደውን አባት ብላችሁ የም
ትጠሩት ከሆነ፣ በዚህ ምድር በእንግድነት
በትኖሩ በፍርሀት ኑሩ:: 18ከቀድሞ አባቶ
ቻችሁ ከወረሳችሁት ከንቱ ከሆነ ሕይወት
የተዋጃችሁት በሚጠፋ ነገር፣ በብር ወይም
በወርቅ እንዳልሆነ ታውቃላችሁ፤ 19ነገር ግን
እናንተ የተዋጃችሁት ነውርና እንከን እንደ
ሌለበት በግ ደም፣ በክርስቶስ ክቡር ደም
ነው:: 20እርሱ አስቀድሞ የታወቀው ዓለም
ከመፈጠሩ በፊት ሲሆን አሁን፣ ግን በመጨ
ረሻው ዘመን ስለ እናንተ ተገለጠ:: 21በእር
ሱም አማካይነት፣ ከሞት ባስነሣውና ክብ
ርን በሰጠው በእግዚአብሔር ታምናላችሁ፤ ስለ
ዚህ እምነታችሁና ተስፋችሁ በእግዚአብሔር
ላይ ነው::
22እንግዲህ ለእውነት በመታዘዝ ነፍሳች
ሁን በሳነጻችሁ፣ ለወንድሞቻችሁ ቅን ፍቅር
ይኑራችሁ፤ እርስ በርሳችሁም አጥብቃችሁ
ከልብ[a] ተዋደዱ:: 23ዳግመኛ የተወለዳችሁት
ከሚጠፋ ዘር ሳይሆን ሕያው በሆነና ጸንቶ
በሚኖር፣ በእግዚአብሔር ቃል አማካይነት ከማ
ይጠፋ ዘር ነው:: 24ምክንያቱም መጽሐፍ
እንደሚል፣

"ሥጋ ለባሽ ሁሉ እንደ ሣር ነው፤
ክብሩም ሁሉ እንደ ሜዳ አበባ ነው::
ሣሩ ይጠወልጋል፤ አበባውም ይረግፋል፤
25የጌታ ቃል ግን ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል::"

የተሰበከላችሁም የምሥራች ቃል ይህ
ነው::

2 እንግዲህ ክፋትን ሁሉ፣ ማታለልን ሁሉ፣
ግብዝነትን፣ ቅናትንና ሐሜትን ሁሉ አስ
ወግዱ፤ 2ብድነታችሁ እንድታድጉ፣ አዲስ እንደ
ተወለዱ ሕፃናት ንጹሑን መንፈሳዊ ወተት
ተመኙ፤ 3ጌታ መልካም መሆኑን ቀምሳችኋልና::

[a]22 አንዳንድ የጥናት ቅጆች *ከንጹሕ ልብ* ይላሉ::

1፥14 ቍ2:22፤ ሮሜ12፥2፤ኤፌ4፥18
1፥15 ኢሳ35፥8፤ 1ተስ4፥7፤1ዮሐ3፥3
1፥16 ዘሌ11፥44፡45፤19፥2፤20፥7
1፥17 ማቴ6፥9፤ 16፥27፤ሐሥ10፥34፤ ዕብ11፥13፤12፥28
1፥18 ማቴ20፥28፤ 1ቆሮ6፥20፤ገላ4፥3
1፥19 ዘፀ12፥5፤ 1ዮሐ1፥29፤ሮሜ3፥25
1፥20 ማቴ25፥34፤ ኤፌ1፥4፤ዕብ9፥26
1፥21 ቍ3:13፤ ሐሥ2፥24፤ሮሜ 4፥24፤ፊል2፥7-9፤ ዕብ2፥9፤ዕብ3፥6
1፥22 ቍ2:14፤ ዮሐ13፥34፤ ሮሜ12፥10፤ያዕ4፥8
1፥23 ቍ3፤ዮሐ1፥13፤ ዕብ4፥12
1፥25 ኢሳ40፥6-8፤ ያዕ1፥10:11
2፥1 ኤፌ4፥22፤ ያዕ4፥11
2፥2 1ቆሮ3፥2፤ ኤፌ4፥15:16፤ዕብ5፥12:13
2፥3 መዝ34፥8፤ ዕብ6፥5

በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን የነበሩ ሰዎች የሚለብሉትን እንደ ቀሚስ ያለውን ረጅም ልብስ ወደ ላይ ሰብስብ በማድረግ፣ ክፊታቸው ለገጠማቸው ተግባር መዘጋጀትን የሚያሳስብ ነው:: *በሚሰጠው ጸጋ* ሙሉ የሆነ በረከትንና ከኀጢአት ነፃ የመው ጣትን የመጨረሻ ደረጃ ያመለክታል:: ጴጥሮስም፣ የዚህ መል እክት ዋና ዐላማ፣ የእግዚአብሔርን እውነተኛ ጸጋ በሚመለከት ለማበረታታትና ለማረጋገጥ መሆኑን ወደ ፊት ያሳያል (5፥12)::

1፥14 *ልጆች*፤ በእግዚአብሔር ቤተ ሰብ ውስጥ ያሉ ክርስቲያኖች ሁሉ (ቍ 23)፣ የሰማያዊ አባት ልጆች ስለሆኑ (ቍ 17)፣ "በሰማያት የምትኖር አባታችን ሆይ" ብለው መጸለይ ይችላሉ (ማቴ 6፥9):: ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ቤተ ሰብ አባል የመሆን መብት እንደ ተሰጣቸው ተገልጾአል (ሮሜ 8፥15 እና አግራጭ ትርጕሙን ይመ)::

1፥16 *እኔ ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ*፤ ቅዱስ መሆን ማለት ከኀጢአትና ክርኮሰት ተለይቶ፣ ለእግዚአብሔር መሆን ማለት ነው:: ክፉን ሳለመመልከት፣ ዐይኑ እጅግ ንጹሕ የሆነው እግዚአብሔር ፍጹም ስለሆነ (ዕን 1፥13)፣ ሕዝቡም በምግባሩ ፍጹም እንዲሆን ይፈልጋል:: ይኸኛው የጴጥሮስ መልእክት በተግባር የሚገለጽ ትጋት እንዲኖር፣ የሚመክርና የሚያበረታታ ነው::

1፥17 *ሳያደላ*፤ ሮሜ 2፥11፤ ያዕ 2፥1 ይመ:: *በእንግድ ነት*፤ የቍ 1 ማብ ይመ *በፍርሀት*፤ መሸበር ሳይሆን፣ ለተቀ ደስ ሕይወት መሠረት የሆነውን ለእግዚአብሔር ሊደረግ የሚገባ ውን አክብሮት ያመለክታል (ከምሳ 1፥7፤ 8፥13፤ 16፥6 ጋር ያነጻጽሩ)::

1፥18 *አባቶቻችሁ ከወረሳችሁት ከንቱ ከሆነ ሕይወት*፤ አዲስ ኪዳን በእጽንዖት ስለ አረማውያን ሕይወት ከንቱነት ስለሚናገር፣ አንዳንድ አስተማሪዎች የዚህ መልእክት ተቀባዮች አረማውያን ነበሩ ይላሉ (ሮሜ 1፥21፤ ኤፌ 4፥17)፤ ሌሎች ግን፣ አይሁዳውያን አባቶች በቤታቸው ውስጥ የማስተማር ልማድ ስላላቸው፣ የዚህ መልእክት ተቀባዮች አይሁዳውያን ናቸው ይላሉ፤ የመልእክቱን አጠቃላይ ዐውደ ምንባብ ስንመለከት ግን፣ አይሁዳውያንንም ሆነ አሕዛብን የሚመለከት ሆኖ እናገኘዋለን:: *የተዋጃችሁት*፤ በመጽሐፍ ቅዱስ መዋጀት ማለት፣ የአንድን ሰው ቅጣት በመቀበል ወይም ዕዳውን በመክፈል ነጻ ማውጣት ማለት ነው (ለምሳሌ ዘፀ 21፥30 እና ማብ ይመ፤ በተጨማሪም ዘፀ 13፥13 ይመ):: እንደዚሁም በግሪካውያን ዘንድ፣ ባሪያዎች ራሳ ቸውን ወይም ሌሎች ሰዎች ስለ እነርሱ ተገቢውን ዋጋ በመክፈል ይዋጁ ነበር:: በተመሳሳይም ኢየሱስ አማኞችን "ከሕግ ርግማን"(ገላ 3፥13) እና "ከክፋት ሁሉ" (ቲቶ 2፥14) ዋጅቶአል:: የተከፈለው ዋጋ፣ ብር ወይም ወርቅ ሳይሆን የክርስቶስ ደም ነው፤ (ኤፌ 1፥7፤ 1ጴጥ 1፥19፤ ራእ 5፥9፤ ማቴ 20፥28፤ ማር 10፥45፤ ዕብ 9፥15) ወይም ክርስቶስ ራሱ ነው (ገላ 3፥13):: ውጤቱም "የኀጢአት ይቅርታ"(የቆላ 1፥14) እና "ጽድቅ" ነው (ሮሜ 3፥24 እና ማብ ይመ)::

1፥19 *ነውርና እንከን እንደሌለበት*፤ ዕብ 9፥14 እና ማብ ይመ:: *በግ* በብሉይ ኪዳን የነበሩት መሥዋዕቶች፣ ፍጹምና ብቸኛ መሥዋዕት ስሆነው ክርስቶስ፣ ምሳሌ ናቸው:: ስለዚህም ክርስቶስ የዓለምን ኀጢአት የሚያስወግድ የፋሲካ በግ ነው (ዮሐ 1፥9፤ 1ቆሮ 5፥7)::

1፥20 *የታወቀው*፤ አንዳንዶች፣ የዚህን ቃል የግሪኩ ትርጕም "አስቀድሞ ማወቅ" ማለት ስለሆነ፣ እግዚአብሔር ከፍጥ ረት በፊት ሰውን ለማዳን የክርስቶስን አስፈላጊነት ያውቃል ይላሉ (ከራእ 13፥8 ጋር ያነጻጽሩ፤ ስለዚህም ክርስቶስን ላከው:: ሌሎች ደግሞ ከፍጥረት በፊት፣ ክርስቶስ ቤዛ እንዲሆን እግዚ አብሔር መርጦታል ለማለት ይተረጕማሉ:: *በመጨረሻው ዘመን*፤ የሐሥ 2፥17፤ 1ጢሞ 4፥1፤ 2ጢሞ 3፥1፤ ዕብ 1፥1፤ የ1ዮሐ 2፥18 ማብ ይመ::

1፥22 *ቅን ፍቅር*፤ ሮሜ 12፥9 ይመ:: *እርስ በርሳችሁም... ተዋደዱ*፤ በዮሐ 13፥34-35 ላይ የተመሠረተ ትእዛዝ ነው:: እንደ ጴጥሮስ፣ ጳውሎስም በ1ተስ 4፥9-10 ላይ አንባቢዎቹ ስላሳዩት የእርስ በርስ ፍቅር በማመስገን ከዚህም በበለጠ እንዲ ዋደዱ አበረታትቶአቸዋል:: *ከልብ*፤ በትጋት ማለት ነው::

1፥23 *ዳግመኛ የተወለዳችሁት...በእግዚአብሔር ቃል ... ነው*፤ አዲስ ልደት፣ መንፈስ ቅዱስ በአንድ ሰው ሕይወት ውስጥ በሚሠራው ቀጥተኛ ሥራ አማካይነት ይከናወናል (ቲቶ 3፥5)፤ እንዲሁም የእግዚአብሔር ቃል (ያዕ 1፥18 ይመ) ወንጌልን ለኀጢአተኛ በማቅረብ፣ ንስሓ እንዲገባና በክርስቶስ እንዲያምን የማድረግ ከፍተኛ አስተዋፅኦ አለው:: *ከሚጠፋ ዘር...ጸንቶ በሚኖር*፤ በዚህ ዐውደ ምንባብ፣ ይህ ዘር የማይጠፋ፣ ሕያውና ጸንቶ የሚኖረውን የእግዚአብሔርን ቃል ያመለክታል::

1፥25 *ቃል...ለዘላለም...ይኖራል*፤ የጥቅሱ ዐቢይ ሐሳብ ነው::

2፥1 *እንግዲህ*፤ ይህ ቃል በ1፥23-25 ላይ ከጀመረው ምክር ጋር በማገናኘት፣ "ዳግም የተወለዳችሁት" (1፥23) የሚለውን ሐረግ "አዲስ እንደ ተወለዱ ሕፃናት" (2፥2) ከሚለው ጋር ያነጻጽራል::

2፥2 *እንድታድጉ*፤ ይህ ቃል በግሪክ፣ እድገት ለሕፃናት አስፈላጊ መሆኑን የሚያሳይ ነው:: *መንፈሳዊ ወተት*፤ ምናልባት የእግዚአብሔርን ቃል የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (1፥23:25):: ጸሐፊው የተጠቀመው ዘይቤያዊ አነጋገርን ነው:: ወተት በዚህ ቦታ የተጠቀሰው በ1ቆሮ 3፥2፤ ዕብ 5፥12-14 ላይ እንዳለው ሳይሆን፣ ለሕፃናት የተመጣጠነ ምግብ ሆኖ ነው:: *ተመኙ*፤ የጤ ነኛ ሕፃን ጽኑ ራብ፣ ለመንፈሳዊ ምግብ አማኞች ሊኖራቸው የሚገባቸውን ብርቱ ፍላጎት በምሳሌ ያሳያል::

2፥3 *ቀምሳችኋልና*፤ የግሪኩ ግስ የሚያመለክተው፣ የመጀ

ሕያው ድንጋይና የተመረጠ ሕዝብ

4በሰው ዘንድ ወደ ተናቀው፣ በእግዚአብሔር
ዘንድ ግን ወደ ተመረጠውና ክቡር ወደሆነው
ወደዚህ ሕያው ድንጋይ እየቀረባችሁ፣ 5እና
ንተ ደግሞ፣ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይ
ነት እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ መንፈሳዊ
መሥዋዕት ታቀርቡ ዘንድ፣ ቅዱሳን ካህናት
ለመሆን እንደ ሕያዋን ድንጋዮች መንፈሳዊ
ቤት ለመሆን ትሠራላችሁ። 6ምክንያቱም
በመጽሐፍ እንዲህ ተብሎ ተጽፎአልና፤
"እነሆ፤ የተመረጠና ክቡር የማእዘን ድንጋይ፣
በጽዮን አኖራለሁ፤
በእርሱም የሚያምን፣ ከቶ አያፍርም።"
7እንግዲህ ለእናንተ ለምታምኑት ይህ ድን
ጋይ ክቡር ነው፤ ለማያምኑት ግን፣
"ግንበኞች የናቁት ድንጋይ፣
እርሱ የማእዘን ራስ^ ሆነ።"
8ደግሞም፣ "ሰዎችን የሚያሰናክል፣
የሚጥላቸውም ዐለት ሆነ።"
የሚሰናከሉት ቃሉን ባለመታዘዛቸው
ነው፤ የተመደቡት ለዚህ ነውና።
9እናንተ ግን ከጨለማ ወደ አስደናቂ
ብርሃኑ የጠራችሁን የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ
እንድታውጁ፣ የተመረጠ ትውልድ፣ የንጉሥ
ካህናት፣ ቅዱስ ሕዝብ፣ እግዚአብሔር ለራሱ የለ
ያችሁ ሕዝብ ናችሁ። 10ቀድሞ የእርሱ ወገን
አልነበራችሁም፤ አሁን ግን የእግዚአብሔር ሕዝብ
ሆናችኋል፤ ቀድሞ ምሕረትን አላገኛችሁም ነበር፤
አሁን ግን ምሕረትን አግኝታችኋል።
11ወዳጆች ሆይ፤ በዚህ ዓለም እንግዶ
ችና መጻተኞች እንደ መሆናችሁ መጠን፣
ነፍስን ከሚዋጋ ሥጋዊ ምኞት እንድትርቁ
እለምናችኋለሁ። 12ምንም እንኳ ክፉ እንደ
ምትሠሩ አድርገው ቢያሙችሁም ለፍርድ
በሚመጣበት ጊዜ መልካሙን ሥራችሁን
ዐይተው እግዚአብሔርን እንዲያከብሩ፣ በአሕ
ዛብ መካከል በመልካም ሕይወት ኑሩ።

2፥4 ቊ7፤ኢሳ42፥1
2፥5 ቊ9፤ዘፀ19፥6፤ ምሳ9፥1፤ኢሳ61፥6፤ 1ቆሮ3፥9፤ኤፌ2፥20-22፤ ፊል4፥18፤1ጢሞ3፥15፤ ዕብ13፥15፤ራእ1፥6፤ 5፥10፤20፥6
2፥6 ኢሳ28፥16፤ ሮሜ9፥32-33፤ 10፥11፤ኤፌ2፥20
2፥7 ቊ4፤ መዝ118፥22፤ ሐሥ4፥11፤2ቆሮ2፥16
2፥8 ኢሳ8፥14፤ ሉቃ2፥34፤ሮሜ9፥22
2፥9 ቊ5፤ዘፀ19፥6፤ ዘዳ7፥6፤10፥15፤ 1ሳሙ12፥22፤ ኢሳ62፥12፤ ሐሥ26፥18፤ ቲቶ2፥14
2፥10 ሆሴ1፥9-10፤ 2፥23፤ሮሜ9፥25-26
2፥11 ሮሜ13፥14፤ 1ቆሮ10፥14፤ገላ5፥16፤ ዕብ11፥13፤ ያዕ4፥1
2፥12 ማቴ9፥8፤ ፊል2፥15፤ቲቶ2፥8፤ 14፤1ጴጥ3፥16

^7 ወይም የማእዘን ድንጋይ

መሪያን ቅምሻ ነው፤ ይህ ቅምሻ ተገቢ ውጤት ስላስገኘ፣ አማ
ኞች ተጨማሪ መንፈሳዊ ምግብ እንዲፈልጉ ያስረታታቸዋል።

2፥4 *ሕያው ድንጋይ*፤ ክርስቶስን ነው (ቊ 6-8 አማ ራጭ ትርጒሙን ይመ፤ ከማቴ 21፥42፤ማር 12፥10-11፤ሉቃ 20፥17፤ ሐሥ 4፥11፤ ሮሜ 9፥33 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህ ድንጋይም ሕያው ነው፤ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ስለሆነ በራሱ ሕይ ወት አለው (ዮሐ 1፥4፤ 5፥26)። "የሕይወት ውሃ" (ዮሐ 4፥10-14፤ 7፥38)፣ "የሕይወት እንጀራ" (ዮሐ 6፥51) እና "የሕይወት መን ገድ" (ዕብ 10፥20) የሚለውን ይመ። *በሰው ዘንድ ወደ ተናቀው በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ወደ ተመረጠው*፤ በሐዋርያት ሥራ ውስጥም ጴጥሮስ፣ የማያምኑ ሰዎች በኢየሱስ ላይ የሚያሳዩ ትን ዐመፅና እግዚአብሔር ኢየሱስን ከፍ ማድረጉን በተደጋጋሚ ገልጾአል (ሐሥ 2፥22-36፤ 3፥13-15፤ 4፥10-11፤ 10፥39-42)።

2፥5 *እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ*፤ በእግዚአብሔርና በእኛ መካከል ስሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ሥራ አማካይነት ማለት ነው (ከዮሐ 14፥6 ጋር ያነጻጽሩ)። አማኞች፣ መንፈሳዊ ቤተ መቅደስ የሚሠራባቸው ሕያዋን ድንጋዮችና መንፈሳዊ መሥዋዕትን የሚያቀርቡ፣ ቅዱሳን ካህናት ናቸው። *መንፈሳዊ መሥዋዕት*፤ በአዲስ ኪዳን ልዩ ልዩ የመሥዋዕት ዐይነቶች አሉ፤ እነዚህም፣ ሰውነትን ለእግዚአብሔር ማቅረብ (ሮሜ 12፥1)፣ ገንዘብ ወይም ቁሳቁስ ማቅረብ (ፊል 4፥18፤ ዕብ 13፥16)፣ ለእግዚአብሔር የሚቀርብ የምስጋና መሥዋዕት (ዕብ 13፥15) እና መልካም የማድረግ መሥዋዕት ናቸው (ዕብ 13፥16)። *ቅዱሳን ካህናት*፤ አማኞችን በአጠቃላይ ይመለከታል፤ እንደ ካህናትም አማኞች፦ (1) የእግዚአብሔርንና የእነርሱን ሊቀ ካህን ቅድስና ያንጸባርቃሉ (1፥15፤ ዕብ 7፥26፤ 10፥10 ይመ)፣ (2) መንፈሳዊ መሥዋዕትን ያቀርባሉ (ይህንኑ ቊጥር ይመ)፣ (3) በእግዚአብሔር ፊት ይማልዳሉ (4) በሰው ፊት እግዚአብሔርን ይወክላሉ። *ሕያዋን ድንጋዮች*፤ ቃል በቃል ሲተረጒም አማኞች ድንጋዮች ናቸው ማለት ሳይሆን፣ ሰብአዊ ፍጡር ናቸው፤ በተጨ ማሪም የመጡት (ቊ 4)፣ "ሕይወት ሰጭ መንፈስ" (1ቆሮ 15፥45) እና ሕያው ድንጋይ ከሆነው ከክርስቶስ፣ ሕይወት አግኝተው ነው። የድንጋይ ዘይቤያዊ በሆነ አገላለጹ፣ ኢየሱስ በማቴ 16፥18 ላይ ለጴጥሮስ የተናገረውን የሚያንጸባርቅ ሊሆን ይችላሉ። *መንፈሳዊ ቤት*፤ ይህ ቤት ዘይቤያዊ በሆነ አገላለጽ መንፈሳዊ ቢሆንም፣ በእግዚአብሔር መንፈስ የተሠራና የእግዚአብሔር መንፈስ የሚያ ድርበት ነው። ቤቱ የተሠራበት እያንዳንዱ ድንጋይ፣ የከበረ ሕያው ድንጋይ ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ በተሳከው በመንፈስ ቅዱስ፣ ሕያው ሆኖአል (ከሐሥ 2፥33 ጋር ያነጻጽሩ)። በብሉይ ኪዳን የነበረው ቤተ መቅደስ ለዚህ ምንባብ መነሻ መሠረት ሆኖአል (ከዮሐ 2፥19፤ 1ቆሮ 3፥16፤ ኤፌ 2፥19-22 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥6 *ክቡር የማእዘን ድንጋይ*፤ መዝ 118፥22፤ ማቴ 21፥42፤ ማር 12፥10፤ ሉቃ 20፥17፤ ሐሥ 4፥11 ይመ። ከቊ 6-8 ያለው በግልጽ እንደሚያሳየው፣ ይህ ሐረግ ክርስቶስን ያመለክታል። የሕንፃው ንድፍ የሚወሰነው በማእዘኑ ድንጋይ ስለ ሆነ፣ ይህ ድንጋይ በሕንፃው አሠራር ላይ ዋና ቦታ አለው። ጴጥሮስ አማኞችን በሕንፃ መስሎ ያቀርበዋል ("ሕያዋን ድንጋ ዮች" ቊ 5)፤ ይህም ሕንፃ የማእዘኑ ድንጋይ ከሆነው ከክርስቶስ ጋር ተያይዞ የቀረበ ነው። *በእርሱም የሚያምን*፤ የማእዘኑን ድንጋይን በሚመለከት ሁለት እውነታዎች አሉ፦ 1) ጥቂቶች በእርሱ ያምናሉ፤ 2) ሌሎች ደግሞ ይቃወሙታል (ቊ 7)፤ ከዚህም የተነሣ ይሰናከላሉ፣ ይወድቃሉም (ቊ 8)።

2፥8 *የተመደቡትም ለዚህ ነውና*፤ አንዳንዶች ይህን ሐሳብ ለውድቀትና ለጥፋት የተመደቡ ሰዎች እንዳሉ ያመለክታል ይላሉ። ሌሎች ደግሞ እግዚአብሔር ሁሉን ነገር አስቀድሞ በማ ወቅ ችሎታው የሚያምኑትን ስለሚያውቅ፣ የማያምኑ ሰዎች መጨረሻቸው ጥፋት እንዲሆን ወስኖአል ይላሉ (ከ1፥2 ጋር ያነጻ ጽሩ)። ሌሎችም እንዲሁ፣ ጴጥሮስ ያስተላለፈው መልእክት፣ ያለ ማመን ውጤቱ የዘላለም ጥፋት ነው በማለት ይናገራሉ።

2፥9 *የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ እንድታውጁ*፤ ኢሳ 43፥20፤ ሐሥ 2፥11 ይመ። *የተመረጠ ትውልድ*፤ ኤፌ 1፥4 እና ማብ ይመ፤ ኢሳ 43፥10-20፤ 44፥1-2 ይመ። በብሉይ ኪዳን፣ እስራኤላውያን የተመረጠ የእግዚአብሔር ሕዝብ ተብለው እንደ ተጠሩ፣ በአዲስ ኪዳን ደግሞ፣ አማኞች የተመረጡ የእግዚአብሔር ሕዝብ መሆናቸው ተገልጾአል። *የንጉሥ ካህናት*፤ የቊ 5 ማብ ይመ፤ በተጨማሪም ኢሳ 61፥6 ይመ። *ቅዱስ ሕዝብ*፤ ዘዳ 28፥9 ይመ፤ *እግዚአብሔር ለራሱ የለያችሁ ሕዝብ*፤ ዘዳ 4፥20፤ 7፥6፤ 14፥2፤ ኢሳ 43፥21፤ ሚል 3፥17 ይመ። አስቀድሞ የእግዚአብሔር ሕዝብ ባይሆኑም፣ አሁን ግን የእግዚአብሔር ምሕረት አግኝተዋል (ሆሴ 1፥6-10፤ ሮሜ 9፥25-26፤ 10፥19 ይመ)።

2፥10፤ የሆሴ 1፥6-9፤ 2፥1-22፤ ሮሜ 9፥25-26 ማብ ይመ። በትንቢተ ሆሴዕ እንደተገለጸው፣ እስራኤል የእግዚአብሔር ሕዝብ አይደለም፤ ጳውሎስም በሮሜ መልእክት የሆሴዕን ቃል የተጠ ቀሰው በአሕዛብ ላይ ነው፤ በአንደኛ ጴጥሮስ ግን የቃሉ አጠ ቃቀም ሁለቱንም ሕዝቦች ይመለከታል።

2፥11 *እንግዶችና መጻተኞች*፤ የ1፥1 ማብ ይመ። ዜግነታቸው በሰማይ፣ በመሆኑ በዚህ ምድር እንግዶችና መጻተኞች ናቸው፤ ስለዚህ ከዚህ ዓለም ብልሹነት ተለይተው፣ ራሳ ቸውን ከኀጢአት ምኞት ሊጠብቁ ይገባቸዋል።

2፥12 *መልካሙን ሥራችሁን ዐይተው*፤ ለዕይታ የሚቀርቡ ሥራዎች፣ መልካም ሊሆኑ ይገባቸዋል (ከማቴ 5፥16 ጋር ያነጻ ጽሩ) "ዐይተው" የሚለው የግሪኩ ቃል፣ ለረጅም ጊዜ በትኩረት ማየት የሚል ትርጒም አለው። አረማውያን የሚሰጡት አስተያ የት "ተራ ፍርድ" አይደለም። *ለፍርድ በሚመጣበት*፤ ምናልባት የፍርድ ቀንን እና ቅጣትን ወይም እግዚአብሔር ሰውን ለማዳን የሚመጣበትን ቀን ያመለክታል። የአማኞች መልካም ኑሮ፣ የማ ያምኑ ሰዎች ንስሓ እንዲገቡና እንዲያምኑ ሊያደርግ ይችላል።

2፥13-3፥6፤ ባለሥልጣናት አማኞች ሆኑም አልሆኑ፣ ክርስ ቲያኖች ሕጋዊ ለሆኑ ባለ ሥልጣናት ሁሉ እንዲታዘዙ ጴጥሮስ ያስ ገነዝባል፤ በአግባቡ ለተመሠረተ ሥልጣን፣ ተገዢ በፍራ መስጠት ለሕዝብ የሚጠቅም ነው፤ የእግዚአብሔርንም ፈቃድ በምድር

ለአለቆችና ለጌቶች መታዘዝ

[13]ስለ ጌታ ብላችሁ ለምድራዊ ባለ ሥል
ጣን ሁሉ ተገዙ፤ የበላይ ባለ ሥልጣን ስለ
ሆነ ለንጉሥ ቢሆን፣ [14]ወይም ክፉ አድራጊ
ዎችን ለመቅጣት፣ በጎ አድራጊዎችን ለማመ
ስገን እርሱ ለሾማቸው ገዦች ታዘዙ፤ [15]ምክ
ንያቱም፣ መልካም በማድረግ የአላዋቂዎ
ችን ከንቱ ንግግር ዝም እንድታሰኙ የእግዚአ
ብሔር ፈቃድ ነው። [16]እንደ እግዚአብሔር አገልጋ
ዮች ሆናችሁ በነጻነት ኑሩ እንጂ ነጻነታች
ሁን የክፋት መሸፈኛ አታድርጉት። [17]ለሰው
ሁሉ ተገቢውን አክብሮት ስጡ፤ ወንድሞችን
ውደዱ፤ እግዚአብሔርን ፍሩ፤ ንጉሥን አክብሩ።
[18]እናንተ አገልጋዮች ሆይ፤ ለደጎችና
ለገሮች ጌቶቻችሁ ብቻ ሳይሆን ለክፉዎችም
በፍጹም አክብሮት ታዘዙ። [19]ስለ እግዚአብሔር ሲል
የግፍ መከራን የሚቀበል ሰው ምስጋናን
ያገኛል። [20]ክፉ ሥራ ሠርታችሁ ብትቀጡና
ብትታገሡ ምን ምስጋና ይኖራችኋል? ነገር
ግን መልካም ሥራ ሠርታችሁ መከራ ብትቀ
በሉና ብትታገሡ ይህ በእግዚአብሔር ዘንድ ምስ
ጋና ያስገኝላችኋል። [21]የተጠራችሁትም ለዚሁ
ነው፤ ምክንያቱም ክርስቶስ ስለ እናንተ መከ
ራን የተቀበለው የእርሱን ፈለግ እንድትከተሉ
ምሳሌን ሊተውላችሁ ነው።
[22]"እርሱ ኀጢአት አላደረገም፤
በአፉም ተንኰል አልተገኘበትም።"
[23]ሲሰድቡት መልሶ አልተሳደበም፤ መከራ
ሲደርስበት አልዛተም፤ ነገር ግን በጽድቅ
ለሚፈርደው ራሱን አሳልፎ ሰጠ። [24]ስንኀጢ
አት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር እርሱ ራሱ
በሥጋው ኀጢአታችንን በእንጨት መስቀል
ላይ ተሸከመ፤ በእርሱ ቍስል እናንተ ተፈውሳ
ችኋል። [25]ቀድሞ እንደ ጠፉ በጎች ትቅበዘ
በዙ ነበር፤ አሁን ግን ወደ ነፍሳችሁ እረኛና
ጠባቂ ተመልሳችኋል።

በባልና በሚስት መካከል ሊኖር የሚገባ ግንኙነት

3 ሚስቶች ሆይ፤ እናንተም እንደዚሁ ለባ
ሎቻችሁ ተገዙ፤ እንዳንድ ለቃሉ የማይ

2፥13 ሮሜ13፥1፤ ቲቶ3፥1
2፥14 ሮሜ13፥3፡4
2፥15 ቍ12፤1ጴጥ3፥17፤ 4፥19
2፥16 ዮሐ8፥32፤ ሮሜ6፥22፤ገላ5፥13
2፥17 ምሳ24፥21፤ ሮሜ12፥10፤13፥7
2፥18 ኤፌ6፥5፤ ያዕ3፥17
2፥19 1ጴጥ3፥14፡ 17
2፥20 1ጴጥ3፥17
2፥21 ማቴ11፥29፤ 16፥24፤ሐሥ14፥22፤ ሮሜ8፥28፤ፊል1፥29፤ 1ጴጥ3፥9፡18፤4፥1፡13
2፥22 ኢሳ53፥9፤ 2ቆሮ5፥21
2፥23 መዝ9፥4፤ ኢሳ53፥7፤ ሉቃ23፥46፤ ዕብ12፥3፤1ጴጥ3፥9
2፥24 ዘዳ32፥29፤ መዝ103፥3፤ ኢሳ53፥4፡5፡11፤ ዕብ9፥28፤12፥13፤ ያዕ5፥16
2፥25 ሕዝ10፥12፤ኢሳ 53፥6፤ዮሐ10፥11፤3፥1 1ቆሮ7፥16፤ 9፥19፤ ኤፌ5፥22፤1ጴጥ2፥18

ላይ መፈጸም ያበፈልጋል።

2፥13 *ለ ... ባለ ሥልጣናት ሁሉ ተገዙ*፤ ባለ ሥልጣናትን የሚሾም እግዚአብሔር ነው (ሮሜ 13፥1-2)። ስለዚህ አንድ ሰው አንድን ባለሥልጣን ባይታዘዝ፣ ባለ ሥልጣናትን የሾመውን እግዚአብሔርን አልታዘዘም ማለት ነው (ከሮሜ 13፥2 ጋር ያነጻጽሩ)። *ለንጉሥ* ጴጥሮስ ይህን መልእክት በጻፈበት ዘመን የነበረው ገዥ፣ እግዚአብሔርን የማይፈራው ጨካኙ ኔሮ ነበር (ከ54 እስከ 68 ዓ.ም.)። ለንጉሡ ነገሥቱ የሚደረገው መታዘዝ፣ የእግዚአብሔርን ሕግና ትእዛዝ ወደ ጐን በመጣል ሊሆን አይገባም (ይህ እንዴት ተግባራዊ እንደሆነ ለማየት ከሐሥ 4፥19 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥15 *የአላዋቂዎችን ከንቱ ንግግር ዝም እንድታሰኙ*፤ የዜግነትን ግዴታ መወጣት፣ በክርስቲያኖች ላይ የሚሰነዘረውን የሐሰት ክስ ከንቱ አድርጎ፣ ወንጌልን ለማያምኑ ሰዎች ለማድረስ ዕድል ይሰጣል።

2፥16 *በነጻነት ኑሩ*፤ በባለ ሥልጣን ላይ በዐመፅ መነሣትን ሳይሆን፣ እነርሱ አማኞች የእግዚአብሔርን ሕግ እስካልተቃወሙ ድረስ፣ አማኞች ለእግዚአብሔርና ለምድራዊ ባለ ሥልጣናት፣ በነጻነት እንዲገዙ የሚያበረታታ ነው። *የክፋት መሸፈኛ አታድርጉት*፤ እውነተኛ ነጻነት እግዚአብሔርን በማገልገልና ለሕግ በመገዛት ላይ የተመሠረተ ነው።

2፥17 *ለሰው ሁሉ ተገቢውን አክብሮት*፤ ምክንያቱም ሁሉም ሰው በእግዚአብሔር አምሳል ስለ ተፈጠረ ነው። *እግዚአብሔርን ፍሩ*፤ የ1፥17 ማብ ይመ።

2፥18 *አገልጋዮች*፤ ማንኛውንም ዐይነት ሥራ የሚሠሩ፣ በቤት ውስጥ ያሉ አገልጋዮችን ያመለክታል። ዐውደ ምንባቡ እንደሚያመለክተው፣ ጴጥሮስ ይህን የሚናገረው ለክርስቲያን አገልጋዮች ነው። የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች የባርነትን ሥርዐት ባይቃወሙም (የኤፌ 6፥5 ማብ ይመ)፣ ባርነትን የሚቃወም መርሖዎች አሏቸው። ጴጥሮስ በዚህ ርእስ ላይ ያለው መሠረታዊ ትምህርት፣ በዚህ ዘመን ያለውን የአሠሪና ሠራተኛ ግንኙነት ሊመለከት ይችላል (ኤፌ 6፥5-8፤ ቈላ 3፥22-25፤ 1ጢሞ 6፥1-2፤ ቲቶ 2፥9-10 ይመ)።

2፥19 *ስለ እግዚአብሔር ሲል*፤ ሕጋዊ ሳልሆን ሥልጣን "ስለ ጌታ በማለት" መገዛትን ያሳያል (ቍ 13፤ ከኤፌ 6፥7-8 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ስለዚህም አንድ ሰው የእግዚአብሔር ፈቃድ ከሆነ፣ ያለ አግባብ የሆነ መከራን እንኳ ለመቀበል ፈቃደኛ መሆን ይኖርበታል።

2፥21 *የተጠራችሁትም ለዚሁ ነው*፤ እግዚአብሔር ለክርስቲያኖች ካለው ዕቅዶች አንዱ፣ ኢፍትሐዊነትን በትዕግሥት እንዲያሳልፍ ነው። የእግዚአብሔርም እውነተኛ ጸጋ በዚህ በመልእክት እንዝቢዎች ልምምድ የታየው በዚህ ሁኔታ ነው (5፥12)። *ክርስቶስ ስለ እናንተ መከራን የተቀበለው*፤ ከኢሳ 52፥13-53፥12 ጋር ያነጻጽሩ። በጎ ሥራን እየሠሩ፣ ክፉ መከራን የመቀበል ዐይነተኛ ምሳሌ ክርስቶስ ነው። መድኀኒት፣ አገልጋይ በመሆን የተቀበለው መከራ፣ ተከታዮቹ የሚቀበሉት መከራ፣ ሥቃይ ሳይሆን እንደ ትልቅ ጥቅም እንዲመለከቱት ያደርጋቸዋል።

2፥22፤ ቅዱሳት መጻሕፍት፣ ክርስቶስ ኀጢአት እንደሌለበት በግልጽ ተናግረዋል (1፥19፤ ሐሥ3፥14፤ 2ቆሮ5፥21፤ ዕብ4፥15፤7፥26፤ 1ዮሐ 3፥5 ይመ)። *ተንኰል አልተገኘበትም*፤ ከቍ 1፤ 3፥10 ጋር ያነጻጽሩ።

2፥23፤ ጌታችንን በትዕግሥት መከራን እንዴት እንደተቀበለ በማቴ 27፥12-14፡34-44 እና በተጓዳኝ ምንባቦች ውስጥ ተገልጾአል። *ራሱን አሳልፎ ሰጠ፤* ከ4፥19 ጋር ያነጻጽሩ።

2፥24 *ስንኀጢአት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር*፤ ከሮሜ 6፥3-14 ጋር ያነጻጽሩ። በቅድስና ለመኖር መስቀልን መሸከም አስፈላጊ እንደሆነ በአጽንዖት ይገልጻል። ክርስቶስ በመስቀል ላይ በመሞቱ፣ አማኞች አዲሱን ሕይወት ይኖሩ ዘንድ፣ ራሳቸውን የጽድቅ መሣሪያ አድርገው ለእግዚአብሔር ለማቅረብ ለኀጢአት ሞተዋል (የሮሜ 6፥11-13 ማብ ይመ)። *ኀጢአታችንን ... ተሸከመ*፤ ኢሳ 53፥12 ይመ። ምንም እንኳ ጴጥሮስ፣ ክርስቶስ ምሳሌአችን እንደ ሆነ አያብራራ ቢሆንም፣ አርአያነትን ትቶ ከማለፍ የሚበልጠውን የክርስቶስን የመዋጀት ሥራም ጠቅሶአል። ጴጥሮስ ክርስቶስ የእኛ ምትክ በመሆን በመስቀል ላይ ሞቶ እንደዋጀን ጴጥሮስ ይገልጻል። በብሉይ ኪዳን ለመሥዋዕት እንደሚቀርብ በግ፣ ክርስቶስ ምንም በደል ሳይኖርበት ስለ እኛ ሞተ። *መስቀል*፤ የሐሥ 5፥30 ማብ ይመ፤ በተጨማሪም ሐሥ 10፥39፤13፥29፤ ገላ 3፥13 ይመ። *እናንተ ተፈውሳችኋል*፤ ኢሳ 53፥5 ይመ፤ አንዳንዶች የሥጋ ፈውስ በመዋጀት ሥራ ውስጥ ይጠቃለላል ብለው ቢያምኑም፣ ይህ ክፍል ግን የሥጋ ፈውስን የሚያመለክት አይደለም (ከማቴ 8፥16-17 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ሌሎችም ደግሞ ይህ ክፍል መንፈሳዊ ፈውስን ያመለክታል ይላሉ። ዋናው መልእክት ግን፣ የክርስቶስ ሞት በእርሱ ለሚያምኑ ሁሉ ድነትን ያስገኛል የሚል ነው።

2፥25 *እረኛና*፤ በዚህ ቦታ የተነሣው ሐሳብ፣ በኢሳ 53 ላይ ከተጠቀሱት ተቅበዝባዥ በጎች ጋር በቀጥታ የሚገናኝ ነው። በጎቹ ከእረኛቸው ተለይተው ይቅበዘበዙ ነበር፤ አሁን ግን ወደ እረኛቸው (ወደ ኢየሱስ) ተመልሰዋል (የመዝ 23፥1፤ ዕብ 13፥20 ማብ ይመ፤ በተጨማሪም ዮሐ 10፥11፡14 ይመ)። *ጠባቂ*፤ ክርስቶስን ያመለክታል (ከ5፥2፡4፤ ከሐሥ 20፥28 ጋር ያነጻጽሩ)። ሽማግሌዎች እረኞችና ጠባቂዎች ስለሆኑ፣ ለእግዚአብሔር መንጋ ሊጠነቀቁ ይገባቸዋል። እረኝነትና ጠባቂነት ሁለት የተ ለያዩ የአገልግሎት ዐይነቶች ሳይሆኑ፣ ሁለተኛው የመጀመሪያውን የሚያብራራ ነው።

3፥1-6፤ ለሚስቶች የተሰጠ ትእዛዝ ነው (ከዘፍ 3፥16፤ 1ቆሮ 11፥3፤ ኤፌ 5፥22-24፤ ቈላ 3፥18፤ 1ጢሞ 2፥9-10፤ ቲቶ 2፥5 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥1 *እንደዚሁ*፤ አማኞች ለመንግሥት ባለ ሥልጣናት መገዛት እንደሚገባቸውና (2፥13-17) አገልጋዮችም ለጌቶቻቸው መገዛት እንዳለባቸው ማለት ነው (2፥18-25)። *ተገዙ፤* በ2፥13፡18 ላይ እንደ ተጠቀሰው ግሪኩ ግስ ሲሆን፣ ለባለ ሥልጣናት መገዛትን ያመለክታል፤ ይሁን እንጂ ይህ ምንባብ፣ የበታችነት ስሜትን አያበረታታም። በቤተ ሰብ ውስጥ ሥርዐት እንዲኖር ከሚያደርጉ አስፈላጊ ነገሮች አንዱ መገዛት ነው። *ለቃሉ፤* የወንጌልን

ታዘዙ ቢኖሩ፣ ያለ ቃል በሚስቶቻቸው አኗኗር
ተማርከው ይመለሳሉ፤ 2ይህም የሚሆነው
ንጹሕና ፍጹም አክብሮት የተሞላውን ኑሮ
አችሁን ሲመለከቱ ነው። 3ውበታችሁ በው
ጫዊ ነገሮች በመሽሞንሞን ይኸውም ሹሩባ
በመሠራት፣ በወርቅ በማጌጥና በልብስ አይ
ሁን፤ 4ነገር ግን ውበታችሁ በእግዚአብሔር
ፊት ዋጋው እጅግ የከበረ፣ ገርና ጭምት
መንፈስ ያለበት፣ ምንጊዜም የማይጠፋ
የውስጥ ሰውነት ውበት ይሁን። 5ተስፋቸ
ውን በእግዚአብሔር ላይ የጣሉ የቀድሞ ቅዱ
ሳት ሴቶች ራሳቸውን ያስዋቡት በዚህ ዐይ
ነት ለባሎቻቸው በመገዛት ነበርና። 6ሣራም
አብርሃምን "ጌታዬ" እያለች ትታዘዘው ነበር፣
እናንተም ምንም ሳትፈሩ መልካም ብታደርጉ
የእርሷ ልጆች ናችሁ።

7ባሎች ሆይ፤ እናንተም ደግሞ ጸሎታ
ችሁ እንዳይደናቀፍ በኑሮአችሁ ሁሉ ለሚስ
ቶቻችሁ አስቡላቸው፣ ደካሞች ስለ ሆኑና
የሕይወትንም በረከት አብረዋችሁ ስለሚ
ወርሱ አክብሯቸው።

መልካም በማድረግ መከራን መቀበል

8በመጨረሻም ሁላችሁ በአንድ ሐሳብ
ተስማሙ፤ እርስ በርሳችሁ ተሳሰቡ፤ እንደ
ወንድማማቾች ተዋደዱ፤ ርኅሩኆችና ትሑ
ታን ሁኑ። 9ክፉን በክፉ ወይም ስድብን
በስድብ ፈንታ አትመልሱ፤ በዚህ ፈንታ
ባርኩ፤ ምክንያቱም እናንተ የተጠራችሁት
እንደነዚህ ያሉትን ነገሮች እያደረጋችሁ
በረከትን ለመውረስ ነው። 10ስለዚህ፣
"ሕይወትን የሚወድ፣
መልካም ቀኖችን ሊያይ የሚፈልግ፣
ምላሱን ከክፉ፣
ከንፈሮቹንም ተንኰል ከመናገር ይከ
ልክል።
11ከክፉ ይራቅ፤ መልካምንም ያድርግ፤
ሰላምን ይፈልግ፤ ይከተላትም፤
12ምክንያቱም የጌታ ዐይኖች ጻድቃንን ይመ
ለከታሉና፤
ጆሮቹም ጸሎታቸውን ለመስማት
የተከፈቱ ናቸው፤
የጌታ ፊት ግን በክፉ አድራጊዎች ላይ ነው።"
13መልካም ነገር ለማድረግ ብትቀኑ
የሚጐዳችሁ ማን ነው? 14ነገር ግን ስለ ጽድቅ
እንኳ መከራ ቢደርስባችሁ ብፁዓን ናችሁ፤
"ዛቻቸውን አትፍሩ*፤ አትታወኩም።" 15ክር
ስቶስን ጌታ አድርጋችሁ በልባችሁ ቀድ
ሱት። እናንተ ስላላችሁ ተስፋ ምክንያትን
ለሚጠይቋችሁ ሁሉ መልስ ለመስጠት ሁል
ጊዜ የተዘጋጃችሁ ሁኑ፤ ነገር ግን ይህን
ሁሉ በትሕትናና በአክብሮት አድርጉት፤
16በክርስቶስ ያላችሁን መልካም ጠባይ እየ
ፋፍተው የሚናገሩ ሰዎች በሐሜታቸው እን
ዲያፍሩ በጎ ኅሊና ይኑራችሁ። 17የእግዚአብሔር
ፈቃድ እንዲህ ከሆነ፣ ክፉ ሠርቶ መከራ
ከመቀበል ይልቅ መልካም አድርጎ መከራ

*14 ወይም የሚፈሩትን አትፍሩ

3፥3 ኢሳ3፥18-23፤ 1ጢሞ2፥9
3፥4 ሮሜ2፥29፤7፥22፤ ኤፌ3፥16
3፥5 አስ2፥15፤ 1ጢሞ5፥5
3፥6 ዘፍ18፥12
3፥7 ኤፌ5፥25-33፤ ቈላ3፥19
3፥8 ሮሜ12፥10፤ 15፥5፤ኤፌ4፥2፤ 1ጴጥ5፥5
3፥9 ማቴ5፥44፤ ሮሜ8፥28፤ሮሜ 12፥17፤1ተሰ5፥15፤ ዕብ6፥14፤ 1ጴጥ2፥21:23
3፥12 መዝ34፥12-16
3፥13 ቲቶ2፥14
3፥14 ቍ17፤ ኢሳ8፥12:13፤ 1ጴጥ2፥19:20፤4፥15:16
3፥15 ቈላ4፥6፤ ዕብ3፥6
3፥16 ቍ21፤ ሐሥ23፥1፤ 1ጴጥ2፥12:15
3፥17 1ጴጥ2፥15፤ 20፤4፥15:16:19

መልእክት ማለት ነው። *ያለ ቃል፡* የማያምኑ ባሎቻቸውን ለክርስቶስ ለመማረክ፣ ክርስቲያን ሚስቶች በመልካም አኗኗራቸው ሊደገፉ ይገባቸዋል።

3፥2 *ንጹሕና ፍጹም አክብሮት፡* ለእግዚአብሔር ካላቸው አክብሮት የተነሣ፣ አኗኗራቸው ሥነ ምግባራዊ ንጽሕናን የተላበሰ ሊሆን ይገባዋል።

3፥3 *ሹሩባ በመሠራት፣ በወርቅ በማጌጥና፤* ቅጥ ያጣ የጠጉር አሠራርንና በጌጣ ጌጥ ማሸብረቅን ያመለክታል። ክርስቲያን ሴቶች ለውበት ብለው ልቅ ለሆነ መጊያጌጥ ልባቸውን ሊሰጡ አይገባም። *ልብስ፡* በግሪኩ የቃሉ ቀጥተኛ ትርጕም "ልብስ" ማለት ቢሆንም፣ በዚህ ዐውደ ምንባቡ መሠረት ግን እጅግ ውድ የሆኑ ልብሶችን የሚያመለክት ነው።

3፥4 *የውስጥ ሰውነት፤* እውነተኛ ውበት በውጫዊ ማሸብረቅ ላይ የተመሠረተ ሳይሆን፣ የባሕርይ ጕዳይ ነው (ኤፌ 3፥16)።

3፥5 *የቀድሞ ቅዱሳት ሴቶች፡* ጴጥሮስ ያቀረባቸው መመዘኛዎች፣ በአንድ የተወሰነ ዘመን ወይም ባሕል ለነበሩ ሴቶች ብቻ አይደለም።

3፥6 *ጌታዬ፡* ይህ ቃል በቍ 1 ላይ እንዳለው መገዛትን የሚያመለክት ነው። *ሳትፈሩ...ልጆች፡* ክርስቲያን ሴቶች፣ ሊገጥማቸው የሚችለውን ጥፋት ለማምለጥ ሳይሆን፣ እንደ ሣራ እግዚአብሔርን በመታመን መልካም ቢያደርጉ፣ የእርሷ ልጆች ይሆናሉ (ከምሳ 3፥25-27 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥7 *ደካሞች ስለ ሆኑና፤* ችግር መቻልን፣ የባሕርይ ጠንካራነትን ወይም የማሰተዋል ችሎታን የሚያመለክት ሳይሆን፣ የአካል ብርታትን የሚገልጽ ነው። *ጸሎታችሁ እንዳይደናቀፍ፡* እግዚአብሔር ስለ ባልና ሚስት የሰጠውን ትእዛዝ ችላ ማለት፣ ከእግዚአብሔርና እርስ በርስ ያለንን መንፈሳዊ ኅብረት ያስተጓጕላል።

3፥8-12፡ ጴጥሮስ በ2፥11-17 ላይ ለአንባቢዎቹ ሁሉ፣ በ2፥18-25 ለአገልጋዮች፣ በ3፥1-6 ለሚስቶች፣ እንዲሁም በ3፥7 ለባሎች ጽፏል። በዚህ ክፍል፣ አንባቢዎች ሁሉ ከሌሎች ጋር ባላቸው ግንኙነት መልካም ምግባር እንዲኖራቸው ያበረታታቸዋል (በቍ 8 ላይ "ሁላችሁ" የሚለውን ይመ)።

3፥8 *ተስማሙ፤* ሮሜ 12፥16፤ ፊል 2፥2 ይመ። *ተሳሰቡ፤* ሮሜ 12፥15፤ 1ቆሮ 12፥26 ይመ። *እንደ ወንድማማቾች ተዋደዱ፤* 1ተሰ 4፥9-10፤ ዕብ 13፥1 ይመ። *ርኅሩኆችና ... ሁኑ፤* ቈላ 3፥12 ይመ። *ትሑታን ሁኑ፤* ፊል 2፥6-8 ይመ።

3፥9፤ ሉቃ 6፥27-28፤ ሮሜ 12፥17-21 ይመ።

3፥10-12፡ ጴጥሮስ ይህን ጥቅስ የወሰደው ከመዝ 34 ሲሆን፣ "ስለዚህ" የሚለውን መሰተፃምር በመጠቀም፣ በቍጥር 9 ላይ የቀረበውን ምክር ለመቀበል ምክንያት አድርጎ አቅርቦአል፤ እንደ ባለ መዝሙሩ አገላለጽ ከሆነ፣ 1) እንዲህ ያለውን ነገር የሚያደርግ ሰው፣ ሕይወቱ በደስታ የተሞላ ይሆናል (ቍ 10)፣ 2) የዕድሜውም ዘመን ይረዝማል (ቍ 10)፣ 3) እግዚአብሔርም ሊባርከው ዐይኑን በእርሱ ላይ ያደርጋል (ቍ 12)፣ እንዲሁም 4) የእግዚአብሔር ጆሮዎች የእርሱን ጸሎት ለመስማት የተዘጋጁ ይሆናሉ (ቍ 12)።

3፥13 *የሚጐዳችሁ ማን ነው?* እንደሚታወቀው፣ ሰዎች መልካም ነገር በመሥራታቸው ማንም አይጐዳቸውም፤ በተለይ መልካም ለማድረግ ለሚቀና ሰው ይህ እውነት ነው።

3፥14 *መከራ ቢደርስባችሁ፡* በግሪኩ ይህ ሐረግ፣ ከእውነታ የራቀ ነገርን ያመለክታል። አብዛኛውን ጊዜ ስለ ጽድቅ መከራን መቀበል ባይታይም፤ መከራን ለሚቀበል ሰው ግን፣ ልዩ በረከት ያስገኝለታል (ማቴ 5፥10-12 ይመ)። *ዛቻቸውን አግራጭ* ትርጕሙን ይመ፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ፣ በእግዚአብሔር እንደ ማያምኑ ሰዎች ነገሮችን ሲመለከቱ፣ ዓለማዊ አስተሳሰብ ሊኖራቸው ወይም የእግዚአብሔርን ጠላቶች ሊፈሩ አይገባቸውም፤ ይልቁንስ እግዚአብሔርን ብቻ ሊፈሩ ይገባቸዋል (ኢሳ 8፥13)።

3፥15 *ክርስቶስን ጌታ አድርጋችሁ ... ቀድሱት፡* አንባቢዎች ለክርስቶስ ከልባቸው የተሰጡ እንዲሆኑ የቀረበ ምክር ነው፤ ስለ እምነታቸውም እንዲናገሩ ሲጠየቁ የሚሰጡት መልስ እያጡም፤ በስለዚህም መልስ ለመስጠት ዝግጁ ይሆናሉ። *በትሕትናና በአክብሮት፡* ክርስቲያኖች የማያምኑ ሰዎች ቢቃወሙአቸውም፣ ሁል ጊዜ ትሑት ሊሆኑ ይገባቸዋል፤ በተጠየቅን ጊዜ ስለ እምነታችን የምንሰጠው መልስ፣ በፍቅር እንጂ በንቀት የተሞላ ሊሆን አይገባውም።

3፥16 *በሐሜታቸው እንዲያፍሩ፤* በአማኞች ፍቅር የተሞላ እመለካከት፣ የተቃዋሚዎችን መራራነትና ሐሜት ከንቱ መሆኑን አጕልቶ ያሳያል።

መቀበል ይሻላል፤ [18]እንዲሁም ክርስቶስ ስለ
ንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ስለ ኀጢአት ሞቶ
አልና፤ ወደ እግዚአብሔር ያቀርባችሁ ዘንድ፣
ጻድቅ የሆነው እርሱ ስለ ዐመፀኞች ሞተ፤
እርሱ በሥጋ ሞተ፤ በመንፈስ ግን ሕያው
ሆነ፤ [19]በመንፈስም ሄዶ በወህኒ ቤት ለነበሩ
ነፍሳት ሰበከላቸው፤ [20]እነዚህ በወህኒ የነበሩት
ነፍሳት ቀድሞ በኖኅ ዘመን መርከብ ሲሠራ
እግዚአብሔር በትዕግሥት ይጠብቃቸው የነበሩ
እምቢተኞች ናቸው፤ በውሃ የዳኑት ጥቂት፣
ይኸውም ስምንት ሰዎች ብቻ ነበሩ። [21]ይህም
ውሃ እሁን የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናች
ኋል፤ ይህም የሰውነትን እድፍ በማስወገድ
ሳይሆን በንጹሕ ኅሊና በእግዚአብሔር ፊት የሚቀ
ርብ መማፀኛ[m] ነው፤ የሚያድናችሁም በኢ
የሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት ነው፤
[22]እርሱም ወደ ሰማይ ወጥቶ በእግዚአብሔር ቀኝ
አለ፤ መላእክትና ሥልጣናት፣ ኀይላትም ተገ
ዝተውለታል።

3፥18 ሮሜ5፥2፤ ቈላ1፥22፤ዕብ7፥27፤ 1ጴጥ2፥21፤4፥1፤6፥13
3፥19 1ጴጥ4፥6
3፥20 ዘፍ6፥3፡5፡ 13፡14፡8፥18፤ ሮሜ2፥4፤ዕብ11፥7
3፥21 ቍ 16፤ ሐሥ22፥16፤ 23፥1፤1ጴጥ1፥3
3፥22 ማቴ28፥18፤ ማር16፥19፤ ሮሜ8፥38፤ዕብ4፥14
4፥1 ሮሜ 6፥18፤1ጴጥ2፥21
4፥2 ሮሜ6፥2፤ 1ጴጥ1፥14
4፥3 ሮሜ13፥13፤ ኤፌ2፥2
4፥4 1ጴጥ3፥16
4፥5 ሐሥ10፥42

ለእግዚአብሔር መኖር

4 እንግዲህ ክርስቶስ በሥጋው መከራን
ስለ ተቀበለ እናንተም በዚሁ ዐሳብ ታጥ
ቃችሁ ተነሡ፤ ምክንያቱም በሥጋው መከራን
የሚቀበል ሰው ኀጢአትን ትቶአል። [2]ከዚ
ህም የተነሣ ከእንግዲህ በሚቀረው ምድራዊ ሕይ
ወት እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንጂ እንደ
ሥጋ ምኞት አይኖርም። [3]አሕዛብ ፈቅደው
እንደሚያደርጉት በመዳራት፣ በሥጋዊ ምኞት፣
በስካር፣ በጭፈራ፣ ያለ ልክ በመጠጣት፣
በእስጸያፊ የጣዖት አምልኮ የተመላለሳችሁ
በት ያለፈው ዘመን ይበቃል። [4]ይህን በመ
ሰለ ብኩን ሕይወት ከእነርሱ ጋር ስለማት
ሮጡ እንግዳ ሆኖባቸው በመደነቅ ይሰድ
ቧችኋል። [5]ነገር ግን በሕያዋንና በሙታን
ላይ ሊፈርድ ለተዘጋጀው መልስ ይሰጣሉ።

[m]21 ወይም ምላሽ

3፥18 *ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ፤* ዕብ 9፥28 ይመ። *ጻድቅ ... ስለ ዐመፀኞች፤* የክርስቲያን ባሕርይ ምን መሆን እንዳለበት ሐዋርያው ጳውሎስ በፊል 2፥5-11 ኢየሱስን ምሳሌ አድርጎ እንዳቀረበው፣ ጴጥሮስም ኢየሱስን እንዲሁ አቅርቦታል። መልካም ነገር በማድረግ መከራን ለመቀበል ዝግጁ ልንሆን ይገባናል (ቍ 13-14፡17)። ጴጥሮስ ስለ ክርስቶስ መከራና ሞት ያለው ሐሳብ፣ ከክርስቶስ የመስቀል ሞት በኋላ ስለሆነው ሁኔታ ሐሳብ እንዲሰጥ አድርጎታል፤ ይኸውም በእስር ቤት ላሉት ነፍሳት ኢየሱስ ወንጌልን ስለ መስበኩና ስለ ጥምቀት ነው (ቍ 19-21 ይመ)። *በመንፈስ ግን ሕያው ሆነ፤* ትንሣኤን ያመለክታል። በሌላ ስፍራም፣ ትንሣኤ የእግዚአብሔር አብና (ሐሥ 2፥32፤ገላ1፥1፤ኤፌ1፥20)፣ የእግዚአብሔር ወልድ ድርጊት እንደ ሆነ ተገልጾአል (ዮሐ 10፥17-18)። አማራጭ ትርጒሙ ትክክል ከሆነ፣ ክርስቶስ በራሱ መንፈስ ሕያው ሆኖ፣ በዚሁ መንፈስ "(እርሱ) ሄዶ በወህኒ ቤት ለነበሩ ነፍሳት" ሰብኮላቸዋል ማለት ነው (ቍ 19)።

3፥19-20፤ ለዚህ ክፍል ሦስት ዋና ዋና ትርጓሜዎች ተሰጥተውታል፤ 1) አንዳንዶች፣ ክርስቶስ ሥጋ ከመልበሱ በፊት በኖኅ አማካይነት በዚያን ዘመን ለነበረው ትውልድ እንደ ሰበከ ይናገራሉ፤ 2) ሌሎች ግን፣ ክርስቶስ በሞቱና በትንሣኤው መካከል ባለው ጊዜ ወደ ወኅኒ ሄዶ፣ በኖኅ ዘመን ከሰው ልጆች ጋር ለተጋቡትና ለወደቁት መላእክት ወንጌልን ሰብኮአል ይላሉ (ከዘፍ 6፥1-4፤ 2ጴጥ 2፥4፤ ይሁዳ 6 ጋር ያነጻጽሩ)። በዘፍ 6፥2፡4 ላይ "የእግዚአብሔር ልጆች" የተባሉትም በኢዮ 1፥6፤ 2፥1 ላይ (አማራጭ ትርጒሙን ይመ) የተጠቀሱት መላእክት እንደ ሆኑ ይናገራሉ። ምናልባት ለእነዚህ ክፉ መላእክት የተናገረው መልእክት፣ ድል መመታታቸውን የሚመለከት ሊሆን ይችላል፤ 3) ሌሎች ደግሞ፣ ክርስቶስ በሞቱና በትንሣኤው መካከል ባለው ጊዜ፣ ኖኅን ይቃወሙ ለነበሩ ሙታን ወንጌልን እንደ ሰበከላቸው ይናገራሉ፤ የሰበከላቸውም፣ ምናልባት ወንጌልን ወይም ድል መንሣቱንና የሚሰሙትም እንደ ተፈረደባቸው የሚናገር መልእክት ሊሆን ይችላል።

የመጀመሪያው አመለካከት ድክመት፣ በዐውደ ምንባቡ እንደተገለጸው፣ የክርስቶስን ሞትና ትንሣኤ ካገናዘበው ሁኔታ ጋር አያገናኘውም። በሁለተኛው አመለካከት ያለው ዋና ችግር፣ መላእክት ከሴቶች ጋር የጋብቻ ሥጋ ግንኙነት ፈጸሙ ማለቱ ሲሆን፣ መላእክት መናፍስት በመሆናቸው ይህን ዐይነት ተግባር ሊፈጽሙ አለመቻላቸውን ባለማጤን ነው። በሦስተኛው አመላካከትም ያለው ዋነኛው ችግር፣ "መንፈስ" የሚለው ቃል የሰዎችን መንፈስ እንደ ሆነ በመቊጠሩ፣ ይህ ቃል መንፈሳዊ ኀይላትን እንደሚያመለክት ዘንግቶአል።

3፥21 *ውሃ...የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ፤* በዚህ ቦታ ሁለት ሥዕላዊ መግለጫዎች ቀርበዋል፤ የኖኅ የጥፋት ውሃ ጥምቀትን፣ ጥምቀት ደግሞ ድነትን ያመለክታል። ውሃው ጥምቀትን የሚያሳይ ስለ ሆነ፣ በሁለቱም ሁኔታዎች ስለ ፍርድ (በጥፋት ውሃ የኀጢአተኞችን ሞት፣ በጥምቀት ደግሞ የክርስቶስንና የአማኞችን ሞት) ቢናገርም፣ የሚያድን ውሃ ነው። ጥምቀት የድነት ትእምርት በመሆኑ፣ የክርስቶስን ሞት፣ መቀበርና ትንሣኤ ስለሚያሳይ ከእርሱ ጋር አንድ መሆናችንን የሚያመለክት ነው (ሮሜ 6፥4)። *አሁን... ያድናችኋል፤* አማኞች፣ ጥምቀት ትእምርት ሆኖ በቀረበበት በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ድነዋል። ትእምርቱና እውነታው በትርጒም ተቀራራቢ ከመሆናቸው የተነሣ፣ አንዳንድ ጊዜ ትእምርቱ እውነታውን ስያሜ ሳዮት ይረዳል (የሮሜ 6፥3-4 ማብ ይመ)። *በንጹሕ ኅሊና በእግዚአብሔር ፊት የሚቀርብ መማፀኛ፤* ጥምቀት አማኝ በንጹሕ ኅሊና የሚፈጽመው ውሳኔ ስለሆነ፣ ጥምቀት በትእምርት የሚያመለክተው እውነት በሕይወቱ ይፈጸማል። *የሚያድናችሁም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት፤* ሰዎች የሚድኑት፣ የትኛውንም ዐይነት ሃይማኖታዊ ሥርዐት በመፈጸም ሳይሆን በትንሣኤው ኀይል ነው።

3፥22 *ወደ ሰማይ ወጥቶ፤* ሐሥ 1፥9-11 ይመ። *በእግዚአብሔር ቀኝ፤* ዕብ 1፥3፤ 12፥2 ይመ። *መላእክትና ሥልጣናት፣ ኀይላትም፤* ኤፌ 1፥21፤ 6፥12 ይመ።

4፥1 *እንግዲህ፤* 3፥19-22 በመካከል የገባ ተጨማሪ ሐሳብ ስለ ሆነ፣ 4፥1 በቀጥታ ከ3፥18 የሚቀጥል ነው። በዚህ ምንባብ ውስጥ ስለ ክርስቶስ መከራ ተጠቅሶ የምናገኘው፣ አንድ ሰው በጎ ሥራ በመሥራቱ ያለ አግባብ የሚደርስበትን የመከራ ዐይነት ነው፤ በተጨማሪም መከራው በሥጋ ላይ የሚደርስ ነው ("በሥጋው መከራን ተቀበለ" ቍ 1)። *እናንተም በዚሁ ዐሳብ ታጥቃችሁ ተነሡ፤* አማኞች ያለ አግባብ ሊደርስባቸው የሚችለውን መከራ ለመቀበል ሊዘጋጁና በጎ በማድረግ የሚደርስባቸውን መከራ በመቀበል አንደ ኢየሱስ ዐይነት ትሕትና ሊያሳዩ ይገባቸዋል (ፊል 2፥5-11 ይመ)። *ምክንያቱም... ኀጢአትን ትቶአል፤* እንዲህ ያለው መከራ፣ አንድ ሰው ቅድሚያ መስጠት ያለበትን ነገር ያለ ማወላወል እንዲያስቀድም ያስችለዋል፤ የሰው ሕይወት በአደጋ ላይ በሚወድቅበት ጊዜ፣ ቀደም ሲል ትልቅ ቦታ የተሰጣቸው የኀጢአት ምኞቶችና ድርጊቶች፣ ዋጋ ቢስ ሆነው ይታዩታል። አማኝ ስለ ክርስቶስ የሚቀበለው ከባድ መከራ፣ ቅድስናን ወደ ፍጹምነት ያሳድገዋል፤ (አንዳንዶች ይህ ምንባብና ጳውሎስ በሮሜ 6፥1-14 ላይ የጻፈው ተመሳሳይነት እንዳላቸው ቢናገሩም፣ ጴጥሮስ ለኀጢአት ስለ መሞት ምንም አልተናገረም)።

4፥2 *እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ...እንደ ሥጋ ምኞት፤* በክርስቶስ ባሕርይ እንደታየው፣ የእግዚአብሔር ፈቃድ ለሕይወት ወሳኝ ነው።

4፥3 *አሕዛብ፤* "የጣዖት አምልኮ" የሚለው ቃል፣ ከዚህ መልእክት አንባቢዎች ጥቂቶቹ፣ ከአሕዛብ የኑሮ ዘይቤ የመጡ እንደ ነበሩ ያመለክታል (የ1፥1 ማብ ይመ)። *ያለፈው ዘመን፤* ወደ ክርስቶስ ከመምጣት በፊት ያለውን ጊዜ ያሳያል።

4፥4 *እንግዳ ሆኖባቸው በመደነቅ ይሰድቧችኋል፤* የዚህ መልእክት አንባቢዎች መከራ የተቀበሉበት አንዱ ምክንያት ይህ ነው።

4፥5 *በሕያዋንና በሙታን፤* የመጨረሻው የፍርድ ቀን ሲመጣ የሚኖሩትን ሕያዋንና ሙታን ያመለክታል። *ሊፈርድ ለተዘጋጀው፤* በአዲስ ኪዳን፣ እግዚአብሔር አብ እና ወልድ በመጨረሻው በታላቁ የፍርድ ቀን እንደሚፈርዱ ተጽፎአል፤ የፍርዱ ባለቤት እግዚአብሔር አብ ቢሆንም፣ ፍርድን እንዲያደርግ ለልጁ ሥልጣን ሰጥቶታል (ከዮሐ 5፥27፤ ሐሥ 17፥31 ጋር ያነጻጽሩ)። *መልስ ይሰጣሉ፤* ሐሥ 17፥31፤ ሮሜ 2፥5፡16 ይመ።

6ወንጌል ለሙታን እንኳ ሳይቀር የተሰበ
ከው በዚህ ምክንያት ነው፤ ስለዚህ እንደ
ማንኛውም ሰው በሥጋ ይፈረድባቸዋል፤
በመንፈስ ግን እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ
ይኖራሉ።
7የሁሉ ነገር መጨረሻ ተቃርቦአል፤ ስለ
ዚህ መጸለይ እንድትችሉ ንጹሕ አእምሮ ይኑ
ራችሁ፤ ራሳችሁንም የምትገዙ ሁኑ። 8ፍቅር
ብዙ ኀጢአትን ይሸፍናልና ከሁሉ በላይ
እርስ በርሳችሁ ከልብ ተዋደዱ፤ 9እርስ በር
ሳችሁ ያለ ማጕረምረም እንግድነት ተቀባ
በሉ። 10እንደ ታማኝ የእግዚአብሔር ልዩ ልዩ
ጸጋ መጋቢ እያንዳንዱ ሰው በተቀበለው
የጸጋ ስጦታ ሌላውን ያገልግል፤ 11ከእናንተ
ማንም የሚናገር ቢኖር እንደ እግዚአብሔር
ቃል ይናገር፤ የሚያገለግልም ቢኖር እግዚ
አብሔር በሚሰጠው ብርታት ያገልግል፤ ይኸ
ውም እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይ
ነት እንዲከብር ነው፤ ክብርና ኀይል ለእርሱ
ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን፤ አሜን።

ክርስቲያን በመሆን የሚደርስ መከራ

12ወዳጆች ሆይ፤ እንደ እሳት የሚፈትን ብርቱ
መከራ በመቀበላችሁ እንግዳ ነገር እንደ
ደረሰባችሁ በመቍጠር አትደነቁ፤ 13ነገር
ግን ክብሩ በሚገለጥበት ጊዜ ደስታችሁ
ታላቅ እንዲሆን የክርስቶስ መከራ ተካፋዮች
በመሆናችሁ ደስ ይበላችሁ። 14ስለ ክርስቶስ
ስም ብትሰደቡ፣ የክብር መንፈስ የሆነው
የእግዚአብሔር መንፈስ በእናንተ ላይ ስለሚያ
ርፍ ብፁዓን ናችሁ። 15ከእናንተ ማንም
መከራን የሚቀበል ቢኖር፣ ነፍሰ ገዳይ ወይም
ሌባ ወይም ወንጀለኛ ወይም በሰው ነገር
ጣልቃ ገቢ ሆኖ መከራን አይቀበል፤ 16ክርስ
ቲያን በመሆኑ መከራ ቢደርስበት ግን
ስለዚህ ስም እግዚአብሔርን ያመስግን እንጂ አይ
ፈር፤ 17ፍርድ ከእግዚአብሔር ቤት የሚጀምርበት
ጊዜ ደርሶአልና። እንግዲህ ፍርድ የሚጀም
ረው በእኛ ከሆነ ለእግዚአብሔር ወንጌል የማይ
ታዘዙ ሰዎች መጨረሻቸው ምን ይሆን?
18እንግዲህ፣
"ጻድቅ የሚድነው በጭንቅ ከሆነ፣
ዐመፀኛውና ኀጢአተኛው እንዴት ሊሆን
ይሆን?"
19ስለዚህ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ መከራ
የሚቀበሉ ሁሉ ነፍሳቸውን ለታመኑ ፈጣሪ
ዐደራ ሰጥተው መልካም ማድረጋቸውን
ይቀጥሉ።

ለሽማግሌዎችና ለጎልማሶች የተሰጠ ምክር

5 እንግዲህ ከእነርሱ ጋር እኔም ሽማግሌና
የክርስቶስ መከራ ምስክር የሆንሁ እንዲ

4፥6 1ጴጥ3፥19
4፥7 ሐሥ24፥25፤ ሮሜ13፥11
4፥8 ምሳ10፥12፤ ያዕ5፥20፤1ጴጥ1፥22
4፥9 ሮሜ12፥13፤ ፊል2፥14
4፥10 ሮሜ12፥6:7፤ 1ቆሮ4፥2
4፥11 ሮሜ11፥36፤ 1ቆሮ10፥31፤ኤፌ6፥10፤ 1ጢሞ2፥4
4፥12 1ጴጥ1፥6:7
4፥13 ማቴ5፥12፤ ሮሜ8፥17፤2ቆሮ1፥5፤ 1ጴጥ1፥7፤5፥1
4፥14 ማቴ5፥11፤ ዮሐ15፥21
4፥16 ሐሥ5፥41
4፥17 ኤር25፥29፤ ሕዝ9፥6፤አሞ3፥2፤ 2ተሰ1፥8፤1ጢሞ3፥15
4፥18 ምሳ11፥31፤ ሉቃ23፥31
4፥19 1ጴጥ2፥15፤ 3፥17
5፥1 ሉቃ24፥48፤ ሐሥ11፥30፤ 1ጴጥ1፥5:7፤4፥13፤ ራእ1፥9

4፥6 *ለሙታን እንኳ ሳይቀር የተሰበከው፤* ይህ ስብከት ቀድሞ የተከናወነው። ስብከቱ እነዚህ ሰዎች ከሞቱ በኋላ የተደረገ ሳይሆን፣ በሕይወት እያሉ የተደረገ ነበር (ከሞት በኋላ ሰዎች ሊድኑ የሚችሉበት ሌላ ሁኔታ የለም ዕብ 9፥27 ይመ)። *እንደ ማንኛውም ሰው በሥጋ ይፈረድባቸዋል፤* አሁን ሙታን ለሆኑት፣ ወንጌል የተሰበከበት የመጀመሪያው ምክንያት ይህ ነው። አንዳንዶች፣ ይህ ፍርድ በዚህ ሕይወት (ዮሐ 5፥24) ወይም ሊመጣ ባለው ሕይወት (ቍ 5)፣ በሰዎች ሁሉ ላይ እንደሚደርስባቸው ይናገራሉ። በዚህ ምድር ወንጌል ለሰዎች የሚሰበከው፣ በክርስቶስ ሞት አሁን ፍርድን ተቀብለው፣ ሊመጣ ካለው ፍርድ እንዲያመልጡ ነው። ሌሎች ደግሞ፣ እነዚህ ሰዎች የተፈረደባቸው፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ለምን የኀጢአትን ኑሮ እንደማይከተል በማያስተውሉ፣ እንደ ሰው ሐሳብ በሚፈርዱ በአረማውያን ነው ይላሉ (ቍ 2-4 ይመ)። በተመሳሳይ ሁኔታም ዓለም ክርስቶስን አሳውቀውም ነበር (ሐሥ 2፥22-24:36፤ 3፥13-15፤ 5፥30-32፤ 7፥51-53)። *እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ በመንፈስ ግን፤* አሁን ሙታን ለሆኑት፣ ወንጌል የተሰበከበት ሁለተኛው ምክንያት ይህ ነው። አንዳንዶች ወንጌል የሚሰበከበት ዐላማ፣ የሚሰሙት ሁሉ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም እንዲኖሩም ሲሆን፣ ይህን ዘላለማዊ ሕይወት መንፈስ ቅዱስ ይሰጣቸዋል ብለው ያምናሉ። ሌሎች ደግሞ የእግዚአብሔርን ሕዝብ በኀጢአት የተሞላው ዓለም ቢያንላቀላቸውና ቢገድላቸውም፣ ወንጌል የሚሰበከው መንፈስ ቅዱስ የዘላለም ሕይወት ስለሚሰጣቸው ነው ይላሉ።

4፥7 *መጨረሻ ተቃርቦአል፤* የያዕ 5፥9 ማብ ይመ። *ስለዚህ* የመጨረሻው ጊዜ፣ በተለይም የክርስቶስን ዳግም ምጽአት መጠባበቅ የአማኞችን ዝንባሌ፣ ድርጊትና ግንኙነት መልክ ያስይዘዋል (2ጴጥ 3፥11-14)። *መጸለይ፤* ከ3፥7፤ ሉቃ 18፥1፤ 1ቆሮ 7፥5፤ ኤፌ 6፥18፤ 1ተሰ 5፥17፤ ዮሐ 5፥14-15 ጋር ያነጻጽሩ። *ንጹሕ አእምሮ፤* ክርስቲያኖች በአስተሳሰባቸው የበሰለ፣ ጥበብ የተሞላ ውሳኔ ሊሰጡ የሚችሉና በሕይወታቸውም በግልጽ የሚታወቅ ዐይነተኛ ዐላማ ሊኖራቸው ይገባል። *ራሳችሁንም የምትገዙ፤* ገላ 5፥23 ይመ።

4፥8 *ፍቅር ብዙ ኀጢአትን ይሸፍናልና፤* ፍቅር፣ ደግሞ ደጋግሞ ይቅርታ ያደርጋል (ማቴ 18፥21-22፤ 1ቆሮ 13፥5፤ ኤፌ 4፥32 ይመ)። *እርስ በርሳችሁ ከልብ ተዋደዱ፤* 1ተሰ 4፥9-10፤ 2ጴጥ 1፥7፤ 1ዮሐ 4፥7-11 ይመ።

4፥9 *እንግድነት ተቀባበሉ፤* ሮሜ 12፥13፤ 1ጢሞ 3፥2፤ 5፥10፤ ቲቶ 1፥8፤ 3ዮሐ 5-8 ይመ።

4፥10 *እያንዳንዱ ... በተቀበለው የጸጋ ስጦታ፤* ሮሜ 12፥4-8፤ 1ቆሮ 12፥7-11 ይመ።

4፥11፤ *ቃል፤* በግሪኩ ይህ ቃል የሚያመለክተው፣ ቅዱሳት መጻሕፍትን ወይም እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል ነው (ሐሥ 7፥38፤ ሮሜ 3፥2 ይመ)። *ክብርና...ለእርሱ...ይሁን፤* 1ቆሮ 1፥26-31፤ ይሁዳ 24-25 ይመ።

4፥12 *ወዳጆች ሆይ፤* ወይም "እናንተ የተወደዳችሁ" ማለት ነው (2፥11 ይመ)። *ብርቱ መከራ በመቀበላችሁ ... አትደነቁ፤* 1፥6-7፤ 2፥20-21 ይመ።

4፥13 *የክርስቶስ መከራ ተካፋዮች በመሆናችሁ ደስ ይበላችሁ፤* የቈላ 1፥24 ማብ ይመ። ጴጥሮስ በአንድ ወቅት፣ ክርስቶስ መከራ ሊቀበል አይገባውም በማለት ተቃውሞ ነበር (ማቴ 16፥21-23)። አማኞች ስለ ክርስቶስ መከራ ሲቀበሉ፣ በጌታ ያላቸውን ደስታ እጅግ ያበዛላቸዋል (ማቴ 5፥10-12፤ ሐሥ 5፥41፤ 16፥25)።

4፥14 *ስለ ክርስቶስ ስም ብትሰደቡ፤* ማቴ 5፥11-12፤ ዮሐ 15፥18-20፤ ሐሥ 5፥41፤ 14፥22፤ ሮሜ 8፥17፤ 2ቆሮ 1፥5፤ ፊል 3፥10፤ 2ጢሞ 3፥12 ይመ።

4፥17 *ፍርድ ከእግዚአብሔር ቤት የሚጀምርበት ጊዜ፤* በአማኞች የሚደርሰው መከራ፣ እግዚአብሔር ሕዝቡን በማጥራት የሚልከው ፍርድ ነው። *ለእግዚአብሔር ወንጌል የማይታዘዙ ሰዎች መጨረሻቸው ምን ይሆን?፤* እግዚአብሔር በራሱ ሕዝብ ላይ የሚፈርድ ከሆነ፣ በማያምኑት ሰዎች ላይ የሚመጣው ፍርድ ምን ያህል የከፋ እንደሚሆን ያመለክታል።

5፥1 *ከእነርሱ ጋር እኔም ሽማግሌና፤* የሐሥ 20፥17፤ የ1ጢሞ 3፥1፤ 5፥17 ማብ ይመ። በመልእክቱ መጀመሪያ ራሱን እንደ ሐዋርያ ያቀረበው ጴጥሮስ (1፥1)፣ አሁን ደግሞ ራሱን እንደ ሌሎቹ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ይቈጥራል (ከ2ዮሐ 1፤ 3 ዮሐ 1 ጋር ያነጻጽሩ)። እነዚህ ሽማግሌዎች ካላቸው ታላቅ ኀላፊነትና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ካለው አስቸጋሪ ሁኔታዎች አንጻር ሲታይ፣ ይህ የጴጥሮስ አባባል እጅግ የሚያበረታታ ነው። እነዚህ ሽማግሌዎች በኀላፊነት የሚመሩአቸው አብያተ ክርስቲያናት በትንሹ እስያ ተበትነዋል (1፥1 ይመ)፤ ጴጥሮስ የአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን መሪ ከሆነ፣ ከእነዚህ ሰዎች እንደ አንዱ የአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ነው ማለት ነው። *የክርስቶስ መከራ ምስክር የሆንሁ፤* ጴጥሮስ ከኢየሱስ አገልግሎት መጀመሪያ አንሥቶ በአገልግሎቱ የተሰያዩ ደረጃዎች ሁሉና በመጨረሻው የመከራ ጊዜ ከእርሱ ጋር አብሮ ስለ ነበር፣

ሁም ወደ ፊት የሚገለጠው ክብር ተካፋይ
የምሆን በመካከላችሁ ያሉትን ሽማግሌዎች
እመክራቸዋለሁ፤ [2]በእናንተ ኀላፊነት ሥር
ያለውን የእግዚአብሔርን መንጋ ጠብቁ፤ የም
ትጠብቁትም ከእግዚአብሔር እንደሚጠበቅባ
ችሁ በግድ ሳይሆን በፈቃደኝነት፣ ለጥ
ቅም በመስገብገብ ሳይሆን ለማገልገል ባላ
ችሁ ጽኑ ፍላጎት ይሁን፤ [3]እንዲሁም በዐደራ
ለተሰጣችሁ መንጋ መልካም ምሳሌ በመሆን
እንጂ በላያቸው በመሠልጠን አይሁን። [4]የእረ
ኞች አለቃ በሚገለጥበት ጊዜ የማይጠፋውን
አክሊል ትቀበላላችሁ።

[5]ጐልማሶች ሆይ፤ እናንተም እንዲሁ ለሽ
ማግሌዎች ተገዙ፤ ሁላችሁም እርስ በርስ በመ
ከባበር ትሕትናን ልበሱ፤ ምክንያቱም፣
"እግዚአብሔር ትዕቢተኞችን ይቃወማል፤
ለትሑታን ግን ጸጋን ይሰጣል።"

[6]ስለዚህ እርሱ በወሰነው ጊዜ ከፍ እንዲ
ያደርጋችሁ ከእግዚአብሔር ብርቱ እጅ በታች ራሳ
ችሁን ዝቅ አድርጉ፤ [7]እርሱ ስለ እናንተ
ስለሚያስብ የሚያስጨንቃችሁን ሁሉ በእ
ርሱ ላይ ጣሉት።

[8]ራሳችሁን የምትገዙ ሁኑ፤ ንቁም፤ ጠላ
ታችሁ ዲያብሎስ የሚውጠውን በመፈለግ
እንደሚያገሣ አንበሳ ወዲያ ወዲህ ይዞራል።
[9]በዓለም ዙሪያ ያሉት ወንድሞቻችሁ ተመ
ሳሳይ መከራ እንደሚቀበሉ ዐውቃችሁ በእ
ምነት ጸንታችሁ ተቃወሙት።

[10]በክርስቶስ ወደ ዘላለም ክብሩ የጠራ
ችሁ የጸጋ ሁሉ አምላክ፣ ለጥቂት ጊዜ መከራ
ከተቀበላችሁ በኋላ እርሱ ራሱ መልሶ ያበረ
ታችኋል፤ አጽንቶም ያቆማችኋል። [11]ኀይል
ከዘላለም እስከ ዘላለም ለእርሱ ይሁን፤
አሜን።

የስንብት ሰላምታ

[12]እንደ ታማኝ ወንድም በምቈጥረው
በስልዋኖስ አማካይነት ይህችን አጭር መልእ
ክት ጽፌላችኋለሁ፤ የጻፍሁላችሁም ልመክ
ራችሁና ይህ እውነተኛ የእግዚአብሔር ጸጋ
መሆኑን ልመስክርላችሁ ብዬ ነው። በዚህ
ጸጋ ጸንታችሁ ቁሙ።

[13]ከእናንተ ጋር የተመረጠችው፣ በባቢ
ሎን የምትገኘው[*] ሰላምታ ታቀርብላችኋ
ለች፤ እንዲሁም ልጄ ማርቆስ ሰላምታ ያቀ
ርብላችኋል። [14]በፍቅር አሳሳም እርስ በርሳ
ችሁ ሰላምታ ተሰጣጡ።

በክርስቶስ ላላችሁ ለሁላችሁ ሰላም ይሁን።

5፥2 ዮሐ21፥16፤ 2ቆሮ9፥7፤1ጢሞ3፥3፤ ፊሞ14
5፥3 ሕዝ34፥4፤ ማቴ20፥25-28፤ 1ጢሞ4፥12
5፥4 ዮሐ10፥11፤ 1ቆሮ9፥25፤1ጴጥ1፥4
5፥5 ምሳ3፥34፤ ማቴ23፥12፤ኤፌ5፥21፤ 1ጴጥ3፥8
5፥6 ኢዮ5፥11፤ ያዕ4፥10
5፥7 መዝ37፥5፤ 55፥22፤ማቴ6፥25፤ ዕብ13፥5
5፥8 ኢዮ1፥7፤ ሐሥ24፥25፤2ጢሞ4፥17
5፥9 ሐሥ14፥22፤ ቈላ2፥5፤ያዕ4፥7
5፥10 መዝ18፥32፤ ሮሜ8፥28፤2ቆሮ4፥17፤ 2ተሰ2፥17፤ 2ጢሞ2፥10፤1ጴጥ1፥6
5፥11 ሮሜ11፥36
5፥12 ሐሥ15፥22፤ 1ቆሮ16፥13፤ ዕብ13፥22
5፥13 ሐሥ12፥12
5፥14 ሮሜ16፥16፤ ኤፌ6፥23

[*]13 በአንዳንድ ጥንታዊ ቅጆች ላይ *በባቢሎን የምትገኘው ቤተ ክርስቲያን* ይላል።

የእርሱ ምስክር ነው (ከማቴ 26፥58፤ ማር 14፥54፤ ሉቃ 22፥60-62፤ ዮሐ 18፥10-11፡15-16 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ መልእክት ጴጥሮስ ዐይነተኛ የክርስቶስ መከራ ምስክር ነው (2፥21-24 ይመ)፤ በሐሥ 1፥8 ላይ ያለውን የኢየሱን ትእዛዝ ፈጽሞአል። ***ወደፊት የሚገለጠው ክብር ተካፋይ የምሆን፤*** በክርስቶስ አገልግሎት ውስጥ የተገለጠውን ክብር ጴጥሮስ መስክሮአል (ዮሐ 1፥14፤ 2፥11 ይመ)፤ ይኸውም፣ ኢየሱስ በክብር በተለወጠ ጊዜ ስለ ነበረና (ማቴ 16፥27፤ 17፥8) የሚመጣውን የክርስቶስን መንግሥት ክብር ስለ አየነው። እግዚአብሔር በወሰነው ጊዜ፣ ክርስቶስ መከራን ተቀብሎ ወደ ክብሩ እንደ ገባ ሁሉ፣ የእርሱም ሕዝብ መከራ ከተቀበሉ በኋላ፣ ወደ ፊት በሚገለጠው የክርስቶስ ክብር ተካፋዮች ይሆናሉ።

5፥2 ***የእግዚአብሔርን መንጋ ጠብቁ፤*** ጌታችን የተጠቀመበት ተለዋጭ ዘይቤ ነው (ዮሐ 10፥1-18፤ ሉቃ 15፥3-7)፤ ይህም ዘይቤ፣ በጴጥሮስ ልብ ስፍራ ይዞ ነበር (ዮሐ 21፥15-17፤ ከ1ጴጥ 2፥25 ጋር ያነጻጽሩ)። ጴጥሮስ ይህን መልእክት ሲጽፍ፣ በጎቹን እንዲመግብ ክርስቶስ የሰጠውን ትእዛዝ እየፈጸመ ነበር። ጴጥሮስ ለሽማግሌዎች የጻፈው መልእክት፣ ጳውሎስ ለኤፌሶን ሽማግሌዎች ያደረገውን የስንብት ንግግር ይመስላል (በተለይ ሐሥ 20፥28 ይመ)። "እረኛ" የሚለው ቃል በብሉይ ኪዳንም የሚጠቀስ ተለዋጭ ዘይቤ ነው (ሕዝ 34፥1-10)። ***የምትጠብቁትም፤*** የዚህ ቃል ተመሳሳይ በሐሥ 20፥28፤ ፊል 1፥1፤ 1ጢሞ 3፥2፤ ቲቶ 1፥7 ላይ ተጠቅሶአል፤ የ1ጢሞ 3፥1 ማብ ይመ። በዚህ ምንባብና በሐሥ 20፥17 ላይ በግልጽ እንደሚታየው፣ "ሽማግሌ"፣ "ጠባቂ" እና "እረኛ" የሚሉት ሦስት ቃላት፣ አንድን የአገልግሎት ዘርፍ ያሚያመለክቱ ናቸው (የቲቶ 1፥7 ማብ ይመ)።

5፥3 ***በላያቸው በመሠልጠን አይሁን፤*** ከማቴ 16፥24-27፤ ማር 10፥42-45 ፊል 2፥6-11፤ 2ተሰ 3፥9 ጋር ያነጻጽሩ። ጴጥሮስ የሐዋርያነት ሥልጣን ቢኖረውም (ቍ 1 ይመ)፣ በመልእክቱ ውስጥ መልካም ሥነ ምግባርን በምሳሌነት ያቀርባል እንጂ፣ በአንባቢዎች ላይ አልሠለጠነባቸውም።

5፥4 ***የእረኞች አለቃ፤*** ክርስቶስን ያመለክታል፤ ጌታም በሚመጣበት ጊዜ፣ ለእርሱ በመገዛት በእረኝነት ላገለገሉ ሁሉ ሽልማትን ይሰጣቸዋል። ***የማይጠፋውን*** 1፥4 ይመ። ***የማይጠፋውን አክሊል፤*** ታማኝ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች፣ በምድር ሳሉ ክብር ቢነፈጋቸውም፣ የእረኞች አለቃ ከሆነው ከክርስቶስ በሰማያት ክብርን ይቀበላሉ።

5፥5 ***ተገዙ፤*** ከ2፥13-3፥6 ድረስ ባለው ክፍል ዐቢይ ሐሳብ ነው። ነገር ግን በዚህ ክፍል፣ የቤተ ክርስቲያንን መሪዎች በሚመለከት ቀርቦአል። ***እርስ በርስ በመከባበር ትሕትናን ልበሱ፤*** ጴጥሮስ ይህን ሲጽፍ፣ በዮሐ 13 ላይ የተፈጸመው እግር የማጠብ ሁኔታ በሐሳቡ ያለ ይመስላል፤ ምንም እንኳ መጀመሪያ ላይ ኢየሱስ እግሩን እንዳያጥበው ቢከለክለውም፣ አሁን ግን እግር የመታጠብን መልእክት አስተውሎ ጻፈ (ዮሐ 13፥7 ይመ)።

5፥6፤ ሉቃ 14፥11 ይመ። ***በወሰነው ጊዜ ከፍ እንዲያደርጋችሁ፤*** የእግዚአብሔር ርዳታ የሚገኘው ትክክለኛ በሆነ ጊዜ ነው።

5፥7፤ ከፊል 4፥6-7 ጋር ያነጻጽሩ።

5፥8 ***ራሳችሁን የምትገዙ ሁኑ፤*** 1ተሰ 5፥6፡8 ይመ። ***ንቁም፤*** በጌታችን የጌቴሴማኒ የጣር ጊዜ፣ ንቍ አለመሆን ያስከተለውን ችግር፣ ጴጥሮስ ያስታወሰ ይመስላል (ማቴ 26፥36-46)።

5፥9 ***ወንድሞቻችሁ፤*** ተነጥለው ያሉ ሳይሆኑ፣ መከራ በሚካፈሉበት ኅብረት ውስጥ ናቸው።

5፥10 ***የጸጋ*** የገላ 1፥3፤ ኤፌ 1፥2 ማብ ይመ።

5፥12 ***በስልዋኖስ አማካይነት፤*** ይህን መልእክት ወደ ተጻፈላቸው ሰዎች ያደረሰው፣ ስልዋኖስ ሊሆን ይችላል፤ ምናልባትም የጴጥሮስን ሐሳብ በጽሑፍ ያሰፈረው ጸሓፊ እርሱ ሊሆን ይችላል። ***ልመክራችሁና...የእግዚአብሔር ጸጋ*** በመግቢያ ላይ መሪ ሐሳብ የሚለውን ይመ።

5፥13 ***የተመረጠችው፤*** የኤፌ 1፥4 ማብ ይመ። ***በባቢሎን፤*** በመግቢያው ላይ የተጻፈበት ቦታ የሚለውን ይመ። ***ልጄ ማርቆስ*** ለማርቆስ ካለው ቅርበትና ፍቅር የተነሣ ልጄ ብሎ ይጠራዋል። ጴጥሮስ ምናልባት ማርቆስን ወደ ክርስቶስ አምጥቶት ሊሆን ይችላል (1ጢሞ 1፥2 እና ማብ ይመ)።

5፥14 ***አሳሳም፤*** የ1ቆሮ 16፥20 ማብ ይመ። ***በክርስቶስ ላላችሁ ለሁላችሁ ሰላም ይሁን፤*** ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ላደረጉ ሁሉ፣ መንፈሳዊ ድነትንና በረከትን ማለት ነው። ጴጥሮስ መልእክቱን የሚደመድመው፣ አማኞች ከክርስቶስ ጋር ያላቸውን ኅብረት በመጥቀስ ነው፤ ይህም ሙሉ መልእክቱን ለመረዳት የሚያስችል መሪ ሐሳብ ነው።

የሐዋርያ ጴጥሮስ መልእክት - ሁለተኛ

መግቢያ

ጸሐፊው

ጸሐፊው ራሱ ስምዖን ጴጥሮስ እንደ ሆነ (1፥1) ገልጸአል:: የግል ልምዱን በተናገረበት ምንባብ ውስጥም (1፥12-15) አንደኛ መደብ ነጠላ ቊጥር ተውላጠ ስም በመጠቀም፣ ኢየሱስ በተራራ ላይ በክብር በተገለጠ ጊዜ የዐይን ምስክር እንደ ነበረ ተናግሮአል (1፥16-18፤ ከማቴ 17፥1-5 ጋር ያነጻጽሩ):: ጸሐፊው፣ ይህ ሁለተኛ መልእክቱ መሆኑን የተናገረ ሲሆን (3፥1)፣ ጳውሎስን "የተወደደ ወንድማችን" ይለዋል (3፥15 እና ማብ ይመ):: በአጭሩ መልእክቱ የጴጥሮስ ሲሆን የመልእክቱ ባሕርይ ይህንኑ ይደግፋል::

ሁለተኛው የጴጥሮስ መልእክት እንደ አንደኛው መልእክት በመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን ዘንድ በስፋት የታወቀና የተረጋገጠ ባይሆንም፣ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት መጨረሻና በሁለተኛው ምእተ ዓመት ውስጥ ሥልጣን ያለው መልእክት መሆኑን አምነው በመቀበል የተጠቀሙበት አንዳንዶች አሉ (ቀለሚንጦስ 95 ዓ.ም. ውስጥ ተጠቅሶአል) :: ጴጥሮስ መልእክቱን መጻፉ ኦሪገን እስከ ኖረበት ዘመን ድረስ (185-253 ዓ.ም.) ተቀባይነት አላገኘም ነበር:: ኦሪገንም በዚህ ጉዳይ ጥርጥር እንዳለው ያንጸባርቀ ይመስላል:: ኢውሳቢዮስ (265-340) በበኩሉ መልእክቱ በጴጥሮስ እንደ ተጻፈ ቢቀበልም፣ ጥያቄ ውስጥ ካሉት መጻሕፍት ጋር ቈጥሮት ነበር:: ከኢውሳቢዮስ በኋላ ግን መጻፉ፣ በቀኖና አጠቃላይ ተቀባይነት አግኝቷል::

የተጻፈበት ጊዜ

ጴጥሮስ የመጀመሪያውን መልእክት (1ኛ ጴጥሮስ ሊሆን ይችላል) ከጻፈ በኋላ (3፥1)፣ ወደ ሕይወት ዘመኑ መጨረሻ አካባቢ (ከ1፥12-15 ጋር ያነጻጽሩ) ሁለተኛውን መልእክት ጻፈ:: የሁለቱም አንባቢያን ተደራስያን አንድ ናቸው:: ጴጥሮስ የተሠዋው በኔሮ ዘመነ መንግሥት በመሆኑ መልእክቱን የጻፈው በ68 ዓ.ም. እና በ65 ዓ.ም. መካከል ይሆናል ::

ሁለተኛው የጴጥሮስ መልእክት ከላይ ከተጠቀሰው ጊዜ በኋላ እንደ ተጻፈ የሚናገሩ ቢኖሩም ቅሉ በመልእክቱ ውስጥ ምንም የሚደግፋቸው መረጃ የለም:: መልእክቱ የሚዋጋው የስሕተት ትምህርት፣ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት ከነበሩት የስሕተት ትምህርቶች ጋር ይመሳሰላል:: የመጽሐፉን ሁለተኛ ምዕራፍ በሁለተኛው ምእተ ዓመት ከነበረው ከኖስቲስዝም ጋር እንዲነጻጸር ማድረግ የምዕራፉን ይዘት ከሚፈቅድልን በላይ መለጠጥ ነው:: በ2ኛ ጴጥሮስ ውስጥ የተጠቀሱት የስሕተት አስተማሪዎች ከሁለተኛው ምእተ ዓመት መሥራች ኖስቲኮች ጋር የነበሩ ሊሆኑ ስለሚችሉ፣ ከመጨረሻው የጴጥሮስ የሕይወት ዘመን ጋር የማይስማማ ሆኖ ስለ እነርሱ የተጻፈ አንዳች ነገር የለም::

አንዳንድ ሰዎች በ3፥4 ላይ የተጠቀሱት አባቶች የመጀመሪያዪቱ ክርስቲያኖች ናቸው ስለሚሉ ከላይ የተጠቀሰውን ዘመን ወደ ኋላ ይመልሱታል:: "አባቶች" የሚለው ቃል ግን ብዙውን ጊዜ የብሉይ ኪዳን አባቶችን የሚያመለክት ነው (ዮሐ6፥31 ሐሥ3፥13፤ ዕብ 1፥1 ጋር ያነጻጽሩ):: እንደዚሁም ስለ ጳውሎስና ስለ መልእክቶቹ የሚናገሩት ክፍሎች (3፥15)፣ ጴጥሮስ ከሞተ በኋላ የነበረውን ዘመን የሚያመለክቱ አይደሉም::

2ኛ ጴጥሮስና የይሁዳ መልእክት

የጴጥሮስ መልእክትና የይሁዳ መልእክት ግልጽ የሆነ ተመሳሳይነት አላቸው (2ጴጥ ከይሁዳ 4-18 ጋር ያነጻጽሩ)፡ ግልጽ ልዩነትም አላቸው:: አንዱ ከሌላው (ቀድቶአል) ወስዶአል፤ ወይም ሁለቱም ከአንድ የጋራ ምንጭ የተቀዱ ናቸው የሚሉ አሉ:: አንዱ ከሌላው ወስዶ ከሆነም ከዋናው ሐሳብ ጋር እንዲጣጣም፣ የደራሲውን ዐላማ እንዲጠናከር እንጂ ለክረጃ ተብሎ አይደለም:: ብዙዎች ይሁዳ ጴጥሮስን ተጠቅሞአል ቢሉም፣ ረጅሙ መልእክት (ጴጥሮስ) አጭሩን (ይሁዳ) ተጠቅሞአል ቢባል የበለጠ ይታመናል:: እንዲህ ዐይነት መዋዋስ በጥንታውያን የሥነ ጽሑፍ ሥራዎች ውስጥ የተለመደ ነበር:: ለምሳሌ ያህል ብዙ ሰዎች ጳውሎስ ፊል 2፥6-11 እና 1ጢሞ3፥16 ሲጽፍ የጥንት መዝሙሮችን ክፍሎች ተጠቅሞ እንደ ነበር ያምናሉ::

ዐላማው

ጴጥሮስ በመጀመሪያው መልእክቱ ምእመናን ከቤተ ክርስቲያን ውጭ የሚመጣባቸውን ስደት (1ጴጥ 4፥12 ይመ) እንዴት መቋቋም እንደሚገባቸው ይመክራቸዋል፤ በዚህ በሁለተኛው መልእክቱ ግን ወደ ቤተ ክርስቲያን ከገቡት (2፥1፤ 3፥3-4 ይመ) ሐሰተኞች አስተማሪዎችና ከፉዎች እንዴት ራሳቸውን መጠበቅ እንዳለባቸው ያስተምራቸዋል:: ሁለቱ መልእክቶች በሐሳብና በይዘት የተለያዩ ቢሆኑም ጴጥሮስ እንደ አንድ የእግዚአብሔር መንጋ እረኛ (ዮሐ21፥15-17)፣ አንባቢዎች ክርስቲያናዊ እምነትንና ተግባርን በማዋሐድ ጤናማ በሆነ አካሄድ እንዲተጉ ያሳስባቸዋል:: ዐላማውም በሦስት ይከፈላል፤ (1) የክርስቲያናዊ ሕይወትን እድገት ለማበረታታት (ም1)፤ (2) የስሕተት ትምህርትን ለመዋጋት (ም2)፤ (3) የጌታን ዳግም ምጽአት በመጠባበቅ እንዲበረቱ ለመምከር (ም3) ነው::

አስተዋፅኦ

1. **መግቢያ** (1፥1-2)
2. በክርስቲያናዊ በጎ ምግባር ስለ ማደግ የተሰጠ ምክር (1፥3-11)
   ሀ. የመለኮታዊ ኀይል ማስቻል (1፥3-4)
   ለ. ለእድገት የቀረበ ጥሪ (1፥5-7)
   ሐ. የእድገት (ጥቅም) ዋጋ (1፥8-11)
3. የጴጥሮስ መልእክት ዐላማና እውነተኛነት (1፥12-21)
   ሀ. የጻፈበት ዐላማ (1፥12-15)
   ለ. የሥልጣኑ መሠረት (1፥16-21)
4. ከሐስተኛ መምህራን መጠንቀቅ (ም 2)
   ሀ. መምጣታቸው አስቀድሞ መነገሩ (2፥1-3ሀ)
   ለ. እንደሚፈረድባቸው መረጋገጡ (2፥3ለ-9)
   ሐ. ባሕርያቸው መታወቁ (2፥10-22)
5. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት እውነት መሆኑ (3፥1-16)
   ሀ. ጴጥሮስ የጻፈበት ዐላማ መደገሙ (3፥1-2)
   ለ. የዘባቾች መምጣት (3፥3-7)
   ሐ. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት እርግጠኛነት (3፥8-10)
   መ. የክርስቶስን ዳግም ምጽአት የተመረኰዙ ምክሮች (3፥11-16)
6. መደምደሚያ አስተያየት (3፥17-18)

1 የኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይና ሐዋርያ
ስምዖን ጴጥሮስ፤ በአምላካችንና በአዳኛችን
በኢየሱስ ክርስቶስ ጽድቅ በኩል እንደ ተቀ
በልነው ዐይነት ክቡር እምነት ለተቀበሉት፤
[2]እግዚአብሔርንና ጌታችን ኢየሱስን በማወቅ
ጸጋና ሰላም ይብዛላችሁ።

መጠራትንና መመረጥን ማረጋገጥ

[3]በገዛ ክብሩና በበጎነቱ የጠራንን እርሱን
በማወቅ ለሕይወትና ለእውነተኛ መንፈሳዊነት
የሚያስፈልገንን ሁሉ የመለኮቱ ኀይል ሰጥ
ቶናል። [4]ክክፉ ምኞት የተነሣ በዓለም
ካለው ምግባረ ብልሹ ሕይወት አምልጣችሁ
ከመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋዮች እንድትሆኑ
በእነዚህ ነገሮች አማካይነት እጅግ ታላቅና
ክቡር የሆነውን ተስፋ ሰጥቶናል።
[5]በዚህም ምክንያት በሙሉ ትጋት በእም
ነታችሁ ላይ በጎነትን ለመጨመር ጣሩ፤
በበጎነት ላይ ዕውቀትን፣ [6]በዕውቀት ላይ
ራስን መግዛት፣ ራስን በመግዛት ላይ መጽና
ትን፣ በመጽናት ላይ እውነተኛ መንፈሳ
ዊነትን፤ [7]በእውነተኛ መንፈሳዊነት ላይ ወንድ
ማዊ መተሳሰብን፣ በወንድማዊ መተሳሰብ
ላይ ፍቅርን ጨምሩ። [8]እነዚህ ባሕርያት
ተትረፍርፈው ቢኖሯችሁ ጌታችን ኢየሱስ
ክርስቶስን በማወቅ ዳተኞችና ፍሬ ቢሶች
ከመሆን ይጠብቋችኋል። [9]እነዚህ ባሕርያት
የሌሉት ግን የሩቁን የማያይ ወይም ዕውር
ነው፤ ከቀድሞው ኀጢአቱ መንጻቱንም ረስቶአል።
[10]ስለዚህ ወንድሞች ሆይ፤ መጠራታች
ሁንና መመረጣችሁን ለማጽናት ከፊት ይልቅ
ትጉ፤ ምክንያቱም እነዚህን ብታደርጉ ከቶ
አትሰናከሉም፤ [11]በዚህም ወደ ጌታችንና አዳኛ
ችን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ መንግ
ሥት መግባት በሙላት ይሰጣችኋል።

የቅዱሳት መጻሕፍት ትንቢት

[12]ስለዚህ ምንም እንኳ እነዚህን ነገሮች
ብታውቋቸውና በያዛችሁት እውነት ብት
ጸኑም፣ ስለ እነዚህ ነገሮች እናንተን ዘወትር
ከማሳሰብ ቸል አልልም። [13]በዚህ ምድራዊ
ድንኳን ውስጥ እስካለሁ ድረስ እናንተን መቈ
ስቈስ ትክክል ሆኖ ይታየኛል፤ [14]ምክንያቱም
ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ገለጠልኝ
ይህን ምድራዊ ድንኳን ቶሎ ጥዬ እንደምሄድ
ዐውቃለሁ፤

1፥1 ሮሜ1፥1፤ 3፥21-26፤ቲቶ2፥13፤ 1ጴጥ1፥1
1፥2 ቍ3፡8፤ ሮሜ1፥7፤ፊል3፥8፤ 2ጴጥ2፥20፤3፥18
1፥3 ቍ2፤ ሮሜ8፥28፤1ጴጥ1፥5
1፥4 2ቆሮ7፥1፤ ኤፌ4፥24፤ዕብ12፥10፤ ያዕ1፥27፤ 2ጴጥ2፥18-20፤ 1ዮሐ3፥2
1፥5 ቍ2፤ቈላ2፥3
1፥6 ቍ3፤ ሐሥ24፥25፤ ዕብ10፥36
1፥7 ሮሜ12፥10፤ 1ተሰ3፥12
1፥8 ቍ2፤ ዮሐ15፥2፤ ቈላ1፥10፤ቲቶ3፥14
1፥9 ማቴ1፥21፤ ኤፌ5፥26፤ 1ዮሐ2፥11
1፥10 መዝ15፥5፤ ሮሜ8፥28፤2ጴጥ3፥17፤ይሁ24
1፥11 መዝ145፥13፤ 2ጢሞ4፥18፤ 2ጴጥ2፥20፤3፥18
1፥12 ፊል3፥1፤ 1ዮሐ2፥21፤ 2ዮሐ2፤ይሁ5
1፥13 ኢሳ38፥12፤2ቆሮ5፥1፡4፤2ጴጥ3፥1
1፥14 ዮሐ13፥36፤ 21፥18፡19፤2ጢሞ4፥6

1፥1 *አገልጋይና፤* የሮሜ 1፥1 ማብ ይመ። *ሐዋርያ፤* የማር 6፥30፤1ቆሮ1፥1፤ዕብ3፥1ማብ ይመ። *ስምዖን ጴጥሮስ፤* የማቴ 16፥18፤ዮሐ 1፥42 ማብ ይመ። *በአምላካችንና በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ፤* ኢየሱስ አምላክና አዳኝ እንደ ሆነ የሚያሳይ ነው። የክርስቶስን አምላክነት የሚያመለክተውን የሮሜ 9፥5 ማብ ይመ። *እምነት፤* እንደን እውነት ማመን ሳይሆን፣ ከእግዚአብሔር የሚሰጠውን ድነት ለመቀበል በክርስቶስ የመታመንን ችሎታ ነው። *ለተቀበሉት፤* እግዚአብሔር በጻድቅነቱ የማመንን ችሎታ ለሰዎች ይሰጣል።

1፥2 *እግዚአብሔርንና ጌታችን ኢየሱስን በማወቅ፤* ጴጥሮስ መሠረታዊ የክርስትና አስተምህሮ አስፈላጊነትን በዚህ መልእክት ውስጥ በግልጽ አሳይቶአል(1፥3፡5፡8፤3፥18ይመ)። ጴጥሮስ የስሕተት ትምህርት የሆነውን ኑፋቄ ለመቃወም የተጠቀመው፣ የእውነተኛ ዕውቀት አስፈላጊነትን ለክርስቲያኖች በማስተማር ነበር። *ጸጋና ሰላም፤* ዮና4፥2፤ዮሐ14፥27፤20፥19፤ገላ1፥3 እንዲሁም ኤፌ1፥2 ማብ ይመ።

1፥3 *ክብሩና...በጎነቱ፤* የእግዚአብሔርን ልዕልና የሚያመለክት ነው፤ "ክብር" የህልውናውን ልዕልና የሚገልጽ ሲሆን፣ "በጎነት" በተግባር የሚገለጠውን ልዕልናውን ማለትም በሥራ የተገለጠ መልካምነቱን ያመለክታል። *ለሕይወትና ለእውነተኛ መንፈሳዊነት...የሚያስፈልገንን ሁሉ፤* ለመንፈሳዊ ሕይወት የሚያስፈልገንን ሁሉ፣ እግዚአብሔር እርሱን በማወቅ እንድናገኝ አዘጋጅቶልናል። በርግጥ ሁለተኛው የጴጥሮስ መልእክት የተጻፈው በሰጋነት ደረጃ የነበረውን የኖስቲሲዝም የስሕተት ትምህርት ለመቃወም ከሆነ፣ ሐዋርያት ያስተላለፉት ዕውቀት ብቻ ለመንፈሳዊ ሕይወት እንደሚያስፈልግና በቂም እንደ ሆነ ሐዋርያው በአጽንዖት ገልጾአል። ስለዚህም ምስጢራዊ ዕውቀት ለድነት አያስፈልገንም (በ1ዮሐንስ መልእክት መግቢያ ላይ፣ ኖስቲሲዝም የሚለውን ይመ) ።

1፥4 *ከመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋዮች እንድትሆኑ፤* ይህ የሚያሳየው ክርስቲያኖች የመለኮትን ተፈጥሮ ይወርሳሉ ማለት ሳይሆን ፣ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በውስጣቸው እንደሚያድር ብቻ ነው (ዮሐ14፥16-17 ይመ)። የእኛ ሰብእና እንዲሁም ባሕርይ ከጌታ የመለኮት ባሕርይ ጋር ፍጹም ሳይዋሐድ ተለያይቶና ተነጣጥሎ ይኖራል።

1፥5-9፤ በዚህ ክፍል የተጠቀሱት ምግባራት የፍሬያማ ክርስቲያን ሕይወት የሚያመለክቱ ናቸው።

1፥5 *በእምነታችሁ፤* የክርስትና ሕይወት ሥርና መሠረት ነው (ቍ1 እና ማብ ይመ)። *በጎነትን፤* ከቍ 3 ጋር ያነጻጽሩ። *ዕውቀትን፤* የቍ 2-3 ማብ ይመ።

1፥6 *ራስን በመግዛት፤* የሐሰት መምህራን፣ ዕውቀት ራስን የመግዛት አስፈላጊነትን ርባና ቢስ ያደርገዋል ይላሉ፤ ጴጥሮስ ግን፣ ክርስቲያናዊ ዕውቀት ራስን ወደ መግዛት ይመራል ይላል። *በእውነተኛ መንፈሳዊነት ፤* ከልብ የሆነ እግዚአብሔርን ማክበር ፣ የሕይወትን አቅጣጫ ሁሉ ይቈጣጠራል።

1፥7 *በወንድማዊ መተሳሰብ፤* ለእምነት ቤተ ሰብ አባላት ከልብ የሆነ ፍቅርን፣ ያመለክታል። *ፍቅርን፤* በግለኝነት ላይ ያልተመሠረተ፣ ለሌሎች ጥቅም ሲባል ራስን መሥዋዕት እስከ ማድረግ የሚያደርስ ተነሣሥቶት ነው (የ1ጴጥ 4፥8 ማብ ይመ)።

1፥8 *እነዚህ ባሕርያት...ቢኖሯችሁ፤* ጴጥሮስ፣ በዚህ ቍጥር የተዘረዘሩትን ባሕርያት በቅደም ተከተል ከአንዱ ወደ ሌላው እንዲኖሩን ማለቱ አይደለም። *በብዛት፤* ጴጥሮስ ይህን ሲል፣ የማያቋርጠውን መንፈሳዊ ዕድገት በማሰብ ነው። *በማወቅ፣... ፍሬ ቢሶች ከመሆን ይጠብቋችኋል፤* የአንድ ክርስቲያን ዕውቀት የአኗኗር ሁኔታውን መለወጥ አለበት። የኖስቲሲዝም የስህተት ትምህርት ተከታዮች እንደሚያስተምሩት፣ ዕውቀት በዘፈቀደ እንድንመላለስ ሊያደርገን አይገባም፤ ይልቁንም የቅድስናና የሌሎች በጎ ተግባራት ሕይወት እንዲኖረን ያደርጋል (ከቈላ 1፥9-12 ጋር ያነጻጽሩ)።

1፥9 *የሩቁን የማያይ ወይም ዕውር፤* ምናልባት ጴጥሮስ "የሩቁን የማያይ" ሲል "ዐይኑን የጨፈነ" የሚለውን አማራጭ ትርጕም በሐሳቡ ይዞ ሊሆን ይችላል፣ እንደዚህ ያለው ሰው፣ እውነትን ላለመቀበል ዐይኑን የጨፈነ ዕውር ነው።

1፥10 *መጠራታችሁንና መመረጣችሁን ለማጽናት፤* ከቍ5-7 ያሉትን መልካም ባሕርያት በመላበስ እነርሱም ሆኑ ሌሎች፣ እግዚአብሔር እንደ ጠራቸውና እንደ መረጣቸው እርግጠኞች ሊሆኑ ይችላሉ (ከማቴ7፥20 ጋር ያነጻጽሩ)። እውነተኛ እምነት እንዳላቸው የሚታወቀውም በጎ የሆኑ ፍሬዎች አፍርተው ሲገኙ ብቻ ነው (ከገላ5፥6፤ያዕ2፥18 ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔር የመረጣቸውና የጠራቸው እንዲታዘዙትና በቅድስናም እንዲኖሩ ነው (1ጴጥ1፥2፤ኤፌ1፥3-6)፤ እነዚህ ፍሬዎችም ፣ የአምላክ መሆናቸውን ያረጋግጣሉ። *አትሰናከሉም፤* በዚህ መንገድ እምነታቸው እውነተኛ መሆኑን የሚያስመሰክሩ ሁሉ ፣ ጸንተው ይኖራሉ እንጂ አይሰናከሉም።

1፥11 *ዘላለማዊ መንግሥት፤* የዘላለም ሕይወት ማለት ነው (ከማቴ25፥46 ጋር ያነጻጽሩ)። *ሙላት ይሰጣችኋል፤* ይህ የሚገኘው፣ ጴጥሮስ ያዘዛቸውን ፍሬ ሲያፈሩ ነው (ቍ5-10 ይመ)።

1፥13 *በዚህ...ድንኳን፤* በግሪኩ "ሰውነት" የሚለው ቃል ድንኳን ማለትም ነው (ዮሐ1፥14 እና 2ቆሮ5፥1 እና ማብ ይመ።)

1፥14 *ክርስቶስ እንደ ገለጠልኝ፤* ምናልባት በዮሐ21፥18-19 ላይ የተጠቀሰው ወይም ከዚያ በኋላ ያገኘው ሌላ መገለጥ ሊሆን ይችላል።

[15]እነዚህን ነገሮች ከተለየኋችሁም በኋላ
ዘወትር ታስቡ ዘንድ እተጋለሁ።
[16]ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ኀይልና
ስለ መምጣቱ የነገርናችሁ እኮ የእርሱን
ግርማ በዐይናችን አይተን እንጂ፣ በበዎች ጥበብ
የተፈጠረውን ተረት ተከትለን አይደለም፤
[17]ምክንያቱም ከግርማዊው ክብር "በእርሱ
ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው"
የሚል ድምፅ በመጣለት ጊዜ ከእግዚአብሔር
አብ ክብርና ሞገስ ተቀብሎአል፤ [18]እኛም
ከእርሱ ጋር በቅዱሱ ተራራ ላይ በነበርንበት
ጊዜ ይህ ድምፅ ከሰማይ ሲመጣ ሰምተናል።
[19]እንግዲያስ ትንቢታዊው ቃል ይበልጥ
ተረጋግጦልናል፤ ሌሊቱ እስኪነጋና የንጋት
ኮከብ በልባችሁ እስኪበራ ድረስ፣ በጨለማ
ስፍራ ለሚበራ መብራት ጥንቃቄ እንደሚ
ደረግ እናንተም ለዚህ ቃል ብትጠነቀቁ
መልካም ታደርጋላችሁ። [20]ከሁሉ አስቀድሞ
ይህን ልታውቁ ይገባችኋል፤ በመጽሐፍ
ያለው የትንቢት ቃል ሁሉ ማንም ሰው
በገዛ ራሱ መንገድ የሚተረጉመው አይደለም፤

1፥15 ሉቃ9፥31
1፥16 ማቴ17፥1-8፤ ማር13፥26፤14፥62
1፥17 ማቴ3፥17
1፥18 ማቴ17፥6
1፥19 መዝ119፥105፤ ሉቃ1፥78፤ 2ቆሮ4፥6፤1ጴጥ1፥10፤ራእ22፥16
1፥20 2ጴጥ3፥3
1፥21 2ሳሙ23፥2፤ ሐሥ1፥16፤3፥18፤ 2ጢሞ3፥16፤ 1ጴጥ1፥11
2፥1 ዘዳ13፥1-3፤ ኤር6፥13፤ ማቴ7፥15፤1ቆሮ6፥20፤1ጢሞ4፥1፤ይሁ4
2፥2 ይሁ4
2፥3 ቆ14፤ 2ቆሮ2፥17፤1ተሰ2፥5
2፥4 ዘፍ6፥1-4፤ 1ጢሞ3፥6፤ይሁ6፤ ራእ20፥1፡2

[21]ምክንያቱም ትንቢት ከእግዚአብሔር የተላኩ
ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው ተናገሩት
እንጂ ከቶ በሰው ፈቃድ የመጣ አይደለም።

ሐሰተኛ መምህራንና መጨረሻቸው

2 ነገር ግን ሐሰተኞች ነቢያት በሕዝቡ
መካከል እንደ ነበሩ እንዲሁም በእናንተ
መካከል ሐሰተኞች መምህራን ይነሣሉ፤ እነ
ርሱም የዋጃቸውን ጌታ እንኳ ክደው ጥፋት
የሚያስከትል የስሕተት ትምህርት በስውር
ያስገባሉ፤ በዚህም በራሳቸው ላይ ድንገተኛ
ጥፋት ያመጣሉ። [2]ብዙዎች እስነዋሪ ድርጊ
ቶቻቸውን ይከተላሉ፤ በእነርሱም ምክንያት
የእውነት መንገድ ይሰደባል። [3]እነዚህ ሐሰተኞች
መምህራን እየተስገበገቡ በፈጠራ ታሪካቸው
ይበዘብዙዋችኋል። ፍርዳቸው ከጥንት ጀምሮ
ዝግጁ ነው፤ መጥፊያቸውም አያንቀላፋም።
[4]እግዚአብሔር ኀጢአት የሠሩትን መላእክት
ሳይራራላቸው ወደ ገሃነም[u] ከጣላቸውና በጨ
ለማ ጉድጓድ ውስጥ ለፍርድ ካስቀመጣቸው

[u]4 በግሪኩ *ታርታሩስ* ይለዋል

1፥15 *እነዚህን ነገሮች...ዘወትር ታስቡ ዘንድ፤* ጴጥሮስ እንዲያስተውሉ የፈለገው ዐቢይ ሐሳብ ሆኖ ብሉ ይሆን በኢጋጣሚ፣ በማርቆስ ወንጌል ውስጥ ተጽፎ ይገኛል። ማርቆስ ወንጌሉን የጻፈው ከጴጥሮስ ባገኘው መረጃ እንደ ሆነ የክርስትና ትውፊት ይናገራል። የዚህ ትውፊት መሠረት ምናልባት ፣ የጴጥሮስ መልእክቶች ከማርቆስ ወንጌል አቀራረብ ጋር በጣም ስለ ሚቀራረቡ ሊሆን ይችላል።

1፥16 *ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ...መምጣቱ፤* በደብረ ታቦር ላይ ክብሩን በገለጠ ጊዜ፣ ዳግም ሲመጣ በዘላለም መንግሥቱ የሚኖረውን ግርማና ክብር ደቀ መዛሙርቱ ከወዲሁ አይተዋል (ማቴ16፥28)። *የእርሱን ግርማ በዐይናችን ዐይተን፤* ይህ የሚያመለክተው ክርስቶስ በደብረ ታቦር ላይ በክብር የተገለጠበትን ሁኔታ ነው (ቁ17-18፤ ማቴ 16፥28-17፥8 ይመ)። *በ...ጥበብ የተፈጠረውን ተረት፤* ጴጥሮስ ለመልእክቱ መሠረት ያደረገው ፣በኢየሱስ እገልግሎት ያየው ልዕለ ተፈጥሮአዊ ክስተት ነው፤ እንደ መናፍቃን፣ በተፈጠሩት ተረታ ተረትና ልበ ወለድ ላይ የተመሠረተ አይደለም (2፥3ይመ)።

1፥19-21፤ የጴጥሮስ መልእክት በሁለት ጠንካራ መሠረቶች ላይ የተመሠረተ ነው፤ (1) ጌታ በክብር በተሰወጠ ጊዜ ከእግዚአብሔር ዘንድ በመጣው ድምፅና (ቁ16-18) (2) እንዲሁም ዐቢይ ስፍራ ያለው የቅዱሳት መጻሕፍት ምስክርነት ነው (ቁ19-21)። ሌላው አማራጭ ደግሞ ጌታ በክብር ለመገለጡ ሐዋርያት ምስክር መሆናቸውና ቅዱሳት መጻሕፍት ስለዚህ ርእስ ጉዳይ የሚናገሩት ርግጥ መሆኑ ነው።

1፥19 *ይበልጥ ተረጋግጦልናል፤* ወይም "በጣም እርግጠኛ የሆነ" ማለት ነው።

1፥20፤ ይህን ቍጥር በተመለከተ ፣ ሁለት ዐይነት አመለካከት አለ፤ (1) የትኛውም የትንቢት ቃል በግለሰብ ወይም በተናጠል አይተረጐምም (3፥16 ላይ ከተጠቀሱት የስሕተት አስተማሪዎች ጋር ያነጻጽሩ)። በአተረጓጐም ሂደት፣ መንፈስ ቅዱስ፣ መጽሐፍ ቅዱስና ቤተ ክርስቲያን በአንድነት መገኘት ይኖርባቸዋል። (2) ትንቢት፣ በነቢዩ አተረጓጐም ላይ ተመሥርቶ አልተጻፈም፤ ዐውደ ምንባቡም ይሄንን አመለካከት ያጠናክረዋል። ከቁ16-19 የተጠቀሰው፣ የሐዋርያት መልእክት ምንጭ ማን እንደ ሆነ ነው። ከሰው ሐሳብ የመነጨ ነው? ወይስ ከእግዚአብሔር? በቁ 21 ላይም የትንቢት ምንጭ ማን እንደሆነ ተገልጿል። በመጽሐፍ ቅዱስ ከምናገኛቸው ትንቢቶች አንዱም በሰው አተረጓጐም ላይ ተመሥርቶ የመጣ አይደለም። በቁ20 ላይ ያለው ሐሳብ፣ "ምክንያቱም" ብሎ በሚጀምረው በቁ 21 ተጨማሪ ድጋፍ አግኝቶአል። ቁ21 የቁ 20 ሐሳብን እንደ ገና በማንሣት፣ እግዚአብሔርም የትንቢት ምንጭ መሆኑን በማስገንዘብ ያብራራል።

1፥21 *በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው፤* የ2ጢሞ3፥16 ማብ ይመ። መጽሐፍ ቅዱስ ሲጻፍ የእግዚአብሔርም የሰውም ተሳትፎ ነበር። የቅዱሳት መጻሕፍት ትምህርት ምንጩ እግዚአብሔር በመሆኑ፣ መጽሐፍ ቅዱስ የሚናገረው ሁሉ እግዚአብሔር የተናገረው ነው። እንዲሁም ጸሐፊው እግዚአብሔር የተናገረውን መጻፍ ብቻ ሳይሆን፣ የራሱን መልእክት ሊያስተላልፍ ችሎአል። ሆኖም ግን ፣ የተላለፈው መልእክት ሁሉ ምንጩ እግዚአብሔር ነው፤ የሚመራውም መንፈስ ቅዱስ ነው።

2፥1 *ሐሰተኞች ነቢያት፤* 2ነገ18፥19፤ኢሳ9፥13-17፤ኤር5፥31፤14፥14፤23፥30-32 ይመ። *በእናንተ መካከል ሐሰተኞች መምህራን ይነሣሉ፤* በአዲስ ኪዳን ውስጥ ያሉ ብዙ ምንባቦች፣ ስለ ነበሩትና ወደ ፊት ስለሚመጡት ሐሰተኞች መምህራን ያስጠነቅቃሉ (ማቴ24፥4-5፡11፤ሐሥ20፥29-30፤ገላ1፥6-9፤ፊል3፥2፤ ቈላ2፥4፡8፡18፡20-23፤2ተሰ2፥1-3፤1ጢሞ1፥3-7፤4፥1-3፤2ጢሞ3፥1-8፤1ዮሐ2፥18-19፡22-23፤2ዮሐ7-11፤ይሁ3-4ይመ)። *ጥፋት የሚያስከትል የስሕተት ትምህርት፤* በሰዎች መካከል መለያየትንና መከፋፈልን የሚያስከትል ወይም ትምህርቱን የተቀበሉትን ሰዎች ግብረ ገብና መንፈሳዊ ሕይወታቸውን የሚያበላሽ ነው። *የዋጃቸውን ጌታ፤* ሐሰተኞች መምህራን፣ አማኞች ነበሩ ማለት አይደለም፤ በእርግጥም ክርስቶስ ለእነርሱም ስለሞተ የኀጢአታቸው ዕዳ ተከፍሎአል፤ ሆኖም ግን ድነት ሊያገኙ የሚችሉት፣ ክርስቶስን አምነው ሲቀበሉት ብቻ ነው። (ይሁን እንጂ ሐሰተኞች መምህራን፣ አማኞች ነን ብለው ይናገሩ ነበር ቁ 20-23 ይመ)። *ድንገተኛ ጥፋት ያመጣሉ፤* በአካላቸው ላይ የሚደርሰው አደጋ ወይም ጉዳት ሳይሆን፣ ሲሞቱ ወይም ጌታ ዳግም ሲመጣ የሚደርስባቸው ድንገተኛ ፍርድንና ጥፋትን ያመለክታል (ከማቴ 24፥50-51፤ ከ2ተሰ 1፥9 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥2 *አስነዋሪ ድርጊቶቻቸውን፤* ልቅና፣ በግልጽ የሚፈጸም፣ ዕፍረት የሌለበት ድርጊት ነው። *የእውነት መንገድ፤* መዝ 119፥30 ይመ። ክርስትና እውነተኛ እምነት ብቻ ሳይሆን ትክክለኛ አኗኗርም ነው።

2፥3 *እየተስገበገቡ፤* ለገንዘብ ካላቸው ፍላጎት የተነሣ የክርስትናን እምነት ለግል ጥቅማቸው ሲሉ ይጠቀሙበታል። *ከጥንት ጀምሮ ዝግጁ ነው፤* ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጀምሮ፣ ፍርድ ተወስኖባቸዋል (በክፉዎች ላይ ሲደርስ ስለሰው ጥፋት በምሳሌነት ከብሉይ ኪዳን የተጠቀሱትን ከቁ 4-9 ይመ)። *መጥፊያቸውም አያንቀላፋም፤* በመዘግየቱ የቀረ ቢመስልም በእነርሱ ላይ ጥፋት መድረሱ የማይቀር ነው።

2፥4-8፤ እግዚአብሔር ጻድቃንን እንደሚታደግና ዐመፀኞችን እንደሚያጠፋ የተሰጡ ሦስት ምሳሌዎች ናቸው።

2፥4 *ኀጢአት የሠሩትን መላእክት፤* አንዳንዶች ይህ ኀጢአት በዘፍ 6፥2 ላይ የተጠቀሰውን እንደ ሆነ ይናገራሉ፤ ይህም የእግዚአብሔር ልጆች ከሰው ልጆች ሴቶች ጋር ተጋቡ የሚለውን መላእክት ከሰው ጋር ተጋቡ ማለት ነው ይላሉ፣ ከዚህ ዐይነት ግንኙነት የተገኙ ሰዎችም ኔፊሊም እንደሚባሉ ይናገራሉ (6፥4 እና የዘፍ 6፥2፡4 ማብ ይመ)። ይሁን እንጂ መላእክት ከሰው ልጆች ሴቶች ጋር ግብረ ሥጋ ፈጸሙ ማለት አስቸጋሪ ነው፤ በዚህ ቍጥር የተጠቀሰው ኀጢአት እግምና ሐዋን ከመውደቃቸው በፊት የተፈጸመ ሳይሆን አይቀርም። እነዚህ የወደቁ መላእክትም፣ ዲያብሎስና ርኩሳን መናፍስት ተብለው በአዲስ ኪዳን የተገለጹት ሳይሆኑ አይቀሩም። *ወደ ገሃነም ከጣላቸውና፤* እማራጭ ትርጕሙን ይመ፤ ግሪኮች እንደጠረጠሩ ይሉታል፤ ይህም እጅግ ክፉ የሆኑ መናፍስት ለቅጣት የሚወሰዱበት ቦታ ነው። አንዳንዶች የወደቁ መላእክት ሲታሰሩ፣ ሌሎቹ ደግሞ ሰይጣንን ለማገልገል እጋንንት ሆነው ለምን በነጻነት እንደ ተለቀቁ የሚያሳይ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የለም። *ለፍርድ፤* የመጨረሻውን ፍርድ የሚመለከት ሲሆን፣

5የጽድቅ ሰባኪ የነበረውንም ኖኅን ከሌሎች
ሰባት ሰዎች ጋር አድኖ ለቀድሞው ዓለም
ሳይራራ በኀጢአተኞች ላይ የጥፋት ውሃ
ካመጣ፣ 6ደግሞም ኀጢአት ለሚያደርጉ ሁሉ
ምሳሌ እንዲሆኑ የሰዶምንና የገሞራን ከተሞች
ዐመድ እስኪሆኑ ድረስ አቃጥሎ ከፈረደ
ባቸው፣ 7ጻድቅ የሆነውንና በዐመፀኞች
ሴሰኛ ድርጊት እየተሣቀቀ የኖረውን ሎጥን
ካዳነ፣ 8ያ ጻድቅ ሰው በእነርሱ መካከል ሲኖር
በሚያየውና በሚሰማው ነገር ነፍሱ ዕለት ዕለት
በዐመፀኛ ድርጊታቸው ብትጨነቅም፣ 9ጌታ፣
በእውነት እያመለኩት የሚኖሩትን ከፈተና
እንዴት እንደሚያድናቸውና ዐመፀኞችን
እየቀጣ ለፍርድ^a ቀን እንዴት ጠብቆ እንደ
ሚያቈያቸው ያውቃል። 10በተለይም በርኩስ
ምኞት የሥጋ ፍላጎታቸውን^b የሚከተሉትንና
ሥልጣንን የሚንቁትን ለፍርድ ጠብቆ
ያቈያቸዋል ።

እነዚህ ሰዎች ደፋሮችና እብሪተኞች ስለ
ሆኑ ሰማያውያንን ፍጡራን ሲሳደቡ አይፈሩም፤
11ነገር ግን መላእክት ከእነርሱ ይልቅ ብር
ቱና ኀያል ሆነው ሳሉ፣ በጌታ ፊት በእነርሱ
ላይ የስድብ ቃል አይሰነዝሩም። 12እነዚህ
ሰዎች ግን ምንም በማያውቁት ነገር እየገቡ
ይሳደባሉ፤ እነርሱም ለመያዝና ለመግደል
እንደ ተወለዱ፣ በስሜታቸው ብቻ እንደሚ
መሩና ልቡናም እንደሌላቸው አራዊት ናቸው፤
የሚጠፉትም እንደ እንስሳት ነው።

13ስለ ዐመፃቸው የሚገባውን የዐመፅ ዋጋ
ይቀበላሉ፤ በጠራራ ፀሐይ ሲፈንጥዙ እንደ
ደስታ ይቈጥሩታል፤ በግብዣ ላይ ሳሉ ነውረ
ኞችና ርኩሶች ሆነው ከእናንተም ጋር በፍቅር
ግብዣ ላይ^c ይቀመጣሉ፤ 14ዐይናቸው ቅንዝር
የተሞላ በመሆኑ ኀጢአትን ከመሥራት
አይቈጠቡም፤ ጽኑ ያልሆኑትን ነፍሳት ያስታሉ፤
ስስትን የለመደ ልብ አላቸው፤ የተረገሙ
ናቸው! 15ቀናውን መንገድ ትተው፣ የዐመፅን
ደመወዝ የወደደውን የቢዖርን ልጅ የበለዓምን
መንገድ ተከትለው ስተዋል፤ 16እርሱ ግን
ስለ መተላለፉ ተገሥጾአል፤ መናገር የማ
ይችል አህያ በሰው ቋንቋ ተናግሮ የነቢዩን
እብደት ገታ። 17እነዚህ ሰዎች የደረቁ
ምንጮችና በዐውሎ ነፋስ የሚነዱ ደመናዎች
ናቸው፤ የሚጠብቃቸውም ድቅድቅ ጨለማ
ነው፤ 18ከንቱ ቃል እየደረደሩ በስሕተት
ከሚኖሩት መካከል አምልጠው የመጡትን

2፥5 ዘፍ6፥5-8፡ 19፤ዕብ11፥7፤ 1ጴጥ3፥20፤2ጴጥ3፥6
2፥6 ዘፍ19፥24፡25፤ ዘኍ26፥10፤ ማቴ10፥15፤11፥23፡24፤ሮሜ9፥29፤ይሁ7
2፥7 ዘፍ19፥16፤ 2ጴጥ3፥17
2፥8 ዕብ11፥4
2፥9 መዝ37፥33፤ ማቴ10፥15፤ ሮሜ15፥31፤ ራእ3፥10
2፥10 2ጴጥ3፥3፤ ይሁ8፡16፡18
2፥11 ይሁ9
2፥12 መዝ49፥12፤ ይሁ10
2፥13 ሮሜ13፥13፤ 1ቆሮ11፥20፡21፤ 1ተሰ5፥7፤ይሁ12
2፥14 ዮሐ3፡18፤ ኤፌ2፥3፤2ጴጥ3፥16 1ዮሐ1፥8
2፥15 ዘኍ22፥4-20፤ 31፥16፤ዘዳ23፥4፤ ይሁ11፤ራእ2፥14
2፥16 ዘኍ22፥21-30
2፥17 ይሁ12፡13
2፥18 ዮሐ20፤ 2ጴጥ1፥4፤ይሁ16

^a 9 ወይም ዐመፀኞችን ለቅጣት እስከ ፍርድ ቀን ድረስ
^b 10 ወይም የኀጢአተኛ ባሕርያቸውን
^c 13 በአንዳንድ ቅጆች በፍቅር ግብዣቸው ላይ የሚል የለም

ምናልባት በራእ 20፥11-15 ላይ የተጠቀሰው የታላቁን ነጭ ዙፋን ፍርድ የሚያመለክት ሊሆን ይችላል።

2፥5 *የጽድቅ ሰባኪ የነበረውንም፤* ስለ ኖኅ ይህን የመሰለ አባባል በየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ውስጥ አይገኝም። የሲፍ ወልደ ክርዮንና (እንቲኩዊት) በ3፡1፡1ኛ ቀለሜንጦስ (7፡6፤9፡4) ስለ ቀን ተመሳሳይ አባባል አላቸው። *ከሌሎች ሰባት ሰዎች፤* የኖኅ ሚስት፣ ሦስቱ ወንዶች ልጆቹና ሦስቱ ምራቶቹ (የልጆቹ ሚስቶች) ሲሆን፣ በምንተኛው ኖኅ ነበር፤ (1ጴጥ 3፥20 ይመ)። *በኀጢአተኞች፤* ዘፍ6፥5፡11-12 ይመ።

2፥6 *የሰዶምና የገሞራን ከተሞች...ከፈረደባቸው፤* ዘፍ 19 ይመ።

2፥7 *በዐመፀኞች...ድርጊት እየተሣቀቀ፤* ዘፍ 19፥4-9 ሎጥ ምን ያህል እንደ ተጨነቀና "ጻድቅ ሰው" ተብሎ እየተጠራ፣ ሴቶች ልጆቹን በግብረ ሥጋ እንዲያስነውሩአቸው በሰዶም ሰሚ ኖሩ ርኩሳን ሰዎች አሳልፎ መስጠቱ ግራ የሚያጋባ ነው፤ ይሁን እንጂ እርሱን ብለው የመጡትን እንግዶች ክብር ለማስጠበቅ መከራረፉ እንደ መልካም ምግባር ተቈጥሮለታል (የዘፍ19፥8 ማብ ይመ)።

2፥9፤ ጴጥሮስ በቍ 4-8 ላይ የገለጸውን በማጠናከር፣ የክፉዎች መምጣት ቅጣትን እንደሚያስከትል ከወዲሁ ይናገራል።

2፥10 *በተለይም፤* በጴጥሮስ ዘመን የነበሩ መናፍቃን ወደ ፍርድ መምጣታቸው በሁለት ምክንያቶች ርግጥ ነው፤ (1) በኀጢ አት የረከሰ ምኞታቸውን ተከትለው ስለሚኖሩና፣ ምናልባትም የሰዶማውያን ኀጢአት የሆነውን ግብረ ሰዶም ስለሚፈጽሙ (ዘፍ 19፥5 ይመ)፤ (2)ባለ ሥልጣናትን ስለሚንቁ ነው። *በማያውያንን ፍጡ ራን ሲሳደቡ፤* ሥልጣን ያላቸውን ለመናቃቸው ጥሩ ምሳሌ ነው። ከዚህም የተነሣ፣ ምድራዊ ባለ ሥልጣናትን፣ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን መናቅ የእነዚህ ሰዎች ወራዳ ባሕርያት ናቸው። ከዚህ በተጨማሪም፣ መላእክትን መሳደብም መለያ ባሕርያቸው ነው፣ በይሁ 8-10 ላይ ያለው ተጓዳኝ ምንባብ የሚናገረው ስለ መላእክት በመሆኑ፣ ይኸኛውን አመለካከት ያጠናክራል።

2፥11 *መላእክት...የስድብ ቃል አይሰነዝሩም፤* ኀያላን የሆኑ ቅዱሳን መላእክት እንኳ፣ ከእነርሱ በታች ከሆኑት የወደቁ የክፉት መላእክት ይልቅ ብርቱ ሲሆኑም፣ ክፉ ቃል አይናገሯቸውም።

2፥12 *በማያውቁት ነገር፤* ምናልባት ጴጥሮስ እዚህ ላይ የተጠቀሰው ትምህርት በለጋነት ደረጃ የነበረውንና በሁለተኛው ምእተ ዓመት ጎልቶ የመጣውን የኖስቲሲዝም የስሕተት ትምህርት ሊሆን ይችላል (በ1ዮሐንስ መግቢያ ላይ ኖስቲሲዝም የሚለውን ይመ)፤ የዚህ ትምህርት አራማጆች ልዩ ምስጢራዊ ዕውቀት እንዳላቸው ይናገሩ ነበር። እንግዲህ እነዚህ ልዩ እውቀት አለን ባዮች በክፉ የድንቍርና ሕይወት መኖራቸው ምፀታዊና፣ የኑሮአቸው ውጤ ትም ድፍረት የተሞላበት ስድብና የመሰሎትን ነገር ማቃለል ነበር። *አራዊትን፤* ማመዛዘል የሌለበት ውጤት ነው። አእምሮ እንደሌላቸው እንስሳትና እንደሚታረዱ ከብቶች ናቸው፤ ዕድል ፈንታቸው ጥፋት ነው።

2፥13 በጠራራ ፀሐይ ሲፈንጥዙ፤ 1ተሰ5፥7 ይመ። አረ ማውያን እንኳ፣ ጨለማን ተገን በማድረግ እኩይ ተግባራቸውን ያራምዳሉ፤ እነዚህ መናፍቃን ግን ዕፍረተ ቢስ ናቸው። *በግብዣ ላይ ሳሉ፤* በአማራጭ ትርጕሙን ይመ፤ ይህ ሐሳብ በይሁ 12 ላይ "የፍቅር ግብዣ" ከሚለው ጋር ይመሳሰላል፤ እነዚህ ሐሰተኞች መምህራን፣ የጥንት አብያተ ክርስቲያናት ከጌታ ራት በኋላ አብረው በሚሳተፉት "የፍቅር ግብዣ" ላይ ይገኙ እንደ ነበር ይጠቁማሉ በዚህ በተቀደሰው ሥርዐት ላይ እየተገኙ፣ ዐመላቸው የሆነውን መጸራት እሾልከው ያስገቡና ይሉኝታ የሌለውን ድርጊ ታቸውን ያሠረጉ ይመስላል።

2፥14 *ዐይናቸው ቅንዝር የተሞላ፤* ያዩአትን ሴት ሁሉ በፍትወት ዐይን የሚመለከቱና የግብረ ሥጋ ፍላጎታቸው ማርኪያ ለማድረግ የሚጀምጡ ማለት ነው። *ኀጢአትን ከመሥራት አይቈጠቡም፤* ዐይናቸው በምኞት የተሞላ ነው። *ጽኑ ያልሆኑትን.. ያስታሉ፤* በግሪኩ "ማሳት" የሚለው ቃል በተመሳሳይ ጥቅም ላይ የዋለበት ያዕ1፥14 ላይ ይመ፤ ቃሉ ዓሣ አጥማጅ በመንጠቆ ጫፍ ላይ ምግብ በማስቀመጥ ዓሣን እንዴት እንደሚያጠምድ ያመለክታል። *ስስትን የለመደ፤* በግሪኩ እንደ ስፖርተኛ ልምምድ እንደሚያደርጉ ያመለክታል፤ ይህም የእካል ብቃት ልምምድ ሳይሆን የስግብግብነት ነው።

2፥15 *የቢዖርን ልጅ የበለዓምን መንገድ፤* ዘኍ22-24 ይመ። እግዚአብሔር ሲከለክለውም እንኳ፣ በለዓም እስራኤልን ለመረገም ተዘጋጅቶ ነበር። ባላቅ ለሰጠው ቃል የገባለትን ገንዘብ ለማግኘት ጓጓ። በተመሳሳይ ሁኔታ እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ከየዋሃን አድ ግሞቻቸው ገንዘብ ለመሰብሰብ ባላቸው ፍላጎት ምክንያት በደለኞች መሆናቸው ግልጽ ነው። አህያ የነቢዩን እብደት መገሠጹ የበለዓምን ብቻ ሳይሆን፣ በጴጥሮስ ዘመን የነበሩትን የሐሰተኛ መምህራን ጅልነት የሚያሳይ ነው።

2፥17 *የደረቁ ምንጮች፤* የክፉ መታለልን የሚያሳይ ሥዕላዊ አገላለጽ ነው። ውሃ የተጠማ መንገደኛ ቀዝቃዛ ውሃ ፈልጎ ጥማቱን ለማርካት ወደ ምንጭ እንደሚሄድና ደረቅ ሆኖ እንደሚያገኘው ማለት ነው። ሐሰተኛ መምህራንም እንደዚሁ የሚያረካ እውነት የሚገኝባቸው ይመስላሉ፤ በተግባር ሲታይ ግን የሚቀርቡት እንዳች ነገር የላቸውም። *በዐውሎ ነፋስ የሚነዱ ደመናዎች* ካፊያ ሳይጥሉ የሚበተኑ ናቸው። *ድቅድቅ ጨለማ፤* የመጨረሻ ዕጣቸው ሲኦል ነው።

2፥18 *ከንቱ ቃል እየደረደሩ፤* ለአዲስ እማኝ እውነት የሚመስል ቃል ይናገራሉ፤ ነገር ግን የሚናገሩት ከንቱ ነው።

ስዎች በሴስኛ ሥጋዊ ምኞት በማባበል ያታ
ልሳሉና፡፡ 19እነርሱ ራሳቸው የጥፋት ባሪያዎች
ሆነው ሳሉ፣ ሌሎችን ነጻ ትወጣላችሁ እያሉ
ተስፋ ይሰጧቸዋል፤ ሰው ለተገዛለት ለዚያ ነገር
ባሪያ ነውና፡፡ 20ጌታችንንና አዳኛችንን ኢየ
ሱስ ክርስቶስን በማወቅ ከዓለም ርኵሰት
ካመለጡ በኋላ እንደ ገና ተጠላልፈው ቢሸነፉ
ከመጀመሪያው ይልቅ የኋለኛው ሁኔታቸው
የከፋ ይሆንባቸዋል፡፡ 21የጽድቅን መንገድ
ካወቁ በኋላ ከተሰጣቸው ቅዱስ ትእዛዝ ወደ
ኋላ ከሚመለሱ፣ ቀድሞውኑ የጽድቅን
መንገድ ባላወቁዋት ይሻላቸው ነበር፡፡ 22"ውሻ
ወደ ትፋቱ ይመለሳል" እንዲሁም "ዐሣማ
ቢታጠብም ተመልሶ በጭቃ ላይ ይንከባ
ለሳል" የሚለው ምሳሌ እውን ይሆንባቸዋል፡፡

የጌታ ቀን

3 ወዳጆች ሆይ፤ ይህ አሁን የምጽፍላችሁ
ሁለተኛው መልእክት ነው፡፡ ሁለቱንም
መልእክቶች የጻፍሁላችሁ ቅን ልቦናችሁን
እንድታነቃቃ ለማሳሰብ ነው፤ 2ደግሞም ቀድሞ
በቅዱሳን ነቢያት የተነገረውን ቃል እንዲ
ሁም በሐዋርያታችሁ አማካይነት በጌታችንና
በአዳኛችን የተሰጠውን ትእዛዝ እንድታስቡ
ነው፡፡
3ከሁሉ አስቀድሞ ይህን ዕወቁ፤ በመጨ
ረሻው ዘመን የራሳቸውን ክፉ ምኞት የሚከ
ተሉ ዘባቾች እየዘበቱ ይመጣሉ፡፡ 4እነርሱም፣
" 'እመጣለሁ' ያለው ታዲያ የት አለ? አባቶች
ከሞቱበት ከፍጥረት መጀመሪያ እንሥቶ
እስካሁን ድረስ ሁሉም ነገር እንዳለ ይኖራል"
ይላሉ፡፡ 5ነገር ግን እነዚህ ሰዎች ሰማያት
ከጥንት ጀምሮ በእግዚአብሔር ቃል ተፈጥረው
እንደሚኖሩ፣ መሬትም በውሃ መካከልና በውሃም
እንደ ተሠራች ሆን ብለው ይክዳሉ፤ 6በዚያን
ጊዜ የነበረው ዓለም በውሃ ተጥለቅልቆ ጠፋ፡፡
7በዚያው ቃል ደግሞ አሁን ያሉት ሰማያትና
ምድር፣ ኀጢአተኞች እስከሚጠፉበት እስከ
ፍርድ ቀን ድረስ ለእሳት ተጠብቀዋል፡፡

2፥19 ሮሜ6፥16
2፥20 ማቴ12፥45፤ 2ጴጥ1፥2፡11፤3፥18
2፥21 ሕዝ18፥24፤ ዕብ6፥4-6፤ 10፥26፡27
2፥22 ምሳ26፥11
3፥1 1ቆሮ10፥14፤ 2ጴጥ1፥13
3፥2 ሉቃ1፥70፤ ሐሥ3፥21፤ኤፌ4፥11
3፥3 1ጢሞ4፥1፤ 2ጢሞ3፥1፤ 2ጴጥ2፥10፤ይሁ18
3፥4 ኢሳ5፥19፤ ሕዝ12፥22፤ ማቴ24፥48፤ ማር10፥6፤ ሉቃ17፥30
3፥5 ዘፍ1፥6፡9፤ መዝ24፥2፤ዕብ11፥3
3፥6 ዘፍ7፥21፡22፤ 2ጴጥ2፥5
3፥7 ቍ10፡12፤

በማባበል ያታልላሉና፤ የቍ 14 ማብ ይመ ("ያሰታሉ")፡፡ *አምልጠው የመጡትን ሰዎች፤* አረማውያን ከሆኑ ባልንጀሮቻቸው ተለይተው የመጡትን አዲስ አማኞችን ማለት ነው፡፡ እነዚህ ክንቱ የሆኑ ሐሰተኛ መምህራን በመንፈሳዊ ሕይወት ለማደግ ገና ዕድል ያላገኙ አዲስ አማኞችን ያጠምዳሉ፡፡

2፥19 *ነጻ ትወጣላችሁ እያሉ ተስፋ ይሰጧቸዋል፤* ከግብረ ገብ ግዴታ ነጻ መሆንን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (ከ1ቆሮ6፥12-13፤ገላ5፥13 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ከሕግና ከሥርዐት ነጻ ትወጣላችሁ የሚሉ እነዚህ ሰዎች፣ ራሳቸው በጥፋት ባርነት የታሰሩ ናቸው፡፡ ከሕግ ተገዥነት ነጻ ነኝ ማለት የኀጢአት ባሪያ መሆንን ያመለክታል፤ ይህ ዐይነት ነጻነት እንደ ልብ ወደ መሆን ያመራል ማለት ነው ፡፡

2፥20-22፤ አንዳንድ ሰዎች ይህ ክፍል የዳነ አማኝ ድነቱን ሊያጣ እንደሚችል የሚያሳይ ግልጽ ማስረጃ ነው ይላሉ፡፡ አማኙ ጌታን ያውቃል፤ ከዓለም ጥፋት አምልጦአል፤ የጽድቅንም መንገድ ያውቃል፤ ከእግዚአብሔር ቃል መልእክት ተመልሶ የጥንቱን የአኗኗር ልማድ ይከተላል፤ ዕውቀቱም ሆነ የሕይወት ለውጥ ማግኘቱ እውነተኛ ነበር፤ ወደ ጥንቱ የአኗኗር ልማድ መመለሱ እውን ነበር ይላሉ፡፡ ሌሎች ደግሞ ድነቱን ዐጣ የተባለው ሰው፣ እግዚአብሔርን ማወቁንና የጽድቅን መንገድ መከተሉ ቀድሞውንም ቢሆን እውነተኛ አልነበረም፤ በእውነት ዳግም ከተወለደ፣ በእምነቱ እስከ መጨረሻው ይጸናል ይላሉ፡፡

2፥20 *ከዓለም ርኵሰት ካመለጡ በኋላ፤* ቀድሞ ስክርስቶስ ያምኑ የነበሩትን ሐሰተኛ መምህራንን የሚመለከት ነው፡፡ ክርስ ቶስን ዐውቀናል በማለታቸው የሕይወት ለውጥ ታይቶባቸው ሊሆን ይችላል፡፡ ካመለወጡ በኋላ የሚለው ሐረግ ግን የተለወጡ ምእመናን እንደ ሆኑ የሚያሳይ ይመስላል፡፡ *እንደ ገና ተጠላልፈው ቢሸነፉ፤* ፍጹም ወደ ቀድሞው የኀጢአት ሕይወት መመለስን የሚያመለክት ነው፡፡

2፥21 *ቅዱስ ትእዛዝ፤* ሰዎች ሁሉ እንዲቀበሉ የታዘዙትን ሙሉ የክርስትና መልእክት ነው፡፡ *የጽድቅን መንገድ ባላወቁዋት ይሻላቸው ነበር፤* ይህን መንገድ ማወቅ ኀላፊነትን ይጨምራል፤ እውነትንም ረግጦ መሄድ ልብን ያደነድናል፡፡ ክርስትና ገና ከጅምሩ "መንገድ" ተብሎ ይታወቅ ነበር (ሐሥ 9፥2፤18፥25፤19፥9፡23፤22፥4፤ 24፥14፡ 22)፡፡

2፥22 *ውሻ...ይመለሳል፤ ዐሣማ....ተመልሶ...፤* በሁለቱም ሁኔታ የእንስሳቱ ባሕርይ አልተለወጠም፡፡ ዐሣማ ወደ ጭቃ የሚ መለሰው ተፈጥሮው ያው ዐሣማ በመሆኑ ነው፡፡ ስለዚህ ለውጡ ውጫዊ መተታጠብ ብቻ ነበር ማለት ይቻላል፡፡

3፥1 *ወዳጆች ሆይ፤* ቍ8፡14፡17፤1ጴጥ2፥11፤4፥12ይመ፡፡ *ሁለተኛው መልእክት፤* የመጀመሪያው መልእክት አንደኛ ጴጥሮስ ሊሆን ይችላል፤ ይሁን እንጂ ደፍሮ ለመናገር የሚያስቸግር ነገር አለ፤ ለምሳሌ 1ኛ ጴጥሮስን በእርግጥነት እንደ ማሳሰቢያ መልእክት መወሰድ እጅግ አዳጋች ነው፡፡ *ለማሳሰብ፤* 1፥12-13፡15 ይመ፡፡

3፥2 *በቅዱሳን ነቢያት፤* በብሉይ ኪዳን ያሉት ማለት ነው፡፡ *በሐዋርያታችሁ፤* ጴጥሮስ የብሉይ ኪዳን ነቢያትንና የአዲስ ኪዳን ሐዋርያትን በእኩል ደረጃ ላይ ያስቀምጣቸዋል፡፡ ሁለቱም ለእግዚአብሔር ቅዱስ እውነት መተላለፊያ መሣሪያ ነበሩ፡፡ ከሐ ዋርያት መካከል አንዱ የሆነው ጴጥሮስ፣ ሐዋርያትን በመወከል በዕውቀትና በሥልጣን ለመናገር ይችላል፡፡ *ትእዛዝ፤* የ2፥21 ማብ ይመ፡፡

3፥3 *ከሁሉ አስቀድሞ፤* በ1፥20 ላይ የሚገኘው ይኸው አባባል፣ በጣም አስፈላጊ ለሆነው ነገር ትኵረት መስጠትን በሚያሳይ መልኩ አገልግሎት ላይ ውሎአል፡፡ *በመጨረሻው ዘመን፤* ክርስቶስ መጀመሪያ ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ ያለውን ዘመን የሚያመለክት አባባል ነው፡፡ የመጀመሪያውና የዝግጅት ዘመን ከሆነው ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጋር ሲነጻጸር ይህ የመጨረሻው ነው፡፡ ስለዚህ የክርስትና ዘመን የብሉይ ኪዳን ትንቢት መፈጸም የጀመረበት ጊዜ ነው፡፡ *ዘባቾች...ይመጣሉ፤* በም 2 ላይ የተገለ ጹት ሐሰተኞች መምህራን ሊሆኑ ይችላሉ (ለምሳሌ፤ ክፉ ምኞታቸውን ይከተላሉ ፤ ከ2፥10፡18-19 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በምዕራፍ 3 ላይ ግን በአጽንዖት የተጠቀሰው የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው፡፡ ምናልባት እነዚህ ሰዎች ፍርድም ሆነ የግብረ ገብ ኀላፊነት የለብንም ይሉ የነበሩ ቀደምት የኖስቲክ ትምህርት አራማጆች ሳይሆኑ አይቀሩም፡፡

3፥4 *'እመጣለሁ' ያለው፤* ክርስቶስ ነው፡፡ *አባቶቻችን ከሞቱበት ... መጀመሪያ እንሥቶ፤* ከክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ በኋላ የሞቱትን የመጀመሪያዎቹን ክርስቲያኖች (ለምሳሌ፡ እስጢፋኖስ፣ የዮሐንስ ወንድም ያዕቆብ እንዲሁም ሌሎች የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ማለት ነው፤ ከዕብ13፥7 ጋር ያነጻጽሩ) ወይም ርእሶን አበውን ሊሆን ይችላል፡፡ *ሁሉም ነገር እንዳለ ይኖራል፤* ስለ ክርስቶስ ዳግም ም ጽአት ያላቸው አሉታዊ አመለካከት፣ ክርስቶስ እስከ አሁን ስላልመጣ ወደ ፊትም አይመጣም የሚል ነበር፡፡ እነዚህ ሰዎች ከዕለታዊ ኑሮአችን እንደምንመለከተው፤ ፍጥረት በአምላክ ጣልቃ ገብነት አትገዛም ባዮች ናቸው፤ ለዚህም የሚቀርቡት ማስረጃ፡ (1) አባቶች ከሞቱበት ከ30 ዓመት ወዲህ (2)እንዲሁም ከፍጥረት መጀመሪያ እንሥቶ ይህ አልሆነም ባዮች ናቸው፡፡

3፥5 *በእግዚአብሔር ቃል፤* እግዚአብሔር "ብርሃን ይሁን" (ዘፍ1፥3) ብሎ እንዳዘዘው ዐይነት ማለት ነው፡፡ *መሬትም ውሃ መካከልና በውሃም እንደ ተሠራች፤* በዘፍ1፥6-10 ይመ፤ በየብስ ላይ የነበረው ውሃ በጎዋ ላይ ካለው ውሃ እንዴት እንደ ተለየ፣ ተራሮችም እንዴት እንደተገለጡና በየብስ ላይ የነበረው ውሃ እንዴት ወደ ውቅያኖሶች እንደ ተሰበሰበ ይመ፡፡ *ሆን ብለው ይክዳሉ፤* በኖኅ ዘመን የነበረው የጥፋት ውሃ፣ አምላክ በፈጠረው ዓለም ውስጥ ጣልቃ መግባቱን የሚያሳይ መሆኑን ሳያውቁ ቀርተው ሳይሆን፣ ሆን ብለው የፈጸሙት ክሕደት ነው፡፡ የመከራከሪያ ነጥባቸው ስሕተት ሊቀብሉ አይፈልጉም፡፡

3፥6 *ዓለም በውሃ ተጥለቅልቆ ጠፋ፤* ጴጥሮስ፣ የዘባቾቹ የመከራከሪያ ነጥብ ስሕተት መሆኑን ያመለክታል፡፡ ከፍጥረት ጊዜ ጀምሮ እግዚአብሔር ዓለም በምትመራበት ሕግ ውስጥ ጣልቃ በመግባት ክንዱን አሳይቶአል፤ ለዚህም ማስረጃ አንዱ የጥፋት ውሃ ነው፡፡ "ዓለም" የሚለው ቃል ምድርን ወይም በምድር የሚኖሩትን ሰዎች የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (ከዮሐ 3፥16 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ከኖኅና ከቤተሰቡ በስተቀር ሰዎች ሁሉ በጥፋት ውሃ ጠፍተዋል፡፡

3፥7 *በዚያው ቃል፤* ዓለምን የፈጠረውና (ቍ5) በኖኅ ዘመን በነበሩ ኃጥአን ላይ የጥፋት ውሃ ያመጣው የእግዚአብሔር

[8]ወዳጆች ሆይ፥ በጌታ ዘንድ አንድ ቀን
እንደ ሺህ ዓመት፣ ሺህ ዓመትም እንደ
አንድ ቀን መሆኑን ይህን አንድ ነገር አትርሱ።
[9]አንዳንድ ሰዎች የዘገየ እንደሚመስላቸው
የተስፋ ጌታ ቃሉን ለመፈጸም አይዘገይም፤
ነገር ግን ማንም እንዳይጠፋ፣ ሁሉ ለንስሓ
እንዲበቃ ስለ እናንተ ይታገሣል።
[10]የጌታ ቀን ግን እንደ ሌባ ይመጣል፤
በዚያች ቀን ሰማያት በታላቅ ድምፅ ያልፋሉ፤
የሰማይም ፍጥረት በእሳት ይጠፋል፤ ምድ
ርና በእርሷም ላይ ያለ ነገር ሁሉ ይቃጠላል።[m]
[11]እንግዲህ ሁሉም ነገር በዚህ ሁኔታ
የሚጠፋ ከሆነ፣ እናንተ እንዴት ዐይነት ሰዎች
ልትሆኑ ይገባችኋል? አዎን፣ በቅድስናና በእው
ነተኛ መንፈሳዊነት ልትኖሩ ይገባችኋል፤
[12]ደግሞም የእግዚአብሔርን ቀን እየተጠባበቃችሁ
መምጫውን ልታፋጥኑ[q] ይገባል። በዚያን
ቀን ሰማያት በእሳት ተቃጥለው ይጠፋሉ፤
የሰማይም ፍጥረት በታላቅ ትኩሳት ይቀል
ጣል። [13]እኛ ግን ጽድቅ የሚኖርበትን አዲስ
ሰማይና አዲስ ምድር በተስፋ ቃሉ
መሠረት እንጠባበቃለን።
[14]ስለዚህ ወዳጆች ሆይ፥ እነዚህን ሁሉ
ነገሮች የምትጠባበቁ ስለ ሆናችሁ፣ ያለ
ነውርና ያለ ነቀፋ ከእርሱ ጋር በሰላም እን
ድትገኙ ትጉ። [15]የጌታችን ትዕግሥት እናንተ
እንድትድኑ እንደ ሆነ አስቡ፤ እንዲሁም ወንድ
ማችን ጳውሎስ እንደ ተሰጠው ጥበብ መጠን
ጽፎላችሁ፤ [16]እርሱ ስለ እነዚህ ነገሮች በመል
እክቶቹ ሁሉ ጽፎአል፤ በመልእክቶቹም ውስጥ
በቀላሉ ለመረዳት የሚያዳግቱ ነገሮች አሉ።
ዕውቀት የጐደላቸውና ጽናት የሌላቸው ሰዎች
ሌሎችን ቅዱሳት መጻሕፍት እንደሚያጣምሙ፣
እነዚህንም ደግሞ ለገዛ ጥፋታቸው ያጣምማሉ።
[17]እንግዲህ ወዳጆች ሆይ፥ ይህን አስቀድ
ማችሁ ስላወቃችሁ፣ ጸንታችሁ ከቆማችሁ
ሁበት መሠረት በዐመፀኞች ስሕተት ተስ
ባችሁ እንዳትወድቁ ተጠንቀቁ።

ማቴ10፥15፤2ተሰ1፥7
3፥8 መዝ90፥4
3፥9 ዕን2፥3፤
ሮሜ2፥4፤
1ጢ2፥4፤ ዕብ10፥
37፤ራእ2፥21
3፥10 ቍ7፡12፤
ኢሳ34፥4፤
ማቴ24፥35፤
ሉቃ12፥39፤2ተሰ1፥7
፤ራእ21፥1
3፥12 ቍ10፤
መዝ50፥3፤1ቆሮ1፥7
3፥13 ኢሳ65፥17፤
66፥22፤ራእ21፥1
3፥14 1ተሰ3፥13
3፥15 ቍ9፤
ሮሜ2፥4፤ኤፌ3፥3
3፥16 ቍ2፤
መዝ56፥5፤ኤር23፥3
6፤ ያዕ1፥8፤
2ጴጥ2፥14
3፥17 1ቆሮ10፥12፤
2ጴጥ2፥7፡18፤
ራእ2፥5

m10 በአንዳንድ ቅጆዎች ምድር ወና ትሆናለች ይላል
q12 ወይም የእግዚአብሔርን ቀን መምጣት [illegible] ስትጠብቁ

ቃል፣ ስዘሬውም ዓለምና በኃጥአን ላይ የጥፋት እሳት ያመጣል።

3፥8 *ሺህ ዓመትም እንደ አንድ ቀን፤* ከመዝ 90፥4 ጋር ያነጻጽሩ። እግዚአብሔር ጊዜን የሚመለከተው ሰዎች በሚያዩበት መንገድ አይደለም። እርሱ በጊዜ የማይለካ ዘላለማዊ ስለ ሆነ ጊዜን የሚመለከተው በዘላለማዊነቱ ዕይታ ነው፤ በመሆኑም ዘመናት እንደ አንድ ቀን ፣ አንዲቷ ቀንም ከረጅሙ ዘመን እጥራ አትታ የውም። ለእግዚአብሔር ዘንድ ጊዜ አንጻራዊ በመሆኑ ሰዎች ትዕ ግሥት አጥተው ሲጨነቁ፣ እርሱ ሁሉን በትዕግሥት ይመለከታል።

3፥9፤ እግዚአብሔር የዓለምን ታሪክ ወደ ፍጻሜ ከማምጣት የዘገየ ቢመስልም፣ ከግዴለሽነት የተነሣ ሳይሆን፣ ሰዎች ወደ ንስሓ እንዲደርሱ ከመታገሡ የተነሣ ነው። ስለዚህ እነዚህ ዘባቾች በሁለት ነጥብ ተሳስተዋል፤ ይኸውም (1) ከተፈጠረ ጀምሮ እግዚአብሔር የፈጠረውን ዓለም ለፍጥረት ሕግጋት ብቻ ትቶታል፤ ጣልቃ ገብቶ ለእጁ ነክቶት እያውቅም ማለታቸው ነው (የጥፋት ውሃ እግዚአብሔር ለፈጠረው ዓለም ሥርዐት ውስጥ ጣልቃ እንደገባ የሚያሳይ ነው፤ ቍ4-6) (2) እግዚአብሔር የዘገየ የመሰለበትን ምክንያት በውል አልተረዱትም (እግዚአብሔር የትዕግሥት አምላክ ነው)።

3፥10 *የጌታ ቀን፤* የኢሳ2፥11፡17፡ 20፤ አሞ5፥18፤1ተሰ5፥2 ማብ ይመ። *እንደ ሌባ፤* ሳይታሰብ እንዲሁም በድንገት ማለት ነው። *ሰማያት በታላቅ ድምፅ ያልፋሉ፤* እንደ ትንቢተ ዳንኤልና እንደ ዮሐንስ ራእይ ባሉ መጻሕፍት ውስጥ የተለመደ የአቡቀለምሲሳዊን አገላለጽ ነው። የመጨረሻውን ዘመን በተመለከተ አቡቀለምሲሳዊን ጽሑፎች ሥዕላዊ ገለጻን፣ ቃል በቃል መተርጐም የለበትም፤ ምክን ያቱም ጸሓፊያኑ ለመግለጽ አስቸጋሪ የሆነውን ሐሳብ ለተደራሲያኑ በሚገባ መንገድ ለማስተላለፍ የተጠቀሙበት መንገድ በመሆኑ ነው። ልክ እንደዚሁ በመጀመሪያው መቶ ክፍለ ዘመን የነበረ ጸሓፊ፣ በአቶሚክ ዘመን ያለውን የአሁኑን ዘመን ሰው ሐሳብ ለመግለጽ እንደሚያስቸግረው ማለት ነው። በዚህ ክፍል ለመግ ለጽ የተሞከረው ሰማያት በሚጠፉበት ጊዜ የሚሰማውን ኀይለኛ ድምፅ ነው (ቍ12 ይመ)። *በእሳት፤* ቍ7፡12 ይመ። *ምድር...ይቃጠላል፤* አማራጭ ትርጕሙን ይመ። በምድር ያሉ ሁሉ ይጠፋሉ፤ ወይም ምድርና የሰዎች ሥራ ሁሉ፣ በእግዚአብሔር የፍርድ ወንበር ፊት ይቀርባሉ ማለት ነው። *በእርሷም ላይ ያለ ነገር* ምናልባት ይህ ሰማያዊ አካላትን ወይም የቍሳዊውን ፍጥረት ንጥረ ነገሮች ያመለክታል፤ እነዚህም ንጥረ ነገሮች በመጀመሪያ መቶ ክፍለ ዘመን መሬት፣ አየር፣ እሳትና ውሃ እንደ ሆኑ ይታመናል፣ በዘመናችን ያለው ሳይንስ ግን ሀይድሮጂን፣ አክሲጂን፣ ካርቦንና ወዘተ ይላቸዋል።

3፥11 *ሁሉም ነገር...የሚጠፋ ከሆነ፤* ቍሳዊው ዓለም የሚለወጥ ወይም የሚጠፋ ከሆነ ለሰዎች የሚዛን ፋይዳና ቀዳማዊ ትኩረት ላይ ለውጥ ማምጣቱ አይቀሬ ነው። የዚህም ውጤት በቅድስና መኖር (ከኀጢአት መለየት ለእግዚአብሔር መኖር ማለት ነው)፣ እግዚአብሔርንም መምሰል ነው (እግዚአብሔርን ለማምለክ መትጋት ማለት ነው)። ማቴ25፥13፤1ተሰ5፥6፡8፡11፤ 2ጴጥ1፥13-16 ጋር ያነጻጽሩ።

3፥12 *የእግዚአብሔርን ቀን፤* "የጌታ ቀን" ከሚለው ጋር ይመሳሰላል (ቍ10)፤ ምክንያቱም ሁለቱም ሐረጎች ተመሳሳይ ነገሮችን ያመለክታሉ (ከራእ16፥14 ጋር ያነጻጽሩ)። *መምጫውን ልታፋጥኑ፤* የእግዚአብሔር ሕዝብ የእግዚአብሔርን ዐላማ ከግብ ለማድረስ ጠንክሮ ቢሠራ የቀኑን መምጣት ሊያፋጥነው ይችላል። እግዚአብሔር ሰዎች ንስሓ ገብተው ወደ እርሱ እንዲመለሱ ስለሚፈልግ (ቍ9)፣ ክርስቲያኖች የምሥራቹን ቃል ለሌሎች በማ ዳረስ ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ቢያመጡ ምጽአቱ በቶሎ ይሆናል (ከሐሥ3፥19-20 ጋር ያነጻጽሩ)። የቅድስና ሕይወት (ቍ11) የክርስቶስን ምጽአት እንደሚያፋጥነው ሁሉ፣ ጸሎትም እንዲሁ ነው (ማቴ6፥10)፤ *ሰማያት...ይጠፋሉ፤* ቍ10 ይመ። *ፍጥረት በታላቅ ትኩሳት ይቀልጣል፤* ቍ 10፤ ኢሳ34፥4 ይመ።

3፥13 *ጽድቅ የሚኖርበትን፤* ጻድቅ በዚያ ለዘላለም ይኖራል ከኢሳ11፥4-5፤45፥8፤ዳን9፥24 ጋር ያነጻጽሩ። *በተስፋ ቃሉ፤* በኢሳ 65፥17፤66፥22 አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር እንደሚሰጡ ተስፋ ተሰጥቶአል። ይኸው ተስፋ በራእ21፥1 ላይ ዳግም ተሰጥቶ እናገኘዋለን።

3፥14 *ያለ ነውርና ያለ ነቀፋ፤* እነዚህ ሁለት ቃላት ክርስቶስን አስመልክተው ጥቅም ላይ ከዋሉበት ከ1ጴጥ 1፥19 ጋር ያነጻጽሩ። *ከእርሱ ጋር በሰላም እንድትገኙ፤* አማኞች በእምነት ስለ ጸደቁ ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም አላቸው (ሮሜ5፥1)፤ ነገር ግን እግዚአብሔርን ደስ በማያሰኝ ሕይወት ቢኖሩ፣ እርሱን ሲያሳዝኑና ጌታ በሚመለስበትም ቀን ምስጋናንና ወሮታን ላያገኙ ይችላሉ (ከ1ቆሮ3፥10-15፤2ቆሮ5፥10 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥15 *የጌታችን ትዕግሥት..... እንድትድኑ፤* ቍ9 ይመ። *ወንድማችን ጳውሎስ፤* ጴጥሮስ ስለ ጳውሎስ የተናገረው በጋለ ስሜት ነው፤ በዐላማቸውና በትምህርታቸው አንድነት እንዳላቸው በጳውሎስ መልእክቶችና በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ጎልቶ ይታያል፤ እዚህም ላይ ጴጥሮስ ይህንኑ ያረጋግጣል። ጳውሎስ ለሁለተኛው ጴጥሮስ ተደራሲያን የጻፈላቸው መልእክት ለየስፍራው ባሉ አብያተ ክርስቲያናት እንዲነበብ የተላከውን የሮሜን መልእክት እንደ ሆነ ይታመናል (ከሮሜ16፥4 ጋር ያነጻጽሩ፤ ለሮሜ መልእክት መግቢያ ላይ፣ "ተደራሲያን" የሚለውን ርእስ ይመ፤ እንዲሁም፡ የ1ጴጥ 1፥1 ማብ ይመ ።

3፥16 *በመልእክቶቹ ሁሉ ጽፎአል፤* ምናልባት ጴጥሮስ ይህን ሲል የቅድስናን ሕይወት ለሚመለከት በቍ 11-14 ላይ የሰጣ ቸውን ትምህርቶች የሚያመለክት ሊሆን ይችላል፤ እነዚህ ምስክሮች ለብዙ መንገድ ከጳውሎስ መልእክቶች ጋር ይመሳሰላሉ። *ዕውቀት የጐደላቸውና ጽናት የሌላቸው ሰዎች፤* ዕውቀት የጐደላቸው የተ ባሉት፣ ያልተማሩና የሐዋርያትን መሠረታዊ ትምህርት ያልተ ረዱ፣ ለቀላሉም ወደ ስሕተት ትምህርት የሚሄዱትን ሰዎች የሚያመለክት ነው (ከ2፥14 ጋር ያነጻጽሩ)። *ሌሎችን ቅዱሳት መጻሕፍት፤* ጴጥሮስ የሐዋርያው ጳውሎስን ጽሑፎች የእግዚአብሔር እስትንፋስ ከሆኑት ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ጋር እኩል ሥልጣን እንዳላቸው አረጋግጦአል (1፥21፤ 2ጢሞ 3፥16 ይመ)።

3፥17 *ይህን አስቀድማችሁ ስላወቃችሁ፤* ሐሰተኛ መምህ

18ነገር ግን በጌታችንና በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ዕውቀት እደጉ፤ ለእርሱ አሁንም፣ ስዘላለምም ክብር ይሁን፤ አሜን።

3፥18 ሮሜ3፥24፤ 11፥36፤2ጴጥ1፥2፡11 ፥2፥20

ራን እንደሚመጡ ማለት ነው (ከም 2 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥18 *በ...ዕውቀት እደጉ፤* ጴጥሮስ መልእክቱን የሚደመድመው የዕውቀት አስፈላጊነትን ዳግም አበክሮ በመግለጽ ነው (1፥2-3 እና ማብ ይመ ፤ እንዲሁም 1፥5 ይመ)፤ ይህም ልዩ ዕውቀት አለን ብለው የሚታበዩትን የሐሰተኛ መምህራን ትምህርት ከንቱ ለማድረግ ክርስቲያኖች ኢየሱስን በማወቅ እንዲጐለብቱ ለማበረታታት ነው።

የሐዋርያው ዮሐንስ መልእክት – አንደኛ

መግቢያ

ጸሐፊው

የመልእክቱ ጸሐፊ፣ የዮሐንስን ወንጌል እንዲሁም አቡቀለምሲስ የተባለውን የራእይ መጽሐፍ የጻፈው የዘብዴዎስ ልጅ ሐዋርያው ዮሐንስ ነው (ማር1፥19-20፤ ከሁለቱም መጻሕፍት መግቢያዎች ላይ "ጸሐፊው" የሚለውን ይመ):: ዮሐንስ ዓሣ አጥማጅ ነበር፣ እርሱ ያዕቆብና ጴጥሮስ ከሌሎቹ ሐዋርያት ይበልጥ ለጌታ ቅርቦቹ ነበሩ፤ "ኢየሱስ የሚወደው ደቀመዝሙር" የተባለውም (ዮሐ13፥23) ይህ ሐዋርያ ነው::

የዮሐንስ መልእክት አንደኛን ማን እንደ ጻፈው ራሱ ባለመናገሩ፣ ከቀሩት የአዲስ ኪዳን መልእክቶች ይለያል፤ ስለ ዮሐንስ የተሰጠው የመጀመሪያው ምስክርነት የተገኘው ከቤተ ክርስቲያን አባቶች ነው:: ሔሬኔዎስ (140-203 ዓ.ም)፣ የእስክንድርያው ቀለሚንጦስ (155-215 ዓ.ም)፣ ጠርጡልያን (150-222 ዓ.ም) እና እርጌንስ (185-253 ዓ.ም) የመጽሐፉ ጸሐፊ ሐዋርያው ዮሐንስ እንደ ሆነ መስክረዋል፤ በጥንታዊት ቤተ ክርስቲያን ከእርሱ በቀር የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ እከሌ ነው ተብሎ ስሙ የተወሣ ሌላ ሰው የለም::

ከላይ የተሰጠው ትውፊታዊ መረጃ በራሱ በመልእክቱም የተደገፈ ነው:: ለምሳሌ:-

1 የዮሐንስ ወንጌል የአጻጻፍ ስልት ከዚህ መልእክት ጋር በእጅጉ ይመሳሰላል:: ሁለቱም ቀላል በሆነ የግሪክ ቋንቋ የተጻፉ ሲሆን፣ እንደ ብርሃንና ጨለማ፣ ሕይወትና ሞት፣ እውነትና ውሸት፣ ፍቅርና ጥላቻ ያሉትን ተነጻጻሪ ቃላት ይዘው ይገኛሉ::

2 ከዚህ በታች በተጠቀሱት ምንባቦች ውስጥ የሚገኙት ተመሳሳይ ሐረጎችና አገላለጾች የጽሑፎቹን ተመሳሳይነት በጕልሕ ያሳያሉ::

1ኛ ዮሐንስ	የዮሐንስ ወንጌል
1፥1	1፥1:14
1፥4	16፥24
1፥6-7	3፥19-21
2፥7	13፥34-35
3፥8	8፥44
3፥14	5፥24
4፥6	8፥47
4፥9	1፥14:18፤3፥16
5፥9	5፥32:37
5፥12	3፥36

3 ዮሐንስ የክርስቶስ የዐይን ምስክር እንደነበረ መገለጹ (1፥1-4)፣ ክርስቶስ ገና አገልግሎቱን ከመጀመሩ አንሥቶ ተከታዩ መሆኑን ከሚያውሣው ክፍል ጋር አብሮ የሚሄድ ነው::

4 መልእክቱ ከመጀመሪያ አንሥቶ እያንዳንዱ ክፍል በሥልጣን ጀምሮ (በማዘዝ 2፥15:24:28፤ 4፥1፤5፥21፤ በማመልከት 2፥6፤3፥14፤4፥12፤ስሕተትን በመጠቈም 1፥6:8፤2፥4:22) በሥልጣን የመጨረሱ ሁኔታ፣ ከአንድ ሐዋርያ የሚጠበቅ ነገር ነው::

5 ተደራሲያኑን "ልጆቼ ሆይ" ማለቱ (2፥1:28፤3፥7)፣ ዮሐንስ መጻሕፍቱን በጻፈ ጊዜ በዕድሜ የገፋ አረጋዊ መሆኑን ያመለክታል:: ይህም፣ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ስለ ዕድሜው በትውፊት ካስተላለፈችልን ጋር የሚመሳሰል ነው::

6 መናፍቃን የክርስቶስ ተቃዋሚዎች (2፥18)፣ ሐሰተኞች (2፥22) እና የዲያብሎስ ልጆች (3፥10) ተብለው መቅረባቸው፣ ኢየሱስ ዮሐንስን "የነጐድጓድ ልጅ" (ማር3፥17) ማለቱ በትክክል መሆኑን ያረጋግጣል::

7 ዮሐንስ ለጌታ ቅርብ መሆኑን የሚያመለክቱት ክፍሎች (1፥1፤2፥5-6:24:27-28)፤ "ኢየሱስ ይወደው የነበረ ደቀ መዝሙር" እና "ወደ ኢየሱስ ደረት ተጠግቶ ተቀምጦ ነበር"፣ (ዮሐ13፥23)፣ የሚሉት ሐረጎች ትክክል መሆናቸውን ይገልጻሉ::

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ

መልእክቱ የተጻፈበትን ጊዜ በትክክል ማስቀመጥ አስቸጋሪ ነው፤ ነገር ግን (1) የቀደምት ክርስቲያን ጸሐፊዎች (በተለይም ሔሬኔዎስና የእስክንድርያው ቀለሚንጦስ) ምስክርነት (2) የኖስቲሶች ትምህርት ቀደምት ቅርጹ በመልእክቱ መወገዙና መንጸባረቁ ነው፤ (3) ዮሐንስ በዕድሜ የገፋ አረጋዊ መሆኑን የሚያመለክቱት ቃላት፣ ጊዜው የመጀመሪያው ምእተ ዓመት መጨረሻ አካባቢ እንደሆነ ይጠቁማሉ:: የ1ኛ ዮሐንስ ጸሐፊ መልእክቱን በአራተኛው ወንጌል መሪ ሐሳብና ዐቢይ ዐላማ ላይ ገንብቶ ያንኑ የሚያዳብር ስለሚመስል (1ዮሐ2፥7-11 ይመ)፣ መልእክቱ የተጻፈው ከ85-95 ዓ.ም ባለው ጊዜ ውስጥ

(በ85 ዓ.ም ሳይጻፍ እንዳልቀረ የሚታመነው የዮሐንስ ወንጌል ከተጻፈ በኋላ) ሳይሆን እን ዳልቀረ ይገመታል።

የመልእክቱ ተደራሲያን

ይህ መልእክት ቀደም ብለው ላመኑ ክርስቲያኖች እንደ ተጻፈ በ1ዮሐ2፥12-14:19፤3፥1፤5፥13 ተገልጾአል። ነገር ግን ሰዎቹ እነማን እንደሆኑና የት እንደ ነበሩ ፍንጭ አይሰጥም። የማንንም ስም አለመጥቀሱ በተለያየ ሰፍራ ይኖሩ ለነበሩ ክርስቲያኖች የተጻፈ ዘዋሪ ደብዳቤ። መሆኑን ይጠቁማል። ሐዋርያው ዮሐንስ አብዛኛውን የመጨረሻ ሕይወት ዘመኑን (70-100 ዓ.ም) ያሳለፈው፣ በኤፌሶን መሆኑን የጥንት ክርስቲያኖች ጽሑፍ ያሰረጻል። 1ኛ ዮሐንስ ለመጀመሪያ ጊዜ አገልግሎት ላይ የዋለው በእስያ (የዛሬዋ ቱርክ) አውራጃ በኤፌሶን ከተማ ነበር። ዮሐንስ በእስያ አውራጃ በሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት እየተዘዋወረ ያስተምር እንደ ነበረ የእስክንድርያው ቀለሚንጦስ ጽፎአል፤ ስለዚህ መልእክቱ በእስያ ወዳሉት አቢያተ ክርስቲያናት የተላከ መሆኑን መገመት ይቻላል።

የኖስቲሳውያን ትምህርት

ቤተ ክርስቲያን ባሳለፈችው ሁለት ምእተ ዓመት ውስጥ እጅግ አደገኛ ከሆኑት የኑፋቄ ትምህ ርቶች አንዱ ኖስቲሲዝም የሚባለው ነው። የኖስቲሳውያንም ዋና ትምህርት፣ ረቂቅ የሆነው መንፈስ ሁሉ ቅዱስ ነው፤ ሥጋ ሁሉ ደግሞ ርኩስ ነው የሚል ነው። ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ ከሆነ ከዚህ ሁለትዮሽ አስተሳሰብ አምስት ዋና ዋና ስሕተቶች ወጥተዋል።

1)ሥጋ የሆነው የሰው አካል የሚዳሰስ፣ የሚጨበጥ በመሆኑ ርኩሰ ነው። ስለዚህ ሙሉ በሙሉ መንፈስ ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር የሚጻረር ነው። መንፈስ በመሆኑም እግዚአብሔር መልካም ነው።

2) መዳን ከሥጋዊ አካል ማምለጥ ነው፤ ይህም ክርስቶስን በማመን የሚገኝ ሳይሆን ልዩ በሆነ ዕውቀት የሚገኝ ነው ("ዕውቀት" በግሪኩ "ኖሲሰ" ማለት ሲሆን ኖስቲሲዝም የሚለውም ቃል ከዚሁ ይወጣል)።

3) የክርሰቶሰ በእውነት ሥጋ መልበሰ በሁለት መልክ ተክዶአል፤ ሀ) ዶሴቲዝም የሚለውን አመለ ካከት የሚከተሉ ወገኖች፣ ክርሰቶሰ ሥጋ የመሰለ አካል ቢለብስ፣ (ለበስ)እንጂ እውነተኛ ሥጋን አለበሰም ይላሉ። ይህም "ዶኬኦ" (መምሰል) ከሚለው የግሪክ ቃል የመጣ ነው። ለ) ሴሬንቲያኒዝም የሚለውን አመለካከት የሚከተሉ ደግሞ በመለኮታዊ ባሕርይው አምላክ የሆነው ክርስቶስ በጥምቀት ጊዜ ኢየሱስ ከተባለው ሰው ጋር ተጳበለ፤ ኢየሱስ ከመሞቱ በፊት ግን ትቶት ሄደ ይላሉ። ይህም አስተምህሮ የትምህርቱ ቀንደኛ አፈ ቀላጤ በሆነው በሴሬንቲዩ ሰም የተሰየመ ነው። እንግዲህ 1ኛ ዮሐንስ እንዲጻፍ ምክንያት ለሆኑት ለአብዛኞቹ ነገሮች መሠረቱ ይህ አመለካከት ነው (1፥1፤ 2፥22፤ 4፥2-3 ይመ)።

4) ሥጋ ክፉ ነገር ነው ተብሎ ሰለሚታሰብ መጎሳቆል አለበት። ይህ የገዳማዊ ኑሮ መልክ ያለው የኖስቲሳውያን ትምህርት ለቈላሰይስ መልእክት መጻፍ አንዱ ምክንያት (ቈላ2፥21-23) ነው።

5) ይህ የሁለትዮሽ አመለካከት በሌላም በኩል የሥነ ምግባር ብልሽት አስከትሎአል። ክፉ ነገር የእግዚአብሔርን ሕግ መጣስ (1ዮሐ3፥4) ሳይሆን፣ ክፉ ነገር ማለት ራሱ ሥጋ ነው፤ ሰለዚህ የእግዚአብሔርን ሕግ መጣስ በሞራል ረገድ አንዳች መዘዝ አያስከትልም የሚል እምነት አላቸው።

እንደ እውነቱ ከሆነ በአዲስ ኪዳን የተጠቀሰው ኖሰቲሲዝም ገና እንጭጭ ኑፋቄ ነበር፤ ወደ ውስብስብነት ደረጃ የደረሰው በሁለተኛውና በሦስተኛው ምእተ ዓመት ላይ ነው። ይህ የመጀመሪያው የኖስቲሳውያን ኑፋቄ፣ በቈላሰይስና በዮሐንስ መልእክቶች የተወሣ ብቻ ሳይሆን በዚያን ጊዜ መኖሩ፣ በ1ኛና በ2ኛ ጢሞቴዎስ፣ በቲቶና በ2ኛ ጴጥሮስ፣ ምናልባትም በ1ኛቆሮንቶስ መልእክት ውሰጥ ሳይጋ ጸባረቅ አልቀረም።

የተጻፈበት ወቅትና ዐላማ

የዮሐንስ አንባቢዎች በወቅቱ ከነበረው የሴሬንትያን ኖሰቲሳውያን (የኖሰቲሳውያን ትምህርት ይመ) ጋር ግንባር ለግንባር ተጋፍጠዋል። ይህ የሰሕተት ትምህርት ከልክ ያለፈ ልቅ ነጻነትን ከማወጁ የተነሣ የሥነ ምግባር ሕጎችን አሽቀንጥሮ የጣለ ነበር። ስለዚህ ዮሐንስ ይህን መልእክት ሲጽፍ በሁለት መሠረ ታዊ ነገሮች ላይ አነጣጥሮአል፤

1) ሐሰተኞቹን መምህራን ማጋለጥ (2፥26)
2) አማኞች ደግሞ የድነትን ማረጋገጫ እንዲያውቁ ማድረግ (5፥13)።

ዮሐንስ ከኖሰቲኦች ጋር ኀይለኛ ግብ ግብ በመግጠም በተለይ የሥነ ምግባር ጕድለታቸውን መኻል አናቱን መትቶ ጥሎታል (3፥8-10)። ክርስቶስ በዚች ምድር ላይ በሥጋ ሰመገለጡ እርሱ ራሱ የዐይን ምሰክር መሆኑን በመግለጥ አንባቢዎቹ ሥጋ ለብሰ በእውነት ሰው የሆነውን ክርስቶስን በማመን እንዲድኑ ያለውን ፍላጎት ይገልጻል (1፥3)፤ ይህ ከተሳካለት፣ ለጸሐፊው ታላቅ ደሰታ ነው (1፥4)።

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ፤ የክርሰቶሰ ሥጋ መልበሰ እርግጠኝነት (1፥1-4)

2. የክርስትና ሕይወት ከአብና ከወልድ ጋር የሚደረግ ኅብረት ነው (1፥5-2፥28)
   ሀ) በኅብረቱ ላይ የሚደርስ የግብረ ገብነት ፈተና (1፥5-2፥11)
      1) የሥነ ምግባር መመሳሰል (1፥5-7)
      2) ኀጢአትን መናዘዝ (1፥8-2፥2)
      3) መታዘዝ (2፥3-6)
      4) በምእመናን መካከል መኖር የሚገባው ፍቅር (2፥7-11)
   ለ) ሁለት ዐይነት ማፈግፈግ ወይም ወደኋላ መመለስ (2፥12-17)
   ሐ) ኅብረትን ከክርስቶስ አኳያ መፈተን (2፥18-28)
      1) ከሐዲዎችን ከእማኞች ጋር ማነጻጸር (2፥18-21)
      2) የክርስቶስ ማንነት፣ ዋናው ጥያቄ ይህ ነው (2፥22-23)
      3) ከክርስቶስ ጋር ያለው ኅብረት እስከመጨረሻው እንዲዘልቅ ጽኑ እምነት ማስፈለጉ (2፥24-28)
3. ክርስቲያንነት የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ነው (2፥29-4፥6)
   ሀ) የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችን የሚለካው በግብረ ገብነታችን ነው (2፥29-3፥24)
      1) ጽድቅ (2፥29-3፥10ሀ)
      2) ፍቅር (3፥10ለ -24)
   ለ) ተቃዋሚዎችን በክርስቶስ ልጅነት ጉዳይ መፈተን (4፥1-6)
4. ክርስትና የሥነ ምግባርና የክርስቶስን ማንነት የመረዳት ውሕደት መሆኑ (4፥7-5፥12)
   ሀ) የሥነ ምግባር ፈተና፣ ፍቅር (4፥7-5፥12)
      1) የፍቅር ምንጩ (4፥7-16)
      2) የፍቅር ፍሬው (4፥17-19)
      3) አንድ አማኝ ከእግዚአብሔርና ከሌላው አማኝ ጋር ያለው ግኑኝነት (4፥20-5፥1
      4) መታዘዝ:- የእግዚአብሔር ልጆች መታወቂያ ምልክታቸው ፍቅር ነው (5፥2-5)
   ለ) ስለ ክርስቶስ ማንነት የሚቀርብ ፈተና (5፥6-12)
5. መደምደሚያ ታላላቅ የክርስቲያን እርግጦች (5፥13-21)

የሕይወት ቃል

1 ስለ ሕይወት ቃል ከመጀመሪያው የነበ
ረውን፣ የሰማነውን፣ በዐይኖቻችን ያየነ
ውን፣ የተመለከትነውንና እጆቻችን የዳሰሱ
ትን እንናገራለን። 2ሕይወት ተገለጠ፤ እኛም
አይተነዋል፤ እንመሰክርለታለንም። በአብ
ዘንድ የነበረውን፣ ለእኛም የተገለጠልንን
የዘላለም ሕይወት እንነግራችኋለን፤ 3እናን
ተም ከእኛ ጋር ኅብረት እንዲኖራችሁ፣
ያየነውንና የሰማነውን እንነግራችኋለን፤
ኅብረታችንም ከአብ፣ ከልጁም ከኢየሱስ
ክርስቶስ ጋር ነው። 4ደስታችንም[ሀ] ፍጹም
ይሆን ዘንድ ይህን እንጽፍላችኋለን።

በብርሃን መመላለስ

5 ከእርሱ የሰማነው ለእናንተም የምን
ነግራችሁ መልእክት፣ እግዚአብሔር ብርሃን
ነው፤ ጨለማም በእርሱ ዘንድ ከቶ የለም
የሚል ነው። 6በጨለማ እየተመላለስን ከእ
ርሱ ጋር ኅብረት አለን ብንል እንዋሻለን፤
እውነትንም አንኖረውም። 7ነገር ግን እርሱ
በብርሃን እንዳለ፣ እኛም በብርሃን ብንመ
ላለስ እርስ በእርሳችን ኅብረት አለን፤ የል
ጁም የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኀጢአት
ሁሉ[ለ] ያነጻናል።

8ኀጢአት የለብንም ብንል፣ ራሳችንን
እናስታለን፤ እውነትም በእኛ ውስጥ የለም።
9ኀጢአታችንን ብንናዘዝ ኀጢአታችንን ይቅር
ሊለን፣ ከዐመፃ ሁሉ ሊያነጻን እርሱ ታማ
ኝና ጻድቅ ነው። 10ኀጢአት አልሠራንም
ብንል፣ እርሱን ሐሰተኛ እናደርገዋለን፤
ቃሉም በእኛ ውስጥ የለም።

2 ልጆቼ ሆይ፤ ይህን የምጽፍላችሁ ኀጢ
አት እንዳትሠሩ ነው፤ ነገር ግን ማንም
ኀጢአት ቢሠራ፣ በአብ ዘንድ ጠበቃ አለን፤
እርሱም ጻድቁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።
2እርሱም የኀጢአታችን ማስተስረያ ነው፤
ይኸውም[ሐ] ለዓለም ሁሉ ኀጢአት እንጂ ለእኛ
ብቻ አይደለም።

1፥1 ሉቃ24፥48፤ ዮሐ1፥2፡14፡19፥35፤20፥27፤ሐሥ4፥20፤ 2ጴጥ1፥16፤ 1ዮሐ4፥14
1፥2 ማቴ25፥46፤ ዮሐ1፥1-4፡11፥25፤ 14፥6፤15፥27፤ቲቶ 3፥16፡1ጴጥ1፥20፤ 1ዮሐ3፥5፡8፤14፤11፥25 ፡14፥6፡15፥27፤ቲቶ 3፥16፡1ጴጥ1፥1፥20፤ 1ዮሐ3፥5፡8
1፥3 ቍ1፤1ቆሮ1፥9
1፥4ዮሐ3፥29፤ 1ዮሐ2፥11
1፥51ጢሞ6፥16፤ 1ዮሐ3፥11
1፥6 ዮሐ3፥19-21፤ 8፥12፤2ቆሮ6፥14፤ ኤፌ5፥8፡1ዮሐ2፥4፡ 11፤4፥20
1፥7 ኢሳ2፥5፡ዕብ9፥14 ፤ራእ1፥5፤7፥14
1፥8 ምሳ20፥9፤ ኤር2፥35፤ዮሐ8፥44፤ ሮሜ3፥9-19፤ያዕ3፥2 ፡1ዮሐ2፥4
1፥9 ቍ7፤መዝ 32፥5፤51፥2፡ምሳ 28፥13፤ሚክ7፥18-20 ፤ዕብ10፥22
1፥10 ቍ8፤ዮሐ5፥38ዮሐ5፥38፤1ዮሐ2፥14፤5፥10 2፥1 ቍ12፡13፡ 28፤ሮሜ8፥34፡1ተሰ2፥11፡1ጢሞ2፥5፡1ዮሐ3፥7፡18 ፡4፥4፤5፥21
2፥2 ማቴ1፥21፡ ዮሐ3፥17፤ሮሜ 3፥25፤1ዮሐ4፥10፤ሚኪ7፥18-20

[ሀ]4 አንዳንዶች ቅጆች *የእናንተ ይላል*
[ለ]7 ወይም *ከማንኛውም*
[ሐ]2 *ኀጢአታችንን አስወግዶ የእግዚአብሔርን ቍጣ ከእኛ የሚያርቅ እርሱ ነው፤ ይኸውም የእኛን ኀጢአት ብቻ ሳይሆን ማለትም ነው።*

1፥1-4፤ የዚህ መልእክት መግቢያ እንደ የሐንስ ወንጌል መግቢያ ተመሳሳይ ርእሶችንና ቃላትን ይጠቀማል (1፥1-4)፤ እነርሱም፣ "መጀመሪያ"፣ "ቃል"፣ "ሕይወት" እና "ጋር" የሚሉት ናቸው።

1፥1 *ስለ ሕይወት ቃል፤* ሕይወት የሆነውንና ሕይወትን የገለጠውን ያሳያል (ቍ 2 እና ማብ ይመ)። *ቃል፤* እዚህ ቦታ ላይ "ቃል" መገለጥን ያመለክታል (ዮሐ 1፥1 ማብ ይመ)። *ከመጀመሪያው የነበረውን፡* ከጥንት ጀምሮ ነበር። *የሰማነውን ... ያየነውን፣ የተመለከትነውንና ... የዳሰሱትን፤* ሐዋርያው ስለ ሕይወት ቃል ጥንቃቄ የተሞላበት፣ ተገቢ የሆነ ግንዛቤን ወስዷል። ዘላለማዊ የነበረው፣ "ሥጋ ሆነ" ሲል መስክሯል (ዮሐ 1፥14)፤ ይህም ሥጋና ደም የሆነ ሰው ሆነ ማለት ነው። እርሱ እውነተኛ አምላክና እውነተኛ ሰው ነው። ዮሐንስ ከመጀመሪያው እንሥቶ ኖስትስ የሚባለውን የሐሰት ትምህርት ይቃወማል። በመግቢያው ሥር፣ "የኖስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ። *እንናገራለን፤* ዮሐንስንና ሌሎች ሐዋርያትን ያመለክታል።

1፥2 *ሕይወት ... የዘላለም ሕይወት፤* ክርስቶስን ማለት ነው። በራሱ ሕይወት ያለውና ሕያው ስለ ሆነ፣ "ሕይወት" ተብሎ ተጠራ (ዮሐ11፥25፤ 14፥6)። እርሱ የሕይወት ምንጭና በሕይወት ላይ ሥልጣን ያለው ነው (5፥11)። መልእክቱ ዘላለማዊ ሕይወትን መሪ ሐሳብ አድርጎ ያቀርባል (5፥20)። *የዘላለም ሕይወት፤* ዮሐንስ የዘላለም ሕይወትን ከክርስቶስ እንጻር ይፈታዋል፤ ይህም በክርስቶስ ላይ ባለ እምነትና ከእርሱም ጋር በሚኖረው ኅብረት ብቻ የሚገኝ ነው (ቍ 2፡6-7፤ 2፥22-25፤ 5፥20)።

1፥3 *ከእኛ ጋር ኅብረት እንዲኖራችሁ፤* ሥጋ የሆነውን ክርስቶስ በመስማታቸው፣ በማየታቸውና በመዳሰሳቸው የተገኘውን ልምድ መካፈልን ያሳያል (ቍ1)። "ኅብረት" የሚለው ቃል በግሪኩ፣ "ኮይኖኒያ" ማለት ሲሆን፣ ትርጕሙም አማኞች ከክርስቶስ ጋር ያላቸውን መንፈሳዊ ኅብረት የሚያመለክት ነው፤ ይኸውም የወይን ግንድ ከቅርንጫፉ ጋር እንዲሁም በራስና በተቀረው አካል መካከል (1ቆሮ 12፥12፣ ቈላ1፥18፤ ዮሐ15፥1-5) ባለው ግኑኝነት ተመስሎአል፤ እንዲሁም አማኞች ከእግዚአብሔር ጋር እና እርስ በርስ ያላቸውን ግኑኝነት ያመለክታል።

1፥4 *ደስታችንም ፍጹም ይሆን ዘንድ፤* የዮሐንስ ደስታ ሙሉ የሚሆነው፣ ተደራሲያኑ እንደ እርሱ እውነተኛውን የክርስቶስ ዕውቀት ሲያገኙ ብቻ ነው (2ዮሐ12 ይመ)።

1፥5 *ከእርሱ፤* ከክርስቶስ ማለት ነው። *ብርሃን ... ጨለማ፤* "ብርሃን" የሚለው ቃል መልካም፣ እውነትና ቅዱስ የሚለውን ሲወክል፣ "ጨለማ" የሚለው ቃል ደግሞ ክፉና ሐሰት የሆነውን ይወክላል (ዮሐ3፥9-21)።

1፥6-7 *በጨለማ እየተመላለስን ... በብርሃን ብንመላለስ፤* ለየቅል የሆኑ ሁለት የኑሮ ዘይቤዎችን ይገልጻል፤ አንደኛው የኀጢአትና የስሕተት ኑሮ ሲሆን፣ ሌላኛው ደግሞ የእውነትና የቅድስና ኑሮ ነው።

1፥6 *እየተመላለስን፤* ኑሮን የሚያመለክት ተለዋጭ ዘይቤ ነው። *ከእርሱ ጋር ኅብረት፤* ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት እያደረጉ መኖርን የሚያመለክት ነው። *አለን፤* ዮሐንስንና ተደራሲያኑን የሚያመለክት ነው። *እውነትንም፤* ዮሐ1፥14 ማብ ይመ።

1፥7 *የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኀጢአት ሁሉ ያነጻል፡* የኢየሱስ ደም በአማኝ ሕይወት ውስጥ ባለማቋረጥ የሚያከናውነውን ከኀጢአት የማንጻት ሥራ ያሳያል። *ከኀጢአት፤* በ1ዮሐንስ ውስጥ የሚገኝ ዐቢይ ቃል ነው፤ በግሪኩ ቃሉ 27 ጊዜ ተጠቅሶአል።

1፥9 *ይቅር ሊለን፤* ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውንና በኀጢአት ምክንያት ያጣውን ኅብረት እግዚአብሔር እንደሚያድስ የሚያመለክት ነው (ማቴ 6፥12)። *ታማኝና ጻድቅ፤* ይህ ሐረግ፣ እግዚአብሔር ኀጢአታቸውን ለሚናዘዙ ሁሉ እንደ ባሕርዩና እንደ ጸጋው መጠን ለሕዝቡ የሚያደርገውን ርኅራኄ ያሳያል (መዝ 143፥1፤ ዘካ 8፥8)። *ታማኝና፤* ይቅርታ ለማድረግ ለሰጠው ተስፋ ማለት ነው (ኤር 31፥34፤ ሚክ 7፥18-20፤ ዕብ 10፥22-23)።

1፥10 *ኀጢአት አልሠራንም ብንል፤* ኖስቲኮች እኩይ ምግባራቸው ኀጢአት እንደ ሆነ አያምኑም።

2፥1 *ልጆቼ ሆይ፤* በእድሜ ባለጸጋ የሆነው ዮሐንስ፣ ይህን የመሰለ የፍቅር ገለጻ ብዙ ጊዜ ይጠቀማል (ቍ 12-13፡28፤ 3፥7፤ 18፤ 4፥4፤ 5፡21)። *ኀጢአት እንዳትሠሩ፤* ዳግመኛ የተወለዱ አማኞች ኀጢአት ሊሠሩ እንደሚችሉ ዮሐንስ ያምናል፤ ነገር ግን ክርስቲያን ኀጢአት መሥራት አለበት ብሎ አያስተምርም፤ ይልቁንም ተደራሲያኑ ከኀጢአት ተለይተው እንዲኖሩ ይመክራል። *ጠበቃ አለን፤* በችሎት ፊት እኛን ወክሎ የሚቆም ማለት ነው (የዮሐ 14፥16 ማብ ይመ)። *ጻድቁ፤* በእግዚአብሔር ችሎት ፊት ጠበቃው ኀጢአት የሌለበት ሲሆን ይገባዋል፤ እርሱም እንደዚያው ነው።

2፥2 *የኀጢአታችን ማስተሰረያ፤* አማርኛ ትርጕሙ ከግሪኩ በቀጥታ የተወሰደ ነው (4፥10 ይመ)፤ የእግዚአብሔር ቅድስና፣ ሰው በሠራው ኀጢአት እንዲቀጣ ይጠይቃል። ስለዚህ እግዚአብሔር ከፍቅሩ የተነሣ (4፥10፤ ዮሐ 3፥16) ልጁ ኢየሱስ የአማኞችን ኀጢአት ያስተስርይ ዘንድ ላከው። በክርስቲያኖች ኀጢአት ላይ እግዚአብሔር የነበረው ቍጣ ተወግዶ ስክርስቶስ ላይ ስላረፈ፣ የእግዚአብሔር ቍጣ በርዶአል ማለት ነው። በዚህ መንገድ የእግዚአብሔር ቍጣ በርዶአል (ሮሜ 3፥25 ማብ ይመ)። *ለዓለም ሁሉ ኀጢአት፤* ስክርስቶስ መሥዋዕትነት የሚገኘው የኀጢአት ይቅርታ፣ ለአንድ ወገን ብቻ የተወሰነ ሳይሆን ዓለም ዐቀፍ አድማስ አለው (ዮሐ 1፥29)። ሆኖም ግን የዚህ ድነት ተጠቃሚ መሆን የሚቻለው በእምነት ሲቀበሉት ብቻ ነው (ዮሐ 3፥16)፤ ይህ ክፍል በመጨረሻው ቀን ሰው ሁሉ ይድናል የሚለውን ትምህርት የሚደግፍ

3ትእዛዛቱን ብንፈጽም እርሱን ማወቃች
ንን በዚህ እርግጠኞች እንሆናለን። 4 "እር
ሱን ዐውቃለሁ" እያለ ትእዛዙን የማይፈ
ጽም ግን ሐሰተኛ ነው፤ እውነትም በእርሱ
ውስጥ የለም። 5ነገር ግን ማንም ቃሉን
ቢጠብቅ፣ በእውነት የእግዚአብሔር ፍቅር[ሙ] በእ
ርሱ ፍጹም ሆኖአል። በእርሱ መሆናችንን
የምናውቀው በዚህ ነው፤ 6ማንም በእርሱ
እኖራለሁ የሚል፣ ኢየሱስ እንደ ተመላለሰ
ሊመላለስ ይገባዋል።

7ወዳጆች ሆይ፤ የምጽፍላችሁ ከመጀ
መሪያ የነበራችሁን የቈየውን ትእዛዝ እንጂ
አዲስ ትእዛዝ አይደለም፤ የቈየው ትእዛዝ
የሰማችሁት ቃል ነው። 8 በሌላ በኩል የም
ጽፍላችሁ ጨለማው ዕያለፈና እውነተኛው
ብርሃን እየበራ ስለ ሆነ፣ በእርሱም፣ በእናን
ተም ዘንድ እውነት የሆነውን አዲስ ትእ
ዛዝ ነው። 9በብርሃን አለሁ የሚል፣ ወንድ
ሙን ግን የሚጠላ እሁንም በጨለማ ውስጥ
አለ። 10ወንድሙን የሚወድ በብርሃን ይኖ
ራል፤ በእርሱም ዘንድ የመሰናከያ ምክን
ያት የለውም። 11ነገር ግን ወንድሙን የሚጠላ
በጨለማ ውስጥ ነው፤ በጨለማ ይመላለ
ሳል፤ ጨለማው ስላሳወረውም የት እንደሚ
ሄድ አያውቅም።

12ልጆች ሆይ፤
ኀጢአታችሁ ስለ ስሙ ተሰርዮላችኋልና፣
እጽፍላችኋለሁ።
13እባቶች ሆይ፤
ከመጀመሪያ ያለውን እርሱን
ዐውቃችሁታልና፣
እጽፍላችኋለሁ።
ጐበዛዝት ሆይ፤ ክፉውን አሸንፋችኋልና፣
እጽፍላችኋለሁ።
ልጆች ሆይ፤
አብን ዐውቃችሁታልና፣
እጽፍላችኋለሁ።
14አባቶች ሆይ፤
ከመጀመሪያ ያለውን እርሱን
ዐውቃችሁታልና፣
እጽፍላችኋለሁ።
ጐበዛዝት ሆይ፤
ብርቱዎች ስለሆናችሁ፣
የእግዚአብሔር ቃል በእናንተ ስለሚኖር፣
ክፉውንም ስላሸነፋችሁ፣
እጽፍላችኋለሁ።

ዓለምን አትውደዱ

15ዓለምን ወይም በዓለም ያለውን ማንኛ
ውንም ነገር አትውደዱ፤ ማንም ዓለምን
ቢወድ የአብ ፍቅር በእርሱ ዘንድ የለም፤
16ምክንያቱም በዓለም ያለው ሁሉ፦ የሥጋ
ምኞት፣ የዐይን አምሮትና የኑሮ ትምክሕት
ከዓለም እንጂ ከአብ የሚመጣ አይደለም።
17ዓለምና ምኞቱ ያልፋሉ፤ የእግዚአብሔርን
ፈቃድ የሚፈጽም ግን ለዘላለም ይኖራል።

ከክርስቶስ ተቃዋሚዎች መጠንቀቅ

18ልጆች ሆይ፤ ይህ የመጨረሻው ሰዓት

[ሙ] 5 ወይም ለእግዚአብሔር ያለው ፍቅር ማለት ነው።

2፥3 ቍ4፡5፤ዮሐ 14፥15፤1ዮሐ3፥24፤ 4፥13፤5፥2
2፥4 ቍ3፤ቲቶ1፥16 ፤1ዮሐ1፥6፡8፤3፥6፤ 4፥7፡8
2፥5 ቍ3፤ዮሐ14፥15 ፤1ዮሐ4፥12
2፥6 ማቴ11፥29
2፥7 ቍ24፤1ቆሮ 10፥14፤1ዮሐ3፥11፡ 23፤4፥21፤2ዮሐ5፡6
2፥8 ዮሐ19፤ 13፥34፤ሮሜ13፥12 ፤ኤፌ5፥8፤1ተሰ5፥5፤ ዕብ10፥25
2፥9 ቍ11፤ዘሌ 19፥17፤1ዮሐ1፥5፤ 3፥10፡15፡16፤4፥20፡21
2፥10 ቍ11፤መዝ 119፥165፤1ዮሐ3፥14
2፥11 ቍ9፤ዮሐ 11፥9፤12፥35፤ 1ዮሐ1፥6
2፥12 ቍ1፤1ዮሐ3፥23
2፥13 ቍ1፡14፤ማቴ 5፥37፤ዮሐ1፥1፤16፥33
2፥14 ቍ13፤ዮሐ 1፥1፤5፥38፤ኤፌ6፥10 ፤ዕብ4፥12፤1ዮሐ1፥10
2፥15 ሮሜ12፥2፤ ያዕ4፥4
2፥16 ዘፍ3፥6፤ምሳ 27፥20፤ሮሜ13፥14፤ ኤፌ2፥3
2፥17 ማቴ12፥50፤ ዕብ12፥27
2፥18 ቍ22፤ሮሜ 13፥11፤1ዮሐ4፥1፡3፤ 2ዮሐ 7

ሳይሆን፣ እግዚአብሔር የማያዳላ አምላክ መሆኑን የሚያሳይ ነው።

2፥3 *ትእዛዛቱን ብንፈጽም፤* ይህ ሐረግ በሕይወታቸው ሁሉ እግዚአብሔርን በመታዘዝ የሚመሩትን የሚያመለክት ነው።

2፥5 *የእግዚአብሔር ፍቅር በእርሱ ፍጹም ሆኖአል፤* ይህ ሐረግ፣ እግዚአብሔር ለአማኝ ያለው ፍቅር አማኙን ወደ መታዘዝ ሲያመጣው ፍጹም እንደሚሆን (4፥12) ወይም ለእግዚአብሔር ያለን ፍቅር (አማራጭ ትርጕሙን ይመ) በመታዘዝ ሲገለጥ ፍጹም እንደሚሆን ሊያሳይ ይችላል (3፥16-18)። *በእርሱ፤* ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን መንፈሳዊ ኅብረት ያሳያል (ዮሐ 17፥21 ይመ)።

2፥7-8 *አዲስ ትእዛዝ* ዮሐ 13፥34-35 ይመ። በመጽሐፍ ቅዱስ ፍቅርን በተመለከተ የተሰጠው ትእዛዝ ነባር ነው (ዘሌ 19፥18፤ ማቴ 22፥39-40 ይመ)። ነገር ግን አዲስ ሆኖ የታየው፦ (1) መለኮታዊ ፍቅር በመስቀል ላይ አዲስ ሆኖ በመገለጡ፣ (2) ክርስቶስ የብሉይ ኪዳንን ሕግ (ማቴ 5 ይመ) በዘመኑ ሰነበሩ ሰዎች ሲያብራራ አዲስ ይመስል ነበር፣ እንዲሁም (3) አማኞች እርስ በርስ በነበራቸው ፍቅር በየዕለቱ ያድጉ ስለ ነበረ ነው።

2፥7 *ወዳጆች ሆይ፤* "ልጆቼ ሆይ" (ቍ 1) እንደሚለው ሐረግ፣ ይህም ዮሐንስ አዘውትሮ የሚጠቀምበት ሐረግ ነው (በሁለቱ መልእክቶቹ ውስጥ ይህን ሐረግ ዐሥር ጊዜ ተጠቅሞበታል (ይኸውም እዚህ ላይ እና 3፥2፡21፤ 4፥1፡7፡11፤ 3ዮሐ1-2፡5፡11) ነው። *ከመጀመሪያ፤* ወንጌልን ሰምተው የክርስትናን ሕይወት መኖር ከጀመሩበት ጊዜ ጀምሮ ማለት ነው።

2፥8 *እውነተኛው ብርሃን፤* ይህ ሐረግ በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ በዚህ ቦታና በዮሐንስ 1፥19 ላይ ብቻ ይገኛል። ይህም የዓለም ብርሃን የሆነውንና በአማኞች ሕይወት ውስጥ የማዳን ሥራ የሚሠራውን የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል ያመለክታል።

2፥9-10 *የሚጠላ ... የሚወድ፤* በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ጥላቻና ፍቅር እንደ ስሜት የሚታዩ ሳይሆኑ፣ በተግባር የሚገለጡ ግብረ ገባዊ ባሕርያት ናቸው (3፥15-16)።

2፥9 *በብርሃን... በጨለማ፤* የ1፥5 ማብ ይመ። *ወንድሙን* እንደ እርሱ አማኝ የሆነውን ማለት ነው።

2፥10 *የመሰናከያ ምክንያት፤* በኀጢአት መውደቅን ያሳያል።

2፥12-14 *ስለ ... እጽፍላችኋለሁ፤* ተደራሲያኑ ጠንካራ ፈተና ውስጥ ቢሆኑም እንኳ፣ ዮሐንስ ድነታቸውን አይጠራጠርም። *ልጆች ሆይ ... አባቶች ... ጐበዛዝት፤* በዚህ መልእክት "ልጆች ሆይ" የሚለው ሐረግ፣ አባቶችንና ጐበዛዝትን ጨምሮ ተደራሲያኑን ሁሉ የሚያመለክት ነው (የቍ 1 ማብ ይመ)። "አባቶች" እና "ጐበዛዝት" የሚሉት ቃላት ግን፣ ሁለት የመንፈሳዊ እድገት ደረጃዎችን ሊያመለክቱ ይችላሉ። አንዳንዶች ግን፣ "ልጆች" የሚለውን ጨምሮ፣ ሦስት የመንፈሳዊ እድገት ደረጃዎችን ያሳያል ይላሉ።

2፥12 *ስሙ፤* ኢየሱስ የሚለውን ስም ማለት ነው (3፥23፤ 5፥13 እና ሐሥ 4፥12 ማብ ይመ)።

2፥13-14 *ከመጀመሪያ ያለውን እርሱን፤* ክርስቶስን ማለት ነው (የ1፥1 ማብ ይመ)።

2፥15 *ዓለምን፤* የዓለምን ሕዝብ (ዮሐ3፥16)፣ ወይም ግዑዙን ዓለም (ዮሐ17፥24) የሚያመለክት ሳይሆን፣ እግዚአብሔርንና ጽድቅን የሚቃወመውን፣ በሰይጣን ግዛት ሥር ያለውን ኀጢአተኛ ዓለም ነው (ቊ 16፤ ያዕ 4፥4)። *የአብ ፍቅር፤* አማኞች ለአብ ያላቸውን ፍቅር ያመለክታል።

2፥18 *የመጨረሻው ሰዓት፤* ዮሐንስ እንደ ሌሎቹ የአዲስ ኪዳን ጸሓፍያን፣ ከክርስቶስ የመጀመሪያ መምጣት ጀምሮ ያለውን ጊዜ እንደ መጨረሻዎቹ ቀናት ይመለከተዋል (ሐሥ2፥17፤ 2ጢሞ 3፥1፤ ዕብ1፥2፣ 1ጴጥ1፥20 ይመ)። እነዚህ የአዲስ ኪዳን ጸሓፍያን፣ ይህን ዘመን የቀናቶቹ "መጨረሻ" ነው ያሉበት ምክንያት፣ የድነትን ታሪክ በተመለከተ የቀድሞዎቹ ትንቢቶችም ሆኑ አዲሶቹ መገለጦች ከክርስቶስ ዳግም ምጽአት በፊት ምንም ዐይነት አዲስ ዘመን እንደማይመጣ ስለሚያስገነዝቡ ነው። የመጨረሻዎቹ "ቀናት"፣ "የመጨረሻዎቹ ዘመናት" እና "የመጨረሻው ሰዓት" በሚሉት ሐረጎች ውስጥ "መጨረሻ" የሚለው ቃል ምጽአቱ በቶሎና በደጅ እንደ ሆነ የሚያመለክት ነው። ክርስቲያኖች የክርስቶስን ዳግም ምጽአት ነቅተው መጠበቅ ይኖርባቸዋል (ማቴ25፥1-13)። *የክርስቶስ ተቃዋሚ ... የክርስቶስ ተቃ*

ነው፣ እንደሰማችሁትም የክርስቶስ ተቃዋሚ
ይመጣል፤ አሁን እንኳ ብዙ የክርስቶስ ተቃ
ዋሚዎች መጥተዋል፤ የመጨረሻው ሰዓት
እንደ ሆነ የምናውቀውም በዚህ ነው።
19ከእኛ መካከል ወጡ፤ ይሁን እንጂ
ከእኛ ወገን አልነበሩም፤ ከእኛ ወገን ቢሆኑማ
ኖሮ ከእኛ ጋር ጸንተው በኖሩ ነበር። ነገር
ግን ሁሉም ከእኛ ወገን እንዳልነበሩ ይታ
ወቅ ዘንድ ከእኛ ተለዩ።
20እናንተ ግን ከእርሱ ከቅዱሱ፣ ቅባት
አላችሁና፤ ሁላችሁም እውነትን[w] ታውቃላ
ችሁ። 21እኔ የምጽፍላችሁ እውነትን ስለ
ማታውቁ አይደለም፤ ነገር ግን እውነትን
ስለምታውቁና ከእውነት ምንም ውሸት ስለ
ማይወጣ ነው። 22ክርስቶስ አይደለም ብሎ
ኢየሱስን ከሚክድ በቀር ሐሰተኛ ማነው?
ይህ አብንና ወልድን የሚክደው የክርስቶስ
ተቃዋሚ ነው። 23ወልድን የሚክድ ሁሉ
አብ የለውም፤ ወልድን የሚያምን ሁሉ
አብም አለው።
24ከመጀመሪያ የሰማችሁት በእናንተ
ውስጥ ይኑር፤ ከመጀመሪያ የሰማችሁት
በእናንተ ውስጥ ቢኖር፣ እናንተም በወልድና
በአብ ትኖራላችሁ። 25ይህ እርሱ የሰጠን
ተስፋ የዘላለም ሕይወት ነው።
26ስለሚያስቷችሁ ሰዎች ይህን ጽፌላ
ችኋለሁ። 27እናንተ ግን ከእርሱ የተቀበላ
ችሁት ቅባት በውስጣችሁ ይኖራልና ማንም
እንዲያስተምራችሁ አያስፈልግም፤ ነገር ግን
እውነት እንጂ ሐሰት ያልሆነው የእርሱ
ቅባት ስለ ሁሉም ነገር እንደሚያስተምራ
ችሁ፣ ያም እውነት እንጂ ሐሰት እንዳል
ሆነ፣ እናንተንም እንዳስተማራችሁ በእርሱ

2፥19 ሐሥ20፥30፤ 1ቆሮ11፥19
2፥20 ቊ27፤ኤር 31፥34፤ማቴ13፥11፤ ማር1፥24፤ዮሐ14፥26 ፤2ቆሮ1፥21
2፥21 2ጴጥ1፥12፤ ይሁ5
2፥22 1ዮሐ4፥3፤ 2ዮሐ7
2፥23 ዮሐ8፥19፤ 14፥7፤ 1ዮሐ4፥15፤ 5፥1፤2ዮሐ9
2፥24 ቊ7፤ዮሐ 14፥23፤15፥4፤ዮሐ 1፥3፤2ዮሐ9
2፥25 ማቴ25፥46
2፥26 1ዮሐ3፥7
2፥27 ቊ20፤ዮሐ 15፥4፤ 1ቆሮ2፥12
2፥28 ቊ1፤ኤፌ3፥ 12፤ቈላ3፥4፤1ተሰ2፥ 19፤1ዮሐ3፥2
2፥29 ዮሐ1፥13፤ 1ዮሐ3፥7
3፥1 ቊ2፡10፤ዮሐ 1፥12፡3፥16፤15፥21፤ 16፥3
3፥2 ቊ1፡10፤ መዝ17፥15፤ዮሐ1፥12 ፤17፥24፤ ሮሜ8፥29፤ 1ቆሮ10፥14፤ 2ቆሮ3፥18፤ቈላ3፥4፤2 ጴጥ1፥4፤1ዮሐ2፥28
3፥3 መዝ18፥26፤ 2ቆሮ7፥1፤ 2ጴጥ3፥13፡14
3፥4 1ዮሐ5፥17
3፥5 ቊ8፤ዮሐ3፥17 ፤2ቆሮ5፥21
3፥6 ቊ9፡1ዮሐ2፥4 15፥18፤3ዮሐ11
3፥7 1ዮሐ21፡6፡29

ኑሩ።

የእግዚአብሔር ልጆች

28እንግዲህ ልጆች ሆይ፤ እርሱ ሲገለጥ
ድፍረት እንዲኖረን፣ በሚመጣበትም ጊዜ
በፊቱ እንዳናፍር በእርሱ ኑሩ።
29እርሱ ጻድቅ መሆኑን ካወቃችሁ፣ ጽድ
ቅን የሚያደርግ ሁሉ ከእርሱ እንደ ተወ
ለደ ታውቃላችሁ።

3 የእግዚአብሔር ልጆች ተብለን እንድንጠራ
አብ እትረፍርፎ ያፈሰሰልን ፍቅር ምንኛ
ታላቅ ነው! እኛም እንዲሁ ልጆቹ ነን።
ዓለም እኛን የማያውቀንም እርሱን ስላላወ
ቀው ነው። 2ወዳጆች ሆይ፤ እኛ አሁን የእግ
ዚአብሔር ልጆች ነን፤ ወደ ፊት ምን እንደ
ምንሆን ገና አልተገለጠም። እርሱ በሚገለ
ጥበት[c] ጊዜ እናየዋለንና፣ እርሱን እንደምን
መሰል እናውቃለን። 3በእርሱ ይህን ተስፋ
የሚያደርግ ሁሉ፣ እርሱ ንጹሕ እንደ ሆነ
ራሱን ያነጻል።
4ኀጢአት የሚያደርግ ሁሉ ዐመፅን ያደ
ርጋል፤ ኀጢአትም ዐመፅ ነው። 5እርሱ
ኀጢአትን ሊያስወግድ እንደ ተገለጠ ታው
ቃላችሁ፤ በእርሱም ኀጢአት የለም። 6በእ
ርሱ የሚኖር ኀጢአትን አያደርግም፤ ኀጢ
አት የሚያደርግ ግን እርሱን አላየውም
ወይም አላወቀውም። 7ልጆች ሆይ፤ ማንም
እንዳያስታችሁ ተጠንቀቁ፤ እርሱ ጻድቅ
እንደ ሆነ፣ ጽድቅን የሚያደርግ ጻድቅ
ነው።

[w]20 *አንዳንድ ቅጆች፣ እናንተ ሁሉንም ነገር ታውቃላችሁ ይላሉ።*
[c]2 *ወይም በሚታወቅበት ጊዜ*

ዎሚዎች፤ ከክርስቶስ ዳግም ምጽአት በፊት ብዙ የእግዚአብሔርና የሕዝቡ ጠላቶች መነሣታቸውን ተደራስያኑ እንደሚያወቁ ዮሐንስ ተገንዝቦአል። ይህም ሰው "የክርስቶስ ተቃዋሚ" (ቊ 18)፣ "የዐመፅ ሰው" (2ተሰ2፥3)፣ እንዲሁም "አውሬው" ተብሎ አል (ራእ 13፥1-10)። ከእርሱ በፊት ግን ብዙ የክርስቶስ ተቃዋሚዎች ይመጣሉ፤ የሚለዩባቸው ባሕርያትም፦ (1) የክርስቶስን ሥጋ መሆንና ኢየሱስ መለኮት የባሕርይ ገንዘቡ የሆነ መሲሕ መሆኑን ይክዳሉ (ቊ22፤ 4፥2፤ 2ዮሐ 7) (2) አብን ይክዳሉ (ቊ 22) (3) አብ የላቸውም (ቊ 23) 4) ሐሰተኞችና አታላዮች ናቸው (ቊ 22፤ 2ዮሐ 7) (5) ብዙ ናቸው (ቊ 18) (6) ዮሐንስ በነበረበት ዘመን፣ ከአማኞች ጋር ኅብረት ስላልነበራቸው ከቤተ ክርስቲያን ራሳቸውን አግልለዋል (ቊ 19)። በዮሐንስ መልእክት ውስጥ የክርስቶስ ተቃዋሚዎች የተባሉት በለጋነት ደረጃ የነበረውን የኖስትሳውያንን ትምህርት የሚያራምዱትን ነው።

2፥20 *ከቅዱሱ፤* ኢየሱስ ክርስቶስን (ማር1፥24፤ ዮሐ6፥69፤ ሐሥ2፥27፤ 3፥14፤ 22፥14) ወይም አብን ማለት ነው። (2ነገ 19፥22፤ ኢዮ6፥10)። *ቅባት፤* መንፈስ ቅዱስን ማለት ነው። (ቊ 27፤ ሐሥ 10፥38)።

2፥22 *ክርስቶስ ... ኢየሱስን፤* ሰው የሆነው ኢየሱስ፣ የመለኮትነት ባሕርይ ገንዘቡ የሆነ ክርስቶስ ነው (ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነውን አገላለጽ በ5፥5 ላይ ይመ፤ እንዲሁም በመግቢያው ሥር "የኖስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን እና የ5፥6 ማብ ይመ)።

2፥23፤ ለተመሳሳይ ሐሳብ 2ዮሐ 9 ይመ።

2፥26፤ ይህ መልእክት ከተጻፈባቸው ዐላማዎች መካከል አንዱ ነው።(በመግቢያው ሥር ፦ "የተጻፈበት ወቅትና ዐላማ" ይመ)።

2፥27 *ቅባት፤* የቊ 20 ማብ ይመ። *ማንም እንዲያስተምራችሁ አያስፈልግም፤* መጽሐፍ ቅዱስ በተደጋጋሚ የትምህርትን አስፈላጊነት ስለሚናገር (ማቴ 28፥20፤ 1ቆሮ12፥28፤ ኤፌ4፥11፤ ቈላ3፥16፤ 1ጢሞ4፥11፤ 2ጢሞ2፥2:24)፣ ዮሐንስ እዚህ ላይ ሰብአዊ መምህራን አያስፈልጉም ማለቱ አይደለም። ነገር ግን መልእክቱን በሚጽፍበት ዘመን የነበሩት የኖስትክ መምህራን፣ "ከፍተኛ ዕውቀት" ባለን በእኛ የሐዋርያት ትምህርት መታገዝ ይኖርበታል ስለሚሉ ነበር። ዮሐንስ ለእንዲህ ዐይነቱ አስተሳሰብ የሚሰጠው ምላሽ፣ ተደራሲያኑ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ከሐዋርያት የተማሩት በቂ ብቻ ሳይሆን ሊደገፉት የሚገባቸው ብቸኛው ዕውነት መሆኑን ነው። *እንደሚያስተምራችሁ፤* በተለምዶ፣ "አብርሆት" የሚባለው የመንፈስ ቅዱስ የማስተማር አገልግሎት አዲስ እውነትን ወይም ለመረዳት አዳጋች የሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን አያብራራልንም፤ ነገር ግን የተገለጠውን የእግዚአብሔር እውነት፣ በዕለት ኑሮአችን ተግባራዊ ማድረግ የምንችልበትን ዐቅም ይሰጠናል። *ስለ ሁሉም ነገር፤* ለድነትና ለክርስትና ሕይወት አስፈላጊ የሆኑትን ነገሮች ሁሉ ማለት ነው።

2፥28 *ድፍረት፤* (3፥21፤ 4፥17፤ 5፥14 ይመ)። *በእርሱ ኑሩ፤* በተማራችሁት ትምህርት ማለት ነው (ቊ 24:27)።

2፥29 *እርሱ...ከእርሱ፤* እግዚአብሔር አብን ማለት ነው። *ጽድቅን የሚያደርግ፤* የእግዚአብሔር ቤተ ሰብ አባላት በተቀደሰ ኑሮአቸው ይታወቃሉ።

3፥1 *የእግዚአብሔር ልጆች፤* (ዮሐ1፥12 እና ማብ ይመ)።

3፥2 *እርሱ ... እርሱን፤* ክርስቶስን ማለት ነው።

3፥3 *ተስፋ፤* ተራ ምኞት ሳይሆን፣ የወደፊቱን በተመለከተ ያለውን ፍጹም እርግጠኝነት የሚያመለክት ነው (የሮሜ 5፥2 ማብ ይመ)። *እርሱ፤* ክርስቶስን ማለት ነው። *ራሱን ያነጻል፤* ከኀጢአት በመመለስ ማለት ነው።

3፥4 *ኀጢአትም ዐመፅ ነው፤* ከማንኛውም የእግዚአብሔር ትእዛዝ መራቅን የሚያመለክት ነው።

3፥6 *ኀጢአት የሚያደርግ፤* ዮሐንስ ስለ ኀጢአት አልባ ፍጽምና እየተናገረ አይደለም (1፥8-10፤ 2፥1 ይመ)፤ ነገር ግን የአማኞች ሕይወት የሚታወቀው በኀጢአት ሳይሆን ትክክለኛውን ነገር በማድረግ ነው።

8ኀጢአትን የሚያደርግ ከዲያብሎስ ነው፡፡
ምክንያቱም ዲያብሎስ ከመጀመሪያ እን
ሥቶ ኀጢአትን የሚያደርግ ነው፡፡ የእግዚአ
ብሔር ልጅ የተገለጠውም የዲያብሎስን ሥራ
ያፈርስ ዘንድ ነው፡፡ 9ከእግዚአብሔር የተወለደ
ሁሉ ኀጢአትን አያደርግም፤ የእርሱ ዘር
በውስጡ ይኖራልና፤ ከእግዚአብሔር ስለ ተወለ
ደም ኀጢአትን ሊያደርግ አይችልም፡፡ 10የእ
ግዚአብሔር ልጆችና የዲያብሎስ ልጆች ተለ
ይተው የሚታወቁት በዚህ ነው፡- ጽድቅን
የማያደርግ፣ ወንድሙንም የማይወድ ሁሉ
ከእግዚአብሔር አይደለም፡፡

እርስ በርሳችሁ ተዋደዱ

11ከመጀመሪያ የሰማችኋት፣ እርስ በር
ሳችን ልንዋደድ ይገባናል የምትለዋ መልእ
ክት ይህች ናትና፤ 12የክፉው ወገን ሆኖ
ወንድሙን እንደ ገደለው እንደ ቃየን አት
ሁኑ፤ ለምን ገደለው? ምክንያቱም የእርሱ
ሥራ ክፉ፣ የወንድሙ ግን ጽድቅ ስለ ነበረ
ነው፡፡ 13ወንድሞች ሆይ፤ ዓለም ቢጠላችሁ
አትደነቁ፡፡ 14ወንድሞቻችንን ስለምንወድ
ከሞት ወደ ሕይወት እንደ ተሻገርን እናው
ቃለን፤ ፍቅር የሌለው ሁሉ በሞት ይኖ
ራል፡፡ 15ወንድሙን የሚጠላ ነፍስ ገዳይ
ነው፤ ነፍስ ገዳይም የዘላለም ሕይወት እን
ደሌለው ታውቃላችሁ፡፡
16ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወቱን ስለ እኛ
አሳልፎ ስለ ሰጠ፣ ፍቅር ምን እንደ ሆነ
በዚህ እናውቃለን፤ እኛም ሕይወታችንን
ስለ ወንድሞቻችን አሳልፈን ልንሰጥ ይገባ
ናል፡፡ 17ማንም ሀብት እያለው፣ ወንድሙ
ሲቸገር አይቶ ባይራራለት፣ የእግዚአብሔር
ፍቅር እንዴት በእርሱ ይኖራል? 18ልጆች
ሆይ፤ በተግባርና በእውነት እንጂ በቃልና
በአንደበት ብቻ አንዋደድ፡፡ 19እኛ የእው
ነት ወገን መሆናችንን በዚህ እናውቃለን፤
ልባችንንም በፊቱ እናሳርፋለን፣ 20ይህም
ልባችን በእኛ ላይ በሚፈርድብን ነገር ሁሉ
ነው፡፡ እግዚአብሔር ከልባችን ይልቅ ታላቅ
ነውና ሁሉን ነገር ያውቃል፡፡
21ወዳጆች ሆይ፤ ልባችን የማይፈርድ
ብን ከሆነ በእግዚአብሔር ፊት ድፍረት አለን፤
22ትእዛዛቱንም ስለምንጠብቅና በፊቱም ደስ
የሚያሰኘውን ስለምናደርግ የምንለምነውን
ሁሉ ከእርሱ እንቀበላለን፡፡ 23ትእዛዙም በልጁ
በኢየሱስ ክርስቶስ እንድናምንና እርሱ እን
ዳዘዘንም እርስ በርሳችን እንድንዋደድ ነው፡፡
24ትእዛዞቹንም የሚጠብቁ ሁሉ በእርሱ
ይኖራሉ፤ እርሱም በእነርሱ ይኖራል፡፡ በእኛ
መኖሩን በዚህ ይኸውም እርሱ በሰጠን
መንፈስ እናውቃለን፡፡

መናፍስትን መርምሩ

4 ወዳጆች ሆይ፤ መንፈስን ሁሉ አት
መኑ፤ ነገር ግን መናፍስት ከእግዚአብሔር
መሆናቸውን መርምሩ፤ ምክንያቱም ብዙ
ሐሰተኞች ነቢያት ወደ ዓለም ወጥተዋ
ልና፡፡ 2የእግዚአብሔርን መንፈስ በዚህ ታውቃ
ላችሁ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደ መጣ

3፥8 ቍ10፤ማቴ4፥3፤ዮሐ8፥44፤ዕብ2፥14
3፥9 ቍ6፤መዝ119፥3፤ዮሐ1፥13፤1ጴጥ1፥2
3፥1ዮሐ5፥18
3፥10 ቍ1:2:8፤ዮሐ1፥12፤1ዮሐ2፥9፤4፥8
3፥11 ዮሐ13፥24:35፤15፥12፤1ዮሐ1፥5፤2፥7፤4፥7:11:21፤2ዮሐ5
3፥12 ዘፍ4፥8፤መዝ38፥20፤ምሳ29፥10፤ማቴ5፥37
3፥13 ዮሐ15፥18:19፤17፥14
3፥14 ዮሐ5፥24፤1ዮሐ2፥9
3፥15 ማቴ5፥21:22፤ዮሐ8፥44፤ገላ5፥20:21፤1ዮሐ2፥9፤ራእ21፥8
3፥16 ዮሐ10፥11:15፥13፤ፊል2፥17፤1ተሰ2፥8
3፥17 ዘዳ15፥7:8፤ያዕ2፥15:16፤1ዮሐ4፥20
3፥18 ሕዝ33፥31፤ሮሜ12፥9፤1ዮሐ2፥1
3፥21 1ቆሮ10፥14፤ኤፌ3፥12፤1ዮሐ5፥14
3፥22 ማቴ7፥7፤ዮሐ8፥29፤14፥15፤ዕብ13፥21
3፥23 ሉቃ24፥47፤ዮሐ1፥12፤3፥18፤6፥29፤13፥34፤20፥3፤1ቆሮ6፥11፤1ዮሐ5፥13
3፥24 1ተሰ4፥8፤1ዮሐ2፥3:6፤14፥13:15
4፥1 ኤር29፥8፤ማቴ7፥15፤1ቆሮ10፥14፤12፥10፤2ተሰ2፥2፤1ዮሐ2፥18
4፥2 ዮሐ1፥14፤1ቆሮ12፥3፤1ዮሐ2፥23

3፥8 *ዲያብሎስ፤* ዮሐንስ በዚህች አጭር መልእክት ውስጥ፣ ስለ ዲያብሎስ ብዙ ይናገራል፤ (1) እዚህ ቦታ፣ "ዲያብሎስ" ተብ ሎአል፤ በቍ12፤ 2፥13-14፤ 5፥18-19፤ ላይ ደግሞ፣ "ክፉው" ተብሎአል፡፡ (2) "ከመጀመሪያ አንሥቶ ኀጢአትን የሚያደርግ ነው"፤ በእግዚአብሔር ላይ መጀመሪያ ካመፀበት ጊዜ ጀምሮ፤ ማለትም አዳምና ሔዋን በኀጢአት ከመውደቃቸው በፊት ኀጢ አት ያደርግ ነበር (ዮሐ 8፥44)፤ (3) መጀመሪያውኑ ሰው ኀጢ አት እንዲሠራ ያደረገው እርሱ ነው፤ ኀጢአትን መሥራት የባሕ ርይ ገንዘባቸው ያደረጉም ሰዎች (ቍ8-12) የእርሱ ልጆች ናቸው (ቍ10) (4) እርሱ "በዓለም አለ" (4፥3)፣ ጌታን የማያምን "ዓለም በሙሉ" በእርሱ ቍጥጥር ሥር ነው (5፥19)፡፡ (5) የእግዚአብሔ ርን ልጆች ሊጐዳ አይችልም (5፥18)፤ 6)በተቃራኒው ግን ክርስቲያኖች እርሱን ያሸንፋሉ (2፥13-14፤ 4፥4)፤ ክርስቶስም ሥራውን ያፈርሳል፡፡

3፥9 *የእርሱ ዘር፤* በሰው እወላለድ ሂደት ውስጥ፣ የወላ ጆች ሕይወትና ባሕርይ ወደሚወለደው ልጅ የሚተላለፈው፣ "በዘር" አማካይነት መሆኑን የሚያመለክት ሥዕላዊ ገለጻ ነው፡፡ *ኀጢአትን ሊያደርግ አይችልም፤* ክርስቲያን ፈጽሞ ኀጢአት አይሠራም ማለት ሳይሆን፣ ዘወትር ኀጢአት በመሥራት አይታ ወቅም ማለት ነው፡፡

3፥10 *የእግዚአብሔር ልጆችና የዲያብሎስ ልጆች፤* ይህ ዮሐንስ በ2፥28-3፥10 ባለው ክፍል ለሰጠው ትምህርት መሪና የማጠ ቃለያ ሐሳብ ነው፡፡ ዐላማውም ተደራሲያኑ ስለ ድነት የተሳሳተ ግንዛቤ እንዳይኖራቸው የሚያስጠነቅቅ ነው፡፡ አንድ ሰው ከእግዚ አብሔር ጋር ኅብረት ኖሮት (1፥3)፣ በኀጢአት እየተመላለሰ፣ የዲያብሎስን ሥራ እየሠራ (ቍ 8)፣ ዓለምን እየወደደ (2፥15) እንዲሁም ሌሎችን እየበደለ (ቍ14-18)፣ ድነትን ያገኘና መንግ ሥተ ሰማያትን ለመውረስ የሚጠባበቅ የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ይችላል የሚለውን ማንኛውንም ዐይነት ትምህርት አማ ኞች እንዲቃወሙ ያበረታታል፡፡

3፥11 *ከመጀመሪያ፤* የ2፥7 ማብ ይመ፡፡

3፥12 *ቃየን፤* ዘፍ 4፥8፤ ዕብ 11፥4

3፥14 *ወንድሞቻችን፤* አማኞችን ማለት ነው፡፡

3፥15 *የሚጠላ፤* የ2፥9-10 ማብ ይመ፡፡

3፥17-18፤ ያዕ 2፥14-17 ይመ፡፡

3፥17 *ወንድሙ ሲቸገር፤* አማኞች የተቸገረውን በመር ዳት ፍቅራቸውን ሊያሳዩ ይገባቸዋል፤ ይህም ቍሳዊ የሆነውን ንብረታችንን ማካፈልን ይጨምራል (ዘዳ 15፥7-11)፡፡ *የእግዚአ ብሔር ፍቅር፤* እግዚአብሔር በአማኝ ልብ ውስጥ ያፈሰሰውንና (ሮሜ5፥5) አማኞች እርስ በርሳቸው እንዲፋቀሩ የሚያስችላቸ ውን፣ እግዚአብሔርም ለሰው ያለውን ዐይነት ፍቅር ማለት ነው፤ ወይም ሐረጉ፣ አማኝ ለእግዚአብሔር ያለውን ፍቅር ሊያመለክት ይችላል፡፡

3፥22 *ትእዛዛቱንም ስለምንጠብቅና፤* ጸሎታችን ውጤት የሚኖረው ለእግዚአብሔር ባለን መሰጠት ነው፤ እግዚአብሔርን መታዘዝ፣ መውደድና ደስ ማሰኘትም በጸሎት የጠየቅነውን ነገር ለማግኘት ዐይነተኛ ነገሮች ናቸው (ዮሐ 8፥29፤ 2ቆሮ5፥9፤ ኤፌ 5፥10፤ ዕብ13፥21፤ መዝ50፥14-15፤ ምሳ15፥29፤ ኢሳ59፥1-2፤ ማቴ6፥15፤ ማር11፥25፤ ያዕ5፥16 ይመ)፡፡

3፥23 ይህ ትእዛዝ ሁለት ክፍሎች አሉት፤ (1) በክርስቶስ ማመን (ዮሐ 6፥29) እንዲሁም (2) እርስ በእርስ መዋደድ ናቸው (ዮሐ13፥34-35)፡፡ የመጀመሪያው ክፍል 4፥1-6፣ ሁለተኛው ደግሞ በ4፥7-12 ላይ ተብራርቶአል፡፡

4፥1 *መንፈስን፤* ሰው በመንፈስ ቅዱስ ወይም በክፉ መንፈስ ሊመራ ይችላል፡፡ *መናፍስት ... መርምሩ፤* ከ1ተሰ5፥2 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ በማቴ 7፥1ላይ የምናገኘው እንዲህ ዐይነቱን መመርመር ሳይሆን፣ በራስ ጽድቅ በመደገፍ በሌሎች ሰዎች ግብረ ገብ ላይ መፍረድን ነው፡፡ *ሐሰተኞች ነቢያት፤* እውነተኛ ነቢይ በመንፈስ ቅዱስ በመመራት ከእግዚአብሔር የሆነውን ብቻ ይናገራል (2ጴጥ 1፥21)፡፡ በዮሐንስ ዘመን የነበሩት ሐሰተኛ ነቢ ያት ግን (እንደ ኖስቲሳዊ መምህራን ያሉ) የእግዚአብሔር ጠላት በሆኑ መናፍስት በመነሣት ይናገራሉ፡፡ ክርስቶስ ከሐሰተኛ ነቢ ያት መጠንቀቅ እንደሚገባን አስገንዝቦናል (ማቴ 7፥15፤24፥11)፤ ጳውሎስና ጴጥሮስም እንዲሁ (1ጢሞ 4፥1፤ 2ጴጥ 2፥1)፡፡

4፥2 *ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደ መጣ፤* የ1፥1 ማብ ይመ፤ ኢየሱስ በውሃ ሲጠመቅ መሰከትነት የሆነው ክርስቶስ ገባ

የሚቀበል መንፈስ ሁሉ ከእግዚአብሔር ነው፤
3ኢየሱስን የማይቀበል መንፈስ ግን ከእግዚአ
ብሔር አይደለም፤ እንደሚመጣ የሰማችሁት
የክርስቶስ ተቃዋሚ መንፈስ ይህ ነው፤ አሁ
ንም እንኳ በዓለም አለ።
4ልጆች ሆይ፤ እናንተ ከእግዚአብሔር ናችሁ፤
እነርሱንም አሸንፋችኋቸዋል፤ ምክንያቱም
በእናንተ ውስጥ ያለው በዓለም ካለው ይበ
ልጣል። 5እነርሱ ከዓለም ናቸው፤ ስለዚህ
የሚናገሩት እንደ ዓለም ነው፤ ዓለምም ይሰ
ማቸዋል። 6እኛ ከእግዚአብሔር ነን፤ እግዚአብሔ
ርን የሚያውቅ ይሰማናል፤ ከእግዚአብሔር ያል
ሆነ ግን አይሰማንም፤ በዚህም የእውነትን
መንፈስና የሐሰትን መንፈስ እናውቃለን።

የእግዚአብሔር ፍቅርና የሰው ፍቅር

7ወዳጆች ሆይ፤ ፍቅር ከእግዚአብሔር ስለ
ሆነ፣ እርስ በርሳችን እንዋደድ፤ የሚወድ
ሁሉ ከእግዚአብሔር የተወለደ ነው፤ እግዚአብሔ
ርንም ያውቃል። 8የማይወድ ግን እግዚአብሔ
ርን አያውቅም፤ እግዚአብሔር ፍቅር ነውና። 9እግ
ዚአብሔር ፍቅሩን በመካከላችን የገለጠው እን
ዲህ ነው፤ እኛ በእርሱ አማካይነት በሕይ
ወት እንኖር ዘንድ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን
ወደ ዓለም ላከ። 10ፍቅር ይህ ነው፤ እኛ
እግዚአብሔርን እንደ ወደድነው ሳይሆን እርሱ
እንደወደደንና ስለ ኀጢአታችን ማስተሰ
ረያ[a] ይሆን ዘንድ ልጁን መላኩ ነው።
11ወዳጆች ሆይ እግዚአብሔር እንዲህ ከወደ
ደን፣ እኛም እርስ በእርሳችን መዋደድ ይገ
ባናል። 12እግዚአብሔርን ያየ ከቶ ማንም የለም፤
እርስ በርሳችን ብንዋደድ ግን እግዚአብሔር
በእኛ ይኖራል፤ ፍቅሩም በእኛ ፍጹም ይሆ
ናል።
13መንፈሱን ስለ ሰጠን፣ እኛ በእርሱ እን
ደምንኖር እርሱም በእኛ እንደሚኖር እና
ውቃለን። 14አብ ልጁን የዓለም አዳኝ ይሆን
ዘንድ እንደላከው ዐይተናል፤ እንመሰክራለ
ንም። 15ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ
ሆነ አምኖ በሚመሰክር ሁሉ፣ እግዚአብሔር
በእርሱ ይኖራል፤ እርሱም በእግዚአብሔር ይኖ
ራል። 16ስለዚህም እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን
ፍቅር እናውቃለን፤ በፍቅሩም እናምናለን።
እግዚአብሔር ፍቅር ነው፤ በፍቅር የሚኖር
በእግዚአብሔር ይኖራል፤ እግዚአብሔርም በእርሱ
ይኖራል። 17በዚህም ዓለም እርሱን እንመስላ
ለንና። በፍርድ ቀን ድፍረት ይኖረን ዘንድ፣
ፍቅር በዚህ ዐይነት በመካከላችን ፍጹም
ሆኖአል፤ 18በፍቅር ፍርሀት የለም፤ ፍጹም
ፍቅር ግን ፍርሀትን አውጥቶ ይጥላል፤ ፍር
ሀት ከቅጣት ጋር የተያያዘ ነውና። የሚፈ
ራም ሰው ፍቅሩ ፍጹም አይደለም።
19እርሱ አስቀድሞ ወዶናልና እኛ እንወ
ደዋለን። 20ማንም፣ "እግዚአብሔርን እወደዋ
ለሁ" እያለ ወንድሙን ቢጠላ፣ እርሱ ሐሰ
ተኛ ነው፤ ያየውን ወንድሙን የማይወድ
ያላየውን እግዚአብሔርን መውደድ አይችልምና።
21እርሱም "እግዚአብሔርን የሚወድ ሁሉ ወን
ድሙን መውደድ ይገባዋል" የሚለውን ይህን
ትእዛዝ ሰጥቶናል።

በእግዚአብሔር ልጅ ማመን

5 ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደ ሆነ የሚ
ያምን ሁሉ ከእግዚአብሔር ተወልዶአል፤
አባትንም የሚወድ ሁሉ ልጁንም እንደዚሁ
ይወዳል። 2እግዚአብሔርን ስንወድና ትእዛዛቱን
ስንፈጽም የእግዚአብሔርን ልጆች እንደምን
ወድ በዚህ እናውቃለን፤

[a]10 ወይም ኀጢአታችንን አስወግዶ፣ ቍጣውን ያርቅልን ዘንድ

4፥3 1ዮሐ2፥18፡ 22፤2ዮሐ7
4፥4 2ነገ6፥16፤ዮሐ 12፥31፤16፥33፤ሮሜ 8፥31፤1ዮሐ2፥1
4፥5 ዮሐ15፥19፤ 17፥14፡16
4፥6 ማር13፥5፤ ዮሐ8፥47፤14፥17
4፥7 ዮሐ1፥13፤ 1ዮሐ2፥4፤3፥11
4፥8 ቍ7፡16
4፥9 ዮሐ1፥18፤ 3፥16፡17፤1ዮሐ5፥11
4፥10 ሮሜ3፥25፤ 5፥8፡10
4፥11 ዮሐ3፥16፤ 15፥12፤1ቆሮ10፥14፤ 1ዮሐ3፥11
4፥12 ቍ17፤ ዮሐ1፥18፤1ዮሐ2፥5
4፥13 1ዮሐ2፥3፤ 3፥24
4፥14 ሉቃ2፥11፤ ዮሐ3፥17፤15፥27
4፥15 1ዮሐ2፥23፤ 3፥24፤5፥5
4፥16 ቍ8፡12፡1 3፤1ዮሐ3፥24
4፥17 ቍ12፤ ማቴ10፥15፤ኤፌ3፥1 2፤1ዮሐ2፥5
4፥18 ሮሜ8፥15
4፥19 ቍ10
4፥20 ቍ12፤ ዮሐ1፥18፤1ዮሐ1፥6፤ 2፥4፡9፤3፥17
4፥21 ማቴ5፥43፤ 1ዮሐ2፥7፡9
5፥1 ዮሐ1፥13፤ 3፥15፤8፥42፤1ዮሐ 2፥22፡23፤4፥2፡15
5፥2 1ዮሐ2፥3፤ 3፥14
5፥3 ማቴ11፥30፤ 23፥4፤ዮሐ14፥15

በት፣ በመስቀል ላይ በተሰቀለ ጊዜ ደግሞ ተለይቶት ሄደ፤ ስለዚህ በመስቀል ላይ የሞተው ሰው የሆነው ኢየሱስ ነው ብለው የሚያስተምሩትን እንደ ናስቲሳውያን ያሉ የሐሰት መምህራንን በመቃወም ዮሐንስ ይህን ጽፎአል። *የሚቀበል፤* የአእምሮን ዕውቀት ብቻ ሳይሆን በኢየሱስ ላይ ያለንን እምነት በአደባባይ መመስከርንም ያጠቃልላል፤ ማወቅ ብቻ ከሆነ አጋንንትም ያውቃሉ፤ ይንቀጠቀጡማል (ያዕ2፥19፤ ማር 1፥24)።

4፥3 *ኢየሱስን የማይቀበል፤* በ1፥2 ላይ የተጠቀሰውን ሥጋ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ያመለክታል (የ2፥18 ማብ ይመ)።

4፥4 *ከእግዚአብሔር፤* ከእግዚአብሔር የተወለደ ማለት ነው (2፥29፤ 3፥9-10)። *እነርሱንም፤* በክርስቶስ ተቃዋሚ መንፈስ (ቍ 3) የሚመሩትን ሐሰተኛ ነቢያት (ቍ 1) ያመለክታል። *በዓለም ካለው፤* ዲያብሎስን ማለት ነው (ዮሐ 12፥31፤ 16፥11)። በቍጥር 3 ላይ፣ "ዓለም" የሚለው ቃል ሰዎች የሚኖሩባትን ምድር ያመለክታል፤ ከቍጥር 4-5 ያለው ደግሞ የክርስቶስ ተቃዋሚዎችን ጨምሮ ከእግዚአብሔር ያልተወለዱትን ማኅበረ ሰብን ወይም ሥርዐትን ያመለክታል (ዮሐ1፥9 ማብ ይመ)።

4፥6 *የእውነትን መንፈስና፤* ከ5፥6 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዮሐ 14፥17 ማብ ይመ።

4፥7-5፥3፤ በዚህ መልእክት ውስጥ፣ "ፍቅር" የሚለው ቃል 42 ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን፣ በዚህ አጭር ክፍል ውስጥ ደግሞ 32 ጊዜ ተጠቅሶ ይገኛል።

4፥8 *እግዚአብሔርን አያውቅም፤* እግዚአብሔርን በእውነት የሚያውቁት፣ በመጠኑም እንኳ ቢሆን እርሱን የሚወዱት ብቻ ናቸው። *እግዚአብሔር ፍቅር ነውና፤* በባሕርዩና በተግባሩ ሁሉ እግዚአብሔር አፍቃሪ ነው። እግዚአብሔር መንፈስ (ዮሐ4፥24)፣ ብርሃን (1፥5)፣ ቅዱስ፣ ኀያል፣ እውነትና ጻድቅ እንደ ሆነ ዮሐንስ አስረግጦ ይናገራል።

4፥9 *አንድያ ልጁን፤* የዮሐንስ 1፥18 ማብ ይመ።

4፥10 *ስለ ኃጢአታችን ማስተሰረያ፤* የ2፥2 ማብ ይመ።

4፥12 *እግዚአብሔርን ያየ ከቶ ማንም የለም፤* የዮሐ1፥18 ማብ ይመ። እኛ ያለን ፍቅር ምንጩ የእግዚአብሔር ፍቅር ስለ ሆነ፣ ክርስቲያን ወገኖችን ስንወድ የእርሱ ፍቅር ፍጹም ይሆናል። ስለዚህ ከቶ ማንም ያላየው እግዚአብሔር፣ ወንድሞቻቸውን በሚወዱ በእነርሱ ፍቅር ይታያል፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር በእነርሱ ውስጥ ይኖራልና።

4፥16 *እግዚአብሔር ፍቅር ነው፤* የቍጥር 8 ማብ ይመ።

4፥17 *እርሱን እንመስላለንና፤* ክርስቶስን መምሰል ማለት ነው። በፍቅር በመኖር ክርስቶስን መምሰላችን፣ ፍቅር የሆነው እግዚአብሔር በእኛ ውስጥ መኖሩን ያሳያል፤ ስለዚህ ድነት ስላገኘን በፍርድ ቀን በድፍረት መቆም እንችላለን ማለት ነው።

4፥18 *በፍቅር ፍርሀት የለም፤* በፍርድ ቀን በእግዚአብሔር ፊት ፍርሀት አይኖርም፤ ምክንያቱም እውነተኛ ፍቅር የድነት ማረጋገጫ ነው።

4፥19፤ የፍቅር ምንጭ እግዚአብሔር ስለሆነ፣ እውነተኛ ፍቅር ከሰዎች ፈቃድ ሊመነጭ አይችልም።

4፥21 *ይህን ትእዛዝ፤* ዮሐንስ 13፥34 ይመ።

5፥1 *ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደ ሆነ የሚያምን ሁሉ ከእግዚአብሔር ተወልዶአል፤* ፍቅር ዳግም የመወለድ ምልክት እንደ ሆነ ሁሉ፣ ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደ ሆነ ማመንም እንዲሁ ነው (4፥7)። *ክርስቶስ፤* የ2፥22 ማብ ይመ። *አባትን የሚወድ ሁሉ፣ ልጁንም እንዲሁ ይወዳል፤* ዮሐንስ ይህን የጻፈው፣ የቤተ ሰብ አባላት በአባት መሪነት የጠበቀ ኅብረት በነበራቸውና እንደ አንድ በሚታዩበት ዘመን ነው፤ በስዚህ ቤተ ሰብን በምሳሌነት በመጠቀም፣ እግዚአብሔር አብን የሚወድ ሁሉ የእግዚአብሔርን ልጆች እንደሚወድ ያሳያል።

5፥2 *በዚህ እናውቃለን፤* ለሌሎች ያለን ፍቅር እውነተኛ

[3]እግዚአብሔርን መውደድ ትእዛዛቱን መፈጸም
ነውና። ትእዛዛቱም ከባድ አይደሉም፤ [4]ምክ
ንያቱም ከእግዚአብሔር የተወለደ ሁሉ ዓለምን
ያሸንፋል። ዓለምን የሚያሸንፈውም እምነ
ታችን ነው። [5]ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ
ሆነ ከሚያምን በስተቀር ዓለምን የሚያሸ
ንፍ ማነው?

[6]በውሃና በደም የመጣው ይህ፣ ኢየሱስ
ክርስቶስ ነው። እርሱ በውሃና በደም እንጂ
በውሃ ብቻ አልመጣም። የሚመሰክረውም
መንፈስ ነው፤ መንፈስ እውነት ነውና።
[7]ስለዚህ ሦስት ምስክሮች አሉት። [8]እነር
ሱም[ㄲ] መንፈሱ፣ ውሃውና ደሙ ናቸው፤
ሦስቱም ይስማማሉ። [9]የሰውን ምስክርነት
ከተቀበልን፣ የእግዚአብሔር ምስክርነት ከዚያም
ይልቃል፤ ይህ ስለ ልጁ የሰጠው የእግዚአብሔር
ምስክርነት ነውና። [10]በእግዚአብሔር ልጅ የሚ
ያምን ሁሉ በልቡ ምስክር አለው፤ ማንም
እግዚአብሔርን የማያምን ሁሉ እግዚአብሔር ስለ
ልጁ የሰጠውን ምስክርነት ስላላመነ ሐሰ
ተኛ አድርጎታል። [11]ምስክርነቱም ይህ ነው፤
እግዚአብሔር የዘላለምን ሕይወት ሰጠን፤ ይህም
ሕይወት ያለው በልጁ ነው። [12]ልጁ ያለው
ሕይወት አለው፤ የእግዚአብሔር ልጅ የሌ
ለው ሕይወት የለውም።

5፥4 ዮሐ1፥13፤ 16፥33
5፥5 ቍ1፤ 1ዮሐ2፥23
5፥6 ዮሐ14፥17፤ 19፥34
5፥7 ማቴ18፥16
5፥9 ማቴ3፥16፡17፤ ዮሐ5፥32፡34፡37፤8፥17፡18
5፥10 ዮሐ3፥33፤ ሮሜ8፥16፤ ገላ3፥6፤1ዮሐ1፥10
5፥11 ማቴ25፥46፤ ዮሐ1፥4
5፥12 ዮሐ3፥15፡16፡36
5፥13 ቍ11፤ ማቴ25፥46፤ 1ዮሐ3፥23
5፥14 ማቴ7፥7፤ ኤፌ3፥12፤ 1ዮሐ3፥21
5፥15 ቍ18፡19፡20፤ 1ነገ3፥12
5፥16 ዘፀ23፥21፤ ኤር7፥16፤ 14፥11፤ዕብ6፥4-6፤ 10፥26፤ያዕ5፥15
5፥17 ቍ16፤ ዮሐ2፥1፤3፥4
5፥18 ማቴ5፥37፤ ዮሐ1፥13፤14፥30
5፥19 ዮሐ12፥31፤ 14፥30፤17፥15፤

ማጠቃለያ ሐሳብ

[13]በእግዚአብሔር ልጅ ስም የምታምኑ እና
ንተ የዘላለም ሕይወት እንዳላችሁ ታውቁ
ዘንድ ይህን እጽፍላችኋለሁ፤ [14]በእግዚአብሔር
ፊት ለመቅረብ ያለን ድፍረት ይህ ነው፤
ማንኛውንም ነገር እንደ ፈቃዱ ብንለምን
እርሱ ይሰማናል፤ [15]የምንለምነውን ሁሉ እን
ደሚሰማን ካወቅን፣ የለመነውንም ነገር
እንደ ተቀበልን እናውቃለን።

[16]ማንም ሰው ወንድሙ ለሞት የማ
ያበቃ ኀጢአት ሲያደርግ ቢያየው ይጸልይ፤
እግዚአብሔርም ለሞት የማያበቃ ኀጢአት ላደ
ረጉት ሕይወትን ይሰጣል። ለሞት የሚያ
በቃም ኀጢአት አለ፤ ስለዚህኛው ግን ይጸልይ
አልልም። [17]ዐመፅ ሁሉ ኀጢአት ነው፤ ለሞት
የማያበቃም ኀጢአት አለ። [18]ከእግዚአብሔር
የተወለደ ሁሉ ኀጢአት እንደማያደርግ ነገር
ግን የእግዚአብሔር ልጅ እንደሚጠብቀው፣ ክፉ
ውም እንደማይነካው እናውቃለን። [19]እኛ
ከእግዚአብሔር እንደሆንን መላው ዓለምም በክ
ፉው ሥር እንደ ሆነ እናውቃለን።

[ㄲ]7፡8 ጥንታዊ ባልሆነ በቡልጌት ቅጅ ላይ *በሰማይ የሚመሰክሩት ሦስቱ ናቸው፤ እነርሱም አባት፣ ቃልና መንፈስ ቅዱስ ናቸው* ይላል።
8. በምድር የሚመሰክሩት ሦስቱ ናቸው (ሆኖም ይህ ከ16ኛው ክፍለ ዘመን በፊት በነበሩት የግሪክ ቅጆች ውስጥ አይገኝም።

ክርስቲያናዊ ፍቅር የሚሆነው፣ እግዚአብሔርን በመውደድና ትእዛዛቱን በመጠበቅ ላይ የተመሠረተ ሲሆን ብቻ ነው (ከ2፥3፤ 3፥23፤ ዮሐ15፥10 ጋር ያነጻጽሩ፤ የዮሐ14 ፥21ማብ ይመ)።

5፥3 *ትእዛዛቱም ከባድ አይደሉም፤* ትእዛዛቱን መጠበቅ በራሱ ቀላል ስለሆነ ሳይሆን፣ ዮሐንስ በቍ4 ላይ እንደ ገለጸው ይህ ቀላል የሚሆነው አዲሱን ልደት ከማግኘት የተነሣ ነው። በእምነት ከእግዚአብሔር ዳግም የተወለደ ሁሉ በመንፈስ ቅዱስ ርዳታ መታዘዝ ይችላል።

5፥4 *ያሸንፋል ... የሚያሸንፈውም፤* ዓለምን ማሸነፍ ማለት በኀጢአት በተሞላው የኑሮ ዘይቤ ላይ ድልን መቀዳጀት ማለት ነው፤ ይህም ለእግዚአብሔር መታዘዝ የተገለጠበት ሌላኛው መንገድ ነው (ቍ3)። እንዲህ ያለው መታዘዝ ለአማኝ የማያስቸግረው ዳግም ስለ ተወለደ፣ መንፈስ ቅዱስም በውስጡ ስለሚኖርና ኀይል ስለሚሰጠው ነው። ዮሐንስ የድልን ሁለት ገጽታዎች ሲናገር፦ (1) በእምነት ከዓለም ወደ እግዚአብሔር መመለስ የመጀመሪያው ድል ("የሚያሸንፈው") ሲሆን፣ (2) ክርስቲያናዊ ኑሮን በመኖር በየዕለቱ የምናገኘው ድል ሌላኛው ነው ("ያሸንፋል")። *ዓለምን፤* የ2፥15 ማብ ይመ።

5፥5 *የእግዚአብሔር ልጅ፤* ይህን መሰሉን የእምነት መግለጫ በተመለከተ 2፥22፤4፥2፤ 5፥1 ይመ።

5፥6፤ "ውሃ" የኢየሱስን መጠመቅ፣ "ደም" ደግሞ ሞቱን ያሳያል። እነዚህ እዚህ ላይ መጠቀሳቸው፣ የኢየሱስ ምድራዊው አገልግሎት በጥምቀት ተጀምሮ በሞቱ ስለተፈጸመ ነው። ኢየሱስ ሰው ብቻ ሆኖ እንደ ተወለደና እስከ ተጠመቀበትም ጊዜ ድረስ ሰው ብቻ ነበር እያሉ ለሚያስተምሩ፣ በዘመኑ ለነበሩት ሐሰተኛ መምህራን (ኖስቲሶች) ዮሐንስ ምላሽ ይሰጣል። (በመግቢያው ሥር "የኖስቲሳውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ)። ክርስቶስ (የእግዚአብሔር ልጅ) ሰው በሆነው በኢየሱስ ላይ የወረደው በጥምቀቱ ጊዜ ሲሆን፣ በመስቀል ላይ ከመሰቀሉ በፊት ግን፣ ተለይቶት ሄዶአል፤ ስለዚህ በመስቀል ላይ የሞተው ሰው ብቻ የሆነው ኢየሱስ ነው በማለት እነዚህ ሐሰተኞች ያስተምሩ ነበር። በዚህ መልእክት ውስጥ ዮሐንስ፣ ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክም ሰውም እንደ ሆነ በእጽንዖት ይናገራል (1፥1-4፤ 4፥2፤ 5፥5)። ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ዓለም እንደ መጣ፣ እንደ ተጠመቀና እንደ ሞተም ጽፎአል። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ የነበረው በጥምቀቱ ጊዜ ብቻ ሳይሆን፣ በሞቱም ጊዜ ነበር (ቍ 6)። ይህ እውነት እጅግ በጣም አስፈላጊ ነው፤ ምክንያቱም ኢየሱስ ሰው ብቻ ሆኖ ቢሞት ኖሮ፣ የሰዎችን ኀጢአት ማስተሰረይ (2፥2፤ 4፥10) አይችልም ነበር። *የሚመሰክረውም መንፈስ፤* መንፈስ ቅዱስ፣ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ በሁለት መንገዶች ይመሰክራል፤ (1) መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስ ሲጠመቅ ወርዶበታል (ዮሐ1፥32-34)፤ ደግሞም (2) ኢየሱስ መጠመቁና መሞቱ እርሱ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ ያረጋግጣል ብለው ሐዋርያት የሰጡትን ምስክርነት፣ መንፈስ ቅዱስ ለአማኞች ዘወትር ይመሰክራል (2፥27፤ 1ቆሮ 12፥3)።

5፥7 *ሦስቱም፤* የብሉይ ኪዳን ሕግ፣ "ሁለት ወይም ሦስት ምስክሮችን" ይጠይቃል (ዘዳ17፥6፤ 19፥15፤ 1ጢሞ 5፥19)።

5፥9 *የእግዚአብሔር ምስክርነት፤* ከቍጥር 6-8 ላይ የተገለጸውን የመንፈስ ቅዱስ ምስክርነት ማለት ነው።

5፥11 *የዘላለምን ሕይወት ሰጠን፤* አሁን ያለንን ሕይወት ማለት ነው (የዮሐ 3፥15፡36 ማብ ይመ)።

5፥12 *ልጁ ያለው ሕይወት አለው፤* ሰው ሁሉ ወንጌልን መስማት ያለበት ዘላለማዊ ሕይወት የሚገኘው በእግዚአብሔር ልጅ ስለ ሆነና ከዚህም ውጭ ሕይወትን ማግኘት የሚቻልበት ሌላ መንገድ ስለሌለ ነው (ዮሐ 14፥6)።

5፥13፤ ይህ መልእክቱ የተጻፈበት ሌላው ዐላማ ነው (2፥26 ይመ)። በመግቢያው ሥር "ዐላማው" የሚለውን ይመ።

5፥14 *ማንኛውንም ነገር እንደ ፈቃዱ ብንለምን፤* ጸሎትን አስመልክቶ የሚያስፈልጉትን ሌሎች መመሪያዎች በተመለከተ 3፥21-22 ይመ።

5፥16፤ ቍጥር 16 እና 17 እግዚአብሔር የሚመልሰውን የልመና ዐይነትን ያብራራል (ቍ 14-15)። *ለሞት የሚያበቃም ኀጢአት፤* በዚህ ዐውድ መሠረት ይህ አባባል የሚያመለክተው፣ የክርስቶስን ሥጋ መሆንና የግብረ ገብን ግዴታ የሚክዱትን ኖስቲሶችን ነው፤ ይህ ኀጢአት ለሞት የሚያበቃ የተባለበት ምክንያት፣ እውነትን ሆን ብሎ በመካድ አስነዋሪ ሕይወትን መኖር ገንዘብ ስላደረጉት ነው። ንስሓ ያልተገባበት እንዲህ ዐይነቱ ኀጢአት መንፈሳዊን ሞት ያስከትላል። አንዳንዶች ደግሞ ክፍሉ ስለ ሥጋዊ ሞት የሚናገር ነው ይላሉ፤ ይኸውም አማኝ ኀጢአትን ሲያዘወትር እግዚአብሔር በሞት ይቀጣዋል (1ቆሮ11፥30)። ሁለቱም አመለካከቶች (ሁኔታዎች) "ለሞት የሚያበቃ ኀጢአት" የተባለው በባሕርይው ቀለል ያለ እንደ ሆነ ይስማማሉ።

5፥18-20፤ በዚህ መልእክት ማጠቃለያ ላይ "እናውቃለን" የሚለው ቃል ሦስት ግዜ ተጠቅሷል፤ ይህም የመልእክቱን ዐበይት ሐሳቦች የሚያጠቃልል ነው።

5፥18 *የእግዚአብሔር ልጅ፤* ኢየሱስ ክርስቶስን ማለት ነው።

20የእግዚአብሔር ልጅ እንደ መጣ፣ እውነተኛ
የሆነውን እርሱን እንድናውቅ ማስተዋልን
እንደ ሰጠን እናውቃለን፤ እኛም እውነተኛ
በሆነው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ አለን።
እርሱ እውነተኛ አምላክና የዘላለም ሕይ
ወት ነው።
21ልጆች ሆይ፤ ራሳችሁን ከጣዖቶች ጠብቁ።

1ዮሐ4፥6
5፥20 ቆ5፡11፤ ማቴ25፥46፤ሉቃ24፥45፤ዮሐ17፥3
5፥21 1ቆሮ10፥14፤ 1ተሰ1፥9፤1ዮሐ2፥1

5፥20 *እውነተኛ የሆነውን እርሱን፣* እግዚአብሔር አብን ማለት ነው። *እርሱ እውነተኛ አምላክና፣* እግዚአብሔር አብን ወይም እግዚአብሔር ወልድን ሊያመለክት ይችላል። *የዘላለም ሕይወት፣* ይህ መልእክት በዚህ መሪ ሐሳብ ጀምሮ በዚሁ ሐሳብ ይደመድማል (1፥1-2)።

የሐዋርያው ዮሐንስ መልእክት – ሁለተኛ

መግቢያ

ጸሐፊው

የመልእክቱ ጸሐፊ ሐዋርያው ዮሐንስ ነው። በ1ኛ ዮሐንስና በዮሐንስ ወንጌል መካከል ያለው ተመሳሳይነት ይህኛውን ጨምሮ፣ ሦስቱንም የጻፋቸው አንድ ሰው መሆኑን ያመለክታል። የሚከተሉትን ያነጻጽሩ።

2ኛ ዮሐንስ	1ኛ ዮሐንስ	የዮሐንስ ወንጌል
ቁ.5	2፥7	13፥34-35
ቁ.6	5፥3	14፥23
ቁ.7	4፥2-3	-----
ቁ.12	1፥4	15፥11፤16፥24

በ1ኛ ዮሐንስና በዮሐንስ ወንጌል መግቢያ በሚለው ሥር "ጸሐፊው" የሚለውን ይመልከቱ።

መልእክቱን የተጻፈበት ጊዜ

ከዚህ በላይ ያሉት ጥቅሶች እንደሚጠቁሙት ይህ መልእክት የተጻፈው 1ኛ ዮሐንስ በተጻፈበት ጊዜ (85-95 ዓ.ም) ሳይሆን አይቀርም (በ1ኛ ዮሐንስ መግቢያ ሥር "መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ" የሚለውን ይመ)።

ዐላማው

በመጀመሪያዎቹ ሁለት ምእተ ዓመታት፣ ከቦታ ወደ ቦታ በመዘዋወር የሚያገለግሉ ወንጌላውያንና መምህራን የወንጌልን መልእክት ወደ ተለያዩ ቦታዎች ያደርሱ ነበር። አማኞችም እንደ ተለመደው እነዚሁኑ የወንጌል መልእክተኞች ወደ ቤታቸው ወስደው ማረፊያ ይሆኗቸው፣ ያስተናግዷቸውና በመጨረሻም የመንገድ ስንቅ ሰጥተው ይሸኟቸው ነበር። የኖስቲክ አስተማሪዎችም እኛስ ለምን ይቅርብን በማለት እንደ እውነተኞቹ ወንጌላውያንና መምህራን ያደርጉ ስለ ነበር (የ3ዮሐ ቁ.5 ማብ ይመ)፣ ምእመናን (አማኞች) ተቀብለው የሚያስተናግዷቸው መምህራን እነማን መሆናቸውን ለይተው ያውቁ ዘንድ እንዲረዳቸው 2ኛው የዮሐንስ መልእክት ተጽፎላቸዋል። እለበለዚያ ካለማወቅ የተነሣ ለስሕተት ትምህርቱ መስፋፋት እስተዋፅኦ ሲያደርጉ ሊገኙ ይችላሉ።

አስተዋፅኦ

1) ሰላምታ (1-3)
2) ምስጋና (4)
3) ምክርና ማስጠንቀቂያ (5-11)
4) መደምደሚያ (12-13)

1 ሽማግሌው፤

በእውነት ለምወዳት እኔ ብቻ ሳልሆን
እውነትን የሚያውቁ ሁሉ ለሚወዷት ለተ
መረጠችው እመቤትና ለልጆቿ፤ 2 በውስጣ
ችን ከሚኖርና ከእኛ ጋር ለዘላለም ከሚሆን
እውነት የተነሣ፣ 3 ከእግዚአብሔር አብና የአብ
ልጅ ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ፣ ምሕረ
ትና ሰላም በእውነትና በፍቅር ከእኛ ጋር
ይሆናል።

4 ከልጆችሽ አንዳንዶቹ ከአብ በተሰጠን
ትእዛዝ መሠረት በእውነት ጸንተው እየሄዱ
በማግኘቴ እጅግ ደስ ብሎኛል። 5 አሁንም
እመቤት ሆይ፤ ከመጀመሪያ የነበረችውን
እንጂ አዲስ ትእዛዝ አልጽፍልሽም፤ ይኸ
ውም እርስ በርሳችን እንዋደድ ዘንድ ነው።
6 ይህም ፍቅር፣ በትእዛዙ መሠረት እንመላለስ
ዘንድ ነው። ትእዛዙም ከመጀመሪያ እንደ ሰማ
ችሁት በፍቅር እንድትኖሩ ነው።

7 ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደ መጣ የማ
ያምኑ ብዙ አሳቾች ወደ ዓለም ወጥተዋል።
እንዲህ ያለ ማንኛውም ሰው አታላይና የክር
ስቶስ ተቃዋሚ ነው። 8 እናንተም የደከማች
ሁበትን ዋጋ እንዳታጡ፣ ነገር ግን ሙሉ ሽል
ማት እንድትቀበሉ ለራሳችሁ ተጠንቀቁ።
9 በክርስቶስ ትምህርት የማይኖርና ከትምህ
ርቱ ለቆ የሚወጣ ሁሉ አምላክ የለውም፤
በክርስቶስ ትምህርት የሚኖር ግን አብም
ወልድም አለው። 10 ማንም ወደ እናንተ
ቢመጣ፣ ይህንንም ትምህርት ባያመጣ በቤታ
ችሁ አትቀበሉት፤ ሰላምም አትበሉት፤ 11 የሚ
ቀበለው ሰው የክፉ ሥራው ተባባሪ ይሆና
ልና።

12 የምጽፍላችሁ ብዙ ነገር ነበረኝ፤ ይሁን
እንጂ በወረቀትና በቀለም እንዲሆን አልፈ
ልግም፤ ዳሩ ግን ደስታችን ፍጹም ይሆን ዘንድ
ወደ እናንተ መጥቼ ፊት ለፊት ላነጋግራችሁ
ተስፋ አደርጋለሁ።

13 የተመረጠችው የእኅትሽ ልጆች ሰላምታ
ያቀርቡልሻል።

1፥1 ቆላ3:13፤ ዮሐ 8፥32፤ሐሥ11፥30፤ ሮሜ16፥13፤1ጢሞ 2፥4፤1ጴጥ5፥13፤ 3ዮሐ1
1፥2 ዮሐ14፥17፤ 2ጴጥ1፥12፤1ዮሐ1፥8
1፥3 ሮሜ1፥7
1፥4 ዮሐ3፥4
1፥5 1ዮሐ2፥7
1፥6 ዮሐ14፥15፤ 1ዮሐ2፥5:7
1፥7 ዮሐ1፥14፤ 1ዮሐ2፥18:22፤ 4፥1:2:3
1፥8 ማቴ10፥42፤ማር 10፥29:30፤1ቆሮ3፥8 ፤ዕብ10፥35:36፤ 11፥26
1፥9 ዮሐ8፥31፤ 1ዮሐ2፥23
1፥10 ሮሜ16፥17
1፥11 1ጢሞ5፥22
1፥12 ዮሐ3፥29፤ 3ዮሐ13:14
1፥13 ቁ1

1 *ሽማግሌው፤* የ1ጢሞ3፥1 ማብ ይመ። ዮሐንስ በሕይወቱ መጨረሻ አካባቢ፣ በሽምግልና አገልግሎአል፤ ምናልባት ያገለገለው በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ሊሆን ይችላል። ሐዋርያው ጴጥሮስም ተመሳሳይ አገልግሎት ነበረው (1ጴጥ 5፥1)። *እውነትን፤* የዮሐንስ 1፥14 ማብ ይመ። *ለተመረጠችው እመቤትና፤* ይህ በስም የማትታወቅን በእስያ የምትኖር አንዲት ክርስቲያንን የሚያመለክት ወይም በተለዋጭ ዘይቤ በዚያ የምትገኘውን አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የሚያሳይ ሊሆን ይችላል። *ለልጆቿ፤* የዚያች ክርስቲያን ሴት ልጆች ወይም የዚያች አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አባላትን ሊያመለክት ይችላል።

3 *ጸጋ ... ሰላም፤* የገላ 1፥3፤ የኤፌ 1፥2 ማብ ይመ። *ምሕረት፤* የሮሜ 9፥23 ማብ ይመ።

4 *በእውነት ጸንተው እየሄዱ፤* ሕይወታቸውን በእግዚአብሔር ቃል እየመሩ ማለት ነው።

5 *አዲስ ትእዛዝ፤* የ1ዮሐ2፥7 ማብ ይመ

6 *ከመጀመሪያ፤* የ1ዮሐ 2፥7 ማብ ይመ።

7-11፤ ይህ ክፍል፣ "የእግዚአብሔር ልጅ ሥጋ አልሆነም (ዮሐ1፥14)፤ ነገር ግን በኢየሱስ ጥምቀትና ስቅለት መካከል በነበሩት ጊዜያት፣ በጊዜያዊነት ብቻ በኢየሱስ ላይ ኖሮበታል የሚለውንና በ1ዮሐንስ ላይ በስፋት የተወገዘውን የኑፋቄ ትምህርት በመቃወም የተጻፈ ነው (በ1ዮሐንስ መግቢያ ሥር፣ "የኖስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ 1፥14)።

7 *ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደ መጣ፤* የ1ዮሐ 4፥2-3 እና ማብ ይመ። *የክርስቶስ ተቃዋሚ፤* የ1ዮሐ 2፥18 ማብ ይመ።

8 *የደከማችሁበትን ... ሽልማት፤* በምድር ላይ በታማኝነት የተሠራ ሥራ፣ ወደ ፊት ሽልማትን ያስገኛል (ማር 9፥41፤ 10፥29-30፤ ሉቃ 19፥16-19፤ ዕብ 11፥26 ይመ)።

9 *በክርስቶስ ትምህርት፤* ይህ መልእክት ከ1ዮሐንስ ጋር ተመሳሳይ መሆኑ፣ የሚቃወመው የኑፋቄ ትምህርት አንድ ዐይነት መሆኑና ክፍሉ የሚገኝበት ዐውድ እንደሚጠቁመው፣ ሐረጉ ክርስቶስ ያስተማረውን ትምህርት ሳይሆን፣ ክርስቶስ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው ስለ መሆኑ የተሰጠውን ትምህርት የሚያመለክት ነው። *የሚወጣ፤* ከሐዋርያት ትምህርት ልቀው የሄዱ የሚመስላቸውን የኖስቲክ መምህራንን ያመለክታል። *አምላክ የለውም፤* በክርስቶስና በሐዋርያቱ የተገለጠውን እውነት ለማይቀበሉ ሁሉ እግዚአብሔር አብ አምላካቸው አይደለም።

10 *በቤታችሁ አትቀበሉት፤* ተጓዥ መምህራንን በቤት መቀበልንና መመገብን ይመለከታል (መግቢያውን ይመ)። ይህ ትእዛዝ፣ ከመናፍቃን ጋር ሰላምታ መለዋወጥንና እነርሱን ለማነጋገር ወደ ቤት ማምጣትን የሚከለክል አይደለም። ዮሐንስ የሚያስጠነቅቀው መጠለያ፣ ምግብ መስጠትና በገንዘብ መርዳትን ነው፤ ምክንያቱም ይህን ማድረግ የሐሰት መምህራንን፣ "በክፉ ሥራቸው" መተባበር፣ በሕዝቡም ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖራቸው ማድረግ ነው (ቊ 11)።

12 *በወረቀትና በቀለም፤* ወረቀት የሚሠራው ከፓፒረስ ሲሆን፣ በቀላሉ የሚገኝና ርካሽ ነው። "ቀለም" የሚለው ቃል በግሪኩ ጥቊር ቀለምን የሚያሳይ ሊሆን፣ የሚሠራውም ከከሰል፣ ውሃንና ዘይትን በማደባለቅ ነው። *ደስታችን ፍጹም ይሆን ዘንድ፤* 1ዮሐ 1፥4 ይመ።

13 *የተመረጠችው የእኅትሽ፤* ቃሉ አንዲት ሌላ ክርስቲያንን ወይም በተለዋጭ ዘይቤ ሌላ አጥቢያ ቤተክርስቲያን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (የቊ 1ማብ ይመ)።

የሐዋርያው ዮሐንስ መልእክት – ሦስተኛ

መግቢያ

ጸሐፊው

የመልእክቱ ጸሐፊ ሐዋርያው ዮሐንስ ነው:: ጸሐፊው በ2ኛውና በ3ኛው መልእክታቱ የመጀመሪያ ቊጥሮች ላይ ራሱን "ሽማግሌው" ሲል እናገኘዋለን:: በሁለቱም መልእክታት፣ ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች እሉ፤ "በእውነት ለምወደው(ዳት)" (የሁለቱም መልእክቶች የመጀመሪያ ቊጥር)፣ "በእውነት የሚሄዱ የሚመላለሱ"(የሁለቱም መልእክቶች ቊ4) እና ተመሳሳይ መደምደሚያቸውንም መጥቀስ ይቻላል:: በዮሐንስ መልእክት አንደኛና በዮሐንስ ወንጌል፣ "መግቢያ" በሚለው ሥር፣ "ጸሐፊው" የሚለውን ይመ::

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ

ይህ መልእክት የተጻፈው፣ 1ኛና 2ኛ መልእክቱ በተጻፉበት ጊዜ (85-95 ዓ.ም) ሳይሆን አይቀርም:: በ1ኛ ዮሐንስ መግቢያ ሥር "መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ" የሚለውን ይመ)::

ዐላማው

በዮሐንስ መልእክት ሁለተኛው መግቢያ ሥር፣ "ዐላማው" የሚለውን ይመ:: በዮሐንስ የተላኩት ተዘዋዋሪ የወንጌል መልእክተኞች፣ በእስያ ከሚገኙት አቢያተ ክርስቲያናት የአንዱ እምባገነን መሪ በነበረው በዲዮጥራጢስ ተቃውሞ ደርሶባቸው ነበር:: ዲዮጥራጢስ የዮሐንስን መልእክተኞች የሚያስተናግዱትን አንኳ ሳይቀር ከቤተ ክርስቲያን አባልነት ይሠርዛቸው ነበር:: ስለዚህ ዮሐንስ ለወንጌል መልእክተኞቹ ድጋፍ ያደረገውን ጋይዮስን ለማመስገንና ዲዮጥራጢስን ለማስጠንቀቅ ይህን መልእክት ጽፎ ልኮአል::

አስተዋፅኦ

1) ሰላምታ (1-2)
2) ለጋይዮስ የተጻፈ ምስጋና (3-8)
3) ዲዮጥራጢስን ማውገዝ (9-10)
4) ለጋይዮስ የተላከ ምክር (11)
5) የድሜጥሮስ ምሳሌነት (12)
6) መደምደሚያ (13-14)

[1]ሽማግሌው፤
በእውነት ለምወደው ለውድ ወዳጄ፣ ለጋይዮስ፤
[2]ወዳጅ ሆይ፤ ነፍስህ በመልካም ሁኔታ
ላይ እንዳለች ሁሉ መልካም ጤንነት እን
ዲኖርህና በነገር ሁሉ እንዲሳካልህ እጸል
ያለሁ:: [3]ለእውነት ታማኝ እንደ ሆንህና
የምትመላለስውም በእውነት እንደ ሆነ አን
ዳንድ ወንድሞች መጥተው ስለ አንተ ሲመሰክሩ
ልኝ እጅግ ደስ አለኝ:: [4]ልጆቼ በእውነት
የሚመላለሱ መሆናቸውን ከመስማት የሚበ
ልጥ ደስታ የለኝም::
[5]ወዳጅ ሆይ፤ ለእንተ እንግዶች ቢሆ
ኑም እንኳ ለወንድሞች በምታደርገው ነገር
ሁሉ ታማኝ ነህ። [6]እነርሱ አንተ ስላለህ ፍቅር
በቤተ ክርስቲያን ፊት መስክረዋል፤ በመንገ
ዳቸውም እግዚአብሔርን ደስ በሚያሰኝ ሁኔታ
ብትረዳቸው መልካም ታደርጋለህ፤ [7]ስለ ስሙ
የወጡት ከአሕዛብ ምንም ሳይቀበሉ ነውና::
[8]እንግዲህ አብረን ለእውነት እንድንሠራ እንዲህ
ያሉትን ሰዎች ልናስተናግድ ይገባናል::

[9]ለቤተ ክርስቲያኒቱ ጽፌ ነበር፣ ነገር ግን
መሪ መሆን የሚወደው ዲዮጥራጢስ አይቀ
በለንም:: [10]ስለዚህ እኔ ከመጣሁ እርሱ በክፉ
ቃላት ስማችንን ለማጥፋት የሚያደርገውን ሁሉ
ይፋ አወጣለሁ፤ ይህም አልበቃ ብሎት ወንድሞችን
አይቀበልም፣ ሊቀበሏቸው የሚፈልጉትን ይከ
ለክላቸዋል፤ ከቤተ ክርስቲያንም ያስወጣቸዋል::
[11]ወዳጅ ሆይ፤ መልካም የሆነውን እንጂ
ክፉውን አትምሰል:: መልካም የሆነውን የሚያ
ደርግ ሁሉ ከእግዚአብሔር ነው:: ክፉ የሚያ
ደርግ ግን እግዚአብሔርን አላየውም:: [12]ለድሜ
ጥሮስ፣ ሰው ሁሉ ይመሰክርለታል፤ እውነት
ራሷም ትመሰክርለታለች፤ እኛ ደግሞ እንመሰ
ክርለታለን፤ እናንተም ምስክርነታችን እውነት
እንደ ሆነ ታውቃላችሁ:: [13]የምጽፍልህ ብዙ
ነገር ነበረኝ፤ ይሁን እንጂ በቀለምና በብርዕ
እንዲሆን አልፈልግም፤ [14]በቅርቡ ላይህ ተስፋ
አደርጋለሁ፤ ፊት ለፊትም እንነጋገራለን::
[15]ሰላም ለአንተ ይሁን፤ ወዳጆች ሰላምታ ያቀ
ርቡልሃል:: ለወዳጆች በየስማቸው ሰላምታ
አቅርብልኝ::

1፥1 ሐሥ11፥30፤ 2ዮሐ1
1፥3 ቆላ5:10፤ ሐሥ1፥16፤2ዮሐ4
1፥4 ቆላ3፤1ዮሐ2፥1
1፥5 ቆላ3፤ ሮሜ12፥13፤ዕብ13፥2
1፥6 1ቆሮ16፥11፤ 2ቆሮ1፥16፤ኤፌ4፥1
1፥7 ዮሐ15፥21፤ ሐሥ20፥33:35
1፥10 ቆላ5:14፤ ዮሐ9፥22:34፤ 2ዮሐ12
1፥11 መዝ34፥14፤ 37፥27፤1ዮሐ2፥29፤ 3፥6:9:10
1፥12 ዮሐ19፥35፤ 21፥24፤1ጢሞ3፥7
1፥14 ዮሐ10፥3፤ ሮሜ1፥7፤ኤፌ6፥23፤ 2ዮሐ12

1 *ሽማግሌው፤* የ2 ዮሐ 1 ማብ ይመ። *በእውነት፤* የዮሐ 1፥14 ማብ ይመ:: *ውድ ወዳጄ፤* በዮሐንስ የተወደደ አባል ነው (የ3ዮሐ 2፥7 ማብ ይመ):: *ለጋይዮስ፤* በሰሶ ከሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት በአንዱ የሚገኝ ክርስቲያን ነው። ጋይዮስ የሚለው ስም፣ ብዙ ሮማውያን የሚጠሩበት ስም ነው።

2 *መልካም ጤንነት፤* የሥጋ ጤንነትን ያመለክታል፤ ምናል ባትም ጋይዮስ ታሞ እንደ ነበረ ሊያሳይ ይችላል::

4 *ልጆቼ፤* ምናልባት ዮሐንስ ወንጌል ሰብኮላቸው የተለወጡትን ወይም በዚያን ጊዜ ከእርሱ መንፈሳዊ ትምህርት ተጠቃሚ የሆኑትን አማኞች ያመለክታል::

5 *ለወንድሞች በምታደርገው፤* የቀደመችው ቤተ ክርስቲያን የወንጌል መልእክተኞችን በመቀበል አስፈላጊውን እንክ ታደርግ ነበር (የ2ዮሐ 10 ማብ ይመ)፤ እንዲሁም የ2 ዮሐንስ መግቢያ ይመ::

6 *በመንገዳቸውም...ብትረዳቸው፤* በጉዞአቸው ምግብ፣ ገንዘብና ለመጓጓዣ የሚሆን ነገር በማዘጋጀት መርዳትን ያመለክታል::

7 *ስሙ፤* የሐሥ 4፥12 ማብ ይመ:: ዛሬም አጥባቂ አይሁዳውያን እግዚአብሔርን የሚጠሩት “ሐ - ሼም” (ስሙ) በሚል መጠሪያ ነው:

9 *ለቤተ ክርስቲያኒቱ፤* አንዳንዶች ይህችን ቤተ ክርስቲያን በ2 ዮሐንስ 1 ላይ የተጠቀሰችው ሴት ናት ይላሉ:: *ጽፌ ነበር፤* ቤሐዋርያው ተጽፎ የነበረና በኋላ ግን የጠፋ ደብዳቤ ሊሆን ይችላል:: *ዲዮጥራጢስ፤* ቤተክርስቲያንን የሚመራ ገናና መሪ ነው:: ሰዎችን ከቤተ ክርስቲያን ኅብረት የሚያባርር መሆኑ (ቁ10)፣ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ከፍተኛ ተሰሚነት እንደ ነበረው ያሳያል::

11 *መልካም የሆነውን የሚያደርግ፤* ያለ ማቋረጥ የሚደረገውን መልካም ተግባር እንጂ፣ አልፎ አልፎ የሚደረገውን አያመለክትም::

13-14፤ ከእዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነውን ማጠቃለያ በ2ዮሐ 12-13 ላይ ይመ::

15 *ሰላም ለአንተ ይሁን፤* ይህ ሐረግ ጸሎት ወይም ምኞት ሳይሆን በረከት ነው (የዮሐ14፥27፤ 20፥19፤ ገላ 1፥3፤ ኤፌ 1፥2 ማብ ይመ)::

የያዕቆብ ወንድም የይሁዳ መልእክት

መግቢያ

ጸሐፊው

የመልእክቱ ጸሐፊ ራሱን ይሁዳ በማለት ገልጾአል (ቊ1)፤ በዕብራይስጡ "ዩዳህ"፣ በግሪኩ "ዩዳስ" ተብሎአል:: ይህ ስም በአይሁድ ዘንድ የተለመደ ስም ነው:: በአዲስ ኪዳን በዚህ ስም ከተጠሩት ሰዎች መካከል የዚህ መልእክት ጸሐፊዎች ሊሆኑ እንደሚችሉ የተገመቱት፣ (1) ሐዋርያው ይሁዳ (ሉቃ 6፥16፤ ሐሥ 1፥13፤ የአስቆርቱ ይሁዳ አይደለም):: (2) የጌታ ወንድም የነበረው ይሁዳ (ማቴ 13፥55፤ ማር 6፥3) በተለይም ይኸኛው ይሁዳ የዚህ መልእክት ጸሐፊ ሊሆን እንደሚችል ይታመናል:: ጸሐፊው ሐዋርያ መሆኑን አልተናገረም፤ እንዲያውም ከሌሎች ሐዋርያት ራሱን የሚለይ ይመስላል (ቊ17):: ከዚያም በላይ ጸሐፊው ራሱን የያዕቆብ ወንድም በማለት ገልጾአል (ቊ1):: ይሁዳ በኖረበት ዘመን የሚኖር ማንኛውም ሰው የማን ልጅ እንደ ሆነ እንጂ የማን ወንድም እንደ ሆነ መግለጽ የተለመደ አልነበረም:: የይሁዳ አቀራረብ ልዩ የሆነበት ምክንያት ያዕቆብ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ታዋቂ ሰው ስለ ነበር ሳይሆን አይቀርም (ከያዕቆብ መልእክት "ጸሐፊው" የሚለውን ይመ)::

ይሁዳም ሆነ ያዕቆብ የጌታ ወንድሞች መሆናቸውን ባይገልጹም፣ ሌሎች ቅዱሳን ግን ይህን እውነት ለመግለጥ አላመነቱም (ማቴ 13፥55፤ ዮሐ 7፥3-10፤ ሐሥ 1፥14፤ 1ቆሮ 9፥5፤ ገላ 1፥19 ይመ):: የዮሴፍና የማርያም ቤተ ሰብ አባላት ከመሆናቸው የተነሣ የተለየ ክብር ስለ ነበራቸው ምንም ዐይነት ጥያቄ አላነሡም::

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ

ይህ መልእክት የጌታ ወንድም የነበረው ይሁዳ ከኖረበት ዘመን በኋላ ተጽፎአል የሚያሰኝ ምንም ዐይነት ማስረጃ የለም:: ጸሐፊው የሚቃወመው ኑፋቄ በሁለተኛው ምእተ ዓመት የነበረውን የሐሰት ትምህርት ዐይነት ሳይሆን፣ በ2ኛው የጴጥሮስ መልእክት እንደ ተጻፈው በጥንታዊቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቀደም ብሎ ያደገና የተስፋፋ ትምህርት ነበር (ከሐሥ 20፥29-30፤ ሮሜ 6፥1፤ 1ቆሮ 5፥1-11፤ 2ቆሮ 12፥21፤ ገላ 5፥13፤ ኤፌ 5፥3-17፤ 1ኛ ተሰ 4፥6 ጋር ያነጻጽሩ፤ ከ2ኛ ጴጥሮስ መግቢያ "የተጻፈበት ጊዜ" የሚለውን ይመ):: በተጨማሪም አንዳንዶች እንደሚሉት ይህ መልእክት ከሐዋርያት ዘመን በኋላ መጻፉን የሚያመለክት ምንም ዐይነት ፍንጭ በመልእክቱ ውስጥ አይገኝም፤ የይሁዳ መልእክት ተደራሲያን ከሐዋርያት መካከል የአንዳንዶቹን ንግግር ሳይሰሙ አልቀሩም (ቊ 17-18 ይመ):: እንደዚሁም ቊ 3 ላይ "እምነት" የሚለው ቃል የታመነውን እውነት የሚያመለክት ሆኖ በጥቅም ላይ መዋሉ መልእክቱ ዘግይቶ መጻፉን አያመለክትም:: በገላትያ 1፥23 ላይ ቀደም ሲል ከተጠቀሰው ቃል ጋር ተመሳሳይ ነው:: በይሁዳና በ2ኛ ጴጥሮስ መልእክታት መካከል ዝምድና መኖሩ በተመሳሳይ ጊዜ መጻፋቸውን ያመለክታል:: 2ኛ ጴጥሮስ የይሁዳን መልእክት ተጠቅሞ ከሆነ (ከ2ኛ ጴጥሮስ መግቢያ "2ኛ ጴጥሮስና የይሁዳ መልእክት" የሚለውን ይመ) የይሁዳ መልእክት ከ2ኛ ጴጥሮስ በፊት ማለትም በ65 ዓ.ም. አካባቢ መጻፍ ነበረበት:: አለበለዚያ በ80 ዓ.ም. አካባቢ ተጽፎ ይሆናል::

ተደራሲያኑ

ይሁዳ መልእክቱን የጻፈላቸው ሰዎች እነማን እንደ ሆኑ በግልጽ የተጠቀሰ ነገር የለም (ቊ1 ይመ):: ምናልባት ከአይሁድ ወገን ክርስትናን ለተቀበሉ ወይም ከአሕዛብ ወገን ለሆኑ ወይም ደግሞ ለሁለቱም ሊሆን ይችላል:: የት እንደሚኖሩም አልተገለጸም:: 2ጴጥሮስ ም2 እና ይሁዳ 4-18 ተመሳሳይ ሁኔታዎችን በመግለጻቸው ብቻ የሁለቱም መልእክት ተደራሲያን አንድ ናቸው ማለት አይቻልም:: ከላይ በተጠቀሱት ሁለት ምንባቦች የተገለጹት የሐሰት ትምህርቶች በአዲስ ኪዳን ዘመን ተሠራጭተው ነበር ("መልእክክቱ የተጻፈበት ጊዜ" የሚለውን ይመ)::

የተጻፈበት ዐላማና ሁኔታ

ይሁዳ ለተደራስያኑ ስለ ድነት የመጻፍ ጕጕት በነበረው ጊዜ የእግዚአብሔርን ጸጋ እጥላልተው የሚያስተምሩና (ቊ 4) ሥነ ምግባር የጐደላቸው አንዳንድ የሐሰት መምህራን ተነሥተው ነበር፤ እነርሱን በቅድሚያ ማስጠንቀቅ እንደሚገባው በማሰብ ይህን መልእክት ጽፎላቸዋል:: እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን አማኞች በጸጋ ከዳኑ በኋላ ኀጢአታቸው እንደማይቈጠርባቸውና ኀጢአት የመሥራትም ፈቃድ የተሰጣቸው እንደ ሆነ ለማሳመን ጥረት አድርገዋል:: ይሁዳ ተደራሲያኑን፣ ከእንዲህ ዐይነት ሰዎች እንዲጠነቀቁና የተጣመመውን ትምህርታቸውን በሚያድነው የእግዚአብሔር ጸጋና የእውነት ትምህርት ለመቃወም መዘጋጀት እንዳለባቸው ሊያሳስባቸው ፈልጎአል::

እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ኖስቲኮች እንደ ሆኑ ይገመታል:: ግምቱ ትክክል ከሆነ ሳደገው የ2ኛው ምእተ ዓመት የኖስትውያን አስተምህሮ መሥራቾች መሆናቸውም ግልጽ ነው (ከ2ኛ ጴጥሮስ መግቢያ "የተጻፈበት ጊዜ" የሚለውን ይመ)::

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1-2)
2. የመልእክቱ ወቅታዊ ሁኔታ (3-4)
   ሀ. የመልእክቱ ርእስ ጒዳይ መለወጥ (3)
   ለ. ርእስ ጒዳዩ የተለወጠበት ምክንያት (4)
3. ስለ ሐሰተኞች መምህራን የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (5-16)
   ሀ. ስለ ተፈረደባቸው ክሓዲዎች ታሪካዊ ምሳሌዎች
      (1) እምነት የጐደላት እስራኤል (5)
      (2) የወደቁ መላእክት (6)
      (3) ሰዶምና ገሞራ (7)
   ለ. በይሁዳ ዘመን ስለ ነበሩ ክሓዲዎች የተሰጠ መግለጫ (8-16)
      (1) ስም የማጥፋት ንግግራቸው ተወገዘ (8-10)
      (2) ባሕርያቸው በሥዕላዊ መልክ ተገለጠ (11-13)
      (3) እንደሚጠፉ ተተነበየ (14-16)
4. ለእማኞች የተሰጠ ምክር (17-23)
5. የመጨረሻ ቡራኬ (24-25)

1 የኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይና የያዕቆብ
ወንድም ይሁዳ፤
ለተጠሩት፣ በእግዚአብሔር አብ ለተወደ
ዱትና በኢየሱስ ክርስቶስ ለተጠበቁት[ሀ]፤
2 ምሕረት፣ ሰላምና ፍቅር ይብዛላችሁ።

የዐመፀኞች ኀጢአትና የሚጠብቃቸው ፍርድ

3 ወዳጆች ሆይ፤ አብረን ስለምንካፈለው
ድነት ልጽፍላችሁ እጅግ ጓጒቼ ነበር፤ ነገር
ግን ለቅዱሳን አንዴና ለመጨረሻ ስለ ተሰጠው
እምነት እንድትጋደሉ ለመምከር እጽፍ
ላችሁ ዘንድ ግድ ሆነብኝ። 4 ከረጅም ጊዜ
በፊት ለዚህ ፍርድ[ለ] የተጻፉ አንዳንድ ሰዎች
ሾልከው ወደ እናንተ ገብተዋልና፤ እነርሱ
ፈሪሀ እግዚአብሔር የሌላቸው፣ የአምላካችንን
ጸጋ በርኵሰት የሚለውጡና እርሱ ብቻ
ልዑል ገዢችንና ጌታችን የሆነውን ኢየሱስ
ክርስቶስን የሚክዱ ናቸው።
5 ምንም እንኳ አስቀድማችሁ ይህን ሁሉ
የምታውቁ ቢሆንም፣ ጌታ[ሐ] ሕዝቡን
ከግብፅ ምድር እንዴት እንዳወጣ፣ በኋላ ግን
ያላመኑትን እንዳጠፋ ላስታውሳችሁ እወ
ዳለሁ። 6 የሥልጣን ስፍራቸውን ያልጠበቁ
ትን ነገር ግን መኖሪያቸውን የተዉትን
መላእክት በዘላለም እስራት እስከ ታላቁ
ቀን ፍርድ ድረስ በጨለማ ጠብቆአቸዋል።
7 እንዲሁም ሰዶምና ገሞራ፣ በዙሪያቸውም
ያሉ ከተሞች ለሴሰኛነትና ከተፈጥሮ ሥር
ዐት ውጭ ለሆነ ሩካቤ ሥጋ ራሳቸውን
አሳልፈው ሰጡ፤ እነርሱም በዘላለም እሳት
በመቀጣት ለሚሠቃዩት ምሳሌ ሆነዋል።
8 በዚህ ሁኔታ እነዚህ ሕልም አላሚዎች
የገዛ ሥጋቸውን ያረክሳሉ፤ ሥልጣንን ይቃወ
ማሉ፤ በሰማይ ክብር ያላቸውንም ፍጥረታት
ይሳደባሉ። 9 የመላእክት አለቃ የሆነው ሚካኤል
እንኳ ስለ ሙሴ ሥጋ ከዲያብሎስ ጋር በተከራ
ከረ ጊዜ፣ "ጌታ ይገሥጽህ" አለው እንጂ የስድብ
ቃል በመናገር ሊከሰው አልደፈረም። 10 እነዚህ
ሰዎች ግን የማያውቁትን ነገር ሁሉ ይሳደባሉ፤
አእምሮ እንደሌላቸው እንስሳት በደመ
ነፍስ በሚያውቁት ነገር ይጠፋሉ።
11 ወዮላቸው! በቃየን መንገድ ሄደዋል፤
ለገንዘብ ሲስገበገቡ በበለዓም ስሕተት ውስጥ

1፥1 ማቴ13፥55፤ ዮሐ14፥22፤17፥12፤ ሐሥ1፥13፤ሮሜ1፥1፤6፥7
1፥2 ሮሜ1፥7፤ ገላ 6፥16፤1ጢሞ1፥2
1፥3 ቍ20፤ ሐሥ 6፥7፤9፥13፤ 1ቆሮ 10፥14፤ 1ጢሞ6፥12፤ቲቶ1፥4
1፥4 ገላ2፥4፤ ቲቶ1፥16፤2ጴጥ2፥11 1ዮሐ2፥22
1፥5 ዘኍ14፥29፤ ዘዳ 1፥32፤2፥15፤ መዝ 106፥26፤ 1ቆሮ10፥1-5፤ዕብ3፥16፡17፤2ጴጥ1፥12፡13፤3፥1፡21 1ዮሐ2፥20
1፥6 2ጴጥ2፥4፡9
1፥7 ዘዳ29፥23፤ ማቴ10፥15፤25፥41፤ 2ጴጥ3፥7
1፥8 2ጴጥ2፥10
1፥9 ዘጸ34፥6፤ ዳን10፥13፡21፤12፥1፤ ዘካ3፥2፤1ተሰ4፥16፤ ራእ12፥7
1፥10 2ጴጥ2፥12
1፥11 ዘፍ4፥3-8፤ ዘኍ16፥1-3፡31-35፤ ዕብ11፥4፤2ጴጥ2፥15፤ 1ዮሐ3፥12

[ሀ]1 ወይም የተጠበቁት ሊሆን ይችላል
[ለ]4 ወይም ፍርድ የተወሰነባቸውን ሰዎች
[ሐ]5 አንዳንድ የጥንት ቅጆች ኢየሱስ ይላሉ

1 *አገልጋይ፤* የሮሜ1፥1 ማብ ይመ። *የያዕቆብ ወንድም፤* በዚህ መጽሐፍ መግቢያ ላይ "አሳፊው" የሚለውን ይመ። *ለተጠሩት፤* የሮሜ8፥28 ማብ ይመ። *በእግዚአብሔር ... ለተወደዱትና፤* ዮሐ3፥16፤ ሮሜ8፥28-39 ይመ። *በኢየሱስ ክርስቶስ ለተጠበቁት፤* ፍጥረተ ዓለምን ሁሉ በአንድ ላይ የያዘው እርሱ (ቈላ1፥17፤ ዕብ1፥3)፣ የእግዚአብሔር ልጆች በእምነት ተጠብቀው ዘላለማዊ ርስታቸውን እንደሚወርሱ ያውቃል (ዮሐ6፥37-40፤ 17፥11-12፤ 1ኛጴጥ1፥3-5)።

2 *ሰላም፤* በእግዚአብሔር ጸጋ ውስጥ በመመላለስ የሚገኝ እጅግ የበዛ የውስጥ ዕረፍት ነው (የዮሐ14፥27፤ 20፥19፤ ገላ1፥3፤ ኤፌ1፥2 ማብ ይመ)።

3 *ወዳጆች ሆይ፤* ቍ17 እና 20 እንዲሁም 2ኛጴጥ3፥1 ማብ ይመ። *አብረን ስለምንካፈለው ድነት፤* የይሁዳ የመጀመሪያ ዕቅዱ ስለ አስተምህሮተ ድነት አጠቃላይ ሁኔታ፣ ስለ በው ኀጢአትና በደል፣ ስለ እግዚአብሔር ፍቅርና ጸጋ፣ ስለ ኀጢአት ይቅርታና ከዳግም ልደት በኋላ ስለሚገኘው የተለወጠ ሕይወት መጻፍ ነበር። *እምነት፤* እዚህ ላይ በማኛውም ቦታ ያሉ ክርስቲያኖች የወንጌልን ሐሳብ ለሚመለከት የተቀበሉትን እውነት ያመለክታል (በመግቢያው ላይ "መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ" የሚለውን እንዲሁም 1ጢሞ4፥6 ይመ)። ይህን እውነት የሚፈታተኑ ሁኔታዎች በመከሠታቸው መከላከልና መጠበቅ ተገቢ ነበር። *አንዴና ለመጨረሻ ስለ ተሰጠው፤* ይህ እውነት ዘላቂነት ያለውና ሊለወጥ የማይችል ነው።

4 *ለዚህ ፍርድ የተጻፉ፤* ብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርን ለማ ይፈሩ ሰዎች ያለውን ተቃውሞ ወይም ሄኖክ የተናገረውን ትንቢት የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (ቍ14-15)፤ ወይም ይሁዳ በኀጢ አታቸው ምክንያት ከብዙ ጊዜ በፊት ለዚህ ፍርድ የተመደቡ መሆ ናቸውን ለማመልከት ይሆናል (ሐሳቡን በበለጠ ለመረዳት አማራጭ ትርጕሙንና 2ኛጴጥ2፥3 ይመ)። *ፈሪሀ እግዚአብሔር የሌላቸው፤* ቍ15 እና 18 ይመ። *የአምላካችንን ጸጋ በርኵሰት የሚለውጡ፤* እግዚአብሔር በጸጋው ኀጢአታቸውን እንዲሁ ይቅር ስለሚል ወይም ኀጢአት በአንጻሩ የእግዚአብሔርን ጸጋ ታላቅነት ስለሚያጐላ በጸጋ መዳን ያለገደብ ኀጢአት ለማድረግ ነጻነት እንደ ሰጣቸው ይቈጥራሉ (ከሮሜ5፥20፤6፥1 ጋር ያነጻጽሩ)። *እርሱ ብቻ ልዑል ገዥችንና ጌታችን ... የሚክዱ፤* "ልዑል"ለሚለው የተሰጠው የግሪክ ቃል ትርጕም ገደብ የለሽ ኀይል ወይም ፍጹም የበላይ መሆኑን ይገል ጻል። "ልዑል" እና "ጌታ" የሚሉት ሁለቱ ቃላት ስለ አንድ የሚናገሩ መሆናቸውን የግሪኩ በዋስው ያመለክታል፤ ይህ ጥቅስና ተጓዳኝ ምንባቡም (2ኛ ጴጥ2፥1) ያ ሰው ክርስቶስ መሆኑን በግልጽ አስቀምጠዋል።

5-7፤ በዚህ ክፍል ውስጥ ሦስት የመለኮታዊ ፍርድ ምሳሌዎች ተጠቅሰዋል።

5 *ያላመኑትን እንዳጠፋ፤* እግዚአብሔር የከነዓንን ምድር እንደሚሰጣቸው አላመኑም፤ ስለዚህ እምነት ያልነበራቸው ጉል ማሶች ሁሉ ወደ ተስፋዪቱ ምድር ሳይገቡ በምድረ በዳ ሞቱ።

6 *የሥልጣን ስፍራቸውን፤* 2ጴጥ2፥4 ማብ ይመ። እግዚ አብሔር ለእያንዳንዱ መልአክ የተለያየ ኀላፊነትና ሥልጣን ሰጥቶ አል (ዳን10፥20-21 ይመ፤ በዚህ ሥፍራ የተጠቀሱ የተለያዩ አለቆች፣ ለተለያዩ ሕዝቦች የተመደቡ መላእክት ሊሆኑ ይችላሉ)። ከእነዚ ህም መላእክት ጥቂቶቹ የተሰጣቸውን ተግባር በመተው ዲያብሎ ስና የእርሱ ጭፍሮች ሆኑ (ከማቴ25፥41 ጋር ያነጻጽሩ)። *መኖሪያ ቸውን፤* መላእክት በተወሰነ ስፍራ የተወሰነ ሥልጣን የነበራቸው ይመስላል። የሰማዩን ግዛት ትተው ወደ ምድር መጥተዋል ብለው የሚገምቱ አሉ (2ጴጥ2፥4 ማብ ይመ)። *መላእክት፤* 2ጴጥ2፥4 ማብ ይመ። *እስራት ... ፍርድ ... ጠብቆአቸዋል፤* 2ጴጥ2፥4 ማብ ይመ። *ታላቁ ቀን፤* የመጨረሻውን ፍርድ ቀን ያመለክታል።

7 *እንዲሁም፤* የሰዶምና ገሞራ ኀጢአት መላእክት ከሠሩት ኀጢአት ወይም የመላእክት ኀጢአት በሰዶምና ገሞራ ከሠሩት ኀጢአት ጋር አንድ ዐይነት ነበር ለማለት አይደለም። ይህ ሐረግ እግዚአብሔር በፍርድ ቀን ኀጢአተኞችን በዘላለም ቅጣት እንደሚቀጣ ለሚያመለክተው ሦስተኛ ገለጻ መግቢያ ነው። *ከተፈጥሮ ሥርዐት ውጪ ለሆነ ሩካቤ፤* ግብረ ሰዶምን የሚያመ ለክት ነው (ዘፍ19፥5 እና ማብ እንዲሁም 2ጴጥ2፥10 ማብ ይመ)። *በዘላለም እሳት በመቀጣት ... ምሳሌ ሆነዋል፤* እግዚ አብሔር የሚቃጠል ድኝ በማፍሰስ ሰዶምንና ገሞራን አጥፍቶአ ቸዋል (ዘፍ19፥24)፤ ይህም ሊመጣ ላለው የዘላለም እሳት ምሳሌ ነው።

8 *ሕልም አላሚዎች፤* እግዚአብሔርን የካዱ ሰዎች በዚህ ስም የተጠሩበት ምክንያት፦ (1) መገለጥ አግኝተናል ስለሚሉ ወይም ደግሞ፣ (2) የራሳቸውን ስሜት በመከተል ከእውነትና ተጨባጭ ከሆነው ነገር የራቁ በመሆናቸው ሊሆን ይችላል። *የገዛ ሥጋቸውን ያረክሳሉ፤* በሰዶምና በገሞራ የነበረውን ግብረ ሰዶ ማዊነት የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም (ቍ4፡7፤ 1ቆሮ6፥18 ይመ)።

9፤ እንደ ብዙ የቤተ ክርስቲያን አባቶች አመለካከት የዚህ ጥቅስ እርግጠኝነት የተመሠረተው "ዕርገተ ሙሴ" ተብሎ በሚጠራ ው የአዋልድ መጽሐፍ ላይ ነው። መጽሐፍ ቅዱሳዊ ካልሆኑ ሌሎች መጻሕፍት የተወሰዱ የአዲስ ኪዳን ጥቅሶችም አሉ፤ ከእነዚህም ሐዋርያው ጳውሎስ በሐዋ17፥28 (ከአራቱስ)፣ በ1ቆሮ15፥33 (ከሚናንደር) እንዲሁም በቲቶ1፥12 (ከኤፒሜኒደስ) የጠቀሳቸው ይገኙበታል። ይህም፣ እነዚህ ጥቅሶች የተወሰዱበት መጽሐፍ የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ነው እንድንል አያደርገንም፤ ነገር ግን የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሓፊዎች እነዚህን ጥቅሶች የጠቀሱበት ምክንያት ሐሳባቸውን በሚገባ ለመግለጽ ስለሚያስችሏቸው ብቻ ነው።

10 *የማያውቁትን ነገር ሁሉ፤* 2ጴጥ2፥12 ማብ፤ ከ1ቆሮ2፥14 ጋር ያነጻጽሩ። *አእምሮ እንደሌላቸው እንስሳት፤* 2ጴጥ2፥12 ማብ ይመ።

11፤ ይሁዳ አንባቢዎቹን ለማስጠንቀቅ ሦስት ተመሳሳ ይነት ያላቸውን የብሉይ ኪዳን ሰዎች በምሳሌነት ይጠቅሳል።

ወድቀዋል፤ በቆሬም ዐመፅ ጠፍተዋል።
12እነዚህ ሰዎች በፍቅር ግብዣችሁ ላይ
ያሉ እንዳች ኀፍረት ከእናንተ ጋር ቀርበው
የሚበሉ ነውረኞች ናቸው፤ ደግሞም ራሳ
ቸውን ብቻ የሚመግቡ እረኞች ናቸው፤
እነርሱም በነፋስ የሚነዱ ዝናብ የሌላቸው
ደመናዎች ናቸው፤ በመከር ወራት ፍሬ የማይገ
ኙባቸው ከሥራቸው ተነቅለው ሁለት ጊዜ
የሞቱ ዛፎች ናቸው። 13የነውራቸውን አረፋ
የሚደፍቁ፣ የተቈጡ የባሕር ማዕበል፣ ድቅ
ድቅ ጨለማ ለዘላለም የሚጠብቃቸው ተን
ከራታች ከዋክብት ናቸው።
14ከአዳም ጀምሮ ሰባተኛ የሆነው ሄኖክ
ስለ እነዚህ ሰዎች እንዲህ ሲል ተንብዮአል፤
"እነሆ፤ ጌታ ከእልፍ አእላፋት ቅዱሳኑ ጋር
ይመጣል፤ 15ይህም፣ በሰው ሁሉ ላይ ለመ
ፍረድ እንዲሁም ዐመፀኞችን ሁሉ በክፋት
መንገድ በሠሩት የዐመፅ ሥራና በክፋት
በእርሱ ላይ ስለ ተናገሩት የስድብ ቃል ሁሉ
እጥፋንታቸውን ይፋ ለማድረግ ነው" 16እነዚህ
ሰዎች የሚያጕረመርሙና ሌሎችን ሰዎች
የሚከሱ ናቸው፤ ርኩስ ምኞታቸውን ይከተ
ላሉ፤ በራሳቸው ይታበያሉ፤ ጥቅም ለማግኘት
ሲሉ ሌሎችን ይክባሉ።

ጽንቶ ስለ መቆም የቀረበ ጥሪ

17ነገር ግን ወዳጆች ሆይ፤ የጌታችን የኢ
የሱስ ክርስቶስ ሐዋርያት አስቀድመው የተ
ናገሩትን አስታውሱ። 18እነርሱም፣ "በመጨረሻው
ዘመን ርኩስ ምኞታቸውን የሚከተሉ ዘባቾች
ይመጣሉ" ብለዋችኋል። 19እነዚህ ሰዎች በመካ
ከላችሁ መለያየትን የሚፈጥሩ፣ በደመ ነፍስ
የሚነዱ መንፈስ የሌላቸው ናቸው።
20እናንተ ግን ወዳጆች ሆይ፤ እጅግ ቅዱስ
በሆነው እምነታችሁ ራሳችሁን ለማነጽ ትጉ፤
በመንፈስ ቅዱስም ጸልዩ። 21ወደ ዘላለም ሕይ
ወት የሚያደርሳችሁን የጌታችንን የኢየሱስ
ክርስቶስን ምሕረት ስትጠባበቁ ሳለ በእግዚ
አብሔር ፍቅር ራሳችሁን ጠብቁ።
22ተጠራጣሪ ለሆኑት ራሩላቸው፤ 23እን
ዳንዶችን ከእሳት ነጥቃችሁ አድኗቸው፤
ለሌሎች ደግሞ በርኩስ ሥጋ የተበከለውን

1፥12 ምሳ25፥14፤ ሕዝ34፥2፡8፡10፤ ማቴ15፥13፤ 1ቆሮ11፥20-22፤ ኤፌ4፥14፤ 2ጴጥ2፥13፡17
1፥13 ኢሳ57፥20፤ ፊል3፥19፤2ጴጥ2፥17
1፥14 ዘፍ5፥18፡21-24፤ዘዳ33፥2፤ ዳን7፥10፤ ዘካ14፥5፤ ማቴ16፥27፤ ዕብ12፥22
1፥15 1ጢሞ1፥9፤ 2ጴጥ2፥6-9
1፥16 ቍ18፤1ቆሮ 10፥10፤2ጴጥ2፥10፡18
1፥17 ኤፌ4፥11፤ ዕብ2፥3፤2ጴጥ3፥2
1፥18 ቍ16፤ 1ጢሞ 4፥1፤ 2ጢሞ3፥1፤ 2ጴጥ2፥1፤3፥3
1፥19 1ቆሮ2፥14፡15
1፥20 ቈ3፤ኤፌ6፥18፤ ቈላ2፥7፤1ተሰ5፥11
1፥21 ማቴ25፥46፤ ቲቶ2፥13፤ዕብ9፥28፤ 2ጴጥ3፥12
1፥23 አሞ4፥11፤ዘካ 3፥2-1፤1ቆሮ3፥15፤ራእ3፥4

ወዮላቸው! ፍርድ እንደሚመጣ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ ነው (ማቴ23፥13፡15-16፡23፡25፡27፡29)። *በቃየን መንገድ፤* የራስ ወዳድነትና የስግብግብነት መንገድ (ዘፍ4፥3 ማብ ይመ) እንዲሁም የጥላቻና የነፍስ ገዳይነት መንገድ ነው (1ዮሐ3፥12 ይመ)። *በበለዓም ስሕተት፤* ዐይን ባወጣ ስግብግብነት የተፈጸመውን ስሕተት ያመለክታል (2ጴጥ2፥15 ማብ ይመ)። *በቆሬም ዐመፅ፤* ቆሬ እግዚአብሔር በመረጣቸው ሰዎች ላይ ተነሣ ሰው ነበር (ዘኍ16 ይመ)። ይሁዳ፣ በዘመኑ የነበሩት የሐሰት መምህራን በቤተ ክርስቲያን አመራር ላይ ያምፁ እንደ ነበረ የሚጠቍም ይመስላል (ከ3ዮሐ 9-10 ጋር ያነጻጽሩ)።

12-13፤ እነዚህ ጥቅሶች ስድስት ግልጽ የሆኑ ዘይቤዎችን ይዘዋል፤ (1) *በፍቅር ግብዣችሁ ላይ ያለ እንዳች ኀፍረት፤* 2ጴጥ2፥13 ማብ ይመ፤ (2) *ራሳቸውን ብቻ የሚመግቡ እረኞች፤* በኀላፊነት የተሰጧቸውን በጎች በመመገብ ፈንታ ማለት ነው (ሕዝ34፥8-10ይመ)፤ (3) *ዝናብ የሌላቸው ደመናዎች፤* ደመናዎች ደረቁን ምድር ለማርጠብ ተስፋ እንደሚሰጡ ሁሉ የሐሰት መምህራንም ነፍስን የሚያረካ እውነት እንደሚመግቡ ወይም የሕይወት በረከትን እንደሚያወርዱ ተስፋ ይሰጣሉ፤ በተግባር ሲታዩ ግን የሚሰጡት ምንም ነገር የላቸውም፤ (4) *በመከር ወራት ፍሬ የማይገኝባቸው ከሥራቸው ተነቅለው ሁለት ጊዜ የሞቱ ዛፎች ናቸው፤* ዛፎቹ ብዙ ፍሬ ማፍራት በሚገባቸው ወቅት ደርቀው መገኘታቸውን ያመለክታል፤ (5) *የተቈጡ የባሕር ማዕበል፤* በነፋስ የተገፋ ማዕበል ጥቅም በሌለው ሁኔታ ባለማቋረጥ እንደሚናኝ ሁሉ፣ እነዚህ የሐሰት አስተማሪዎች አእምሮን ለማጕደፍ የማያቋርጥ እንቅስቃሴ ያደርጋሉ (ኢሳ57፥20 ይመ)፤ 6) *ተንከራታች ከዋክብት፤* ተዋርዋሪ ከዋክብት በሰማይ ላይ ታይተው ወደ ዘላለም ጥፋት እንደሚበሩ ሁሉ፣ እነዚህ የሐሰት መምህራንም ለዘላለማዊ የሲኦል ጨለማ የተመደቡ ናቸው።

14 ከአዳም ጀምሮ ሰባተኛ የሆነው ሄኖክ፤ በቃየን የትውልድ ሐረግ ውስጥ የሚገኘውን ሄኖክ ሳይሆን (ዘፍ4፥17)፣ በሴት የትውልድ ሐረግ የሚገኘውን ሄኖክ ያመለክታል (ዘፍ5፥18-24፤ 1ዜና1፥1-3)። አዳም እንደ መጀመሪያ ሰው ከተቈጠረ ሄኖክ ሰባተኛው ይሆናል። ጥቅሱ ምናልባት የተወሰደው በዘፍ5 ላይ የሚገኘው ሄኖክ እንደ ጻፈው ከሚገመተው የአዋልድ መጽሐፍ ከሆነው ከመጽሐፈ ሄኖክ ነው፤ የሄኖክ መጽሐፍ በአዲስ ኪዳን ዘመን ትልቅ ክብር ያለው ጽሑፍ ነበር። በመጽሐፍ ቅዱስ ቀኖና ውስጥ አልተካተተም ማለት እውነት የለበትም ማለት አይደለም፤ ይሁንና ይሁዳ ከዚህ መጽሐፍ ቢጠቀስም መጽሐፉ የእግዚአብሔር ሥልጣናዊ ቃል መሆኑን አያመለክትም (የዚህን መልእክት መግቢያና የቍ9 ማብ ይመ)። *ተንብዮአል፤* መለኮታዊ በሆነ መንገድ አዲስ እውነት መግለጥ ሳይሆን፣ በታወቁት ነገሮች ላይ ተመሥርቶ ወደ ፊት የሚሆነውን ነገር መናገር ማለት ነው (ዳን7፥9-14፤ ዘካ14፥1-5 ይመ)። *ጌታ ... ይመጣል፤* ይሁዳ ይህን ጥቅስ ክርስቶስ ዳግም እንደሚመጣና በኀጢአተኞችም ላይ እንደሚፈርድ ለማመልከት ተጠቅሞበታል (2ተሰ1፥6-10 ይመ)፤ *ቅዱሳኑ፤* የእግዚአብሔርን መላእክት ሊያመለክት ይችላል (ዳን4፥13-17፤ 2ተሰ1፥7 ይመ)፤ ነገር ግን አንዳንዶች ከጌታ ጋር የሚመለሱ የተነጠቁ ቅዱሳን ናቸው ብለው ያስባሉ (1ተሰ3፥13 ይመ)።

15 *ዐመፀኞችን ... በክፋት መንገድ ... የዐመፅ ... በክፋት፤* ይህ ከመጠን ያለፈ ድግግሞሽ በቍ4 ላይ በተጠቀሱት የሐሰት መምህራን ላይ የሚደርሰውን አስፈሪ ፍርድ ያመለክታል።

16 *እነዚህ ሰዎች፤* በመጀመሪያ በቍ4 ላይ በተገለጹበት ሁኔታ በድጋሚ "እነዚህ ሰዎች" ተብለው ተጠቅሰዋል (ቍ10፡12፡14፡19፤ ከቍ8 ጋር ያነጻጽሩ)፤ እነርሱም የእግዚአብሔርን ጸጋ የሚያጣምሙ ነውረኛ የሐሰት መምህራን ናቸው።

17 *ሐዋርያት አስተድመው የተናገሩትን አስታውሱ፤* ክርስቲያኖች በእነዚህ እግዚአብሔርን በማይፈሩ ሰዎች መምጣት ብዙም ሊደነቁ አይገባም፤ ይህ እንደሚሆን አስቀድሞ በሐዋርያት ተነግሮአልና (ሐሥ20፥29፤ 1ጢሞ4፥1፤ 2ጢሞ3፥1-5)።

18 *በመጨረሻው ዘመን፤* 2ጴጥ3፥3 ማብ ይመ። *ዘባቾች፤* በ2ጴጥ3፥3 እና በይሁዳ የተጠቀሱት ዘባቾች ራስ ወዳድነት የተጠናወታቸው ናቸው። *ብለዋችኋል፤* ለዚህ የተሰጠው የግሪኩ ቃል እንደዚህ ዐይነት እግዚአብሔርን የማይፈሩ ከሓዲዎች እንደሚመጡ ሐዋርያት ባለማቋረጥ ወይም በተደጋጋሚ እንዳስጠነቀቁ ያመለክታል።

19 *መለያየትን የሚፈጥሩ፤* እነዚህ የሐሰት መምህራን እንደ መናፍቃን ሁሉ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ መከፋፈልንና ቡድናዊነትን እንደሚፈጥሩ የሚገልጽ ነው፤ ወይም የኋለኞቹ ኖስቲኮች ራሳቸውን እንደ መንፈሳዊ ሌሎችን ደግሞ ተስፋ እንደ ሌላቸው ምድራዊ ሰዎች ይመለከቱ እንደ ነበር የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። *በደመ ነፍስ የሚነዱ፤* ሌሎችን "ምድራዊ" ብለው የሚጠሩ የሐሰት አስተማሪዎችን የሚገልጽ ምፀታዊ አባባል ነው። *መንፈስ የሌላቸው፤* ኖስትሳዊ መምህራን ራሳቸውን መንፈሳዊ አድርገው ይቍጠሩ እንጂ ይሁዳ እንደሚለው መንፈስ ቅዱስ እንኳ የሌላቸው ሰዎች ናቸው፤ የእግዚአብሔር መንፈስ የሌለው ሰው አለመዳኑ ግልጽ ነው (ሮሜ8፥9 ይመ)።

20 *እናንተ ግን ወዳጆች ሆይ፤* ይሁዳ በስሩት ከሚያወሳቸው ከሐሰት መምህራኑ ጋር ለማነጻጸር ነው። *ቅዱስ በሆነው እምነታችሁ፤* የቍ3 ማብ ይመ። *በመንፈስ ቅዱስም፤* እንደ መንፈስ ምሪትና በመንፈስ ኀይል ማለት ነው (ሮሜ8፥26-27፤ ገላ4፥6፤ ኤፌ6፥18 ይመ)።

21 *በእግዚአብሔር ፍቅር ራሳችሁን ጠብቁ፤* እግዚአብሔር ክርስቲያኖችን በፍቅሩ ይጠብቃቸዋል (ሮሜ8፥35-39 ይመ)፤ ራሳቸውንም በፍቅሩ እንዲጠብቁ ያስችላቸዋል።

22-23 *ተጠራጣሪ ለሆኑት፤* በሐሰት መምህራን የተወሰዱትን ሰዎች ለማሳየት ሊሆን ይችላል።

ልብሳቸውን እንኳ እየጠላችሁ በፍርሀት ምሕረት አሳዩአቸው።

ቃለ ውዳሴ

[24]እንዳትወድቁ ሊጠብቃችሁና ያለ ነቀፋና
በደስታ በክብሩ ፊት ሊያቀርባችሁ ለሚችል
ለው፣ [25]እርሱ ብቻ አዳኛችን ለሆነው አምላክ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ከዘመናት ሁሉ በፊት፣ አሁንና እስከ ዘላለምም ድረስ ክብር፣ ግርማ፣ ኀይልና ሥልጣን ይሁን፤ አሜን።

1፥24 ሮሜ16፥25፤ 2ቆሮ4፥14፤ ቈላ1፥22
1፥25 ዮሐ5፥44፤ ሮሜ11፥36፤ 1ጢሞ 1፥17፤ ዕብ13፥8

23 *አንዳንዶችን ከእሳት ነጥቃችሁ፤* በጥፋት አፋፍ ላይ የሚገኙትን ታደጓቸው ማለት ነው። *በርኩስ ሥጋ የተበከለውን ልብሳቸውን፤* የኀጢአተኞች በኀጢአት መበላሸት ከደረ ልብሳቸው ጋር ተነጻጽሯል። *በፍርሀት ምሕረት፤* እንዱ ለሌላው ምሕረት በሚያደርግበት ጊዜ በኀጢአት መፈተን ሊኖር ስለሚችል በጥንቃቄ መሆን እንዳለበት ለማመልከት ነው።

24-25፤ ይሁዳ በመልእክቱ ውስጥ እግዚአብሔርን የማይፈሩ ሰዎችና የጨለማ ሥራቸውን በሚመለከት መደረግ የሚገባውን ጥንቃቄና ሊወሰድ የሚገባውን ርምጃ ካሳየ በኋላ፣ እምነታቸውን በእርሱ ላይ የሚያደርጉትን ሊጠብቅ ሙሉ በሙሉ በሚችለው በእግዚአብሔር ላይ በማትኰር መልእክቱን ይደመድማል።

የዮሐንስ ራእይ

መግቢያ

ጸሐፊው

ጸሐፊው ዮሐንስ ስለ መሆኑ አራት ጊዜ (1፥1፡4፡9፡22፥8) ተገልጾአል:: ስማዕቱ ዮሰጦስ ከነበረበት ከ2ኛው ምእተ ዓመት (ዓ.ም.) ጀምሮ የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ የዘብዴዎስ ልጅ (ማቴ 10፥2) ሐዋርያው ዮሐንስ እንደ ሆነ ሲነገር ቈይቷል:: ጸሐፊው አይሁዳዊ፣ ቅዱሳት መጻሕፍትን ጠን ቅቆ የሚያውቅ፣ በትንሹ እስያ በነበሩት ሰባቱ አብያተ ክርስቲያን ዘንድ የታወቀ የቤተ ክርስቲያን መሪና በዓለም ላይ እየሠራ ያለውን ሰይጣናዊ አሠራር የክርስቲያኖች እምነት (ክርስትና) በቅርቡ ድል እንደሚያደርግ የሚያምን መንፈሳዊ ሰው መሆኑን መጽሐፉ ራሱ ይመሰክራል::

ይሁን እንጂ በሦስተኛው ምእተ ዓመት ላይ ዲዮኒሲዮስ የተባለ እንድ አፍሪካዊ ጳጳስ የአቡቀለምሲሱን (የራእየ ዮሐንስ) ቋንቋ፣ የአጻጻፍ ዘዬና ዋና ሐሳብ ከሌሎቹ የዮሐንስ መጻሕፍት ጋር ካነጻጸረ በኋላ፣ ጸሐፊው ሐዋርያው ዮሐንስ ሊሆን እንደማይችል ተናግሯል:: እንደ ጳጳሱ አባባል ጸሐፊው በሌሎች የጥንት ጽሑፎች ውስጥ ብዙ ጊዜ ስሙ የተጠቀሰውና ሽማግሌው ዮሐንስ ተብሎ የሚጠራው ሰው ነው:: ምንም እንኳ ዛሬም የዲዮኒሲዮስን አመለካከት የሚከተሉ ብዙ ሰዎች ቢኖሩም፣ ውጫዊ ማስረጃዎች ግን ከጥንት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ጀምሮ ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውን አመለካከት በእጅጉ የሚደግፍ ነው::

ራእዩ የተጻፈበት ጊዜ

ራእየ ዮሐንስ የተጻፈው ክርስቲያኖች በከፍተኛ ስደት ላይ በነበሩበት ጊዜ ነው:: አብዛኛውን ጊዜ የሚጠቀሱት ሁለቱ የስደት ዘመኖች በኔሮ ዘመነ መንግሥት መጨረሻና (54-68 ዓ.ም.) በደሚሺያን ዘመነ መንግሥት መጨረሻ (81-96 ዓ.ም.) ላይ የተከሠቱት ናቸው:: በርካታ ሊቃውንት መጽሐፉ የተጻፈው በ95 ዓ.ም. ገደማ እንደ ሆነ ይናገራሉ:: ጥቂቶች ደግሞ በቬስፔሺያን ዘመነ መንግሥት (69-79 ዓ.ም) እንደ ተጻፈ ይናገራሉ::

ዐላማው

በዚያን ዘመን የሮም ባለ ሥልጣኖች ሕዝቡ ነገሥታትን እንዲያመልክ የሚያስገድድ ዐዋጅ አውጥተው ሰለ ነበረ፣ ጌታ ክርስቶስ እንጂ ቄሳር አይደለም የሚሉ አማኞች ከፍተኛ ጥላቻ ገጥሟቸው ነበር:: በሰምርኔስ ይኖሩ የነበሩ አማኞች ወደ ፊት ስለሚደርስባቸው መከራ አስቀድሞ ሲነ ገራቸው (2፥10)፣ የፊላድልፍያ ቤተ ክርስቲያንም በዓለም ላይ ሊመጣ ስላለው የፈተና ሰዓት ተነግሯት ነበር (3፥10):: አንቲጳስ ሰማዕት ሆነ (2፥13)፤ ሌሎችም እንዲሁ ሰማዕት ሆኑ (6፥9):: ዮሐንስ የወንጌል አገልጋይ በመሆኑ ብቻ (1፥9)፣ የሮም መንግሥት የቅጣት መፈጸሚያ ሰፍራ ወደ ነበረችው ወደ ፍጥሞ ደሴት ተግዞ (ታስሮ) ነበር:: በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበሩ አንዳንድ ሐሰተኞች ደግሞ ክርስቲያኖች በሚመጣው መከራ ውስጥ ጸንተው እንዳይቆሙ እምነታቸውን የሚፈታተን ነገር (2፥14-15፡20) ይሰብኩ ነበር::

ዮሐንስ ይህን መጽሐፍ የጻፈው፣ ታማኝ ክርስቲያኖች የነገሥታትን አምልኮ በጽናት እንዲቃወሙ ለመምከር ነው:: በእግዚአብሔርና በሰይጣን መካከል የሚደረገው የመጨረሻው ጦርነት በቅርቡ እንደሚደረግም ለአንባቢዎች ገልጾአል:: ሰይጣን በአማኞች ላይ የሚደርሰው መከራ እየበዛ እንዲሄድ ቢያደርግም፣ አማኞች ግን እስከ ሞት ድረስ ጸንተው መቆም እንዳለባቸው ይመክራቸዋል:: አማኞች ምንም ዐይነት ጕዳት እንዳይደርስባቸው ታትመዋል፤ ክርስቶስ ተመልሶ በሚመጣበት ጊዜ በይፋ ይመሰክርላቸዋል፤ ይህም የሚሆነው የክፉ ኀይሎች ለዘላለም ሲደመሰሱና የእግዚአብሔር ሕዝ ቦች ወደ ዘላለም ክብርና ብፅዕና ሲገቡ ነው::

ሥነ ጽሑፋዊ ቅርጹ

ተደራስያን ስለ ራእየ ዮሐንስ በቂ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ከፈለጉ፣ መጽሐፉ ልዩ ሥነ ጽሑፋዊ ቅርጽ እንዳለው በቅድሚያ መገንዘብ አለባቸው:: ራእየ ዮሐንስ አቡቀለምሲስ ማለትም እጅግ ትእምርታዊ (ምስሎችና ምልክቶች የበዙበት) መጽሐፍ ነው:: ምንም እንኳ ራእዩ ለኢትዮጵያ ተደራ ስያን እንግዳ ቢሆንም፣ መጽሐፉ ግን ስራእዮቹና ለትእምርቶቹ የራሱን ትርጓሜ ይሰጣል (ለምሳሌ ከዋክብቱ መላእክት ናቸው፤ መቅረዞቹ አብያተ ክርስቲያናት ናቸው 1፥20፤ "ታላቂቷ ጋለ ሞታ" 17፥1 "ባቢሎን" (ሮም?) ናት 17፥5፡18፤ እንዲሁም ስማያዊቷ ኢየሩሳሌም የበጉ ሚስት ናት 21፥9-10)::

ልዩ ባሕርያቱ

በመጽሐፉ ውስጥ ቍጥር "ሰባት" እምላ ሁለት ጊዜ ተጠቅሶ መገኘቱ እንደኛው የመጽሐፉ ልዩ ባሕርይ ነው:: ከነዚህም መካከል ሰባት ብፁዓን (የ1፥3 ማብ ይመ)፣ ሰባት አብያተ ክርስቲያናት (1፥4፡11)፣ ሰባት መናፍስት (1፥4)፣ ሰባት የወርቅ መቅረዞች (1፥12)፣ ሰባት ከከቦች (1፥16)፣ ሰባት ማኅተሞች (5፥1)፣ ሰባት ቀንዶችና ሰባት ዐይኖች (5፥6)፣ ሰባት መለከቶች (8፥2)፣ ሰባት ነጐድጓዶች

(10፥3)፣ ሰባት ምልክቶች (12፥1:3፤ 13፥13-14፤ 15፥1፤ 16፥14፤ 19፥20)፣ ሰባት ዘውዶች (12፥3)፣ ሰባት መቅሠፍቶች (15፥6)፣ ሰባት የወርቅ ጽዋዎች (5፥7)፣ ሰባት ተራሮች (17፥9)፣ ሰባት ነገሥታት (17፥10)፣ እንዲሁም ሌሎች ሰባቶች ይገኙበታል። ሰባት ቍጥር የሚወክለው ፍጹምነትን ነው።

ትርጓሜ

የራእየ ዮሐንስ ተርጓሚዎች በአራት ይከፈላሉ፤

1. *ጎላፍያን*- አቡቀለምሲሳዊ ትንቢቶች ሁሉ ገና ድሮ ተፈጽመዋል የሚሉ ናቸው። ራእየ ዮሐንስን የሚመለከቱት በመጀመሪያው ምእተ ዓመት በነበረው ተጨባጭ ሁኔታ መሠረት በመሆኑ፣ በመጽሐፉ ውስጥ የተነገሩት ነገሮች አብዛኞቹ ተፈጽመዋል ይላሉ።

2. *ታሪካውያን*- በየዘመኑ የሚሆነውን የሚናገር መጽሐፍ ነው የሚሉ ናቸው፤ መጽሐፉ በፍጥሞ ከተፈጸመው ድርጊት በመጀመር እስከ ዓለም ታሪክ ፍጻሜ ድረስ ያለውን ረጅም ታሪክ በቅደም ተከተል የሚገልጽ ነው ይላሉ።

3. *መጻእያን*- የወደፊቱን የሚናገር መጽሐፍ ነው የሚሉ ናቸው። መጽሐፉ በመጨረሻው ዘመን ሊሆን ስላለው ነገር የሚያስረዳ ነው ይላሉ።

4. *ሐሳባውያን*- አቡቀለምሲሳዊ ትንቢቶች ትእምርታዊ በመሆናቸው መታየትም ያለባቸው በዚሁ መሠረት ነው የሚሉ ናቸው። በመጽሐፉ ውስጥ የተባሉትን ነገሮች የሚረዱት ትእምርት (ምስልና ምልክት) አድርገው ነው። ትእምርቶቹ ደግሞ በየትኛውም ጊዜና ቦታ (ዘመንና ስፍራ) ተፈጻሚነት አላቸው ይላሉ።

እንደ እውነቱ ከሆነ፣ የራእየ ዮሐንስ መሠረታዊ እውነቶች በየትኛውም ትርጓሜ ላይ የተመረኰዙ አይደሉም። ማንም ሰው በዝርዝር ጉዳዮቹ ሳይተበተብ የመጽሐፉን አጠቃላይ መልእክት መረዳት ይችላል።

አስተዋፅኦ

1. *መግቢያ* (1፥1-8)
   ሀ. *መቅድም* (1፥1-3)
   ለ. ሰላምታና ውዳሴ (1፥4-8)
2. ኢየሱስ በሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት መካከል (1፥9-20)
3. ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተላኩ ደብዳቤዎች (ም 2-3)
   ሀ. ለኤፌሶን (2፥1-7)
   ለ. ለሰምርኔስ (2፥8-11)
   ሐ. ለጴርጋሞን (2፥12-17)
   መ. ለትያጥሮን (2፥18-29)
   ሠ. ለሰርዴስ (3፥1-6)
   ረ. ለፊላደልፍያ (3፥7-13)
   ሰ. ለሎዶቅያ (3፥14-22)
4. ዙፋኑ፣ መጽሐፉና በጉ (ም 4-5)
   ሀ. በሰማይ ዙፋኑ (ም 4)
   ለ. በማኅተም የተዘጉት ሰባቱ መጻሕፍት (5፥1-5)
   ሐ. የታረደው በግ (5፥6-14)
5. ሰባቱ <u>ማኅተሞች</u> (6፥1-8፥1)
   ሀ. የመጀመሪያው ማኅተም:- ነጩ ፈረስ (6፥1-2)
   ለ. ሁለተኛው ማኅተም:- ቀዩ ፈረስ (6፥3-4)
   ሐ. ሦስተኛው ማኅተም:- ጥቁሩ ፈረስ (6፥5-6)
   መ. አራተኛው ማኅተም:- ሐመሩ ፈረስ (6፥7-8)
   ሠ. አምስተኛው ማኅተም:- ከመሠዊያው በታች ያሉ ነፍሳት (6፥9-11)
   ረ. ስድስተኛ ማኅተም:- ታላቅ የምድር መናወጥ (6፥12-17)
   ሰ. የ144000ው መታተም (7፥1-8)
   ሸ. እጅግ ብዙ ሕዝብ (7፥9-17)
   ቀ. ሰባተኛው ማኅተም:- ዝምታ በሰማይ (8፥1)
6. ሰባቱ <u>መለከቶች</u> (8፥2-11፥19)
   ሀ. *መግቢያ* (8፥2-5)
   ለ. የመጀመሪያው መለከት:- ደም የተቀላቀለበት በረዶና እሳት (8፥6-7)
   ሐ. ሁለተኛው መለከት:- ወደ ባሕር የተጣለ አንድ ተራራ (8፥8-9)
   መ. ሦስተኛው መለከት:- ምሬት የተባለው ኮከብ (8፥10-11)
   ሠ. አራተኛው መለከት:- የፀሐይ፣ የጨረቃና የከዋክብት ሢሶ ተመታ (8፥12-13)

ረ. አምስተኛ መለከት:- የእንበጣ መቅሠፍት (9፥1-12)
ሰ. ስድስተኛው መለከት:- የአራቱ መላእክት መፈታት (9፥13-21)
ሸ. መልአኩና ትንሹ ጥቅልል መጽሐፍ (ም 10)
ቀ. ሁለቱ ምስክሮች (11፥1-14)
በ. ሰባተኛው መለከት:- የፍርድና የሽልማት ጊዜ (11፥15-19)
7. የተለያዩ ሰዎችና ክሥተቶች (ም 12-14)
ሀ. ሴትዮዋና ዘንዶው (ም 12)
ለ. ሁለቱ አውሬዎች (ም 13)
ሐ. በጉና 144000ዎቹ ሰዎች (14፥1-5)
መ. የአጨዳ ሰዓት በምድር ላይ (14፥6-20)
8. ሰባቱ ጽዋዎች (ም 15-16)
ሀ. መግቢያ:- የሙሴን መዝሙርና ሰባት መቅሠፍት የያዙ ሰባት መላእክት (ም 15)
ለ. የመጀመሪያው ጽዋ:- የሚነዘንዝ ቁስል (16፥1-2)
ሐ. ሁለተኛው ጽዋ:- ወደ ደም የተለወጠው ባሕር (16፥3)
መ. ሦስተኛው ጽዋ:- ወንዞችና የውሃ ምንጮች ደም ሆኑ (16፥4-7)
ሠ. አራተኛውጽዋ:- ፀሐይ በታላቅ ትኩሳት ሰዎችን አቃጠለች (16፥8-9)
ረ. አምስተኛው ጽዋ:- ጨለማ (16፥10-11)
ሰ. ስድስተኛው ጽዋ:- የኤፍራጠስ ወንዝ ደረቀ (16፥12-16)
ሸ. ሰባተኛው ጽዋ:- ታላቅ የምድር መናወጥ (16፥17-21)
9. ባቢሎን:- ታላቂቱ አመንዝራ (17፥1-19፥5)
ሀ. ስለ ባቢሎን የተሰጠ መግለጫ (ም 17)
ለ. የባቢሎን መውድቅ (ም 18)
ሐ. ስለ ባቢሎን መውደቅ የቀረበ ምስጋና (19፥1-5)
10. ስለ በጉ ሠርግ ምሰጋና (19፥6-10)
11. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት (19፥11-21)
12. ሺሁ ዓመት (20፥1-6)
13. የሰይጣን ዕጣ ፈንታ (20፥7-10)
14. ታላቁ የነጭ ዙፋን ፍርድ (20፥11-15)
15. አዲስ ሰማይ፣ አዲስ ምድር፣ አዲሲቷ ኢየሩሳሌም (21፥1-22፥5)
16. መደምደሚያ (22፥6-21)

1 ቶሎ መሆን የሚገባውን ነገር ለአገል
ጋዮቹ እንዲያሳይ፣ እግዚአብሔር ለእርሱ
የሰጠው የኢየሱስ ክርስቶስ ራእይ ይህ ነው፤
ኢየሱስም መልአኩን ልኮ ለአገልጋዩ ለዮሐ
ንስ ገለጠለት፤ [2]እርሱም ስለ እግዚአብሔር
ቃልና ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ምስክርነት
ያየውን ሁሉ መሰከረ። [3]ዘመኑ ቀርቦአል፤
አንግዲህ ይህን የትንቢት ቃል የሚያነብ
ብፁዕ ነው፤ የሚሰሙትና የተጻፈውንም
የሚጠብቁ ብፁዓን ናቸው።

ሰላምታና ውዳሴ

[4]ከዮሐንስ፤
በእስያ አውራጃ ለሚገኙ ለሰባቱ አብ
ያተ ክርስቲያናት፤
ካለው፣ ከነበረውና ከሚመጣው፣ በዙፋ
ኑም ፊት ካሉት ከሰባቱ መናፍስት፣[ሀ] [5]እን
ዲሁም ታማኝ ምስክር፣ ከሙታን በኩ
ርና የምድር ነገሥታት ገዥ ከሆነው ከኢየሱስ
ክርስቶስም ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።
ለወደደንና ከኀጢአታችንም በደሙ ነጻ
ላወጣን፣ [6]ለአምላኩንና አባቱን እንድናገለግልም
መንግሥትና ካህናት ላደረገን፣ ለእርሱ ክብርና
ኀይል ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን! አሜን።

[7]እነሆ፤ በደመና ይመጣል፤
የወጉት እንኳ ሳይቀሩ፣
ዐይን ሁሉ ያየዋል፤
የምድርም ሕዝቦች ሁሉ ከእርሱ የተነሣ
ዋይ ዋይ ይላሉ።
አዎ! ይህ ሁሉ ይሆናል፤ አሜን።

[8]"ያለውና የነበረው፣ የሚመጣውም፣ ሁሉን
ቻይ ጌታ አምላክ፣ አልፋና ዖሜጋ እኔ ነኝ"
ይላል።

የሰውን ልጅ የሚመስለው

[9]እኔ ወንድማችሁ ዮሐንስ፣ ከእናንተ ጋር
አብሬ በኢየሱስ መከራውንና መንግሥቱን፣
ትዕግሥቱንም ተካፋይ የሆንሁ፣ ስለ እግዚአ
ብሔር ቃልና ስለ ኢየሱስ ምስክርነት ፍጥሞ
በምትባል ደሴት ነበርሁ። [10]በጌታ ቀን በመ
ንፈስ ነበርሁ፤ የመለከትን ድምፅ የሚመስል
ታላቅ ድምፅ ከበስተ ኋላዬ ሰማሁ፤ [11]ድምፁም፣
"የምታየውን በጥቅልል መጽሐፍ ጽፈሕ በኤ
ፌሶን፣ በሰምርኔስ፣ በጴርጋሞን፣ በትያጥሮን፣
በሰርዴስ፣ በፊላድልፍያና በሎዶቅያ ወደሚ
ገኙት ወደ ሰባቱ የእስያ አብያተ ክርስቲያ
ናት ላክ" አለኝ።

[12]እኔም የሚናገረኝን ድምፅ ለማየት ዞር
አልሁ፤ ዞር ባልሁም ጊዜ ሰባት የወርቅ መቅረ

1፥1 ቍ4፡9፡19፤ ዳን2፥28፡29፤ ዮሐ12፥49፤17፥8፤ ራእ22፥6፡8፡16
1፥2 ቍ9፤1ቆሮ1፥6፤ ዕብ4፥12፤ራእ6፥9፤ 12፥17፤19፥10
1፥3 ሉቃ11፥28፤ ሮሜ13፥11፤ራእ22፥7
1፥4 ቍ8፡11፡20፤ ኢሳ11፥2፤ሮሜ1፥7፤ ራእ3፥1፤4፥5፡8፤ 5፥6፤11፥17
1፥5 መዝ89፥27፤ ኢሳ55፥4፤ዮሐ18፥37፤ ሮሜ3፥25፤8፥37፤ ቈላ1፥18፤ 1ጢሞ6፥15፤ራእ3፥14
1፥6 ሮሜ11፥36፤ 15፥6፤1ጴጥ2፥5፤ ራእ5፥10፤20፥6
1፥7 ዳን7፥13፤ዘካ 12፥10፤ማቴ16፥27፤ 24፥30፤26፥64፤ዮሐ 19፥34፡37፤ሉቃ17፥ 30፤1ቆሮ1፥7፤1ተሰ 2፥19፤ 4፥16፡17
1፥8 ቍ4፡17፤ራእ4፥8፤ 15፥3፤19፥6፤21፥6፤ 22፥13
1፥9 ቍ1፡2፡6፤ ሐሥ14፥22፤ 2ቆሮ1፥7፤ፊልጵ4፥14፤ 2ጢሞ2፥12፤ዕብ4፥12
1፥10 ዘፀ20፥18፤ ሐሥ20፥7፤ራእ4፥1፡2 ፤17፥3፤21፥10
1፥11 ቍ4፡19፡20፤ሐሥ16፥14፤18፥19፤ቈላ2፥1፤ራእ2፥8፡2፡18፡24፤ 3፥1፡7 1፥12 ቍ20፤ዘፀ25፥31-40፤ዘካ4፥2፤ራእ2፥1

[ሀ]4 ወይም ሰባት ዕጥፍ መንፈስ

1፥1 *ቶሎ መሆን የሚገባውን፤* ቍ 3፤ 22፥6-7፡10፡20 ይመ። *ለአገልጋዮቹ፤* ለአማኞች ሁሉ ነው። *መልአኩን፤* በሕዝቡና በእርሱ መካከል ሆኖ የሚያገለግል ነው። "መልአክ" የሚለው ቃል በራእየ ዮሐንስ ውስጥ 70 ጊዜ ተጠቅሶአል። *ለዮሐንስ፤* በመጽሐፉ መግቢያ ላይ "ጸሐፊው" የሚለውን ይመ። *የኢየሱስ ክርስቶስ፤* እንዲህ ማለት ሊሆን ይችላል፤ (1) ከኢየሱስ ክርስቶስ፤ (2) ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ፤ ወይም (3) ሁለቱንም። *ራእይ፤* አቡቀለምሲስ ("የተገለጠ" ወይም "ይፋ የሆነ") ማለት ነው።

1፥3 *ዘመኑ ቀርቦአል፤* የያዕ 5፥9 ማብ ይመ። *የትንቢት ቃል፤* ሊመጣ ስላለው ነገር መተንበይ ብቻ ሳይሆን፣ ከእግዚአብሔር የሆነውን ማንኛውንም ቃል መስበክን ይጨምራል፤ ይህም ትእዛዝን፣ ትምህርትን፣ ታሪክንና ትንቢትን ሊሆን ይችላል። *ብፁዓን፤* በዚህ መጽሐፍ ውስጥ "ብፁዓን" የሚለው ቃል ሰባት ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን ይህ የመጀመሪያው ነው (14፥13፤ 16፥15፤ 19፥9፤ 20፥6፤ 22፥7፡14 ይመ)። "ብፁዓን" ሲባል "ደስ የተሰኙ" ከሚለው የላቀና የጠለቀ ትርጒም አለው። እግዚአብሔር ለሰዎች የሰጠውን ልዩ መታደል ወይም በረከት የሚገልጽ ቃል ነው (የመዝ1፥1፤ ማቴ5፥3 ማብ ይመ)። በቍ3 ላይ "ብፁዕ" የሚለው ቃል የተጨመረው የሐባቡን ፍሰትና የቋንቋውን ዝምድና ለመጠበቅ ነው።

1፥4 *በእስያ፤* በአሁኗ ቱርክ በስተ ምዕራብ የምትገኝ የሮም አውራጃ ናት። *ለሰባቱ ለአብያተ ክርስቲያናት፤* አንዱ ከአንዱ የሚርቀው 80 ኪሎ ሜትር ያህል ሲሆን፣ በትንሿ እስያ ውስጥ ከብ ሠርተው የሚገኙ ከተሞች ናቸው፤ በስተ ሰሜን ከምትገኘው ከኤፌሶን ተነሥተን በሰዓትዮሽ አቅጣጫ እየሄድን ወደ ሎዶቅያ (ከኤፌሶን በስተ ምሥራቅ) ብንወጣ ክቡን እንገጥማለን። ምናልባት እነዚህ ከተሞች ሰባት መልክዐ ምድራዊ ክልሎችን የሚያገለግሉ የፖስታ ማዕከሎች ሊሆኑ ይችላሉ። ራእየ ዮሐንስ (ሰባቱን ደብዳቤዎች ጨምሮ) ለእያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን እንደ ተላከ ግልጽ ነው (ቍ11 ይመ)። *ካለው፣ ከነበረው፣ ከሚመጣውና፤* ከዘፀ 3፥14-15 ላይ የተወሰደና ለእግዚአብሔር የተሰጠውን ስም ባጭሩ የሚያብራራ ነው። ከዕብ 13፥8 ጋር ያነጻጽሩ። *ከሰባቱ መናፍስት፤* አማራጭ ትርጒሙን ይመ፤ ከዘካ 4፥2፡10 ጋር ያነጻጽሩ።

1፥5 *ጸጋና ሰላም፤* የዮና 4፥2፤ ዮሐ 14፥27፤ 20፥19፤ ገላ 1፥3፤ ኤፌ 1፥2 ማብ ይመ። "ጸጋ" የሚለው ቃል በራእየ ዮሐንስ ውስጥ የተጠቀሰው ሁለት ጊዜ ብቻ (ማለትም እዚሀ ላይ እንዲሁም በ22፥21) ሲሆን፣ በጳውሎስ መልእክቶች ውስጥ ግን ከመቶ ጊዜ በላይ ተጠቅሶአል።

1፥6 *መንግሥትና ካህናት፤* በብሉይ ኪዳን ለእስራኤል መጠሪያነት ተሰጥቶ የነበረው ይህ ስም (የዘፀ19፥6፤ ዘካ 3 ማብ ይመ)፤ በአዲስ ኪዳን ለቤተ ክርስቲያን ተሰጥቶአል (1ጴጥ 2፥5፡9)።

1፥7 *የወጉት፤* መዝ 22፥16፤ ኢሳ 53፥5፤ ዘካ 12፥10፤ ዮሐ 19፥34፡37 ይመ። *አዎን... አሜን፤* እጥፍ ድርብ ማረጋገጫ ነው።

1፥8 *ሁሉን ቻይ፤* በአዲስ ኪዳን ውስጥ ዐሥራ ሁለት ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን፣ ዘጠኙ የሚገኙት በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ነው (እዚህ ላይ፣ 4፥8፤ 11፥7፤ 15፥3፤ 16፥7፡14፤ 19፥6፡15፤ 21፥22)። የተቀሩት ሦስቱ ደግሞ በሮሜ 9፥29፤ 2ቆሮ 6፥18፤ ያዕ 5፥4 ውስጥ ይገኛሉ። *አልፋና ዖሜጋ፤* የመጀመሪያውና የመጨረሻው የግሪክ ፊደሎች ናቸው። እግዚአብሔር የመጀመሪያም የመጨረሻም ነው (21፥6 ይመ)። እርሱ በሰው ልጆች ታሪክ ሁሉ ላይ ጌታ ነው። በ22፥13 ላይ ኢየሱስ ይሄንኑ ማዕረግ ለራሱ አውሎታል።

1፥9 *መከራውንና መንግሥቱን፣ ትዕግሥቱንም፤* በራእየ ዮሐንስ ውስጥ ቀልፍ ቃላት ናቸው፤ (1) "መከራውን" (2፥9-10፡22፤ 7፥14)፤ (2) "መንግሥቱን" (11፥15፤ 12፥10፤ 16፥10፤ 17፥12፡ 17-18)፤ (3) "ትዕግሥቱን" (2፥2-3፡19፤ 3፥10፤ 13፥10፤14፥12)። *ፍጥሞ፤* ከኤፌሶን በስተ ደቡብ ምዕራብ 80 ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ በኤጂያን ባሕር ውስጥ የምትገኝ (ስድስት በዐሥራ ሁለት ኪሎ ሜትር የምትሆን) ድንጋያማ ደሴት ናት። በወቅቱ ሮማውያን ግዞተኞችን የሚያስሩባት ደሴት ሳትሆን አትቀርም። አውሳብዮስ የተባለው፣ "የቤተ ክርስቲያን ታሪክ አባት" (265-340 ዓ.ም.) ዮሐንስ ከእስር የተፈታው በኔርቫ ዘመነ መንግሥት (96-98) እንደ ነበረ ጽፎአል።

1፥10 *በጌታ ቀን፤* ጌታ ከሙታን የተነሣው በዚህ ቀን በመሆኑ፣ ለሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን የተሰጠ መደበኛ ስያሜ ነው። ክርስቲያኖች የሚሰበሰቡትም ሆነ (ሐሥ20፥7 ይመ) የርዳታ ገንዘብ የሚያሰባስቡት በዚሁ ቀን ነው (1ቆሮ16፥2 ይመ)። *በመንፈስ፤* እንደ ጴጥሮስ ሕልም እያየ ሳይሆን (የሐሥ10፥10 ይመ) ራእይ እያየ በመንፈሳዊ ልዕልና ውስጥ ነበር።

1፥11 *ጥቅልል መጽሐፍ፤* በመጠን በመጠኑ የተዘጋጁ ፓፒረሶች ወይም ብራናዎች አንድ ላይ ከተሰፉ በኋላ በኩላቢት ወይም በማዳወሪያ ይጠነጠናሉ (የዘፀ 17፥14 ማብ ይመ)። ጽሑፎችን በመጽሐፍ መልክ መጠረዝ እስከ ሁለተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ድረስ አልተጀመረም ነበር። *ሰባቱ ... አብያተ ክርስቲያናት፤* የቍ 4 ማብ ይመ።

1፥12 *ሰባት፤* በመጽሐፉ መግቢያ ላይ፣ "ልዩ ባሕርያት" የሚለውን ይመ። *የወርቅ መቅረዞች፤* ሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት

ዞችን አየሁ፤ 13በመቅረዞቹም መካከል "የሰው
ልጅ የሚመስል" አየሁ፤ እርሱም እስከ እግሩ
የሚደርስ መጐናጸፊያ የለበሰ፣ ደረቱንም በወ
ርቅ መታጠቂያ የታጠቀ ነበር። 14ራሱና ጠጕ
ሩም እንደ ነጭ የበግ ጠጕር፣ እንደ በረዶም
ነጭ ነበሩ፤ ዐይኖቹም የእሳት ነበልባል ይመ
ስሉ ነበር። 15እግሮቹ በእቶን እሳት የጋለ ናስ
ይመስሉ ነበር፤ ድምፁም እንደ ብዙ ወራጅ
ውሃ ድምፅ ነበረ። 16በቀኝ እጁ ሰባት ከዋክ
ብት ይዞ ነበር፤ ከአፉም በሁለት በኩል የተ
ሳለ ሰይፍ ይወጣ ነበር፤ ፊቱም በሙሉ ድምቀቱ
እንደሚያበራ ፀሓይ ነበረ።

17ባየሁት ጊዜ እንደ ሞተ ሰው ሆኜ
በእግሩ ሥር ወደቅሁ። እርሱም ቀኝ እጁን
በላዬ ጭኖ እንዲህ አለኝ፤ "አትፍራ፤ የመጀመ
ሪያውም የመጨረሻውም እኔ ነኝ፤ 18እኔ ሕያው
ነኝ፤ ሞቼ ነበር፤ እነሆ አሁን ከዘላለም እስከ
ዘላለም ድረስ ሕያው ነኝ፤ የሞትና የሲኦል
መክፈቻም በእጄ ነው።

19"ስለዚህ ያየኸውን፣ አሁን ያለውንና
በኋላም የሚሆነውን ጻፍ። 20በቀኝ እጄ ያየሃ
ቸው የሰባቱ ከዋክብትና የሰባቱ የወርቅ መቅ
ረዞች ምስጢር ይህ ነው፤ ሰባቱ ከዋክብት
የሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት መላእክት[a]
ናቸው፤ ሰባቱ መቅረዞች ደግሞ ሰባቱ አብ
ያተ ክርስቲያናት ናቸው።

በኤፌሶን ላለው ቤተ ክርስቲያን

2 "በኤፌሶን ላለው ቤተ ክርስቲያን መል
አክ[b] እንዲህ ብለህ ጻፍ፤

ሰባቱን ከዋክብት በቀኝ እጁ የያዘው፣
በሰባቱም የወርቅ መቅረዞች መካከል የሚ
መላለሰው እንዲህ ይላል፤ 2ሥራህን፣ ጥረ
ትህንና ትዕግሥትህን ዐውቃለሁ። ክፉዎ
ችንም ችላ ብለህ እንዳላለፍሃቸው፣ ሐዋ
ርያት ሳይሆኑ ሐዋርያት ነን የሚሉትንም
መርምረህ ሐሰተኞች ሆነው እንዳገኘሃ
ቸው ዐውቃለሁ። 3ደግሞም በትዕግሥት
መጽናትህንና ስለ ስሜም መከራን መቀበ
ልህን ዐውቃለሁ፤ በዚህ ሁሉ አልታከት
ህም።

4ይሁን እንጂ የምነቅፍብህ ነገር አለኝ፤
ይኸውም የቀድሞውን ፍቅርህን ትተ
ሃል። 5እንግዲህ ከየት እንደ ወደቅህ አስብ፤
ንስሓ ገብተህ ቀድሞ ታደርገው የነበረ
ውን ነገር አድርግ፤ ንስሓ ካልገባህ፣ መጥቼ
መቅረዝህን ከቦታው እወስድብሃለሁ። 6ነገር
ግን ይህ በጎ ነገር አለህ፤ እኔ የምጠላውን
የኒቆላውያንን ሥራ አንተም ጠልተሃል።

1፥13 ኢሳ6፥1፤ሕዝ 1፥26፤ዳን7፥13፤ 10፥5፡16፤ራእ2፥1፤ 14፥14፤15፥6
1፥14 ዳን7፥9፤10፥6፤ ራእ2፥18፤19፥12
1፥15 ሕዝ1፥7፤43፥2፤ ዳን10፥6፤ራእ2፥18፤ 14፥2፤19፥6
1፥16 ቁ20፤ መዝ15፥31፤ኢሳ1፥20፤ 49፥2፤ማቴ17፥2፤ ዕብ4፥12፤ራእ2፥1፡ 12፡16፤3፥1፤19፥15፡21
1፥17 ኢሳ41፥4፤44፥6፤ 48፥12፤ሕዝ1፥28፤ ዳን8፥17፡18፤ ማቴ14፥27፤ራእ2፥8፤ 22፥13
1፥18 ዘዳ32፥40፤ ዳን4፥34፤12፥7፤ ሮሜ6፥9፤ራእ2፥8፤ 4፥9፡10፤9፥1፤10፥6፤ 15፥7፤20፥1
1፥19 ቁ11፤ዕን2፥2
1፥20 ቁ4፡11፡12፡16፤ ማቴ5፥14፡15
2፥1 ሐሥ18፥19፤ ራእ1፥12፡13፡16
2፥2 ቁ19፤ 2ቆሮ11፥13፤ 1ዮሐ4፥1፤ ራእ3፥1፡8፡15
2፥3 ዮሐ15፥21
2፥4 ኤር2፥2፤ ማቴ24፥12
2፥5 ቁ16፡22፤ራእ1፥20፤3፥3፡19 2፥6 ቁ15

[a]20 ወይም መልእክተኞች
[b]1 ወይም መልእክተኛ፣ እንዲሁም ቁ 8፣ 12 እና 18

(ቁ 20 ይመ) ናቸው።

1፥13 *የሰው ልጅ፤* የዳን 7፥13፤ ማር 8፥31 ማብ ይመ። *እስከ እግሩ ... መጐናጸፊያ፤* ሊቀ ካህኑ እስከታች እግሩ የሚደርስ መጐናጸፊያ ይለብስ ነበር (ዘፀ 28፥4፤ 29፥5)። ክርስቶስ ሊቀ ካህናት እንደ ሆነ በደረቱ ዙሪያ ያለው የወርቅ መቀነት እንዱ ምስክር ነው።

1፥14 *ነጭ የበግ ጠጕር፤* ከዳን7፥9፤ ኢሳ1፥18 ጋር ያነጻጽሩ። የሽበት ጠጕር የጥበብና የክብር ምልክት ነው (ዘሌ19፥32፤ ምሳ 16፥31)። *ዐይኖቹም የእሳት ነበልባል ይመስሉ ነበር፤* ሁሉን የመመርመር ችሎታ እንዳለው ያሳያል (4፥6 ይመ)።

1፥16 *በሁለት በኩል የተሳለ ሰይፍ፤* እንደ ረጅሙ የትራስ ሰዎች በይፍ ነው (2፥12፡16፤ 6፥8፤ 19፥15፡21 ይመ)። በ6፥4፤ 13፥10፡14 ላይ የተጠቀሰው ሰይፍ ግን እንደ ጩቤ ያለ ነው። ሰይፍ መለኮታዊ ፍርድን ያመለክታል (ኢሳ 49፥2፤ ዕብ 4፥12 ይመ)።

1፥17 *በእግሩ ሥር ወደቅሁ፤* የአክብሮትና የአድናቆት መግለጫ ነው (4፥10፤ 5፥8፤ 7፥11፤ 19፥10፤ 22፥8)። *የመጀመሪያውም የመጨረሻውም፤* "አልፋና ዖሜጋ" ከሚለው ጋር ተመሳሳይ ነው (ቁ8፤ ከኢሳ44፥6፤ 48፥12 ጋር ያነጻጽሩ)። *እኔ ነኝ፤* የዮሐ 6፥35 ማብ ይመ።

1፥18 *ሕያው፤* በብሉይ ኪዳን "ሕያው አምላክ" በሚለው አገላለጽ ላይ የተመሠረተ ነው (ለምሳሌ ኢያ 3፥10፤ መዝ 42፥2፤ 84፥2 ይመ)። የአረማውያን አማልክት ሙታን ናቸው፤ ክርስቶስ ግን ሕያው ነው። *የሞትና የሲኦል መክፈቻ፤* በሁለቱም ግዛቶች ላይ ፍጹም ባለ ሥልጣን እንደ ሆነ ያሳያል (ማቴ 16፥18 እና ማብ ይመ)።

1፥19፤ በርካታ ሊቃውንት እነዚህን ሦስት ክፍፍሎች የሚመለከቱት የመጽሐፉን አጠቃላይ ውቅር የሚያሳዩ ፍንጮች አድርገው ነው። "ያየኸውን" የሚለው የም1 መክፈቻ ራእይ ነው። "አሁን ያለውንና" የሚለው ደግሞ ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተጻፈውን ደብዳቤ ነው (ም2-3)። "በኋላም የሚሆነውን" የሚለው ከም4 ጀምሮ ያለውን በሙሉ ነው። ሌሎች ደግሞ ሙሉውን ዐረፍተ ነገር የሚመለከቱት እንደ አንድ አንቀጽ (ከቁ 11 ጋር ያነጻጽሩ) ሲሆን፣ ሁለት ገላጭ ዐረፍተ ነገሮች አሉት ይላሉ። በዚህም መሠረት ጥቅሱ እንዲህ ሊተረጐም ይችላል፣ "ስለዚህ ልታይ ያለውን ነገር ማለትም አሁን ያለውንና ወደፊት የሚሆነውን ነገር ጻፍ"። ይህን ሁለተኛውን አመለካከት የሚደግፉ ሰዎች መጽሐፉን በዚህ መልክ አያዋቅሩትም፤ ምክንያቱም "አሁን" እና "በኋላ" የሚሉት ነገሮች በመጽሐፉ ውስጥ የሚገኙት ተበታትነው ነው።

1፥20፤ ለትእምርቶች ትርጓሜ ሲሰጥ ይህ የመጀመሪያው ነው (17፥15፡18 ይመ)። *መላእክት፤* (1) ሰማያዊ መልእክተኞች፤ ወይም (2) ምድራዊ መልእክተኞች/አገልጋዮች (አግራጌ ትርጕሙን ይመ)፤ ወይም (3) በእያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለውን ድል ነሺ መንፈስ በሰውኛ አገላለጽ ለማመልከት ሊሆን ይችላል።

2፥1-3፥22፤ አንዳንዶች ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት የተጻፈውን ደብዳቤ የሚረዱት ቤተ ክርስቲያን የምታልፍበትን ጎዳና አስቀድሞ የሚያሳይ ድርገ አድርገው ነው። ሌሎች ደግሞ ከዮሐንስ ዘመን እንሥቶ እስከ አሁን ድረስ ያሉትን አብያተ ክርስቲያናት ባሕርይን የሚያሳይ አድርገው ነው። ያም ሆነ ይህ እነዚህ አብያተ ክርስቲያናት በአንድ ወቅት በትንሿ እስያ ውስጥ የነበሩ ናቸው። ደብዳቤዎቹ በአጠቃላይ የሚያወሱት ስለ ምስጋና፣ ወቀሳና ዕርማት ነው።

2፥1 *ኤፌሶን፤* በኤፌሶን መልእክት መግቢያ ላይ፣ "የኤፌሶን ከተማ" የሚለውን ይመ። *መልአክ* የ1፥20 ማብ ይመ። *ሰባቱን ከዋክብት በቀኝ እጁ የያዘው፤* 1፥16፡20 ይመ። *በሰባቱም የወርቅ መቅረዞች፤* 1፥12፡20 ይመ።

2፥2 *መርምረህ፤* በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እውነተኛ አስተማሪዎችንና ተአማኒ ምክሮችን መርምሮ የመለየት ልማድ ነበር (1ቆሮ14፥29፤1ተሰ 5፥21፤1ዮሐ 4፥1 ይመ)።

2፥4 *የቀድሞውን ፍቅርህን፤* እርስ በርስ ወይም ለክርስቶስ የነበራቸውን የመጀመሪያ ፍቅር ነው።

2፥5 *መቅረዝህን ከቦታው እወስድብሃለሁ፤* ቅጽበታዊ ፍርድ ነው።

2፥6 *የኒቆላውያንን፤* በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሆነው ከአረማዊው ኅብረተ ሰብ ጋር ተቀላቅሉና መስሉ መኖር ምንም ክፋት የለውም የሚሉ መናፍቃን ናቸው። እነርሱም በክርስቶስ ያገኘነው መንፈሳዊ ነጻነት፣ ጣዖት ለማምለክና ለማመንዘር ወይም ያሻንን ለማድረግ መብት በጥቶናል እያሉ ያበተምሩ ነበር። ሊወርድ ሲዋረድ የመጣው ታሪክ እንደሚያመላው፣ እነዚህ መናፍቃን በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከነበሩት ሰባት ዲያቆናት መካከል አንዱ የሆነውና የአይሁድን እምነት ተቀብሎ የነበረው የአንጾኪያው ኒቆላዎስ ተከታዮች ናቸው (ሐሥ6፥5)፤ ይሁንና ይህ በአጋጣሚዎች ላይ የተመሠረተ አስተያየት ነው። በጴርጋሞን የበለዓምን ትምህርት የሚከተሉ ቍ14-15፣ በትያጥሮን ደግሞ የኤልዛቤልን መን

[7]መንፈስ ለአብያተ ክርስቲያናት የሚና
ገረውን፣ ጆሮ ያለው ይስማ፤ ድል ለሚነሣ
በእግዚአብሔር ገነት ካለው ከሕይወት ዛፍ
እንዲበላ አደርገዋለሁ።

በሰምርኔስ ላለው ቤተ ክርስቲያን

[8]"በሰምርኔስ ላለው ቤተ ክርስቲያን መል
አክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፤
የመጀመሪያውና የመጨረሻው፣ ሞቶም
የነበረውና ሕያው የሆነው እንዲህ ይላል፤
[9]መከራህንና ድኽነትህን ዐውቃለሁ፤ ይሁን
እንጂ ሀብታም ነህ፤ አይሁድ ሳይሆኑ
አይሁድ ነን እያሉ ስምህን የሚያጠፉ
ትን ዐውቃለሁ፤ እነርሱ ግን የሰይጣን ማኅ
በር ናቸው። [10]ሊደርስብህ ያለውን መከራ
አትፍራ። እነሆ፤ ዲያብሎስ ሊፈትናችሁ
አንዳንዶቻችሁን ወደ እስር ቤት ይጥ
ላል፤ ዐሥር ቀንም መከራ ትቀበላላችሁ።
እስከ ሞት ድረስ ታማኝ ሁን፤ እኔም የሕ
ይወትን አክሊል እሰጥሃለሁ።
[11]መንፈስ ለአብያተ ክርስቲያናት የሚ
ናገረውን ጆሮ ያለው ይስማ፤ ድል የሚነ
ሣም በሁለተኛው ሞት ከቶ አይጐዳም።

በጴርጋሞን ላለው ቤተ ክርስቲያን

[12]"በጴርጋሞን ላለው ቤተ ክርስቲያን
መልአክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፤
በሁለት በኩል የተሳለ ስለታም ሰይፍ
ያለው እንዲህ ይላል፤ [13]የሰይጣን ዙፋን
ባለበት እንደምትኖር ዐውቃለሁ፤ ሆኖም
ስሜን አጥብቀህ ይዘሃል። ሰይጣን በሚ
ኖርበት በእናንተ ከተማ የተገደለው ታማኙ
ምስክሬ አንቲጳስ በነበረበት ዘመን እንኳ፣
በእኔ ያለህን እምነት አልካድህም።

2፥7 ቍ11፡17፡29፤ ዘፍ2፥9፤3፥22-24፤ ማቴ11፥15፤ሉቃ23፥43፤ዮሐ16፥33፤ራእ 3፥6፡13፡22፤13፥9፤ 22፥2፡14፡19
2፥8 ራእ1፥11፡17፡18
2፥9 ቍ13፡24፤ ማቴ4፥10፤2ቆሮ6፥10፤ ያዕ2፥5፤ራእ3፥9
2፥10 ቍ13፤ዘጸ1፥12፡14፤ማቴ10፥22፤ 1ቆሮ9፥25፤ ራእ3፥10፤17፥14
2፥11 ቍ7፤ራእ20፥6፡14፤21፥8
2፥12 ቍ16፤1፥11፡16
2፥13 ቍ9፡24፤ ማቴ4፥10፤ራእ1፥5፤ 11፥3፤14፥12

ገድ የሚከተሉ (ቍ20) ተመሳይ መናፍቃን ነበሩ፤ የሁሉንም ትምህርት ብንመለከት ምስቱም ኒቆላውያን እንደ ነበሩ መገመት አያዳግትም።

2፥7 *ድል ለሚነሣ፣* ድል እንዲነሡ የተሰጠው ትእዛዝ በሰባቱም ደብዳቤዎች ላይ ይገኛል (ቍ11፡17፡26፤3፥5፡12፡21)። *ገነት፤* ፋርሶች ዐፀደ ደስታን ለመግለጽ በመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሙበት ቃል ነው (የሉቃ 23፥43 ማብ ይመ) በራእየ ዮሐንስ ውስጥ ይህ ቃል የሚያመለክተው፣ ኀጢአት ወደ ዓለም ከመግባቱ በፊት በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የነበረው ፍጹም ኅብረት በመጨረሻው ዘመን የሚታደስ መሆኑን ነው።

2፥8 *በሰምርኔስ* በትንሿ እስያ (በአሁኗ እዝሚር) በራሷ የምትመካ ውብ ከተማ ናት፤ ሰምርኔስ ከሮም ጋር የቅርብ ግንኙነት ስለ ነበራት፣ ነገሥታት እንዲመለኩ ታስገድድ ነበር። ይህ ሁኔታና በከተማዋም ውስጥ ይኖሩ የነበሩ በጥላቻ መንፈስ የተሞሉ በርካታ አይሁዳውያን፣ ክርስቲያን ሆኖ መኖርን ከባድ አድርገውታል። ፖሊካርፕ የተባለው ዕውቅ የጥንት ሰማዕት የሰምርኔስ ቤተ ክርስቲያን ጳጳስ ነበር። *የመጀመሪያውና የመጨረሻው፣* የ1፥17 ማብ ይመ።

2፥9 *አይሁድ ነን እያሉ፤* ሮሜ2፥28-29 ይመ። *የሰይጣን፤* በዕብራይስጥ "ከሳሽ" (ዘካ3፥1 ይመ፤ ከኢዮ1፥6-12፤2፥1-7 ጋር ያነጻጽሩ) ማለት ነው።

2፥10 *መከራ፤* ኢየሱስና (ዮሐ15፥20) ጳውሎስ (2ጢሞ 3፥12) የሰጡትን ማስጠንቀቂያዎች ይመ። *ዲያብሎስ፤* በግሪክ ቋንቋ፣ "ዲያቦሉስ" ማለት ሲሆን ትርጕሙም፣ "ከሳሽ" ማለት ነው። *የሕይወትን አክሊል፤* የዘላለም ሕይወት የሆነውን አክሊል ነው። "አክሊል" የሚለው ቃል የሚያመለክተው ነገሥታት የሚያደርጉትን ዘውድ ሳይሆን (12፥3፤ 13፥1፤ 19፥12)፣ በሩጫ ውድድር አሸናፊ ለሆኑ ሰዎች የሚሰጠውን የአበባ ጕንጕን ነው (3፥11፤ 4፥4፡10፤ 6፥2፤ 9፥7፤ 12፥1፤ 14፥14)

2፥11 *ድል የሚነሣም፤* የቍ7 ማብ ይመ። *በሁለተኛው ሞት፤* የእሳት ባሕር ነው (20፥14፤20፥6፤21፥8 ይመ)።

2፥12 *በጴርጋሞን፤* በአሁኑ ጊዜ ቤርጋማ ተብላ ትጠራለች። በጥንት ዘመን የእስያ ዋና ከተማ የነበረች ስትሆን ከአካባቢው ሸለቆአማ ስፍራ 304.6 ሜትር ከፍ ብሎ በሚገኘው ቅንብብ ቅርጽ ባለው ኩሬብታማ ተራራ ላይ የታነጸች ከተማ ናት። በግሪክ ቋንቋ ጴርጋሞን ማለት፣ "ግምግ" (መጠበቂያ ስፍራ) ማለት ነው። *በሁለት በኩል የተሳለ ስለታም ሰይፍ፤* የ1፥16 ማብ ይመ።

2፥13 *ታማኙ ምስክሬ፤* በ1፥5 ላይ ለጌታ የተሰጠ ማዕረግ እንደ ሆነ ተጽፎአል። *የሰይጣን ዙፋን ባለበት፤* ጴርጋሞን በእስያ ስግዕት ነገሥታት የሚመለኩባት የአምልኮ ማእከል ስለ ነበረች ሰይጣን ነግሦባታል። *አንቲጳስ፤* በእስያ የመጀመሪያ ሰማዕት ነው። ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደምንረዳው፣ አንቲጳስ የተገደለው በዶሚቲያኖስ ዘመነ መንግሥት በናስ መጥበሻ ተጠብሶ ነው።

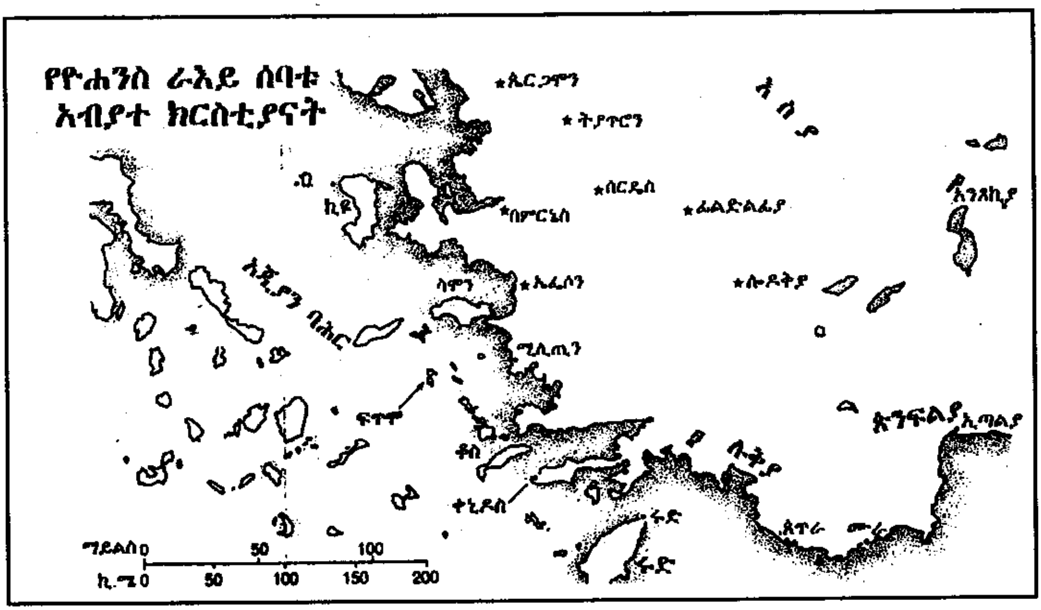

14ይሁን እንጂ የምነቅፍብህ ጥቂት ነገር
አለኝ፤ የእስራኤል ልጆች ለጣዖት የተ
ሠዋ ምግብ እንዲበሉና እንዲሴስኑ በፊ
ታቸው መሰናከያ ያስቀምጥ ዘንድ ባላቅን
ያስተማረውን የበለዓምን ትምህርት
የሚከተሉ አንዳንድ ሰዎች በመካከልህ
አሉ፤ 15የኒቆላውያንን ትምህርት የሚከ
ተሉ ሰዎችም በአንተ ዘንድ አሉ። 16ስለ
ዚህ ንስሓ ግባ፤ አለዚያ ቶሎ እመጣብ
ሃለሁ፤ በአፌም ሰይፍ እዋጋቸዋለሁ።
17መንፈስ ለአብያተ ክርስቲያናት የሚ
ናገረውን ጆሮ ያለው ይስማ፤ ድል ለሚ
ነሣ ከተሰወረው መና እሰጠዋለሁ፤ ደግ
ሞም ከሚቀበለው ሰው በስተቀር ማንም
የማያውቀውን አዲስ ስም የተጻፈበት ነጭ
ድንጋይ እሰጠዋለሁ።

በትያጥሮን ላለው ቤተ ክርስቲያን

18"በትያጥሮን ላለው ቤተ ክርስቲያን
መልአክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፤

እንደ እሳት ነበልባል የሆኑ ዐይኖችና
በእሳት ቀልጦ የነጠረ ናስ የሚመስሉ
እግሮች ያሉት የእግዚአብሔር ልጅ እንዲህ
ይላል፤ 19ሥራህን፣ ፍቅርህን፣ እምነት
ህን፣ አገልግሎትህንና ትዕግሥትህን ዐው
ቃለሁ፤ ደግሞም ከመጀመሪያው ሥራህ
ይልቅ የአሁኑ እንደሚበልጥ ዐውቃለሁ።
20ይሁን እንጂ የምነቅፍብህ ነገር
አለኝ፤ ነቢይ ነኝ የምትለዋን ሴት ኤልዛ
ቤልን ችላ ብለሃታል፤ እርሷ አገልጋዮቼ
እንዲሴስኑና ለጣዖት የተሠዋ ምግብ እን
ዲበሉ በትምህርቷ ታስታቸዋለች። 21ከዝ
ሙቷ ንስሓ እንድትገባ ጊዜ ሰጥቻት
ነበር፤ እርሷ ግን ፈቃደኛ አልሆነችም።
22ስለዚህ በመከራ ዐልጋ ላይ እጥላታ
ለሁ፤ ከእርሷም ጋር የሚያመነዝሩትን፣
ከመንገዷ ንስሓ ካልገቡ፣ ብርቱ ሥቃይ
አመጣባቸዋለሁ፤ 23ልጆቿንም በሞት እቀ
ጣቸዋለሁ፤ ከዚያም አብያተ ክርስቲያናት
ሁሉ እኔ ልብንና ሐሳብን የምመረምር
መሆኔን ይረዳሉ፤ ለእያንዳንዳችሁም እንደ
ሥራችሁ እከፍላችኋለሁ። 24ትምህርቷን
ሳልተከተላችሁና የሰይጣንም ጥልቅ ምስ
ጢር ነው የሚባለውን ሳልተቀበላችሁ፣
በትያጥሮን ለቀራችሁት ለእናንተ ግን
ይህን እላለሁ፤ በእናንተ ላይ ተጨማሪ
ሸክም አልጭንባችሁም፤ 25ብቻ እኔ እስ
ክመጣ ድረስ ያላችሁን አጥብቃችሁ
ያዙ።
26ድል ለሚነሣና ሥራዬንም እስከ
መጨረሻው ለሚፈጽም በሕዝብ ላይ
ሥልጣን እሰጠዋለሁ፤ እርሱም፡-

27'በብረት በትር ይገዛቸዋል፤
እንደ ሸክላ ዕቃም ይፈጨቸዋል፤
ይህም ልክ እኔ ከአባቴ ዘንድ
ሥልጣንን እንደ ተቀበልሁ ነው፤

28እኔም የንጋትን ኮከብ እሰጠዋለሁ።
29መንፈስ ለአብያተ ክርስቲያናት የሚና
ገረውን ጆሮ ያለው ይስማ።

በሰርዴስ ላለው ቤተ ክርስቲያን

3 "በሰርዴስ ላለው ቤተ ክርስቲያን መል
እክ* እንዲህ ብለህ ጻፍ፤

ሰባቱን የእግዚአብሔር መናፍስትና** ሰባ
ቱን ከዋክብት በእጁ የያዘው እንዲህ
ይላል፤ ሥራህን ዐውቃለሁ፤ በስም ሕያው
ነህ፤ ነገር ግን ሞተሃል። 2ስለዚህ ንቃ፤

*1 ወይም መልእክተኛ
**1 ወይም ሰባት ዕጥፍ መንፈስ

2፥14 ቍ20፤ ሐሥ15፥20፤ 1ቆሮ6፥13፤2ጴጥ2፥15
2፥15 ቍ6
2፥16 ቍ5፤2ተሰ2፥8፤ ራእ1፥16
2፥17 ቍ7፤ኢሳ56፥5፤ 62፥2፤65፥15፤ ዮሐ6፥49፡50፤ 16፥33፤ራእ19፥12
2፥18 ቍ24፤ማቴ4፥3፤ ሐሥ16፥14፤ ራእ1፥11፡14፡15
2፥19 ቍ2
2፥20 ቍ14፤1ነገ16፥31፤ 21፥25፤2ነገ9፥7፤ ሐሥ15፥20
2፥21 ሮሜ2፥4፡5፤ 2ጴጥ3፥9፤ራእ9፥20፤ 16፥9፡11
2፥22 ራእ17፥2፤18፥9
2፥23 1ሳሙ16፥7፤ 1ነገ8፥39፤መዝ139፥1፡ 2፡23፤ምሳ21፥2፤ ኤር17፥10፤ ማቴ16፥27፤ ሉቃ16፥15፤ ሮሜ8፥27፤1ተሰ2፥4
2፥24 ሐሥ15፥28
2፥25 ማቴ16፥27፤ ራእ3፥11
2፥26 መዝ2፥8፤ ማቴ10፥22፤ዮሐ16፥33፤ ራእ3፥21
2፥27 መዝ2፥9፤ ኢሳ30፥14፤ ኤር19፥11፤ራእ12፥5
2፥28 ራእ22፥16
2፥29 ቍ7
3፥1 1ጢሞ5፥6፤ ራእ1፥4፡11፡16፤ ራእ2፥2

2፥14 *የበለዓምን ትምህርት፤* በለዓም፣ የምድያም ሴቶች እስራኤላውያንን እንዴት እንደሚያስቱ የመከራቸው ሰው ነው (ዘኍ25፥1-2፤31፥16 ይመ፤ ከይሁ11 ጋር ያነጻጽሩ)። እርሱም እግ ኞች በእምነታቸው ጸንተው እንዳይኖሩ ክፉ ሐሳብን ለሚዘሩ ሐሰ ተኞች መምህራን ዐይነተኛ ምሳሌ ነው። *ለጣዖት የተሠዋ ምግብ እንዲበሉና እንዲሴስኑ፤* ሐሥ 15፥20፡29 ይመ።

2፥15 *የኒቆላውያንን፤* የቍ 6 ማብ ይመ።

2፥16 *በአፌም ሰይፍ፤* ረጅም ሰይፍ ነው (የ1፥16 ማብ ይመ)።

2፥17 *ከተሰወረው መና፤* ድል ለሚነሡ አማኞች የሚሰጥ ሰማያዊ ምግብ ነው (ከመዝ78፥24 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህም ርኩስ ከሆነው ከበለዓማውያን ምግብ ፍጹም የተለየ ነው። *አዲስ ስም፤* የድል አድራጊው ስም ነው (ኢሳ 62፥2፤ 65፥15 ይመ)። *ነጭ ድንጋይ፤* በጥንት ዘመን የተለያዩ ድንጋዮችን ለምልክትና ለትእዛ ርት መጠቀም የተለመደ ነበር። ነጭ ድንጋይ መሲሑ በሚያዘጋ ጀው ታላቅ ግብዣ ላይ እንደ፣ "ጥሪ ወረቀት" የሚያገለግል ሳይ ሆን አይቀርም።

2፥18 *በትያጥሮን፤* የአሁኗ አኪሳር ናት። የጦር ሰፈር እንድትሆን የተቈረቈረችው በቀዳማዊ ሴሌኩስ (311-280 ዓ.ቅ. ክ) ነው፤ ትያጥሮን በልዩ ልዩ የንግድ ምርቶቿ በጣም የታወቀች ከተማ ነበረች። "ቀይ ሐር ሻጭ" የነበረችው ሊድያ (የሐሥ 16፥14 ማብ ይመ) የትያጥሮን ሰው ናት። *እንደ እሳት ነበልባል የሆኑ ዐይኖች፤* የ1፥14 ማብ ይመ፤ ከዳን10፥6 ጋር ያነጻጽሩ። *በእሳት ቀልጦ የነጠረ ናስ፤* የጠራ መዳብ ወይም ናስ ቅይጥ ነው።

2፥20 *ኤልዛቤልን፤* 1ነገ16፥31፤ 2ነገ9፥22፡30-37 ይመ። በጣ ኀበረ ምዕመናኑ ዘንድ ለታወቀች አንዲት ሴት የተሰጠ ስም ነው፤ እርሷም ለባዕድ አምልኮ ከፍተኛ ስፍራ በመስጠት እግዚ አብሔር እንዲናቅ ያደረገች ሴት ናት። *እንዲሴስኑና ለጣዖት የተሠዋ ምግብ እንዲበሉ፤* ቍ 14 ይመ።

2፥22 *በመከራ ዐልጋ፤* አብዛኛውን ጊዜ ታሞ መተኛት የሚታየው የኀጢአት ቅጣት ተደርጎ ነው። (ከ1ቆሮ11፥29-30 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥23 *ልጆቿንም፤* ኤልዛቤል ሕግ የለሽ ወይም ብልሹ ሕይ ወት ለሚኖሩ ሁሉ መንፈሳዊ እናት ናት። *ልብንና ሐሳብን የምመረምር፤* ከመዝ7፥9፤ ምሳ24፥12፤ ኤር11፥20፤17፥10 ጋር ያነጻጽሩ። እዚህ ላይ፣ "ሐሳብ" (ቃል በቃል ሲተረጐም፣ "ኵላ ሊት") የሚለው ቃል የሚያመለክተው ፈቃድንና ስሜትን ነው፤ "ልብንና" የሚለው ደግሞ ኀሊንና አእምሮን ነው። *እንደ ሥራ ችሁ፤* የሚፈረድብን በሠራነው ሥራ መሠረት እንደ ሆነ ኢየሱስ (ማቴ16፥27)፣ ጳውሎስና (ሮሜ2፥6) ዮሐንስ (ራእ18፥6፤ 20፥12-13፤ 22፥12) አስተምረዋል።

2፥24 *የሰይጣንም ጥልቅ ምስጢር ነው የሚባለውን፤* ኖስጥሳውያን (የ1ዮሐ መግቢያ ይመ) እንደሚያስተምሩት አንድ ሰው ሰይጣንን ድል መንሣት ከፈለገ፣ ወደ ሰይጣን ምሽግ ዘልቆ መግባት ማለትም አኩይን በጥልቀት መለማመድ አለበት።

2፥27 *ይገዛቸዋል፤* ቃል በቃል ሲተረጐም፣ "ይጠብቃቸ ዋል ወይም እንደ እረኛ ይሆናቸዋል" ማለት ነው (ይህም፣ "ገዛ" ለሚለው ተለዋጭ/ ተምሳሌት ነው)። *በብረት በትር፤* የአገዛዙን ጥንካሬ የሚገልጽ ተምሳሌታዊ አነጋገር ነው (12፥5፤ 19፥15 ይመ።)

3፥1 *በሰርዴስ፤* በአሁኑ ጊዜ ሳርት ተብላ ትጠራለች። የጥንቷ የሊድያ ግዛት አጼ ዋና ከተማ ከመሆኗም በላይ፣ በሀብ ቷና በዝናዋ በጣም የታወቀች ናት። ሰርዴስ የተቈረቈረችው በጠምሉስ ተራራ ሰሜናዊ ተረተር ላይ ሲሆን፣ ይህም ከአካባ ቢው ሸለቆማ ስፍራ 457 ሜትር ከፍ ብሎ ይገኛል።

ሊሞት የተቃረበውን የቀረውን ነገር
አጽና፤ ሥራህ በአምላኬ ፊት ፍጹም ሆኖ
አላገኘሁትም። 3እንግዲህ የተቀበልኸው
ንና የሰማኸውን አስታውስ፤ ታዘዘውም፤
ንስሓም ግባ። ባትነቃ ግን እንደ ሌባ
እመጣብሃለሁ፤ በየትኛው ሰዓት እንደም
መጣብህም አታውቅም።
4ነገር ግን ልብሳቸውን ያላሳደፉ ጥቂት
ሰዎች በሰርዴስ ከአንተ ጋር አሉ፤ እነ
ርሱም ነጭ ልብስ ለብሰው ከእኔ ጋር
ይሄዳሉ፤ ይህ የሚገባቸው ነውና። 5ድል
የሚነሣም እንደ እነርሱ ነጭ ልብስ ይለ
ብሳል፤ እኔም በአባቴና በመላእክቱ ፊት
እመሰክርለታለሁ፤ ስሙንም ከሕይወት
መጽሐፍ አልደመስስም። 6መንፈስ ለአ
ብያተ ክርቲያናት የሚናገረውን ጆሮ
ያለው ይስማ።

በፊላድልፍያ ላለው ቤተ ክርስቲያን

7"በፊላድልፍያ ላለው ቤተ ክርስቲያን
መልአክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፤
ቅዱስና እውነተኛ የሆነው፣ የዳዊት
ንም መክፈቻ በእጁ የያዘው እንዲህ
ይላል፤ እርሱ የከፈተውን ማንም ሊዘ
ጋው አይችልም፤ የዘጋውንም ማንም ሊከ
ፍተው አይችልም። 8ሥራህን ዐውቃ
ለሁ፤ እነሆ፤ ማንም ሊዘጋው የማይችል
የተከፈተ በር በፊትህ አድርጌአለሁ። ኀይ
ልህ ትንሽ እንደ ሆነ ዐውቃለሁ፤ ሆኖም
ቃሌን ጠብቀሃል፤ ስሜንም አልካድህም።
9እነሆ፣ አይሁድ ሳይሆኑ አይሁድ ነን

3፥3 ሉቃ12፥39፤ ራእ2፥5
3፥4 ቀ5:18፤ይሁ23፤ ራእ4፥4፤6፥11፤7፥9: 13:14፤19፥14
3፥5 ቀ4፤ማቴ10፥32፤ ዮሐ16፥33፤ራእ20፥12
3፥6 ራእ2፥7
3፥7 ኢሳ22፥22፤ ማቴ16፥19፤ማር1፥24፤ 1ዮሐ5፥20፤ራእ1፥11፤ 6፥10፤19፥11
3፥8 ሐሥ14፥27፤ ራእ2፥2:13
3፥9 ኢሳ43፥4፤49፥23፤ ሮሜ8፥37፤ራእ2፥9
3፥10 ማቴ24፥14፤ 2ጴጥ2፥9፤ራእ2፥10፤ 6፥10፤8፥13፤11፥10፤ 13፥8:14፤17፥8
3፥11 ማቴ16፥27፤ 1ቆሮ9፥25፤ራእ2፥25
3፥12 ሕዝ48፥35፤ ዮሐ16፥33፤ገላ2፥9፤ 4፥26፤ራእ14፥1፤ 21፥2:10፤22፥4
3፥13 ራእ2፥7
3፥14 ምሳ8፥22፤ ዮሐ1፥3፤18፥37፤ ቈላ1፥16:18፤2፥1፤ ራእ1፥5:11
3፥15 ሮሜ12፥11፤ ራእ2፥2

የሚሉት፣ የሚዋሹት፣ ከሰይጣን ማኅ
በር የሆኑት ወደ አንተ እንዲመጡ በእግ
ርህ ሥር እንዲሰግዱ፣ እኔ እንደ ወደድ
ሁህም እንዲያውቁ አደርጋለሁ። 10በትዕ
ግሥት እንድትጸና የሰጠሁህን ትእዛዜን
ስለ ጠበቅህ፣ እኔ ደግሞ በምድር ላይ
የሚኖሩትን ሊፈትናቸው በዓለም ሁሉ
ላይ ከሚመጣው የፈተና ሰዓት እጠብቅ
ሃለሁ።
11ቶሎ እመጣለሁ፤ ማንም አክሊልህን
እንዳይወስድብህ ያለህን አጥብቀህ ያዝ።
12ድል የሚነሣውን በአምላኬ ቤተ መቅደስ
ውስጥ ዐምድ አደርገዋለሁ፤ ከዚያም ከቶ
አይወጣም። የአምላኬን ስምና የአምላኬን
ከተማ ስም ይኸውም ከአምላኬ ዘንድ የም
ትወርደውን የአዲሲቱን ኢየሩሳሌም ስም
በእርሱ ላይ እጽፋለሁ፤ አዲሱን ስሜንም
በእርሱ ላይ እጽፋለሁ። 13መንፈስ ለአብ
ያተ ክርስቲያናት የሚናገረውን ጆሮ
ያለው ይስማ።

በሎዶቅያ ላለው ቤተ ክርስቲያን

14"በሎዶቅያ ላለው ቤተ ክርስቲያን መል
አክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፤
አሜን የሆነው፣ ደግሞም ታማኝና እው
ነተኛ ምስክር የሆነው፣ የእግዚአብሔርም
ፍጥረት ገዥ የሆነው እንዲህ ይላል፤
15ቀዝቃዛ ወይም ትኩስ እንዳልሆንህ ሥራ
ህን ዐውቃለሁ፤ ቀዝቃዛ ወይም ትኩስ
ብትሆን በወደድሁ ነበር። 16እንግዲህ
ለብ ያልህ ብቻ እንጂ ትኩስ ወይም

3፥3 *እንደ ሌባ እመጣብሃለሁ፤* የክርስቶስን ዳግም ምጽአት አያመለክትም። ምክንያቱም እዚህ ላይ የክርስቶስ መምጣት የተመሠረተው በቤተ ክርስቲያን ንስሓ መግባትና አለመግባት ላይ ነው። ይሁንና ይህ ሐረግ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሌላ ስፍራ የሚያመለክተው የክርስቶስን ዳግም ምጽአት ነው (16፥15፤ ማቴ 24፥42-44፤ 1ተሰ5፥2፤ 2ጴጥ3፥10)።

3፥4 *ነጭ ልብስ ለብሰው፤* በክርስቶስ የተቤዡ ሰዎችን ለመ ግለጽ የገባ ነው (3፥18፤ 6፥11፤ 7፥9፤13፤ ይመ፤ እንዲሁም ከ4፥4፤ 19፥14 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥5 *ከሕይወት መጽሐፍ፤* መለኮታዊ መዝገብ ለመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሰው በዘፀ 32፥32-33 ላይ ነው (የመዝ 69፥28 ማብ ይመ፤ ከዳን12፥1ጋር ያነጻጽሩ)። ይህም የመንግሥተ ሰማይ ዜጎች ስም የሚጻፍበት መዝገብ ነው። ስሙ ከዚህ መዝገብ ላይ የተደ መሰሰ ሰው ዜግነቱን ያጣ ሰው ነው (13፥8፤ 17፥8፤ 20፥12:15፤ 21፥27፤ ፊል4፥3 ይመ)።

3፥7 *ፊላድልፍያ፤* በአሁኑ ጊዜ አላሺር ተብላ ትጠራለች። በትንሿ እስያ የምትገኝ ዋነኛ የንግድ ማእከል ከመሆኗም በላይ፣ ለአካባቢው አገሮች እንደመተላለፊያም ታገለግል ነበር። የስሟ ትርጒም፣ "የወንድማማች ፍቅር" ማለት ሲሆን፣ ዳግማዊ አጣለስ (220-130 ዓ.ቅ.ክ) ታማኝነቱን ላሳየው ለወንድሙ ለዳግማዊ አመኔስ መታሰቢያ የሠራት ከተማ ናት። *ቅዱስና እውነተኛ የሆነው፤* 6፥10 ይመ። እግዚአብሔር ቅዱስ አምላክ እንደሆነ በኢሳ 40፥25፤ እና ዕን3፥2-3፤ ማር1፥24 ላይ ይመ። *የዳዊትንም መክፈቻ፤* ክርስቶስ ከዳዊት ወገን የመጣ መሲሕና የመንግሥተ ሰማይ በር ተቈጣጣሪ ነው (ኢሳ 22፥22፤ማቴ16፥19 ይመ)።

3፥8 *የተከፈተ በር፤* እርሱን ለማገልገል የተከፈተ ዕድል ወይም የመንግሥተ ሰማይ በር ነው። ዐውደ ንባቡ ግን ሁለተኛውን ሐሳብ ይደግፋል።

3፥9 *ከሰይጣን ማኅበር፤* የማያምኑትንና ጠላት የሆኑትን አይሁዳውያንን ድፍረት በተሞላበት ተምሳሌታዊ አነጋገር የሚገልጽ ነው። በዮሐ 8፥44 ላይ ኢየሱስ ከተናገረው ብርቱ ተግሣጽ ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም 2ቆሮ 11፥14-15 ይመ። የአይሁድ ምኩራቦች፣ ለማምለኪያ ቃሉን ለማጥኛና ለማኅበራዊ ጒዳዮች ያገለግሉ ነበር። *አይሁድ ነን የሚሉት፤* ሮሜ 2፥28-29 ይመ። *በእግርህ ሥር እንዲሰግዱ፤* በጥንት መካከለኛው ምሥራቅ አምልኮን የመግለጫ መንገድ ነው (ኢሳ45፥14፤ 60፥14 ይመ፤ ከሐሥ 10፥25፤ ከፊል2፥10 ጋር ያነጻጽሩ፤ የራእ1፥17 ማብ ይመ)።

3፥10 *ከሚመጣው ... እጠብቅሃለሁ፤* ይህን ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ሐረግ፣ "ከዚያ ሰዓት እጠብቅሃለሁ" ወይም፣ "በዚያ ውስጥ እጠብቅሃለሁ" ማለት ሊሆን ይችላል። *የፈተና ሰዓት፤* መንግሥቱ ከመምጣቱ በፊት የሚሆን የፈተና ሰዓት ነው (13፥5-10፤ ማቴ24፥4-28፤ ይመ፤ ከዳን12፥1፤ ማር13፥19፤ 2ተሰ2፥1-12 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥11 *ቶሎ እመጣለሁ፤* ከ1፥1፤ 22፥7:12:20 ጋር ያነጻጽሩ (የያዕ 5፥9 ማብ ይመ)።

3፥12 *ድል የሚነሣውን፤* የ2፥7 ማብ ይመ። *ቤተ መቅደስ፤* የ7፥15 ማብ ይመ። *የአምላኬን ስም፤* 14፥1፤22፥4 ይመ። *አዲሲቱን ኢየሩሳሌም፤* 21፥2:10 ይመ። *አዲሱን ስሜንም በእርሱ ላይ እጽፋለሁ፤* ስም የባሕርይ መግለጫ ነው። አዲሱ የክርስቶስ ስም ክርስቶስ የሰውን ልጆች ለመዋጀት የሆነውን ሁሉ ያመለክታል፤ ይህም ክርስቶስ ተመልሶ በሚመጣበት ጊዜ የሚሰጥ ስም ነው።

3፥14 *ሎዶቅያ፤* በአሁኑ ጊዜ ዴኒዝሊ ተብላ በምትጠራው አጠገብ ትገኛለች። ሮማውያን ዓለምን በሚያስተዳድሩበት ዘመን በፍርግያ የምትገኝ በጣም ሀብታም ከተማ ነበረች። በወቅቱ በባንክ አገልግሎቷ፣ በሕክምና ትምህርቷና በጨርቃ ጨርቅ ምርቷ ትታወቅ ነበር። በውሃ አቅርቦት በኩል ግን ችግር ነበረባት፤ እነዚህ ሁሉ ባሕርያት በመልእክቱ ውስጥ ተንጸባርቀዋል። *አሜን የሆነው፤* ኢሳ 65፥16 "የእውነት አምላክ" ማለትም፣ "እውነት ስለ ሆነው አምላክ" ይናገራል። ይህ አባባል የገባው ፍጹም ታማኝ የሆነውን ለመግለጽ ነው። *ታማኝና እውነተኛ ምስክር የሆነው፤* 1፥5፤ 19፥11 ይመ። *ገዥ የሆነው፤* ይህን ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል ከጊዜ አንጻር ከታየ፣ "መጀመሪያ የሆነው" ሊባል ወይም ከማዕረግ አንጻር ከታየ፣ "ገዥ"ተብሎ ሊተረጐም ይችላል።

3፥16 *ለብ ያልህ ብቻ እንጂ ትኩስ ወይም ቀዝቃዛ ልሆንህ፤* "ትኩስ" የሚለው ቃል በከተማዋ አቅራቢያ የሚ

ቀዝቃዛ ስላልሆንህ ከአፌ አውጥቼ ልተ
ፋህ ነው። [17]‘ሀብታም ነኝ፤ ባለጠጋ ነኝ
አንዳችም አያስፈልገኝም’ ትላለህ፤ ነገር
ግን ጐስቋላ፣ ምስኪን፣ ድኻ፣ ዕውርና፣
የተራቈትህ መሆንህን አታውቅም። [18]ስለ
ዚህ ሀብታም እንድትሆን፣ በእሳት የነ
ጠረ ወርቅ እንድትገዛ፣ የዕራቍትነትህ
ኀፍረት እንዳይታይ፣ ነጭ ልብስ እንድ
ትለብስና ለማየት እንድትችል ዐይንህን
በኵል እንድትኳል እመክርሃለሁ።

[19]እኔ የምወዳቸውን እገሥጻለሁ፤ እቀ
ጣለሁም። ስለዚህ ትጋ፤ ንስሓም ግባ።
[20]እነሆ፤ በደጅ ቆሜ አንኳኳለሁ፤ ማንም
ድምፄን ሰምቶ በሩን ቢከፍትልኝ ወደ
እርሱ ገብቼ ከእርሱ ጋር እበላለሁ፤ እር
ሱም ከእኔ ጋር ይበላል።

[21]እኔ ድል ነሥቼ ከአባቴ ጋር በእ
ርሱ ዙፋን ላይ እንደ ተቀመጥሁ፣ ድል
የሚነሣውንም ከእኔ ጋር በዙፋኔ ላይ
እንዲቀመጥ አደርገዋለሁ። [22]መንፈስ ለአ
ብያተ ክርስቲያናት የሚናገረውን ጆሮ
ያለው ይስማ።

በሰማይ ያለው ዙፋን

4 ከዚህ በኋላ እነሆ በሰማይ የተከፈተ
በር አየሁ፤ ቀደም ሲል እንደ መለከት
ሲናገረኝ የሰማሁት ድምፅ፣ “ወደዚህ ና፤
ከዚህም በኋላ ሊሆን የሚገባውን ነገር አሳ
ይሃለሁ” አለኝ [2]እኔም ወዲያውኑ በመንፈስ
ነበርሁ፤ እነሆም፤ በሰማይ ዙፋን ቆሞአል፤
በዙፋኑም ላይ ተቀምጦ ያለ ነበረ። [3]ተቀም
ጦም የነበረው የኢያስጲድንና የሰርዲኖን
ዕንቍ ይመስል ነበር። የመረግድ ዕንቍ
የመሰለ ቀስተ ደመናም ዙፋኑን ከቦት
ነበር። [4]በዙፋኑ ዙሪያ ሌሎች ሃያ አራት
ዙፋኖች ነበሩ፤ በእነርሱም ላይ ነጭ ልብስ
የለበሱና በራሳቸውም ላይ የወርቅ አክሊል
የደፉ ሃያ አራት ሽማግሌዎች ተቀምጠው
ነበር። [5]ከዙፋኑም መብረቅና ድምፅ፣ ነጐድ
ጓድም ወጣ፤ በዙፋኑ ፊት ሰባት መብራ
ቶች ይበሩ ነበር፤ እነዚህም ሰባቱ የእግዚአ
ብሔር መናፍስት[ሠ] ናቸው። [6]ደግሞም በዙ
ፋኑ ፊት እንደ መስተዋት የጠራ የብር
ጭቆ ባሕር ነበረ።

በዙፋኑ መካከል፣ በዙሪያውም ከፊትና
ከኋላ በዐይን የተሞሉ አራት ሕያዋን ፍጡ
ራን ነበሩ። [7]የመጀመሪያው ሕያው ፍጡር
አንበሳ፣ ሁለተኛው በሬ ይመስሉ ነበር፤
ሦስተኛው የሰው ፊት የሚመስል ፊት ነበ
ረው፤ አራተኛው ደግሞ የሚበር ንስር
ይመስል ነበር። [8]አራቱም ሕያዋን ፍጡራን
እያንዳንዳቸው ስድስት ስድስት ክንፎች ነበ
ሯቸው፤ በዙሪያቸውና በውስጣቸው በዐይ
ኖች የተሞሉ ነበሩ፤ ቀንና ሌሊትም፦

[ሠ]5 ወይም ሰባት ዕጥፍ መንፈስ

3፥17 ምሳ13፥7፤ ሆሴ12፥8፤1ቆሮ4፥8
3፥18 ቈ4፤ኢሳ1፥7፤ ራእ16፥15
3፥19 ዘዳ8፥5፤ ምሳ3፥12፤ 1ቆሮ11፥32፤ ዕብ12፥5፡ 6፤ራእ2፥5
3፥20 ማቴ24፥33፤ ሉቃ12፥36፤ሮሜ8፥10፤ ያዕ5፥9
3፥21 ማቴ19፥28፤ ዮሐ16፥33፤ራእ5፥5
3፥22 ራእ2፥7
4፥1 ማቴ3፥16፤ ራእ1፥10፡19፤11፥12፡2፥6
4፥2 ቍ9፡10፤ 1ነገ22፥19፤ኢሳ6፥1፤ ሕዝ1፥26-28፤ዳን7፥9፤ ራእ1፥10፤ 20፥11
4፥3 ሕዝ1፥28፤ ራእ10፥1፤21፥11፡19፡20
4፥4 ቍ10፤ራእ3፥4፡ 5፤5፥6፡8፡14፤11፥16፤ 19፥4
4፥5 ዘፀ19፥16፤ ዘካ4፥2፤ራእ1፥4፤ 8፥5፤11፥19፤16፥18
4፥6 ቍ8፡9፤ሕዝ1፥5፡ 18፤10፥12፤ራእ5፥6፤ 6፥1፤7፥11፤14፥3፤ 15፥2፡7፤19፥4
4፥7 ሕዝ1፥10፤ 10፥14

ንና ለመድኀኒትነት የሚያገለግለውን ትኩስ ውሃ የሚያመለክት
ሊሆን ይችላል። በሎዶቂያ የምትገኘዋ ቤተ ክርስቲያን በመንፈ
ሳዊ ሕመም ውስጥ ለሚገኙ ፈውስን፣ በመንፈሳዊ ድካም ውስጥ
ለሚገኙ ደግሞ መታደስን ልታስገኝ አልቻለችም። *ልተፋህ፤* ቃል
በቃል ሲተረጐም፣ “ላስመልስህ ወይም መልሼ ላወጣህ” ማለት
ነው።

3፥18፤ ሎዶቅያ የምትኩራራባቸውን ሦስት ነገሮች ማለ
ትም የገንዘብ ሀብቷን፣ የጨርቃ ጨርቅ ምርቷንና ዝናው በዓ
ለም ሁሉ የታወቀውን ኩኗን ያወሳል።

3፥19 *እኔ የምወዳቸውን ... እቀጣለሁም፤* ኢዮ5፥17፤ መዝ
94፥12፤ ምሳ3፥11-12፤ 1ቆሮ11፥32፤ ዕብ12፥5-11 ይመ።

3፥20 *በደጅ ቆሜ አንኳኳለሁ፤* አብዛኛውን ጊዜ የሚወሰ
ደው፣ ክርስቶስ የማያምኑ ሰዎችን ልብ በር እንደሚያንኳኳ
ተደርጎ ነው። በዚህ ዐውደ ንባብ ውስጥ ግን መልእክቱ የተነገ
ረው ራሳቸውን ለሚያታልሉ የማኅበረ ምእመናን አባላት ነው።

3፥21 *ድል የሚነሣውንም፤* የ2፥7 ማብ ይመ። *ከእኔ ጋር
በዙፋኔ ላይ እንዲቀመጥ፤* 20፥4፡6፤ ማቴ19፥28፤ 2ጢሞ2፥12
ይመ።

4፥1-5፥4፤ እነዚህ ሁለት ምዕራፎች ከ6-20 ላሉት ምዕራ
ፎች እንደ መግቢያ ያገለግላሉ። በሰማይ ዙፋኑ በሚገኝበት
ክፍል፣ ከክፉ ኀይላት ጋር የሚደረገውን የፍጻሜ ጦርነት እንዲ
መራ ኀላፊነቱን የተረከበው በጉ ነው፤ በመጨረሻ የሚታየው በጉ
ድል ሲነሣና ዲያብሎስም በእሳት ባሕር ውስጥ ሲወረወር ነው።

4፥1 *ወደዚህ ና፤* ልክ እንዲሁ ሙሴም መለኮታዊ መመሪ
ያን ከእግዚአብሔር ለመቀበል ወደ ሲና ተራራ ተጠርቶ ወጥቶ
አል (ዘፀ 19፥20፡24)። ወደ ሰማይ እንዲወጡ የተጠሩትን ሁለ
ቱን ምስክሮች ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ (11፥12)። አንዳንድ ሊቃውንት
ቤተ ክርስቲያን የምትነጠቀው በዚህ ጊዜ እንደሆነ ይናገራሉ።
ሊሆን የሚገባውን ነገር፤ 1፥1፡19፤ ዳን 2፥28-29፡45 ይመ።

4፥2 *በመንፈስ፤* በመንፈሳዊ ልዕልና ውስጥ ነበር (የ1፥10
ማብ ይመ፤ እንዲሁም 17፥3፤21፥10 ይመ)። *በሰማይ ዙፋን፤* እግ
ዚአብሔር ከሰማይ ዙፋኑ ላይ ሆኖ እንደሚገዛ በብሉይ ኪዳን
ተደጋግሞ ተገልጾአል (ለምሳሌ መዝ 47፥8 ይመ)።

4፥3 *የኢያስጲድንና የሰርዲኖን ዕንቍ...የመረግድ ዕንቍ፤*
እግዚአብሔር፣ “ሊቀረብ በማይቻል ብርሃን ውስጥ ይኖራል ...
ሊያየውም የሚችል ማንም የለም” (1ጢሞ6፥16) እግዚአብሔ
በክብሩ አንጸባራቂ ድንጋዮች ተመስሎ ቀርቦአል፤ ይህም በዙፋኑ
ዙሪያ እንደሚያንጸባርቀው ቀስተ ዳመና ነው (ከሕዝ 1፥26-28
ጋር ያነጻጽሩ)።

4፥4 *ሃያ አራት ሽማግሌዎች፤* በሰማይ የተሰበሰቡ አማኞ
ችን በሙሉ ወይም እግዚአብሔርን የሚያመልኩና የሚያገለግሉ
ቅዱሳን መላእክትን የሚወክሉ ናቸው (ቍ9-11፤ 5፥5-14፤ 7፥11-
17፤11፥16-18፤ 14፥3፤19፥4 ይመ)። ሃያ አራት የሚለው ቍጥር
አብዛኛውን ጊዜ የሚወክለው በብሉይ ኪዳን የነበሩ ዐሥራ ሁለ
ቱን የእስራኤል ነገዶችና በአዲስ ኪዳን የነበሩ ዐሥራ ሁለቱን ሐዋ
ርያት ነው።

4፥5 *መብረቅና ... ነጐድጓድም፤* የእግዚአብሔርን ታላቅ
ነትና ኀያልነት የሚገልጽ ተምሳሌት ነው (በሲና ተራራ ላይ የእ
ግዚአብሔርን መገለጥ ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘፀ19፥16-19 እንዲ
ሁም እግዚአብሔር ሕዝቡን ለመቤዠት ሲመጣ ሁኔታውን ለመ
ግለጽ የብሉይ ኪዳን ጸሓፊዎች የሚጠቀሙበትን አገላለጽ ከዚህ
ጋር ያነጻጽሩ፤ መዝ18፥12-15፤77፥18)። በራእየ ዮሐንስ ውስጥ
ነጐድጓድና መብረቅ ሁልጊዜ የሚያመለክቱት ከሰማያዊው ቤተ
መቅደስ ጋር የተያያዙ ወሳኝ ሁነቶችን ነው። *ሰባቱ ... መናፍ
ስት፤* የ1፥4 ማብ ይመ። “ሰባት” ቍጥር የሙሉነትና የፍጹምነት
ምልክት ነው።

4፥6 *የብርጭቆ ባሕር፤* 15፥2 ይመ። ይህ ምስል የተወሰ
ደው ከሕዝ 1፥22 ሳይሆን አይቀርም (ከዘፀ24፥10 ጋር ያነጻጽሩ)፤
ይሁንና ምስሉ በሰማያዊው ቤተ መቅደስ የሚገኘውን ባሕር ሊያ
መለክት ይችላል (ከ11፥19፤ 14፥15፡17፤ 15፥5-6፡8፤ 16፥1፡17
ጋር ያነጻጽሩ)፤ ከዚህ ጋር የሚነጻጸረውና በምድራዊው ቤተ መቅ
ደስ ውስጥ የሚገኘውም ባሕር ተብሎ ተጠርቶአል (1ነገ7፥23-
25፤ 2ነገ16፥17፤ 2ዜና4፥2፡4፡15፡39፤ ኤር27፥19)። በሰማይ በም
ትገኘው ቤተ መቅደስ ውስጥ መብራቶች (ቍ 5)፣ መሰዊያ
(6፥9)፣ የወርቅ መሠዊያና (8፥3)፣ የኪዳኑ ታቦት (11፥19) እንደ
ሚገኙ ተጠቅሶአል። *አራት ሕያዋን ፍጡራን፤* የከበረ ማዕረግ
ያላቸው መላእክት ሲሆኑ፣ *ሥራቸው* ሰማያዊውን ዙፋን መጠበ
ቅና እግዚአብሔር እንዲመለክና እንዲወደስ መምራት ነው። *በዐ
ይን የተሞሉ፤* ከእይታቸው የሚያመልጥ ምንም ነገር የለም።

4፥7፤ ሕዝቅኤልም በራእዩ እያንዳንዳቸው አራት ፊት ያላ
ቸው አራት ሕያዋን ፍጡራን አይቶ ነበር። እነርሱም ከፊት
ለፊት የሰው፣ በቀኝ በኩል የአንበሳ፣ በግራ በኩል የበሬ፣ በኋላ
በኩል ደግሞ የንስር መልክ ነበራቸው (ሕዝ1፥6፡10)። በራእየ
ዮሐንስ ውስጥ ፍጡራኑ የአንበሳ፣ የበሬና የሚበር ንስር እንዲ

"ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ፣
የነበረው፣ ያለውና የሚመጣው፣
ሁሉን ቻይ ጌታ ስምዓክ"

ማለትን አያቋርጡም። 9ሕያዋን ፍጡ
ራኑ በዙፋኑ ላይ ለተቀመጠውና ከዘላለም
እስከ ዘላለም ሕያው ሆኖ ለሚኖረው ክብር፣
ሞገስና ምስጋና በሚሰጡበት ጊዜ፣ 10ሃያ
አራቱ ሽማግሌዎች በዙፋኑ ላይ በተቀ
መጠው ፊት ተደፍተው፣ ከዘላለም እስከ
ዘላለም ሕያው ሆኖ ለሚኖረው ይሰግዱ
ነበር፤ አክሊላቸውንም በዙፋኑ ፊት አስቀ
ምጠው እንዲህ ይላሉ፤

11"ጌታችንና ስምዓካችን ሆይ፤
ክብርና ሞገስ፣ ኀይልም ልትቀበል
ይገባሃል፤
አንተ ሁሉን ፈጥረሃልና፤
በፈቃድህም ተፈጥረዋልና፤
ሆነዋልምና።"

ጥቅልል መጽሐፉና በጉ

5 በዙፋኑ ላይ የተቀመጠው በውስጥና
በውጭ በኩል የተጻፈበት፣ በሰባት ማኅ
ተም የታሸገ ጥቅልል መጽሐፍ በቀኝ እጁ
ይዞ አየሁ። 2አንድ ብርቱ መልአክ በታላቅ
ድምፅ፣ "ማኅተሞቹን ለመፍታትና መጽሐ
ፉን ለመክፈት የተገባው ማን ነው?" ብሎ
ሲያውጅ አየሁ። 3ነገር ግን በሰማይም ሆነ
በምድር፣ ከምድርም በታች መጽሐፉን ለመ
ክፈት ወይም ገልጦ ለመመልከት የሚችል
ማንም አልነበረም። 4እኔም መጽሐፉን ለመ
ክፈት ወይም ገልጦ ለመመልከት የተገባው
ማንም ባለመኖሩ እጅግ አለቀስሁ። 5ከዚ
ያም ከሽማግሌዎቹ አንዱ፣ "አታልቅስ፤
እነሆ፤ ከይሁዳ ነገድ የሆነው አንበሳ፣ የዳ
ዊት ሥር ድል ነሥቶአል፤ እርሱ መጽሐ
ፉን ሊከፍትና ሰባቱንም ማኅተሞች ሊፈታ
ይችላል" አለኝ።

6ከዚያም በዙፋኑና በአራቱ ሕያዋን ፍጡ
ራን፣ በሽማግሌዎቹም መካከል የታረደ የሚ
መስል በግ ቆሞ አየሁ፤ በጉም ሰባት ቀንዶ
ችና ሰባት ዐይኖች ነበሩት፤ እነርሱም ወደ
ምድር ሁሉ የተላኩት ሰባቱ የእግዚአብሔር
መናፍስት[ሀ] ናቸው። 7እርሱም መጥቶ በዙ
ፋኑ ላይ ከተቀመጠው ቀኝ እጅ መጽሐፉን
ወሰደ። 8መጽሐፉን በወሰደ ጊዜ አራቱ
ሕያዋን ፍጡራን፣ ሃያ አራቱ ሽማግሌዎ
ችም በበጉ ፊት በግምባራቸው ተደፉ፤ እያ
ንዳንዳቸውም የቅዱሳን ጸሎት የሆኑትን
በገናና ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ሙዳይ
ይዘው ነበር። 9እንዲህም እያሉ አዲስ መዝ
ሙር ዘመሩ፤

"መጽሐፉን ልትወስድ፣
ማኅተሞቹንም ልትፈታ ይገባሃል፤
ምክንያቱም ታርደሃል፤
በደምህም ከነገድ ሁሉ፣ ከቋንቋ ሁሉ፣
ከወገን ሁሉ፣ ከሕዝብ ሁሉ
ሰዎችን ለእግዚአብሔር ዋጅተሃል።
10ለአምላካችንም መንግሥትና ካህናት
አድርገሃቸዋል፤
እነርሱም በምድር ላይ ይነግሣሉ።"

[ሀ]6 ወይም ሰባት ዕጥፍ መንፈስ

4፥8 ቍ6፤ኢሳ6፥2፡3፤ሕዝ1፥18፤ራእ1፥4፡8፡18፤14፥11
4፥9 ቍ2፡4፤መዝ47፥8፤ራእ1፥18፤5፥1
4፥10 ዘዳ33፥3፤ራእ1፥18፤5፥1
4፥11 ሐሥ14፥15፤ራእ1፥6፤5፥12፤10፥6
5፥1 ቍ7፡13፤ኢሳ29፥11፤ሕዝ2፥9፡10፤ዳን12፥4፤ራእ4፥2፡9፤6፥16
5፥2 ራእ10፥1
5፥5 ዘፍ49፥9፤ኢሳ11፥1፡10፤ሮሜ15፥12፤ዕብ7፥14፤ራእ22፥16
5፥6 ቍ8፡9፡12፡13፤ዘካ4፥10፤ዮሐ1፥29፤ራእ1፥4፤4፥4፡6
5፥7 ቍ1
5፥8 መዝ141፥2፤ራእ4፥4፡6፤8፥3፡4፤14፥2፤15፥2
5፥9 መዝ40፥3፤98፥1፤149፥1፤ኢሳ42፥10፤1ቆሮ6፥20፤ዕብ9፥12፤ራእ4፥11፤13፥7፤14፥3፡4
5፥10 1ጴጥ2፥5፤ራእ3፥21፤20፥4

ሁም የሰው መልክ የሚመስል መልክ አላቸው።

4፥8 *ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ፤* የኢሳ 6፥3 ማብ ይመ። *የነበረው፣ ያለውና፣ የሚመጣው፤* በዘፀ3፥14-15 ላይ ያለውን መለኮታዊ ስም የሚያብራራ ነው (የራእ 1፥4 ማብ ይመ)። የእግዚአብሔር ኀይልና ቅድስና ከዘላለም እስከ ዘላለም ጸንቶ ይኖራል (ከኢሳ 41፥4 ጋር ያነጻጽሩ)።

4፥10 *አክሊላቸውንም… አስቀምጠው፤* ምስጋናና አምልኮ የሚገባው ለእግዚአብሔር ብቻ እንደ ሆነ የሚገልጽ ነው።

4፥11 *አንተ ሁሉን ፈጥረሃል፤* ዘፍ 1 ይመ።

5፥1 *በውስጥና በውጭ በኩል የተጻፈበት፤* ሕጉ እንደ ተጻፈባቸው የብሉይ ኪዳን ጽላቶች ማለት ነው (ዘፀ32፥15፤ሕዝ 2፥9-10 ይመ)። በጥንት ዘመን ጥቅልል መጻሕፍት የሚሠሩት በመጠን በመጠኑ ከተዘጋጁ ፓፒረሶች ሲሆን፣ በዚህ መልክ የተዘጋጁት ፓፒረሶች የሚሰፉት ደግሞ በጅማት ነው፤ ከፓፒረስ የሚዘጋጁ ጥቅልል መጻሕፍት በውስጥ በኩል የሚሰፉት አግድም በመሆኑ ከውጭ በኩል ይልቅ ለመጻፊያ ምቹ ናቸው። *በሰባትም ማኅተም የታሸገ፤* ፈጽሞ ሊጣስ የማይቻል መሆኑን ያመለክታል (ከኢሳ 29፥11፤ ዳን12፥4 ጋር ያነጻጽሩ)። *ጥቅልል መጽሐፍ፤* የ1፥11 ማብ ይመ። በ10፥2፡8-10 ላይ ትንሽ ጥቅልል መጽሐፍ ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ።

5፥3 *በሰማይም ሆነ በምድር፣ ከምድርም በታች፤* ዐዋጁ ሁለንታዊ ገጽታ ያለው መሆኑን የሚያመለክት የተለመደ አባባል ነው፤ ይህን ለማድረግ የተገባው አንድም ፍጥረት አልተገኘም፤ ይህ አባባል የገባው በሁለንታ ውስጥ ሦስት ክፍሎች መኖራቸውን ለማስተማር አይደለም (ከዘፀ20፥4፤ፊል2፥10 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥5 *ከይሁዳ ነገድ የሆነው አንበሳ፤* ከዘፍ 49፥8-10 የተወሰደ መሲሐዊ ማዕረግ ነው፤ በዚህ ክፍል ይሁዳ፣ "የአንበሳ ደቦል" እንደ ሆነና፣ "ገዥነት የሚገባው እስኪመጣ ድረስ" የመግዛት መብት ተሰጥቶታል (ሕዝ 21፥27 ይመ)። *የዳዊት ሥር፤* ከዳዊት ወገን የሚወጣውን ታላቁን ንጉሥ በኢሳ11፥1፡10 ይመ። ይህ ማዕረግ በሮሜ 15፥12 ላይ ለመሲሑ የተሰጠ ማዕረግ እንደ ሆነ ተነግሮአል።

5፥6 *የታረደ የሚመስል በግ፤* መታረዱን የሚያሳይ ምልክት አርፎበታል፤ በጉ ሥልጣን የጨበጠው በሞቱ ነው። *በግ፤* የኀጢአት መሥዋዕትና ("እንደ ታረደ"፤ ከኢሳ 53፥7፤ ዮሐ1፥29 ጋር ያነጻጽሩ) ብርቱ አሸናፊ (17፥14) እንደ ሆነ ተገልጾአል። ራእየ ዮሐንስ፣ "በግ" የሚለውን ለመግለጽ የተጠቀመው ልዩ ቃል ነው (ይህ ቃል በራእይ ውስጥ 29 ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሌላ ስፍራ የተጠቀሰው 1ጊዜ ብቻ ነው፤ ዮሐ 21፥15)። በጉን እንደ ድል አድራጊና ጦር መሪ መመልከትና ሐሳቡም መንጸባረቅ የጀመረው በአቡቀለምሲሳዊ መጻሕፍት ውስጥ ነው (1ሄኖክ90፥9፤ ኪዳን ዮሴፍ 19፥8)። *ሰባት ቀንዶችና፤* ቀንድ በጥንት አይሁዳውያን ዘንድ የኀይልና የብርታት ምልክት ነው (በዘዳ 33፥17 ጋር ያነጻጽሩ)። ከዳን7፥7፡20 ላይ የተጠቀሰው አራተኛው አውሬ ዐሥር ቀንዶች አሉት፤ ከዳን8፥3፡5 ጋር ያነጻጽሩ። ሰባት ቀንዶች ሙሉና ፍጹም ብርታትን ያመለክታሉ። *ሰባቱ … መናፍስት፤* የ4፥5 ማብ ይመ።

5፥8 *የቅዱሳን ጸሎት፤* በአይሁድ እምነት የቅዱሳንን ጸሎት ወደ እግዚአብሔር የሚያቀርቡት መላእክት ናቸው (ጦቢት 12፥15፤ 3ባሮክ11)። *በገና፤* ዝማሬን ለማጀብ የሚያገለግል የክር ወይም የአውታር መሣሪያ ነው (መዝ33፥2)። *ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ሙዳይ፤* ዝርግና ጐድጓዳ መሳይ መሶብ ነው። በዕብራውያን የአምልኮ ሥርዐት ውስጥ ዕጣን የተለመደ ነገር ነው (ዘጸ 33፥10 ይመ፤ ከመዝ141፥2፤ ራእ8፥3-4 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥9 *አዲስ መዝሙር፤* ከ14፥3፤መዝ33፥3፤ 96፥1፤ 144፥9 ኢሳ42፥10 ጋር ያነጻጽሩ። በብሉይ ኪዳን አዲስ መዝሙር የሚዘመረው በረከት ወይም አዲስ መለኮታዊ ተግባር ሲፈጸም ነው። እዚህም ላይ ለመግለጽ የተፈለገው ይሄንኑ ነው፤ የመዝሙሩን ጭብጥ ልብ ይሏል። *በደምህም … ሰዎችን … ዋጅተሃል፤* በአዲስ ኪዳን አስተምህሮ ውስጥ የክርስቶስ ሞት ለኀጢአት የቀረበ መሥዋዕት እንደ ሆነ ዐቢይ ስፍራ ተሰጥቶታል (ማር 10፥45፤ 1ቆሮ6፥20 ይመ)።

5፥10 *መንግሥትና ካህናት፤* የ1፥6 ማብ ይመ። *በምድር ላይ ይነግሣሉ፤* 2፥16-27፤ 20፥4፡6፤ 22፥5 ይመ።

11ከዚያም ተመለከትሁ፤ የብዙ መላእክ
ትን ድምፅ ሰማሁ፤ ቍጥራቸውም ሺህ ጊዜ
ሺህና እልፍ ጊዜ እልፍ ነበረ፤ እነርሱም
በዙፋኑና በሕያዋን ፍጡራኑ፣ በሽማግሌዎ
ቹም ዙሪያ ከበው ነበር፤ 12በታላቅ ድምፅም
እንዲህ ብለው ዘመሩ፤

"የታረደው በግ ኀይልና ባለ ጠግነት፣
ጥበብና ብርታት፣
ክብርና ሞገስ፣ ምስጋናም፣
ሊቀበል ይገባዋል።"

13ከዚያም በሰማይና በምድር፣ ከምድር
በታችና በባሕር፣ በእነርሱ ውስጥ ያሉ ፍጡ
ራንም ሁሉ እንዲህ ብለው ሲዘምሩ ሰማሁ፤

"በዙፋኑ ላይ ለተቀመጠውና ለበጉ፣
ምስጋናና ሞገስ፣ ክብርና ኀይል፣
ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን።"

14አራቱ ሕያዋን ፍጡራንም፣ "አሜን" አሉ፤
ሽማግሌዎቹም በግምባራቸው ተደፍተው
ሰገዱ።

ማኅተሞቹ

6 በጉም ከሰባቱ ማኅተሞች የመጀመሪያውን
ሲፈታ አየሁ፤ ከዚያም ከአራቱ ሕያዋን
ፍጡራን አንዱ፣ ነጐድጓድ በሚመስል ድምፅ
"ና!" ሲል ሰማሁ። 2እኔም ተመለከትሁ፤
እነሆ፤ ነጭ ፈረስ ቆሞ ነበር፤ ተቀምጦበት
የነበረውም ቀስት ይዞ ነበር፤ አክሊልም
ተሰጠው፤ እርሱም እንደ ድል አድራጊ ድል
ለመንሣት ወጣ።

3በጉ ሁለተኛውን ማኅተም በፈታ ጊዜ፣
ሁለተኛው ሕያው ፍጡር፣ "ና!" ሲል ሰማሁ።
4ሌላ ፍም የሚመስል ቀይ ፈረስም ወጣ፤
ተቀምጦበት የነበረው ሰላምን ከምድር ላይ
እንዲወስድና ሰዎችም እርስ በርሳቸው እን
ዲተራረዱ ለማድረግ ሥልጣን ተሰጠው፤
ትልቅም ሰይፍ ተሰጠው።

5በጉ ሦስተኛውን ማኅተም በፈታ ጊዜ፣
ሦስተኛው ሕያው ፍጡር፣ "ና!" ሲል ሰማሁ።
እኔም ተመለከትሁ፤ እነሆ፤ ጥቍር ፈረስ
ቆሞ አየሁ፤ ተቀምጦበት የነበረውም በእጁ
ሚዛን ይዞ ነበር። 6ከዚያም ከአራቱ ሕያ
ዋን ፍጡራን መካከል፣ "አንድ እርቦ[*] ስንዴ
ለአንድ ቀን ደመወዝ፤ ሦስት እርቦ ገብስም
ለአንድ ቀን ደመወዝ[+] ይሁን፤ ዘይቱንና የወ
ይን ጠጁን አትጒዳ" የሚል ድምፅ ሰማሁ።

7በጉ አራተኛውን ማኅተም በፈታ ጊዜ፣
አራተኛው ሕያው ፍጡር፣ "ና!" ሲል ሰማሁ።
8እኔም ተመለከትሁ፤ እነሆ፤ ግራጫ ፈረስ
ቆሞ አየሁ፤ ተቀምጦበት የነበረው ስሙ
ሞት ነበር፤ ሲኦልም ከኋላ ይከተለው ነበር።
እነርሱም በሰይፍ፣ በራብ፣ በመቅሠፍትና
በምድር አራዊት እንዲገድሉ በምድር
አንድ አራተኛ ላይ ሥልጣን ተሰጣቸው።

9አምስተኛውን ማኅተም በፈታ ጊዜ፣
ስለ እግዚአብሔር ቃልና ስለ ጠበቁትም ምስ
ክርነት የታረዱትን ሰዎች ነፍሶች ከመ
ሠዊያው በታች አየሁ። 10እነርሱም በታላቅ
ድምፅ፣ "ሁሉን የምትገዛ ቅዱስና እውነተኛ
ጌታ ሆይ፤ እስከ መቼ አትፈርድም? እስከ
መቼስ ደማችንን በምድር በሚኖሩት ላይ
አትበቀልም?" አሉ። 11ከዚያም ለእያንዳንዳ
ቸው ነጭ ልብስ ተሰጣቸው፤ ወደ ፊት እንደ
እነርሱ የሚገደሉ የአገልጋይ ባልንጀሮቻቸ
ውና ወንድሞቻቸው ቍጥር እስኪሞላ ድረስ
ጥቂት ጊዜ እንዲታገሡ ተነገራቸው።

[*]6 ግሪኩ ኮኒክ ይለዋል፤ አንድ ሊትር ገደማ ይሆናል።
[+]6 ግሪኩ አንድ ዲናር ይለዋል።

5፥11 ዳን7፥10፤ ዕብ12፥22፤ይሁ14፤ ራእ4፥4፡6
5፥12 ቈላ9፥13፤ራእ1፥6፤4፥11
5፥13 ቈላ1፥3፡6፡7፤ 1ዜና29፥11፤ሚል1፥6፤ 2፥2፤ሮሜ11፥36፤ ፊል2፥10፤ራእ6፥16፤ 7፥10
5፥14 ራእ4፥4፡6፡9፡10
6፥1 ራእ4፥6፤7፤5፥1፡16፤ 14፥2፤19፥6
6፥2 መዝ45፥4፤ ዘካ1፥8፤6፥3፡11፤ ራእ14፥14፤19፥11፡ 12
6፥3 ራእ4፥7
6፥4 ዘካ1፥8፤6፥2፤ ማቴ10፥34
6፥5 ዘካ6፥2፤ራእ4፥7
6፥6 ሕዝ4፥16፤ ራእ4፥6፡7፤7፥1፡3፤9፥4
6፥7 ራእ4፥7
6፥8 ኤር15፥2፡3፤ 24፥10፤ሕዝ5፥12፡17፤ ሆሴ13፥14፤ዘካ6፥3፤ ራእ1፥18፤20፥13፡14
6፥9 ዘፀ29፥12፤ ዘሌ4፥7፤ሮሜ1፥2፤ ዕብ4፥12፤ራእ14፥18፤ 16፥7፤20፥4
6፥10 ዘዳ32፥43፤ 2ነገ9፥7፤መዝ79፥10፤ 119፥84፤ዘካ1፥12፤ ሉቃ2፥29፤2ጴጥ2፥1፤ ራእ3፥7፡ 10፤16፥6፤ 18፥20፤19፥2
6፥11 ዕብ11፥40፤ ራእ3፥4

5፥11 *ሺህ ጊዜ ሺህና* ከቍጥር በላይ መሆኑን ለመግለጽ የገባ አባባል ነው (ዳን7፥10 ይመ፤ ከዕብ12፥22 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥12 *ኀይልና ... ምስጋናም* ዳዊት በ1ዜና29፥10-19 ላይ ያቀረበውን የስንብት ጸሎት ይመ። የበጉን ባሕርይ ለመግለጽ የገቡት ቃላት ከሦስት (4፥9-11) ወደ አራት (5፥13) ከዚያም ወደ ሰባት (5፥12፤7፥12) ከፍ ብለዋል።

5፥13 *በሰማይና በምድር፣ ከምድር በታች* የቊ 3 ማብ ይመ።

6፥1 *ከሰባቱ ማኅተሞች* ከሦስቱ ሰባት እጅ ተከታታይ ፍርዶች መካከል የመጀመሪያው ነው፤ በራእየ ዮሐንስ ውስጥ ሦስት ዐበይት ባለ ሰባት እጅ ፍርዶች ይገኛሉ፤ እነርሱም ሰባቱ ማኅተሞች (6፥1- 8፥5)፣ ሰባቱ መለከቶችና (8፥6-11፡19) ሰባቱ ጽዋዎች (16፥1-21) ናቸው።

6፥2 *ነጭ ፈረስ* የአራቱ ፈረሰኞች ምስል የተወሰደው ከዘካ 1፥8-17፤6፥1-8 ላይ ነው (የዘካ6፥2-3 ማብ ይመ)። በራእየ ዮሐንስ ውስጥ ቀለሞች ከፈረሰኞቹ ባሕርይ ጋር ይዛመዳሉ፤ ለምሳሌ ነጭ የድል አድራጊነት ምልክት ነው። በነጩ ፈረስ ላይ ስለ ተቀመጠው ፈረሰኛ ከተሰጡት ትርጓሜዎች ውስጥ ዋና ዋናዎቹ (1) ክርስቶስ ነው (ከ19፥11 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (2) የክርስቶስ ተቃዋሚ ነው፤ (3) ድል አድራጊው መንፈስ ነው የሚሉት ይገኙበታል። ሦስተኛው ትርጓሜ ከቀሩት ሦስቱ ፈረሰኞች ጋር ስለሚዛመድ ቅቡልነት ይኖረዋል (የተቀሩት ሦስቱ የሚወክሉት ደም መፋሰስን፣ ራብንና ሞትን ነው)። *ቀስት፤* የጦር መሣሪያ ነው። *አክሊልም፤* የ2፥10 ማብ ይመ።

6፥4 *ሌላ ፍም የሚመስል ቀይ ፈረስ* የደም መፋሰስና የጦርነት ምሳሌ ነው (ከዘካ1፥8፤ 6፥2ጋር ያነጻጽሩ)። *ሰዎችም እርስ በርሳቸው እንዲተራረዱ፤* ነጩ ፈረስ ከውጭ የሚመጣውን ድል የሚያሳይ ከሆነ፣ ቀዩ ፈረስ ደግሞ ከውስጥ የሚከሰተውን ዐመፅ ያሳያል። *ሰይፍ፤* የ1፥16 ማብ ይመ።

6፥5 *ጥቍር ፈረስ* የረሃብ ምሳሌ ነው (ከዘካ6፥2፡6 ጋር ያነጻጽሩ)። ስለዚህ ቅደም ተከተሉ ድል፣ ደም መፋሰስና ራብ ይሆናል። *ሚዛን፤* በቀኝና በግራ በኩል ከፊት (የሚመዘነውን ነገር ተሸካሚ) ያሉ መመዘኛ መሣሪያ ነው፤ የመጀመሪያዎቹ ሚዛኖች የተሠሩት ከድንጋይ ነበር።

6፥6 *ስንዴ ... ገብስ፤* አንድ እርቦ ስንዴ የሚበቃው ለአንድ ሰው ብቻ ነው። ሦስት እርቦ ገብስ ለአንድ ቤተሰብ የሚበቃው ለቅምሻ ያህል ብቻ ነው። ራብ ሲከሠት ከመደበኛው ዋጋ ቢያንስ ዐሥር እጅ ይጨምራል። *ዘይቱንና የወይን ጠጁን* በጥቁር ፈረስ ላይ የተቀመጠው ፈረሰኛ የሚያመጣው ጥፋት ገደብ ተጥሎበታል። የወይራና የወይን ሥሮች በመሬት ውስጥ ጠልቀው ስለሚገቡ በቀላሉ በድርቅ አይጐዱም።

6፥8 *ግራጫ ፈረስ* የሙታንን የገረጣ ገጽታ የሚገልጽ ነው። የሚያመለክተውም ሞትን ነው። *ሲኦል፤* በዕብራይስጥ ሼኦል ማለት ነው (1፥18፤20፥13-14፤ እንዲሁም የማቴ 16፥18 ማብ ይመ)።

6፥9 *ከመሠዊያው በታች፤* በብሉይ ኪዳን ሥርዐተ አምልኮ መሠረት የታረደው እንስሳ ደም በመሠዊያው ግርጌ እንዲፈስ ይደረግ ነበር (ዘፀ29፥12፤ ዘሌ 4፥7)።

6፥10 *በምድር በሚኖሩት፤* በራእየ ዮሐንስ ውስጥ የእግዚአብሔርን ጠላቶች ለመግለጽ የገባ አባባል ነው (3፥10፤ 8፥13፤ 11፥10፤ 13፥8፡12፤ 17፥2፡8 ይመ)።

6፥11 *ነጭ ልብስ፤* የብፅዕናና የንጽሕና ምሳሌ ነው (3፥5፡18፤4፥4፤ 7፥9፡13፤ 19፥14 ይመ)። *ቍጥር እስኪሞላ ድረስ፤* በአይሁድ እምነት እግዚአብሔር ዓለሙን የሚያስተዳድረው አስቀድሞ በወሰነው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት ሲሆን (2ዕዝራ4፥35-37) ፍጻሜ የሚሆነውም የተወሰነ ቍጥር ያላቸው ጻድቃን ሲሞቱ

[12]ስድስተኛውን ማኅተም ሲፈታ ተመለ
ከትሁ፤ ታላቅ የምድር መናወጥ ሆነ፤ ፀሐ
ይም እንደ ማቅ ጠቈረች። ጨረቃም
በሙሉ እንደ ደም ቀላች፤ [13]የበለስ ዛፍ
በብርቱ ነፋስ ስትወዛወዝ ያልበሰለው
ፍሬ ከእርሷ እንደሚረግፍ፣ የሰማይ
ከዋክብት ወደ ምድር ረገፉ። [14]ሰማይ
እንደ ጥቅልል መጽሐፍ ተጠቅልሎ ዐለፈ፤
ተራሮችና ደሴቶችም ሁሉ ከስፍራቸው
ተወገዱ።

[15]ከዚህ በኋላ የምድር ነገሥታትና
ገዦች፣ የጦር መኰንኖች፣ ሀብታሞች፣ ብር
ቱዎች፣ ባሮችና ጌቶች ሁሉ በዋሻዎችና
በተራሮች ዐለት ውስጥ ተሸሸጉ፤ [16]ተራሮቹ
ንና ዐለቶቹንም፣ "በላያችን ውደቁ፤ በዙ
ፋኑ ላይ ከተቀመጠው ፊት ከበጉም ቍጣ
ሰውሩን፤ [17]ታላቁ የቍጣቸው ቀን መጥቶአ
ልና፤ ማንስ ሊቆም ይችላል?" አሏቸው።

መቶ አርባ አራት ሺሁ መታተማቸው

7 ከዚህ በኋላ አራት መላእክት በአራቱ
የምድር ማእዘኖች ቆመው አየሁ፤ እነር
ሱም ነፋስ በምድር ወይም በባሕር፣ ወይም
በማንኛውም ዛፍ ላይ እንዳይነፍስ አራቱን
የምድር ነፋሶች ያዙ። [2]ከዚያም የሕያው
እግዚአብሔር ማኅተም ያለው ሌላ መልአክ ከም
ሥራቅ ሲመጣ አየሁ፤ እርሱም ምድርንና
ባሕርን ለመጕዳት ሥልጣን የተሰጣቸውን
አራቱን መላእክት በታላቅ ድምፅ እንዲህ
አላቸው፤ [3]"በእግዚአብሔር አገልጋዮች ግንባር
ላይ ማኅተም እስክናደርግባቸው ድረስ
ምድርን ወይም ባሕርን፤ ወይም ዛፎችን
አትጕዱ።" [4]የታተሙትንም ቍጥር ሰማሁ፤
እነርሱም ከእስራኤል ነገዶች ሁሉ መቶ
አርባ አራት ሺህ ነበሩ፤

[5]ከይሁዳ ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከሮቤል ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከጋድ ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
[6]ከአሴር ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከንፍታሌም ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከምናሴ ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
[7]ከስምዖን ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከሌዊ ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከይሳኮር ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
[8]ከዛብሎን ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከዮሴፍ ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ፣
ከብንያም ነገድ ዐሥራ ሁለት ሺህ
ታተሙ።

ነጭ ልብስ የለበሱ እጅግ ብዙ ሕዝብ

[9]ከዚህም በኋላ አየሁ፤ እነሆ፤ በዙፋኑና
በበጉ ፊት ማንም ሊቈጥራቸው የማይችል
ከሕዝብ፣ ከነገድ፣ ከወገን፣ ከቋንቋም ሁሉ
እጅግ ብዙ ሕዝብ ቆመው ነበር፤ እነርሱም
ነጭ ልብስ ለብሰው፣ የዘንባባ ዝንጣፊ በእ
ጃቸው ይዘው ነበር። [10]በታላቅ ድምፅም
እንዲህ ብለው ጮኹ፤

"ማዳን በዙፋኑ ላይ የተቀመጠው፣
የእግዚአብሔርና የበጉ ነው።"

[11]መላእክቱም ሁሉ በዙፋኑና በሽማግሌ
ዎቹ፣ በአራቱም ሕያዋን ፍጡራን ዙሪያ

6፥12 መዝ97፥4፤ ኢሳ29፥6፤50፥3፤ ሕዝ38፥19፤ማቴ24፥29፤ ራእ8፥5፤11፥13፤ 16፥18
6፥13 ኢሳ34፥4፤ ማቴ24፥29፤ ራእ8፥10፤9፥1
6፥14 መዝ46፥2፤ ኢሳ54፥10፤ ኤር4፥24፤ ሕዝ38፥20፤ ናሆ1፥5፤ 2ጴጥ3፥10፤ራእ16፥20፤ 20፥11፤21፥1
6፥15 ኢሳ2፥10፡19፡ 21፤ራእ19፥18
6፥16 ሆሴ10፥8፤ ሉቃ23፥30፤ራእ5፥1
6፥17 መዝ76፥7፤ ኢዩ1፥15፤2፥1፡2፡ 11፡31፡ናሆ1፥6፤ ሶፎ1፥14፡15፤ሚል3፥2፤ ራእ16፥14
7፥1 ኢሳ11፥12፤ ኤር49፥36፤ሕዝ37፥9፤ ዳን7፥2፤ዘካ6፥5፤ ማቴ24፥31፤ራእ6፥6
7፥2 ቍ1፤ማቴ16፥16፤ ራእ9፥4፤14፥1፤22፥4
7፥3 ሕዝ9፥4፤ራእ 6፥6፤9፥4፤14፥1፤ 22፥4
7፥4 ራእ9፥16፤14፥1፡3
7፥9 ቍ15፤ራእ3፥4፤ 13፥7
7፥10 መዝ3፥8፤ ራእ5፥1፤12፥10፤ 9፥1
7፥11 ራእ4፥4፡6፡10

ነው (1ሄኖክ 47፥4)።

6፥12 *የምድር መናወጥ፤* የመለኮትን መምጣት ወይም ጉብኝት የሚገልጽ የተለመደ አባባል ነው (ዘፀ19፥18፤ ኢሳ2፥19፤ ሐጌ2፥6 ይመ)። *ጨረቃም ... እንደ ደም ቀላች፤* ጴጥሮስ በበዓለ ኀምሳ ቀን ባቀረበው ስብከቱ የጠቀሰውን ኢዩ2፥31 ይመ (ሐሥ 2፥20)።

6፥13 *ከዋክብት... ረገፉ፤* የሰው ልጅ ዳግም ከመምጣቱ በፊት ከሚከሰቱት ነገሮች አንዱ ነው (ማር13፥25-26)። *ያልበሰለው ፍሬ፤* በክረምቱ ወራት የበለስ ዛፍ ለምለም ቢሆንም፣ ነፋስ በቀላሉ ስለሚያረግፈው በዚህ ወቅት ምንም ቅጠል አይኖረውም።

6፥14 *ሰማይ እንደ ጥቅልል መጽሐፍ ተጠቅልሎ፤* ኢሳ 34፥4፤ ይመ። *ተራሮችና ደሴቶች ሁሉ ... ተወገዱ፤* ምናልባት በኤር4፥24 ወይም በናሆ1፥5 እንደ ተባለው ሊሆን ይችላል፤ 16፥20፤ 20፥11 ይመ።

6፥15 *የጦር መኰንኖች፤* አንድ ሺህ ያህል የሚያህሉ ወታደሮችን የሚይዙ የሮማ መኰንኖች ናቸው። *በዋሻዎች ... ትሸሸጉ፤* ኤር 4፥29 ይመ።

6፥16 *ከበጉም ቍጣ፤* በአዲስ ኪዳን አስተምህሮ ውስጥ፣ "የእግዚአብሔር ቍጣ" አንዱ ዐብይ ጭብጥ ነው። ቍጣው አሁን ተገልጧል (ሮሜ1፥18 ማብ ይመ)፤ ወደ ፊትም ይገለጣል (19፥15 ይመ)። የእግዚአብሔር ቍጣ በብሉይ ኪዳን ነቢያትም ተነግሮአል (ሶፎ1፥14-18፤ ናሆ1፥6፤ ሚል3፥2)። *ከበጉም* የ5፥6 ማብ ይመ።

7፥1-17፤ የመጨረሻውን ማኅተም ከመጀመሪያዎቹ ስድስት ማኅተሞች የሚለይ ስርዋጽ ወይም መሐል ገብ ሐሳብ ነው፤ ስለ ሰባቱ መለከት በተነገረበት ክፍልም ተመሳሳይ ነገር እናገኛለን፤ 10፥1-10፥13 ይመ። ይህ ስርዋጽ ሁለት ራእዮችን ይዟል፤ (1) የ144,000 ሰዎችን መታተም (ቍ 1-8) እንዲሁም (2) ከቍጥር በላይ የሆነ ሕዝብ (ቍ 9-17)።

7፥1 *አራቱን ... ነፋሶች፤* ከእግዚአብሔር የተላኩ የጥፋት ወኪሎች ናቸው (ኤር 49፥36 ይመ)።

7፥2 *የሕያው አምላክ ማኅተም፤* በጥንት ዘመን ሰነዶች ወይም መዝገቦች በጥንቃቄ ከታጠፉና ከታሰሩ በኋላ መቋጠሪያው በሸክላ ይታሸጋል። የሰነዱ ላኪ መልእክቱ በማንም እንዳይታይና እንዳይታወቅ በራሱ ስም በተቀረጸ ማኅተም ያትመዋል። በም 7 የተጠቀሰው ማኅተም በጌታ ተከታዮች ግንባር ላይ የታተመውስ የጌታ ስም እንደ ሆነ ያወሳል (9፥4፤ 14፥1 ይመ፤ ከ22፥4 ጋር ያነጻጽሩ)። የማኅተሙ ዐላማ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከሚመጣው ቍጣ ለመጠበቅ ነው። የዚህን ዳራ ለማወቅ ሕዝ 9፥4 ይመ። ምልክቱ፣ "ታው" የተባለ የዕብራይስጥ ፊደል ሲሆን የአማርኛውን "ተ" ይመስላል።

7፥4 *መቶ አርባ አራት ሺህ፤* አንዳንድ ሊቃውንት እዚህ ላይ የተጠቀሰው ቍጥር እውነተኞቹን የአይሁድ ነገዶች ማለትም፣ "ከታላቁ መከራ" (ቍ 14) የተረፉትን ታማኝ የአይሁድ ቅሬታዎችን ያመለክታል ይላሉ፤ ሌሎች ደግሞ ክፍሉ የሚያመለክተው በታላቁ መከራ ዘመን የሚኖሩትን ታማኝ አማኞችን በሙሉ ነው ይላሉ።

7፥5 *ከይሁዳ፤* ከታላቁ ወንድም ከሮቤል በፊት ስሙ የተጠቀሰው፣ መሲሑ የመጣው ከይሁዳ ወገን በመሆኑ ሊሆን ይችላል (ይሁንና የዘፍ 37፥21 ማብ ይመ)።

7፥6 *ምናሴ፤* ከሁለቱ የዮሴፍ ነገዶች አንዱ (ኤፍሬምና ምናሴ) ሲሆን፣ ስሙ ግን ለብቻው ተጠቅሷል፤ ይህም የሆነው የዳን ስም ስላልተጠቀሰ የነገዶቹን ቍጥር 12 ለማድረስ ሊሆን ይችላል። የዳን ስም ያልተጠቀሰው ከጣዖት አምልኮ ጋር ስለ ተባበረ (መሳ18፥30) ወይም የክርስቶስ ተቃዋሚ የሚመጣው ከዚህ ነገድ ነው ተብሎ ስለሚታመን ሊሆን ይችላል።

7፥9 *ማንም ሊቈጥራቸው የማይችል፤* በቍ14 ላይ ከታላቁ መከራ የመጣው ሕዝብ እንደ ሆነ ተገልጾአል። *ከሕዝብ፣ ከነገድ፣ ከወገን፣ ከቋንቋም ሁሉ፤* እራቱም በአንድነት በ5፥9፤ 11፥9፤ 13፥7፤14፥6 ላይ ተጠቅሰዋል። ይሁንና ከአራቱ አንዱ መለወጡን በ10፥11፤17፥15 ላይ ይመ። *የዘንባባ ዝንጣፊ፤* ለክብር በዓላት ማድመቂያ ያገለግላል (ዘሌ 23፥40፤ ዮሐ12፥13 ይመ)።

7፥10 *ማዳን ... የአምላካችን ... ነው፤* ዘፍ 49፥18 ("ማዳንህና")፤ ዮና 2፥9 ይመ።

7፥11 *በሽማግሌዎቹ፤* የ4፥4 ማብ ይመ። *በአራቱም ሕያ*

ቆመው ነበር፤ በዙፋኑ ፊት በግንባራቸው
ተደፍተው ለእግዚአብሔር ሰገዱ፤ 12እንዲህም
ይሉ ነበር፤
"አሜን፤
ውዳሴና ክብር፣
ጥበብ፣ ምስጋናና፣ ሞገስ፣
ኀይልና ብርታትም፣
ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ለአምላካችን
ይሁን፤
አሜን::"
13ከዚያም ከሽማግሌዎቹ አንዱ፣ "እነዚህ
ነጭ ልብስ የለበሱት እነማን ናቸው? ከወ
ዴትስ መጡ?" አለኝ::

14እኔም፣ "ጌታ ሆይ፤ አንተ ታውቃለህ"
አልሁት::

እርሱም እንዲህ አለኝ፤ እነዚህ ከታላቁ
መከራ የመጡ ናቸው፤ ልብሳቸውንም በበጉ
ደም አጥበው "አንጽተዋል:: 15ስለዚህ፣
"በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ሆነው፣
ቀንና ሌሊት በመቅደሱ ያገለግሉታል፤
በዙፋኑም ላይ የተቀመጠው ድንኳኑን
በላያቸው ይዘረጋል፤
16ከእንግዲህ ወዲህ አይራቡም፤
ከዚህም በኋላ አይጠሙም፤
ፀሓይ አይመታቸውም፤
ሐሩሩም ሁሉ አያቃጥላቸውም፤
17ምክንያቱም በዙፋኑ መካከል ያለው በግ
እረኛቸው ይሆናል፤
ወደ ሕይወት ውሃ ምንጭም
ይመራቸዋል፤
እግዚአብሔር እንባን ሁሉ ከዐይናቸው
ያብሳል::"

ሰባተኛው ማኅተምና የወርቁ ጥና

8 በጉ ሰባተኛውን ማኅተም በፈታ ጊዜ፣
ግማሽ ሰዓት ያህል በሰማይ ዝምታ ሆነ::
2ከዚያም በእግዚአብሔር ፊት የሚቆሙትን
ሰባቱን መላእክት አየሁ፤ ሰባት መለከትም
ተሰጣቸው::
3ሌላም መልአክ የወርቅ ጥና ይዞ መጣና
በመሠዊያው አጠገብ ቆመ፤ እርሱም በዙ
ፋኑ ፊት ባለው የወርቅ መሠዊያ ላይ ከቅ
ዱሳን ጸሎት ሁሉ ጋር እንዲያቀርበው ብዙ
ዕጣን ተሰጠው:: 4የዕጣኑም ጢስ ከቅዱሳኑ
ጸሎት ጋር ከመልአኩ እጅ ወደ እግዚአብሔር
ፊት ወጣ:: 5መልአኩም ጥናውን ይዞ የመ
ሠዊያውን እሳት ሞላበትና ወደ ምድር
ወረወረው፤ ነጐድጓድ፣ ድምፅ፣ መብረቅና
የምድር መናወጥ ሆነ::

ሰባቱ መለከቶች

6ከዚያም ሰባቱን መለከት የያዙት ሰባቱ
መላእክት ለመንፋት ተዘጋጁ::
7የመጀመሪያው መልአክ መለከቱን ነፋ፤
ደም የተቀላቀለበት በረዶና እሳት ወደ
ምድር ተጣለ፤ የምድር አንድ ሦስተኛ ተቃ
ጠለ፤ የዛፎችም አንድ ሦስተኛ ተቃጠለ፤
የለመለመውም ሣር ሁሉ ተቃጠለ::
8ሁለተኛውም መልአክ መለከቱን ነፋ፤
ትልቅ ተራራ የሚመስል ነገር በእሳት እየ
ተቀጣጠለ ወደ ባሕር ተጣለ፤ የባሕሩ
አንድ ሦስተኛ ወደ ደም ተለወጠ፤ 9በባሕ
ሩም ውስጥ ከሚኖሩት ሕያዋን ፍጡራን
አንድ ሦስተኛ ሞተ፤ የመርከቦችም አንድ
ሦስተኛ ወደመ::
10ሦስተኛውም መልአክ መለከቱን ነፋ፤
እንደ ችቦ የሚነድ ታላቅ ኮከብ በወንዞች
አንድ ሦስተኛና በውሃ ምንጮች ላይ ከሰ
ማይ ወደቀ፤ 11የኮከቡም ስም "እሬቶ[a]"
ይባል ነበር:: የውሃውም አንድ ሦስተኛ
መራራ ሆነ፤ ውሃው መራራ ከመሆኑ የተነ
ሣም ብዙ ሰዎች ሞቱ::

[a]11 *ምሬት* ማለት ነው::

7፥12 ሮሜ11፥36፤ ራእ5፥12-14
7፥13 ራእ3፥4
7፥14 ዕብ9፥14፤ 1ዮሐ1፥7፤ራእ12፥11፤ 22፥14
7፥15 ቊ9፤ኢሳ4፥5: 6፤ራእ5፥1፤11፥19፤ 21፥3፤22፥3
7፥16 ኢሳ49፥10፤ ዮሐ6፥35
7፥17 ኢሳ25፥8፤ 35፥10፤51፥11፤65፥19፤ ዮሐ4፥10፤10፥11፤ ራእ21፥4
8፥1 ራእ6፥1
8፥2 ቊ6-13፤ ማቴ24፥31፤ ራእ9፥1:13፤11፥15
8፥3 ቊ5፤ዘፀ30: 1-6፤ዕብ9፥4፤ራእ5፥8፤ 7፥2፤9፥13
8፥4 መዝ141፥2
8፥5 ዘሌ16፥12:13፤ ራእ4፥5፤6፥12
8፥6 ቊ2
8፥7 ቊ2:7-12፤ ሕዝ38፥22፤ራእ9፥4: 15:18፤12፥4
8፥8 ቊ7፤ኤር51፥25፤ ራእ16፥3
8፥9 ቊ7
8፥10 ኢሳ14፥12፤ ራእ6፥13፤9፥1፤14፥7፤ 16፥4
8፥11 ቊ7፤ኤር9፥15፤ 23፥15

ዋን ፍጡራን፤ የ4፥6 ማብ ይመ:

7፥12 *ውዳሴና ... ብርታትም፤* እነዚህ ሰባት የውዳሴ ቃላት ሙሉነትንና ፍጹምነትን የሚገልጹ ናቸው (የ5፥12 ማብ ይመ)::

7፥13 *ነጭ ልብስ፤* የ6፥11 ማብ ይመ::

7፥14 *ከታላቁ መከራ፤* ክርስቶስ ዳግም ከመምጣቱ በፊት የሚሆነውን የመጨረሻውን የጠላትነት ዘመን ነው፤ አንዳንዶች የዚህን ጠላትነት መጀመሪያ በዮሐንስ ዘመን የነበረችው ቤተ ክርስቲያን አይታዋለች ይላሉ::

7፥15 *በመቅደሱ፤* በራእየ ዮሐንስ ውስጥ፣ "መቅደስ" የሚለው ቃል 16 ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን ሁሉም የሚያመለክቱት የመቅደሱን ውጫዊ ነገር ሳይሆን ውስጣዊ ነገር ነው:: የእግዚአብሔር ህልዎት ወይም መገኘት የሚያድረው በዚህ ስፍራ ነው:: *ድንኳኑን ... ይዘረጋል፤* በምድረ በዳ የነበረችውን የመገናኛ ድንኳን እንድናስታውስና (ዘሌ26፥11-13) የእግዚአብሔርን የክብር መገለጥ እንድናስብ የሚያደርግ ነው::

7፥17 *እረኛቸው፤* በጥንት ዘመን የነበሩ ነገሥታት ራሳቸውን የሕዝብ እረኛ አድርገው ይመለከቱ ነበር::

8፥1 *በሰማይ ዝምታ፤* ቀጥሎ የሚመጡት ተከታታይ መቅሠፍቶች ከመውረዳቸው በፊት ለጥቂት ጊዜ የቆየ ሕያውና አስደናቂ ጸጥታ ነው፤ እዚህ ላይ እንደምናየው የተውኔቱ የመጨረሻ ክፍል ከጥቂት ጊዜ በኋላ እንዲታይ ተደርጓል::

8፥2 *ሰባት መለከትም፤* በብሉይ ኪዳን ዘመን መለከት የሚነፋው በክብረ በዓላትና በጦርነት ጊዜ ነው:: በራእ8-9፤ 11፥15-19 የምናገኛቸው ሰባቱ መለከቶች ተከታታይ መቅሠፍቶች እንደሚወርዱ የሚያውጁ ናቸው፤ የሚወርዱት መቅሠፍቶች ማኅተሞቹ በተከፈቱ ጊዜ ከወረዱት መቅሠፍቶች የበረቱ ቢሆኑም፣ እንደ ጽዋዎቹ ዶጋ ዐመድ የሚያደርጉ ግን አይደሉም (ም 16)::

8፥3 *ጥና፤* ፍም መያዣና ዕጣን ማጠኛ ነው (ከዘፀ 27፥3፤ 1ነገ 7፥50 ጋር ያነጻጽሩ):: *ከቅዱሳን ጸሎት ሁሉ ጋር፤* በርካታ ትርጕሞች ዕጣኑ ከጸሎት "ጋር" እንደሚቀላቀል ይናገራሉ:: ይህን ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ሐረግ፣ ዕጣኑ ራሱ "ጸሎት እንደሆነ" ሊያመለክት ይችላል ("ጸሎት ያለበት ብዙ ዕጣን ተሰጠው")::

8፥4፤ ምንም እንኳ መላእክት የቅዱሳንን ጸሎት እግዚአብሔር ፊት ቢያቀርቡም፣ ጸሎቱ ተቀባይነት እንዲያገኝ ማድረግ አይችሉም:: በአይሁድ አቡቀለምሲሳዊ ጽሑፎች ውስጥ መላእክት መካከለኛ መሆን ይችላሉ (በእግዚአብሔርና በሰው መካከል አማላጅ መሆን ይችላሉ) የሚለው የአይሁድ አሳቤ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስፍራ የለውም::

8፥5 *ነጐድጓድ... የምድር መናወጥ፤* የ4፥5 ማብ ይመ::

8፥7 *ደም የተቀላቀለበት በረዶና እሳት፤* በግብፅ ላይ ከወረደው ከሰባተኛው መቅሠፍት ጋር ያነጻጽሩ (ዘፀ9፥13-25፤ ከሕዝ 38፥22 ጋር ያነጻጽሩ):: *የምድር አንድ ሦስተኛ ተቃጠለ፤* ይህ ክፍልፋይ እንደሚያመለክተው፣ በመለከቱ መነፋት የታወጀው ቅጣት ፍጹምና የመጨረሻ አይደለም (ቀጥለው ባሉት ሦስት መቅሠፍቶች ተመሳሳይ ክፍልፋይ ይታያል፤ ቊ 8-9:10-11:12)::

8፥8 *የባሕሩ ... ወደ ደም ተለወጠ፤* በግብፅ ላይ የወረደውን የመጀመሪያውን መቅሠፍት የሚያስታውስ ነው (ዘፀ7፥20-21):: ይህ የሥነ-ፍጻሜ ፍርድ እንጂ ከእሳተ ገሞራ የተነሣ የሚከሰት የአካባቢ ብክለት አይደለም::

8፥10 *ታላቅ ኮከብ ... ወደቀ፤* የ6፥13፤ 9፥1 ማብ ይመ::

8፥11 *እሬቶ፤* እጅግ መራራ ጣዕም ያለው ተክል ነው (እግ

12አራተኛው መልአክ መለከቱን ነፋ፤
የብርሃናቸው አንድ ሦስተኛ ይጨልም
ዘንድ፣ የፀሓይ አንድ ሦስተኛ፣ የጨረቃም
አንድ ሦስተኛ፣ የከዋክብትም አንድ ሦስ
ተኛ ተመታ፤ የቀንም አንድ ሦስተኛ፣ የሌ
ሊቱም አንድ ሦስተኛ ብርሃን እንዳይሰጥ
ተከለከለ::
13ከዚያም ተመለከትሁ፤ አንድ ንስር
በሰማይ መካከል ይበር ነበር፤ በታላቅ ድም
ፅም፣ "የቀሩት ሦስቱ መላእክት መለከት
ስለሚነፉ፣ በምድር ላይ ለሚኖሩት ወዮላ
ቸው! ወዮላቸው! ወዮላቸው!" ሲል ሰማሁ::

9አምስተኛው መልአክ መለከቱን ነፋ፤
ከሰማይ ወደ ምድር የወደቀውን ኮከብ
አየሁ፤ ኮከቡም የጥልቁ ጒድጓድ መክፈቻ
ተሰጠው:: 2ጥልቁን ጒድጓድ በከፈተውም
ጊዜ፣ ከውስጡ ከታላቅ እቶን እንደሚወጣ
ያለ ጢስ ወጣ:: ከጒድጓዱም በወጣው ጢስ
ፀሓይና ሰማይ ጨለሙ:: 3ከጢሱም አንበ
ጦች ወጥተው በምድር ላይ ወረዱ፤ እንደ
ምድር ጊንጦች ሥልጣን ያለ ሥልጣን ተሰ
ጣቸው:: 4እነርሱም የምድርን ሣር ወይም
ማናቸውንም የለመለመ ተክል ወይም ዛፍ
እንዳይጐዱ፣ ነገር ግን የእግዚአብሔር ማኅተም
በግምባራቸው ላይ የሌለባቸውን ሰዎች ብቻ
እንዲጐዱ ተነገራቸው፤ 5እነርሱንም አም
ስት ወር ብቻ እንዲያሠቃዩአቸው እንጂ
እንዲገድሏቸው ሥልጣን አልተሰጣቸውም፤
የሚሠቃዩትም ሥቃይ ጊንጥ ሰውን ሲነ
ድፍ እንደሚሰማው ዐይነት ሥቃይ ነው::
6በእነዚያ ቀኖች ሰዎች ሞትን ይፈልጋሉ፤
ነገር ግን አያገኙትም፤ ለመሞትም ይመ
ኛሉ፤ ነገር ግን ሞት ከእነርሱ ይሸሻል::
7አንበጦቹ ለጦርነት የተዘጋጁ ፈረሶች
ይመስሉ ነበር፤ በራሳቸውም ላይ የወርቅ
አክሊል የመሰለ ነገር ደፍተዋል፤ ፊታቸ
ውም የሰው ፊት ይመስል ነበር፤ 8ጠጒራ
ቸው የሴት ጠጒር፣ ጥርሳቸውም የአንበሳ
ጥርስ ይመስል ነበር:: 9የብረት ጥሩር የሚ
መስል ጥሩር ነበራቸው፤ የክንፎቻቸውም
ድምፅ ወደ ጦርነት የሚገሠግሡ የብዙ
ፈረሶችና ሠረገሎች ድምፅ ይመስል ነበር::
10እንደ ጊንጥም ያለ ጅራትና መንደፊያ
ነበራቸው፤ ደግሞም ሰዎችን አምስት ወር
የሚያሠቃዩበት ኀይል በጅራታቸው ላይ
ነበር:: 11በላያቸው ንጉሥ ነበራቸው፤ እር
ሱም የጥልቁ ጒድጓድ መልአክ ነው፤ ስሙም
በዕብራይስጥ "አብዶን"፣ በግሪክ ደግሞ
"አጶልዮን"[+] ይባላል::
12የመጀመሪያው ወዮ ዐልፎአል፤ እነሆ፤
ከዚህ በኋላ ገና ሌላ ሁለት ወዮዎች ይመ
ጣሉ::
13ስድስተኛው መልአክ መለከቱን ነፋ፤
በእግዚአብሔር ፊት ካለው በወርቅ ከተሠ
ራው መሠዊያ ቀንዶች ድምፅ ሲመጣ[*]

8፥12 ቍ7፤ ዘፀ10፥21-23፤ ሕዝ32፥7፤ራእ6፥12፡13
8፥13 ራእ3፥10፤ 9፥12፤11፥14፤12፥12፤ 14፥6፤19፥17
9፥1 ቍ2:11፤ ቍ8፥31፤ራእ1፥18፤ 8፥10
9፥2 ቍ1:11፤ ዘፍ19፥28፤ዘፀ19፥18፤ ኢዩ2፥2:10፤ ሉቃ8፥31
9፥3 ቍ5:10፤ ዘፀ10፥12-15
9፥4 ራእ6፥6፤7፥2: 3፤8፥7
9፥5 ቍ3:10
9፥6 ኢዮ3፥21፤ 7፥15፤ኤር8፥3፤ ራእ6፥16
9፥7 ዳን7፥8፤ኢዩ2፥4
9፥8 ኢዩ1፥6
9፥9 ኢዩ2፥5
9፥10 ቍ3:5:19
9፥11 ቍ1:2: ኢዮ26፥6፤28፥22፤ 31፥12፤መዝ88፥11፤ ሉቃ8፥31፤ራእ16፥16
9፥12 ራእ8፥13
9፥13 ዘፀ30፥1-3፤ ራዕ8፥3

[+]11 አብዶን ወይም አጶልዮን ትርጒሙ አጥፊ ማለት ነው::
[*]13 ሲወጣ ማለት ነው::

ራጭ ትርጒሙን ይመ):: እዚህ ላይ ተምሳሌታዊ በሆነ መንገድ የገባው መዐቱንና ሐዘኑን ለመግለጽ ነው (ምሳ5፥3-4፤ ኤር9፥15፤ ሰቆ 3፥19 ይመ):: ተክሉ መርዝነት የለውም፤ ሆኖም መራራነቱ የሚያመለክተው ሞትን ነው:: *የውሃው ... መራራ ሆነ፤* በቃና ዘገሊላ ከተደረገው ታምር የተለየ ነው፤ በዚያ ውሃው ጣፋጭ ሆነ (ዘፀ 15፥25)::

8፥12 *የፀሓይ አንድ ሦስተኛ... ተመታ፤* በግብፅ ላይ የወረደው ዘጠነኛው መቅሠፍት ምድር ለሦስት ቀናት ያህል በድቅድቅ ጨለማ እንድትሸፈን አድርጎአል (ዘፀ 10፥21-23):: በግብፃውያን ላይ የወረደውን መቅሠፍት የሚያመለክተን፣ በራእየ ዮሐንስ ውስጥ የእግዚአብሔር ሕዝቦች በክፉ ኀይሎች ቍጥጥር ሥር ካለው ዓለም ባርነት ነጻ የሚወጡበት የመጨረሻ፣ "ውጽአት" ገና የሚቀር መሆኑን ነው::

8፥13 *ወዮላቸው! ወዮላቸው! ወዮላቸው!* እነዚህ ሦስት ወዮዎች ከመጨረሻዎቹ ሦስት መቅሠፍቶች ጋር ይዛመዳሉ (9፥12፤ 11፥14 ይመ)፤ ም10፥1-11፥13 ስረዋጽ ወይም መሀል ገብ ሐሳብ ነው፤ በም 15-16 ላይ የምናገኛቸው የሰባቱ ጽዋዎች ፍርድ ሦስተኛው ወዮ ናቸው:: ወዮዎቹ የሚወርዱት በጻድቃን ላይ ሳይሆን (9፥4 ይመ) በማያምነው ዓለም ላይ ነው:: ("በምድር ላይ ለሚኖሩት" የሚለው ሐረግ የሚያመለክተው ክፉዎቹን ነው፤ የ6፥10 ማብ ይመ)::

9፥1 *ከሰማይ ወደ ምድር የወደቀውን ኮከብ፤* በ8፥10 ላይ የተጠቀሰው ኮከብ በመላው ዓለም ላይ ከሚወርደው መቅሠፍት ጋር የተያያዘ ነበር፤ እዚህ ላይ የተጠቀሰው ኮከብ ግን የመለኮት ወኪል ምናልባትም መልአክ ሊሆን ይችላል (ከ20፥1 ጋር ያነጻጽሩ):: *የጥልቁ ጒድጓድ፤* ከምድር በታች ያለ የአጋንንት መንጋ መናኸሪያ እንደ ሆነ ይነገራል (20፥1፤ ሉቃ 8፥31 ይመ):: ይህን ሐረግ ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል፣ "እጅግ ጥልቅ" ወይም፣ "መጨረሻ የሌለው" የሚል ትርጒም ያለው ሲሆን፣ የሰብዓ ሊቃናት ትርጒም (ከዕብራይስጥ ወደ ግሪክ ቋንቋ የተመለሰው ትርጒም) ይህን ቃል የተጠቀመበት በዕብራይስጥ፣ "የጥንቱ ጥልቅ" የሚለውን ለመግለጽ ነው (ዘፍ1፥2፤7፥11፤ ምሳ8፥28 ይመ):: ቃሉ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተጠቀሰው ዘጠኝ ጊዜ ሲሆን፣ ሰባቱ የሚገኘው በራእየ ዮሐንስ ውስጥ ነው::

9፥3 *አንበጣዎች፤* ዳራውን በተመለከተ በዘፀ 10፥1-20 ላይ ስለ አንበጣው መቅሠፍት የተነገረውን ይመ:: ኢዩ1፥2-2፥11 የአንበጣዎቹን መቅሠፍት የሚተረጒመው የጌታ ቀን ሲመጣ ከሚከሰተው ታላቅ ጥፋት ጋር አያይዞ ነው:: አንበጣ የሚጓዘው በመንጋ ሲሆን በአንድ ጊዜ በብዙ ሺህ ሄክታር መሬት ላይ የሚገኘውን ማንኛውንም ዕፀዋት ማውደም ይችላል:: በ1866 ዓ.ም. በአልጀርስ የአንበጣ መንጋ ባስከተለው መቅሠፍት 200,000 ሰዎች በረሃብ አልቀዋል:: *ጊንጦች፤* ሸረሪት የሚመስል ፍጥረት ሲሆን፣ በጅራቱ ጫፍ ላይ የሚጐዳ ወይም የሚገድል መርዝ አለው::

9፥4 *የእግዚአብሔር ማኅተም ... የሌለባቸውን ሰዎች፤* የመጀመሪያው ወዮ፣ "የእግዚአብሔርን አገልጋዮች" አይጐዳም (7፥3 ይመ):: በግብፃውያን ላይ ከወረደው መቅሠፍት ከተጠበቁት እስራኤላውያን ጋር ያነጻጽሩ (ዘጸ 8፥22፤ 9፥4:26፤ 10፥23፤ 11፥7)::

9፥5 *አምስት ወር፤* የአንበጣን ዑደተ ሕይወት ወይም የበጋውን ወራት የሚጠቁም የተወሰነ ወቅት ነው፤ በዚህ ወቅት የአንበጣ መንጋ መከሠቱ የማይቀር ነው::

9፥6 *ሞትን ይፈልጋሉ፤ ነገር ግን አያገኙትም፤* ከሆሴ 10፥8 ጋር ያነጻጽሩ (በሉቃ 23፥30 ላይ ተጠቅሶአል):: ከክርስቶስ ልደት በፊት በመጀመሪያው ምእተ ዓመት ይኖር የነበረው ቆርኔሌዎስ ጋለስ የተባለ የሮም ባለቅኔ፣ "ከቍስል ሁሉ እጅግ የሚከፋው፣ ሞትን ፈልጎ አለማግኘት ነው" ብሎ ነበር:: በፊል1፥23-24 ላይ ጳውሎስ ስለ ሞት ከነበረው አመለካከት ጋር ያነጻጽሩ::

9፥7 *የሰው ፊት፤* አንበጣዎቹ የአውሬነት ብቻ ሳይሆን እንደ ሰው የመሰሪነት ባሕርይ ነበራቸው::

9፥8 *የሴት ጠጒር፤* ምናልባት የአንበጣዎቹን ረጃጅም አንቴና ሊሆን ይችላል:: *የአንበሳ ጥርስ፤* ጭካኔንና አሰብዓውዊነትን ለመግለጽ ነው::

9፥9 *የብረት ጥሩር የሚመስል* በቆዳ ላይ የተሰፋ የብረት መከላከያ ሳይሆን አይቀርም *ጥሩር፤* የጥንት ወታደሮች በውጊያ ላይ የሚለብሱት ከብረት የተሠራ የብረት መከላከያ ነው::

9፥10 *አምስት ወር፤* የቍ 5 ማብ ይመ::

9፥11 *አብዶን፤* የጥፋት ምሳሌ ነው:: እግርጌ ትርጒሙን ይመ፤ ከምሳ 15፥11 ጋር ያነጻጽሩ::

9፥12 *የመጀመሪያው ወዮ፤* የ8፥13 ማብ ይመ::

9፥13 *በወርቅ ከተሠራው መሠዊያ ቀንዶች፤* 8፥3-5 ይመ:: ቀንዶቹ የሚገኙት በመሠዊያው በአራቱም ማእዘን ጫፎች ላይ

ሰማሁ፤ 14ድምፁም መለከት የያዘውን ስድ
ስተኛውን መልአክ፣ “በታላቁ ወንዝ በኤፍ
ራጥስ የታሰሩትን አራቱን መላእክት ፍታ
ቸው” አለው። 15ከሰው ዘር አንድ ሦስተኛ
ውን እንዲገድሉ፣ ለዚህች ሰዓትና ዕለት
እንዲሁም ለዚህች ወርና ዓመት ተዘጋጅ
ተው የነበሩት አራቱ መላእክት ተፈቱ።
16የፈረሰኛው ሰራዊት ብዛት ሁለት መቶ
ሚሊዮን ነበር፤ ቍጥራቸውንም ሰማሁ።
17በራእዬ ያየኋቸው ፈረሶችና በላያቸ
ውም የተቀመጡት ይህን ይመስሉ ነበር፤
ጥሩራቸው እንደ እሳት ቀይ፣ እንደ ያክ
ንት ሰማያዊና እንደ ዲን ብጫ ነበር፤ የፈ
ረሶቹ ራስ የአንበሶችን ራስ ይመስል ነበር።
ከአፋቸውም እሳትና ጢስ፣ ዲንም ይወጣ
ነበር። 18ከአፋቸው በወጡት፣ በሦስቱ መቅ
ሠፍቶች፣ ማለት በእሳቱ፣ በጢሱና በዲኑ
አንድ ሦስተኛው የሰው ዘር ተገደለ።
19ምክንያቱም የፈረሶቹ ኀይል በአፋቸውና
በጅራታቸው ላይ ነበር፤ ጅራታቸውም እባብ
ይመስል ነበር፤ ራስ ስላላቸው ጕዳት የሚ
ያደርሱት በእርሱ ነበር።
20በእነዚህ መቅሠፍቶች ሳይገደሉ የቀሩት
ሰዎች አሁንም ከእጃቸው ሥራ ንስሓ አልገ
ቡም፤ አጋንንትን እንዲሁም ማየት ወይም
መስማት ወይም መሄድ የማይችሉትን፣
ከወርቅ፣ ከብር፣ ከናስ፣ ከድንጋይና ከዕን
ጨት የተሠሩትን ባዕዶች ማምለክ አልተ
ዉም፤ 21ደግሞም ከነፍስ ግድያቸው፣ ከጥን
ቈላ ሥራቸው፣ ከዝሙት ርኵሰታቸው ወይም
ከስርቆት ተግባራቸው ንስሓ አልገቡም።

መልአኩና ትንሿ መጽሐፍ

10 ከዚህ በኋላ ሌላ ብርቱ መልአክ
ደመና ተጐናጽፎ ከሰማይ ሲወርድ
አየሁ፤ እርሱም በራሱ ላይ ቀስተ ደመና
ነበር። ፊቱ እንደ ፀሓይ፣ እግሮቹ እንደ
እሳት ዐምዶች ነበሩ። 2በእጁም የተከፈ
ተች ትንሽ ጥቅልል መጽሐፍ ይዞ ነበር፤
ቀኝ እግሩን በባሕር ላይ፣ ግራ እግሩን
በምድር ላይ አኖረ፤ 3እንደሚያገሣ አንበሳም
ድምፁን ከፍ አድርጎ ጮኸ፤ በጮኸም ጊዜ
የሰባቱ ነጐድጓዶች ድምፆች ተናገሩ።
4ሰባቱ ነጐድጓዶች በተናገሩ ጊዜ፣ ለመጻፍ
ተዘጋጀሁ፤ ነገር ግን፣ “ሰባቱ ነጐድጓዶች
የተናገሩትን በማኅተም ዝጋው እንጂ አት
ጻፍ” የሚል ድምፅ ከሰማይ ሰማሁ።
5ከዚህ በኋላ በባሕርና በምድር ላይ ቆሞ
ያየሁት መልአክ ቀኝ እጁን ወደ ሰማይ
አነሣ፤ 6እርሱም ከዘላለም እስከ ዘላለም
በሚኖረው፣ ሰማይንና በውስጡ ያሉትን፣
ምድርንና በውስጧ ያሉትን፣ ባሕርንና በው
ስጡ ያሉትን በፈጠረው በእርሱ ማለ፤ እን
ዲህም አለ፤ “ከእንግዲህ መዘግየት አይኖ
ርም፤ 7ነገር ግን ሰባተኛው መልአክ መለከ
ቱን በሚነፋባቸው ቀኖች፣ ለአገልጋዮቹ
ለነቢያት በገለጠላቸው መሠረት የእግዚአ

9፥14 ዘፍ15፥18፤ ዘዳ1፥7፤ኢሱ1፥4፤ ኢሳ11፥15፤ራእ11፥15፤ ራእ7፥1፤ 16፥12
9፥15 ቍ18፤ራእ 8፥7፤20፥7
9፥16 ራእ5፥11፤7፥4
9፥17 ቍ18፤ መዝ11፥6፤ኢሳ30፥33፤ ሕዝ38፥22፤ራእ11፥5፤ 14፥10፤19፥20፤20፥10፤ 21፥8
9፥18 ቍ15:17፤ ራእ8፥7
9፥20 ዘዳ4፥28፤31፥29፤ መዝ115፥4-7፤ 135፥15-17፤ኤር1፥16፤ ዳን5፥23፤ሚክ5፥13፤ ሐሥ7፥41፤1ቆሮ10፥20
9፥21 ኢሳ47፥9:12፤ ራእ2፥21፤17፥2፤5፤18፥23
10፥1 ሕዝ1፥28፤ ማቴ17፥2፤ራእ1፥15: 16፤4፥3፤5፥2፤18፥1፤ 20፥1
10፥2 ቍ5:8-10፤ ራእ5፥1
10፥3 ሆሴ11፥10፤ ራእ4፥5
10፥4 ቍ8፤ዳን8፥26፤ 12፥4:9፤ራእ1፥11: 19፤22፥10
10፥5 ቍ1:2፤ ዘጸ32፥40፤ዳን12፥7
10፥6 ዘፍ14፥22፤ ዘፀ6፥8፤ዘኍ14፥30፤ መዝ115፥15፤146፥6፤ ራእ1፥18፤4፥11፤14፥7፤ 16፥17

ነው (ዘፀ 27፥2)። ከፍርድ የሚሸሹ ሰዎች ሮጠው የመሠዊያውን ቀንድ ከያዙ ከፍርዱ ያመልጣሉ (1ነገ 1፥50-51፤ 2፥28፤ የአሞ 3፥14 ማብ ይመ)።

9፥14 *ኤፍራጥስ፤* በምዕራብ እስያ የሚገኝ ረጅሙ ወንዝ ነው (ርዝመቱ 2,735 ኪሎ ሜትር ያህል ይሆናል)። ወንዙ እስራ ኤልን በስተ ምሥራቅ ካሉት ታሪካዊ ጠላቶቿ (አሦርና ባቢሎን) የሚያዋስን ነው (ከኢሳ8፥5-8 ጋር ያነጻጽሩ)። *አራቱን መላእ ክት፤* በአጋንንት የሚመሩትን ፈረሰኞች የሚቈጣጠሩ ሊሆኑ ይችላሉ (ቍ15-19)።

9፥15 *ሰዓትና ... ዕለት ... ወርና ... ዓመት፤* በአቡቀለም ሲሳዊ እሳቤ መሠረት፣ እግዚአብሔር ፈቃዱን የሚያከናውነው እርሱ ራሱ ለይቶ በወሰነው የጊዜ ሠሌዳ መሠረት ነው።

9፥16 *ሁለት መቶ ሚሊዮን፤* እዚህ ላይ የተጠቀሰው አኀዝ ጥቅል ነው፤ ይህም የሰራዊቱ ቍጥር እጅግ ከፍተኛ መሆኑን እንጂ የተወሰነ ቍጥር ያለው መሆኑን ለመግለጽ አይደለም (ከመዝ 68፥17፤ ዳን7፥10፤ ራእ5፥11 ጋር ያነጻጽሩ)።

9፥17 *ጥሩራቸው፤* የቍ 9 ማብ ይመ። *ከአፋቸውም እሳት ... ይወጣ ነበር፤* በ11፥5 ላይ ካሉት ሁለት ምስክሮች ጋር ያነጻጽሩ።

9፥19 *ጅራታቸውም እባብ ... ራስ ስላላቸው፤* የፈረሶቹ መገኛ አጋንንት እንደሆኑ አበክሮ የሚገልጽ ነው (ከ12፥9 ጋር ያነጻጽሩ)።

9፥20 *አጋንንትን፤* ከሰይጣን ጋር ተባብረው የሚሠሩና በሰ ዎች ጕዳይ ጣልቃ እየገቡ አሉታዊ ተጽእኖ የሚያሳድሩ መንፈ ሳዊ ፍጥረታት ናቸው (ከዘዳ4፥28፤ መዝ115፥5-7፤ 1ቆሮ10፥20 ጋር ያነጻጽሩ)።

9፥21 *ንስሓ አልገቡም፤* 16፥9:11 ይመ። በአካል ላይ የሚደ ርሰው መከራ እንኳ የሰዎችን ዐመፀኛ ልብ መለወጥ አልቻለም። *ከጥንቈላ ሥራቸው፤* ለጥንቈላ ሥራቸው ሥር የሚምሱና ቅጠል የሚበጥሱ አስማተኞችና መተተኞች ናቸው (ይህን ለመግለጽ የገ ባው የግሪኩ ቃል፣ “ፋርማኮን”የሚል ሲሆን፣ “ፋርማሲ” (መድኀ ኒት ቤት የሚለው የእንግሊዝኛ ቃል የመጣውም ከዚሁ ቃል ነው)። በኤፌሶን ይኖሩ የነበሩ አማኞቹ 50,000 ድራክማስ የሚያወጣውን የጥንቈላ መጻሕፍቶቻቸውን በአደባባይ አቃጠሉ (ሐሥ9፥19)።

10፥1 *ብርቱ መልአክ፤* ምናልባት በ5፥2 ላይ የተጠቀ ሰው መልአክ ሊሆን ይችላል። *ቀስተ ደመና፤* ከሕዝ1፥26-28 ጋር ያነጻጽሩ። ቀስተ ደመና እግዚአብሔር ምድርን እንደ ገና በውሃ እንደማያጠፋት ቃል ኪዳን የገባበት ምልክት ነው (ዘፍ 9፥8-17)። *እግሮቹም እንደ እሳት ዐምዶች ነበሩ፤* ለዚህ ለራ እየ ዮሐንስ ማእከላዊ ክፍል እንደ ዳራ የሚያገለግለው የዘፀአት መጽሐፍ በመሆኑ (የ8፥12 ማብ ይመ)፣ ይህ ሐረግ የሚያመለክ ተው እስራኤላውያን በምድረ በዳ ይጓዙ በነበረበት ሰዓት ይመ ራቸውና (ዘፀ13፥21-22) ይጠብቃቸው (ዘፀ14፥19:24) የነበረ ውን የእሳትና የደመና ዐምድ ነው።

10፥2 *ትንሽ ጥቅልል መጽሐፍ፤* በም5 ላይ እንደተገለ ጸው ዐይነት ጥቅልል መጽሐፍ አይደለም፤ ምክንያቱም ያ ጥቅ ልል መጽሐፍ የተዘጋጀው በውስጡ የያዘውን ለመግለጥ ሲሆን ይህ ግን እንዲበላ ነው። ከዚህም በላይ፣ “ትንሽ ጥቅልል መጽሐ ፍ” የሚለው ሐረግ ይህንን ጥቅልል መጽሐፍ ከሌሎቹ መጻሕ ፍት የተለየ ያደርገዋል። *ቀኝ እግሩን በባሕር ላይ፣ ግራ እግሩንም በምድር ላይ፤* ግዙፍ ፍጡር መሆኑንና የእርሱ መምጣት የፍጥረ ትን ሁሉ ዕድል ፈንታ የሚወስን መሆኑ የሚያሳይ አገላለጽ ነው (ከቍ6 ጋር ያነጻጽሩ)።

10፥3 *የሰባቱ ነጐድጓዶች፤* በ8፥5፤11፥19፤16፥18 ላይ ነጐ ድጓድ የተያያዘው ከመለኮታዊ ቅጣት ጋር ነው። እዚህም ላይ ቢሆን ቃሉ የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን ፍቅርና ጸጋ በማ ይቀበሉት ላይ ፍርድ የሚመጣባቸው መሆኑን ነው።

10፥4 *በማኅተም ዝጋው፤* በዳን 8፥26፤ 12፥4:9 ላይ የተጠ ቀሱት ትንቢቶች በመጨረሻው ዘመን እስከሚከፈቱበት ጊዜ ድረስ ተዘግተዋል። ሰባቱ ነጐድጓዶች የተናገሩት ነገር ከትክክለ ኛው ጊዜ በፊት አይከፈትም። በ22፥10 ላይ የራእየ ዮሐንስን ትንቢቶች እንዳያትመው ከታዘዘው መልአክ ጋር ያነጻጽሩ፡

10፥5 *ቀኝ እጁን... አነሣ፤* መሐላ ሲደረግ ነገሩ የሚጸናው በዚህ ዐይነት ነው (ዘፍ 14፥22-23፤ ዘዳ32፥40 ይመ)።

10፥6 *ከዘላለም እስከ ዘላለም በሚኖረው፤* በቅርቡ ብዙ ሰማዕትነት እንደሚኖር በተነገረበት ዐውድ ውስጥ ብርቱ የማጽናኛ ቃል ነው (ከ1፥18፤ 4፥9-10፤ 15፥7 ጋር ያነጻጽሩ)። *መዘግየት አይኖርም፤* በ6፥9-11 የተጠቀሱት ሰማዕታት ለጥቂት ጊዜ እንዲ ያርፉ ተነግሮአቸዋል፤ ይሁን እንጂ አሁን ፍጻሜው ደርሶአል (ከዳን 12፥1፤ ማር 13፥19 ጋር ያነጻጽሩ)።

10፥7 *የእግዚአብሔር ምስጢር፤* በአቡቀለምሲሳዊ እሳቤ

ብሔር ምስጢር ይፈጸማል።”
8ከዚያም ከሰማይ የሰማሁት ድምፅ እንደ
ገና እንዲህ ሲል ተናገረኝ፤ “ሂድ፤ በባሕርና
በምድር ላይ ከቆመው መልአክ እጅ የተከ
ፈተችውን ጥቅልል መጽሐፍ ውሰድ።”
9እኔም ወደ መልአኩ ሄጄ ትንሿን ጥቅ
ልል መጽሐፍ እንዲሰጠኝ ጠየቅሁት፤ እር
ሱም፣ “ውሰድና ብላት፤ ሆድህን መራራ
ታደርገዋለች፤ በአፍህ ግን እንደ ማር ትጣ
ፍጣለች” አለኝ። 10ትንሿንም መጽሐፍ ከመ
ልአኩ እጅ ተቀብዬ በላኋት፤ በአፌ እንደ
ማር ጣፈጠች፤ ከበላኋት በኋላ ግን ሆዴ
መራራ ሆነ፤ 11ከዚያም፣ “ስለ ብዙ ሕዝቦች፣
ወገኖች፣ ቋንቋዎችና ነገሥታት እንደ ገና
ትንቢት ልትናገር ይገባሃል” ተባልሁ።

ሁለቱ ምስክሮች

11 ከዚያም ሸምበቆ የመሰለ መለኪያ
በትር ተሰጠኝ፤ እንዲህም ተባልሁ፤
“ሂደህ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስና
መሠዊያውን ለካ፤ በዚያም የሚያመልኩትን
ቍጠር። 2የውጭውን አደባባይ ግን ተወው፤
አትለካው፤ ለአሕዛብ የተሰጠ ነውና። እነ
ርሱ የተቀደሰችውን ከተማ አርባ ሁለት
ወር ይረግጧታል። 3ለሁለቱ ምስክሮቼ ኀይል
እሰጣቸዋለሁ፤ እነርሱም ማቅ ለብሰው አንድ
ሺህ ሁለት መቶ ሥልሳ ቀን ትንቢት ይና
ገራሉ።” 4እነዚህም በምድር ጌታ ፊት የሚ
ቆሙት ሁለቱ የወይራ ዛፎችና ሁለቱ መቅ
ረዞች ናቸው። 5ማንም እነርሱን ሊጐዳ
ቢፈልግ፣ እሳት ከአፉቸው ወጥቶ ጠላቶቻ
ቸውን ያጠፋል፤ ሊጐዳቸው የሚፈልግ ሁሉ
መሞት ያለበት በዚህ ዐይነት ነው። 6እነ
ዚህ ሰዎች ትንቢት በሚናገሩባቸው ወራት
ዝናብ እንዳይዘንብ ሰማይን ለመዝጋት ሥል
ጣን አላቸው፤ ደግሞም ውሃዎችን ወደ
ደም ለመለወጥ በሚፈልጉበት ጊዜ ሁሉ
ምድርን በማንኛውም መቅሠፍት ለመም
ታት ሥልጣን አላቸው።
7ምስክርነታቸውን ከጨረሱ በኋላ ከጥ
ልቁ የሚወጣው አውሬ ይዋጋቸዋል፤ ድል
ይነሣቸዋል፤ ይገድላቸዋልም። 8ሬሳቸውም
በታላቂቱ ከተማ አደባባይ ይጣላል፤ ይህች
ከተማ ሰዶምና ግብፅ እየተባለች በምሳሌ
የምትጠራውና የእነርሱም ጌታ የተሰቀለ
ባት ናት። 9ከወገን፣ ከነገድ፣ ከቋንቋና ከሕ
ዝብ የመጡ ሰዎች ሬሳቸውን ሦስት ቀን
ተኩል ይመለከታሉ፤ ሬሳቸውም እንዳይቀ
በር ይከለክላሉ። 10እነዚህ ሁለት ነቢያት
የምድር ነዋሪዎችን ያሠቃዩ ስለ ነበር፣
በምድር የሚኖሩ ሰዎች በእነርሱ ላይ በደ
ረሰው ደስ ይላቸዋል፤ እርስ በርሳቸውም

10፥7 አሞ3፥7ማቴ 24፥31፤ሮሜ16፥25
10፥8 ቍ2:4
10፥9 ኤር15፥16፤ ሕዝ2፥8-3:3
10፥10 ቍ9
10፥11 ሕዝ37፥4:9፤ ዳን3፥4፤ራእ13፥7
11፥1 ሕዝ40፥3፤ ራእ21፥15
11፥2 ቍ3፤ ሕዝ40፥17:20፤ ዳን7፥25፤12፥7፤ሉቃ 21፥24፤ራእ12፥6: 14፤13፥5፤21፥2
11፥3 ቍ2፤ዘፍ37፥34፤ 2ሳሙ3፥31፤ነህ9፥1፤ ዮና3፥5፤ራእ1፥5፤12፥13
11፥4 መዝ52፥8፤ ኤር11:16፤ዘካ4፥3:1 1:14
11፥5 ዘኍ16፥29: 35፤2ሳሙ22፥9፤ 2ነገ1፥10፤ኤር5:14፤ ራእ9፥17:18
11፥6 ቍ3፤ዘፀ 7፥17:19፤ሉቃ4፥25፤ ራእ8፥8
11፥7 ዳን7፥21፤ ሉቃ8፥31፤ራእ13፥1-4:7
11፥8 ኢሳ1፥9፤ኤር 23፥14፤ሕዝ16፥46፤ዕብ 13፥12፤ራእ16፥19
11፥9 መዝ79፥2:3፤ ራእ13፥7
11፥10 ነህ8፥10:12፤

ውስጥ በሰማይ የተሰወሩ ምስጢራት ለባለ ራእዩ (ለአቡቀለምሲሱ አምጪ) ተገልጠዋል። እዚህ ላይ ምስጢሩ እግዚአብሔር የክፉ ኀይላትን ድል ማድረጉና ከዘላለም እስከ ዘላለም መንገሡ ነው (ከ11፥15 ጋር ያነጻጽሩ)።

10፥9 *ውሰድና ብላት፤* የጥቅልሏን መጽሐፍ ሐሳብ በሚገባ አስተውል፤ አብላላ ማለት ነው (ከመዝ119፥103 ጋር ያነጻጽሩ)። *ሆድህን መራራ ታደርገዋለች፤* የትንሿ ጥቅልል መጽሐፍ መልእክት (11፥1-13) ሥቃይን ወይም፣ “መጥፎ ወሬን” ያካትታል። *በአፍህ ግን እንደ ማር ትጣፍጣለች፤* የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዕቅድ ማለትም፣ “መልካሙ ዜና” አይዘነይም።

10፥11 *እንደ ገና ትንቢት፤* በ11፥15 ሰባተኛው መለከት ከተነፋ በኋላ የሚሆነውን ትንቢት ነው (የ7፥9 ማብ ይመ)።

11፥1 *ሸምበቆ፤* በዮርዳኖስ ወንዝ ዳርቻ ችምችም ብሎ የሚበቅል ቀርከሃ መሰል ተክል ሲሆን፣ ቁመቱ እስከ 6ሜትር ይደርሳል። ሸምበቆ ቀጥ ያለና ቀላል በመሆኑ ለመለኪያ አመቺ ነው (ሕዝ40፥3፤ ዘካ2፥1-2 ይመ)። *ቤተ መቅደስና፤* የ7፥15 ማብ ይመ። *መሠዊያውን፤* በዚህ ዐውድ ውስጥ ስለ አምልኮ የተነገረ በመሆኑ፣ ምናልባት መሠዊያው ትልቅ ሳይሆን አይቀርም።

11፥2 *የውጭውን አደባባይ፤* የአሕዛብ አደባባይ ሲሆን፣ ስፋቱ 10.5 ሄክታር ይሆናል ። *የተቀደሰችውን ከተማ...ይረግጧታል፤* ከመዝ79፥1፤ ኢሳ63፥18፤ ሉቃ21፥24 ጋር ያነጻጽሩ። *አርባ ሁለት ወር፤* ሦስት ዓመት ተኩል ነው። አንዳንዶች ይህን ዘመን ጨካኙ የሶርያ ንጉሥ አንትዮከስ ኤፒፋነስ (168-165 ዓ.ቅ.ክ) አይሁዶችን ያሠቃየበት ዘመን ነው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ምንም እንኳ ቤተ መቅደሱ በአንትዮከስ ለሦስት ዓመት ያህል ቢረገጥም፣ በራእየ ዮሐንስ ውስጥ የምናገኘው ሦስት ዓመት ተኩል የሚለው አንዝ የሚያመለክተው፣ “የሰባቱን ዓመት” እኩሌታ ነው (በዳን 9፥27) ይላሉ። ይህ ዘመን ወይም ጊዜ አንድ ሺህ ሁለት መቶ ሥልሳ ቀን (ቍ3፤12፥6) እንዲሁም “አንድ ዘመን፣ ዘመናትና የዘመናት እኩሌታ” ተብሎአል (12፥14፤ ከዳን 7፥25፤ 12፥7 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህ ዘመን ለተወሰነ ጊዜ የሚሠለጥነውን ርኵሰት ለመግለጽ የሚያገለግል የተለመደ ትእምርት ነው።

11፥3 *ለሁለቱ ምስክሮቼ፤* በሙሴና በኤልያስ ምሳሌ መሠረት ነው (የቍ 5-6 ማብ ይመ)። ምናልባት በመጨረሻው ዘመን ክርስቶስ ዳግም ከመምጣቱ በፊት በዓለም ሁሉ የሚመሰክሩትን አማኞች የሚወክሉ ናቸው። ወይም ደግሞ እውነትን ሲያበሥሩ ሰማዕት የሚሆኑ ሁለት ሰዎችን ሊሆን ይችላል። ወይም እውነትን ከማብሠራቸው የተነሣ ሰማዕት ሊሆኑ ስለሚችሉ ሁለት ሰዎች ሊሆን ይችላል። *ማቅ፤* ከፍየል ወይም ከግመል ጠጕር የሚሠራ ጥቁር ሻካራ ልብስ ነው፤ የሚለበሰውም የሐዘንና የንስሓ ምልክት እንዲሆን ነው (ኢል1፥13፤ዮና3፥5-6፤ ማቴ 11፥21)። *አንድ ሺህ ሁለት መቶ ሥልሳ ቀን፤* የቍ 2 ማብ ይመ፤ እነዚህ 30 ቀን ያላቸው ወራት ናቸው (42 ወራት X 30 ቀናት = 1,260 ቀናት)።

11፥4፤ እዚህ ላይ የቀረበው ምስል እንደሚያሳየው ፍሬያማ ምስክርነት መስጠት የሚቻለው በእግዚአብሔር መንፈስ አማካይነት ነው (የዘካ 4 ማብ ይመ)።

11፥5 *እሳት ወጥቶ ... ያጠፋል፤* ኤልያስ ከአካዝያስ መልእክተኞች ጋር ያደረገውን ትግል ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ (1ነገ 1፥10:12)።

11፥6 *ሰማይን ለመዝጋት ሥልጣን አላቸው፤* በኤልያስ ዘመን ከነበረው ድርቅ ጋር ያነጻጽሩ (1ነገ17፥1፤ ሉቃ4፥25፤ ያዕ 5፥17 ይመ)። *ውሃዎችን ወደ ደም፤* እግዚአብሔር ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ መቅሠፍት በግብፃውያን ላይ እንዲያወርድ ሙሴን ተጠቅሞበታል (ዘፀ7፥17-21) ።

11፥7 *አውሬ፤* በመጨረሻው ዘመን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከሚቃወሙት መካከል አንዱና ዋነኛው ነው (ም13:17 ይመ)። ከጥልቁ መውጣቱ ደግሞ (የ9፥1 ማብ ይመ)፣ የአጋንንት ባሕርይ እንዳለው ያመለክታል። *ይገድላቸዋልም፤* ልክ እንደ እነርሱ ጌታ ተመሳሳይ ነገር ይገጥማቸዋል (ቍ 8 ይመ)።

11፥8 *ሬሳቸውም ... አደባባይ ይጣላል፤* በጥንት መካከለኛው ምሥራቅ የአንድን ሰው ሬሳ እንዳይቀበር መከልከል የሰውን ክቡርነት እንደ መናቅ ይቈጠራል። *በታላቂቱ ከተማ፤* ምንም እንኳ አንዳንድ ሰዎች ሮም፣ ባቢሎን ወይም ሌላ ከተማ ናት ቢሉም ምናልባት ግን ኢየሩሳሌም ናት። እግዚአብሔርን ለሚቃወመው ዓለም ምልክት ናት (16፥19፤ 17፥18፤ 18፥10: 16:18-19: 21 ይመ)። ሰዶም (ኢሳ1፥10 ይመ) የምግባረ ብልሹነት (ከዘፍ19፥4-11 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ግብፅ ደግሞ የጭቈናና የባርነት ምሳሌ ናቸው። አንዳንድ ሊቃውንት ኢየሱስ ሮም ሊሰቀል ይችል ነበር ይላሉ፤ እንዲህ ሲሉ የሮም ግዛተ አፄ በወቅቱ በሚታወቀው ዓለም ሁሉ ተንሰራፍቶ ስለ ነበር ለክርስቶስ ሞት ተጠያቂ የሚሆኑት እነርሱው ናቸው ማለታቸው ነው።

11፥9 *ሦስት ቀን ተኩል፤* ከሦስት ቀን ተኩሉ አገልግሎታቸው ጋር ሲነጻጸር በጣም አጭር ጊዜ ነው። *ሬሳቸው እንዳይቀበር ይከለክላሉ፤* የቍ8 ማብ ይመ።

ስጦታ ይለዋወጣሉ::
[11]ከሦስቱ ቀን ተኩል በኋላ ግን፣ የሕይ
ወት እስትንፋስ ከእግዚአብሔር ዘንድ መጥቶ
ገባባቸው፤ እነርሱም ተነሥተው በእግሮቻ
ቸው ቆሙ፤ ይመለከቷቸውም በነበሩት ላይ
ታላቅ ድንጋጤ ወረደባቸው:: [12]ከዚያም፣
"ወደ ዚህ ውጡ!" የሚላቸውን ታላቅ ድምፅ
ከሰማይ ሰሙ፤ ጠላቶቻቸው እየተመለከቷ
ቸው በደመና ወደ ሰማይ ወጡ::
[13]በዚያም ሰዓት ታላቅ የምድር መናወጥ
ሆነ፤ የከተማዪቱም አንድ ዐሥረኛ ወደመ፤
በነውጡም ሰባት ሺህ ሰዎች ሞቱ፤ የተረ
ፉትንም ፍርሀት ያዛቸው፤ ለሰማይም አም
ላክ ክብር ሰጡ::
[14]ሁለተኛው ወዮ ዐልፎአል፤ እነሆ፤ ሦስ
ተኛው ወዮ ቶሎ ይመጣል::

ሰባተኛው መለከት

[15]ሰባተኛውም መልአክ መለከቱን ነፋ፤
በሰማይም እንዲህ የሚሉ ታላላቅ ድምፆች
ተሰሙ፤

"የዓለም መንግሥት፣
የጌታችንና የእርሱ ክርስቶስ መንግሥት
ሆነች፤
እርሱም ከዘላለም እስከ ዘላለም
ይነግሣል::"

[16]በእግዚአብሔር ፊት በዙፋኖቻቸው ላይ
የተቀመጡት ሃያ አራቱ ሽማግሌዎችም በግ
ምባራቸው ተደፍተው ለእግዚአብሔር ሰገዱ፤
[17]እንዲህም አሉ፤

"ያለህና የነበርህ፣
ሁሉን ቻይ፤
ጌታ እግዚአብሔር ሆይ፤ እናመሰግንሃለን፤
ምክንያቱም አንተ ታላቁን ኀይልህን
ይዘህ ነግሠሃል::
[18]አሕዛብ ተቈጥተው ነበር፤
የአንተም ቍጣ መጣች፤
በሙታን ላይ የምትፈርድበት፣
ለአገልጋዮችህ ለነቢያት፣
ለቅዱሳንና ስምህን ለሚፈሩት፣
ለታናናሾችና ለታላላቆች ዋጋቸውን
የምትሰጥበት፣
ምድርንም ያጠፉትን የምታጠፋበት
ዘመን መጣ::"

[19]ከዚያም በሰማይ ያለው የእግዚአብሔር
ቤተ መቅደስ ተከፈተ፤ በመቅደሱም ውስጥ
የኪዳኑ ታቦት ታየ፤ መብረቅ፣ ድምፅ፣
ነጐድጓድ፣ የምድር መናወጥና ታላቅም
በረዶ ሆነ::

ሴቲቱና ዘንዶው

12 ታላቅና አስደናቂ ምልክት በሰማይ
ታየ፤ ፀሓይን የለበሰች፣ ጨረቃን
ከእግሮቿ በታች የረገጠችና በራሷም ላይ
ዐሥራ ሁለት ከዋክብት ያሉት አክሊል
የደፋች አንዲት ሴት ታየች:: [2]እርሷም
ነፍሰ ጡር ነበረች፤ ልትወልድ ስትል ምጥ
ይዞአት ተጨንቃ ጮኸች:: [3]ከዚያም ሌላ
ምልክት በሰማይ ታየ፤ እነሆ፤ ሰባት ራሶ
ችና ዐሥር ቀንዶች የነበሩት፣ በራሶቹም
ላይ ሰባት አክሊል የደፋ ታላቅ ቀይ ዘንዶ
ታየ:: [4]ጅራቱ የከዋክብትን አንድ ሦስተኛ
ከሰማይ ስቦ ወደ ምድር ጣላቸው፤ እርሷም
በወለደች ጊዜ ልጇን ለመዋጥ ፈልጎ ዘንዶው
ልትወልድ በተቃረበችው ሴት ፊት ቆመ::
[5]ሕዝቦችን ሁሉ በብረት በትር የሚገዛውን
ወንድ ልጅ ወለደች፤ ልጇም ወደ እግዚአብሔ
ርና ወደ ዙፋኑ ተነጠቀ:: [6]ሴቲቱም አንድ
ሺህ ሁለት መቶ ሥልሳ ቀን ክብካቤ እንዲ

ኢሳ9፥19:22፤ራእ3፥10
11፥11 ቍ9፤ ሕዝ37፥5:9:10:14
11፥12 2ነገ2፥11፤ ሐሥ1፥9፤ራእ4፥1
11፥13 ራእ6፥12፤ 14፥7፤16፥9:11፤19፥7
11፥14 ራእ8፥13
11፥15 መዝ145፥13፤ ዳን2፥44፤7፥14:27፤ ሚክ4፥7፤ዘካ14፥9፤ ማቴ24፥31፤ሉቃ1፥33፤ ራእ12፥10፤16፥17፤ 19፥1
11፥16 ራእ4፥4:10
11፥17 መዝ30፥12፤ ራእ1፥4:8፤19፥6
11፥18 መዝ2፥1፤ ራእ10፥7፤19፥5፤ 20፥12
11፥19 ዘፀ25፥10-22፤ 2ዜና5፥7፤ዕብ9፥4፤ ራእ4፥5፤15፥5:8፤ 16፥21
12፥1 ቍ3፤ዘፍ37፥9፤ ራእ11፥19
12፥2 ኢሳ26፥17፤ ገላ4፥19
12፥3 ቍ1:9:13: 16:17፤ዳን7፥7:20፤ ራእ13፥1፤15፥1፤17፥3:7: 12፤16፤19፥15
12፥4 ዳን8፥10፤ ማቴ2፥16፤ራእ8፥7
12፥5 መዝ2፥9፤ ሐሥ8፥39፤ራእ2፥27፤ 19፥15
12፥6 ራእ11፥2

11፥11 *የሕይወት እስትንፋስ ከእግዚአብሔር ዘንድ መጥቶ ገባባቸው፤* እውነተኛ እምነት እንደ ነበራቸው ተመሰከረላቸው (ከሕዝ 37፥5:10 ጋር ያነጻጽሩ)::
11፥12 *ጠላቶቻቸው እየተመለከቷቸው፤* ከ1፥7 ጋር ያነጻጽሩ:: *በደመና ወደ ሰማይ ወጡ፤* ከ1 ተሰ 4፥17 ጋር ያነጻጽሩ::
11፥13 *የምድር መናወጥ፤* የ6፥12 ማብ ይመ፤ እንዲሁም ሕዝ38፥19 ይመ:: *ለሰማይም አምላክ ክብር ሰጡ፤* ክብር የሰጡት ንስሓ በመግባት ሳይሆን፣ የሁሉ እውነተኛ ጌታ ክርስቶስ እንጂ የክርስቶስ ተቃዋሚ አለመሆኑን በመገንዘብ ነው::
11፥14 *ሁለተኛው ወዮ፤* ከ9፥12 ጋር ያነጻጽሩ::
11፥15 *ሰባተኛውም መልአክ መለከቱን ነፋ፤* በተከታታይ መነፋት የጀመሩት መለከቶች በመቀጠል (9፥13 ይመ) ተፈጸሙ:: *የጌታችን...መንግሥት፤* ከዘፀ15፥18፤ መዝ10፥16፤ ዘካ14፥9 ጋር ያነጻጽሩ:: *የጌታችንና የእርሱ ክርስቶስ፤* ከመዝ2፥2 ጋር ያነጻጽሩ::
11፥16 *ሃያ አራቱ ሽማግሌዎች፤* የ4፥4 ማብ ይመ::
11፥17 *ያለህና የነበርህ፤* በ1፥4:8፤4፥8 "የሚመጣው" ተብሎአል፤ ይህ አባባል እዚህ ላይ የተተወው መንግሥቱ አሁን እንደ ተጀመረ ተደርጎ ስለቀረበ ነው::
11፥18 *አሕዛብ ተቈጥተው ነበር፤* መዝ 48፥4 ይመ:: *የአንተም ቍጣ፤* የ6፥16 ማብ ይመ:: የእግዚአብሔር ቍጣ ድል ሲያደርግ በ14፥10-11፤ 16፥15-21፤ 20፥8-9 ላይ ይታያል:: *በሙታን ላይ የምትፈርድበት፤* በ6፥10 ላይ የተነሣው ጥያቄ የመጨረሻውን መልስ ያገኘው በ20፥11-15 ላይ ነው:: *ለአገልጋዮችህ ለነቢያት፤* ዳን 9፥6:10፤ አሞ3፥7፤ዘካ 1፥6 ይመ::
11፥19 *የኪዳኑ ታቦት፤* የብሉይ ኪዳኑ ታቦት የተሠራው ከግራር እንጨት ነበር (ዘፀ10፥1-2):: ያመለከት የነበረውም ዙፋኑን ወይም የእግዚአብሔርን በሕዝቡ መካከል መገኘት ነበር:: የኪዳኑ ታቦት ደብዛው የጠፋው ናቡዛራዳን በኢየሩሳሌም የሚገኘውን ቤተ መቅደስ በደመሰሰበት ወቅት ሳይሆን አይቀርም (2ነገ 25፥8-10):: በአዲስ ኪዳን ታቦቱ የሚያመለክተው እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የገባውን ኪዳን በታማኝነት የሚጠብቅ መሆኑን ነው:: *መብረቅ ... ታላቅም በረዶ፤* የ4፥5 ማብ ይመ::
12፥1 *ምልክት፤* ከዚህ በፊት ታይቶ የማይታወቅ ክሥተትንና ሁነትን የሚያመለክት ነው (ከሉቃ21፥11:25፤ ሐሥ2፥19 ጋር ያነጻጽሩ):: *ፀሓይን የለበሰች ... አንዲት ሴት፤* በመሲሑ የሚያምነውን፣ "መሲሓዊ ኅብረተ ሰብ" የሚያመለክት ተምሳሌት (ትእምርት) ሊሆን ይችላል (ቍ 5 ይመ):: *ዐሥራ ሁለት ከዋክብት፤* ከዐሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገዶች ጋር ያነጻጽሩ::
12፥2 *ተጨንቃ ጮኸች፤* ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ አባባል ከሚገኝበትና የኢየሩሳሌምን ዳግም ልደት ከሚገልጸው ከኢሳ 66፥7 ጋር ያነጻጽሩ (ሚክ 4፥10 ይመ)::
12፥3 *ሰባት ራሶች፤* ሁለንታዊ የሆነ ጥበብ እንዳለው ያመለክታል (ከ13፥1 ጋር ያነጻጽሩ) *ዐሥር ቀንዶች፤* ብርቱ ኀይል እንዳለው ያሳያል:: *ቀይ ዘንዶ፤* በቍ 9 ላይ ተመልክቷል (ከ20፥2 ጋር ያነጻጽሩ):: በጥንት ሕዝቦች ተረታ ተረት ውስጥ ዘንዶዎች ቍልፍ ቦታ አላቸው (በከነዓናውያን ተረታ ተረት ውስጥ ሌዋታን፣ በግብፃውያን ደግሞ ቀይ ዐዞ ሊጠቀሱ ይችላሉ):: እነዚህ ሁሉ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የእግዚአብሔርንና የእስራኤልን ጠላቶች ለመግለጽ ተምሳሌታዊ በሆነ መንገድ ተጠቅሰዋል (መዝ 74፥14፤ ኢሳ27፥1፤ ሕዝ29፥3 ይመ)::
12፥5 *ወንድ ልጅ፤* መሲሑን ነው:: *የብረት በትር፤* የ2፥27 ማብ ይመ:: *ልጇ ወደ እግዚአብሔርና ... ተነጠቀ፤* ስለ የክርስቶስ ዕርገት ነው::
12፥6 *አንድ ሺህ ሁለት መቶ ሥልሳ ቀን፤* ለመንፈ

ደረግላት እግዚአብሔር ወዳዘጋጀላት ስፍራ ወደ በረሓ ሸሸች::

7በሰማይም ጦርነት ሆነ፤ ሚካኤልና መላ እክቱ ከዘንዶው ጋር ተዋጉ፤ ዘንዶውና መላ እክቱም መልሰው ተዋጓቸው፤ 8ነገር ግን ድል ተመቱ፤ በሰማይም የነበራቸውን ስፍራ ዐጡ:: 9ታላቁ ዘንዶ፣ የጥንቱ እባብ ተጣለ፤ እርሱም ዲያብሎስ ወይም ሰይጣን ተብሎ የሚጠራው፣ ዓለምን ሁሉ የሚያስተው ነው፤ እርሱ ወደ ምድር ተጣለ፤ መላእክቱም ከእርሱ ጋር ተጣሉ::

10ከዚህ በኋላ ታላቅ ድምፅ በሰማይ እን ዲህ ሲል ሰማሁ፤

"አሁን የአምላካችን ማዳን፣ ኀይልና
 መንግሥት፣
 የእርሱ ክርስቶስ ሥልጣንም መጥቶአል::
ቀንና ሌሊት በአምላካችን ፊት ሲከሳቸው
 የነበረው፣
 የወንድሞቻችን ከሳሽ ተጥሎአልና::
11እነርሱም በበጉ ደም፣
 በምስክርነታቸውም ቃል፣
ድል ነሡት፤
 እስከ ሞት ድረስ እንኳ፣
 ለነፍሳቸው አልሳሱም::
12ስለዚህ ሰማያት ሆይ፣
 በውስጣቸውም የምትኖሩ ሆይ፣
ደስ ይበላችሁ፤
 ምድርና ባሕር ግን ወዮላችሁ!
ምክንያቱም ዲያብሎስ ጥቂት ዘመን ብቻ
 እንደ ቀረው ስላወቀ፣
 በታላቅ ቍጣ ተሞልቶ ወደ እናንተ
 ወርዶአል::

13ዘንዶው ወደ ምድር እንደ ተጣለ ባየ ጊዜ፣ ወንድ ልጅ የወለደችውን ሴት አሳደ ዳት:: 14ሴቲቱም በበረሓ ወደ ተዘጋጀላት ስፍራ በርራ መሄድ እንድትችል ሁለት የታላቁ ንስር ክንፎች ተሰጧት፤ ይህም የሆ ነው በዚያ ከእባቡ ፊት ርቃ ለአንድ ዘመን፣ ለዘመናትና ለዘመን እኩሌታ በክብካቤ እን ድትኖር ነው:: 15እባቡም ሴቲቱ በጐርፍ ተጠራርጋ እንድትወሰድ፣ እንደ ወንዝ ያለ ውሃ ከአፉ ተፋ:: 16ምድር ግን ሴቲቱን ረዳቻት፤ አፏንም ከፍታ ዘንዶው ከአፉ ያፈሰሰውን ወንዝ ዋጠች:: 17ዘንዶውም በሴ ቲቱ ላይ ተቈጣ፤ ከቀሩት ልጆቿም ጋር ሊዋጋ ሄደ፤ እነርሱ የእግዚአብሔርን ትእዛ ዛት የሚጠብቁና የኢየሱስን ምስክር አጥብ ቀው የያዙ ናቸው::

12፥7 ቍ3፤ ማቴ25፥41፤ይሁ9
12፥9 ቍ15፤ ዘፍ3፥1-7፤ማቴ4፥10፤ 25፥41፤ሉቃ10፥18፤ ዮሐ12፥31፤ ራእ20፥2፡3፡8፡10
12፥10 ኢዮ1፥9-11፤ ዘካ3፥1፤1ጴጥ5፥8፤ ራእ77፥10፤11፥15
12፥11 ሉቃ14፥26፤ ዮሐ16፥33፤ራእ2፥10፤ 6፥9፤7፥14፤15፥2
12፥12 መዝ96፥11፤ ኢሳ44፥23፤49፥13፤ራ እ8፥13፤10፥6፤18፥20
12፥13 ቍ3፡5
12፥14 ዘፀ19፥4፤ ራእ11፥2
12፥15 ቍ9
12፥17 ዘፍ3፥15፤ ዮሐ14፥15፤ ራእ1፥2፤11፥7፤13፥7
13፥1 ዳን7፥1-6፤ 11፥36፤ራእ12፥3፤ 15፥2፤16፥13፤17፥3
13፥2 ዳን7፥4፡5፡6፤ ራእ2፥13፤16፥10
13፥3 ቍ12፡14፤ ራእ17፥8
13፥4 ዘፀ15፥11

13

ዘንዶውም[ጎ1] በባሕሩ ዳር ቆሞ ነበር::

ከባሕር የወጣው አውሬ

ከዚያም አንድ አውሬ ከባሕር ሲወጣ አየሁ፤ እርሱም ዐሥር ቀንዶችና ሰባት ራሶች ነበሩት፤ በቀንዶቹም ላይ ዐሥር ዘውዶች፣ በራሶቹም ላይ የስድብ ስሞች ነበሩት:: 2ያየ ሁትም አውሬ ነብር ይመስል ነበር፤ ነገር ግን እግሮቹ የድብ፣ አፉ ደግሞ የአንበሳ አፍ ይመስል ነበር፤ ዘንዶው የራሱን ኀይ ልና የራሱን ዙፋን እንዲሁም ታላቅ ሥል ጣን ለአውሬው ሰጠው:: 3ከአውሬው ራሶች አንዱ ለሞት የሚያደርስ ቍስል ያለበት ይመስል ነበር:: ነገር ግን ለሞት የሚያደር ሰው ቍስሉ ዳነ፤ ዓለም በሙሉ በመደነቅ አውሬውን ተከተለው:: 4ሰዎችም ለዘንዶው ሰገዱለት፤ ምክንያቱም ሥልጣኑን ለአው ሬው ሰጥቶታል:: ደግሞም፣ "አውሬውን የሚመስል ማን ነው? ከእርሱስ ጋር ማን ሊዋጋ ይችላል?" በማለት ለአውሬው ሰገ ዱለት::

ጎ1 አንዳንድ የጥንት ቅጆች እኔም በባሕሩ ዳር ቆሜ ነበር ይላሉ::

ሳዊ ሕይወታችን የሚደረገው ጥበቃና በሕይወታችን ላይ የሚደር ሰው ስደት ተጓዳኝ ናቸው (የ11፥2 ማብ ይመ፤ ከ13፥5 ጋር ያነ ጻጽሩ):: *በረሓ፤* ምድረ በዳ ሳይሆን ለመንፈሳዊ ሕይወት የሚ ሆን ምሽግ ነው (ከሆሴ 2፥14 ጋር ያነጻጽሩ)::

12፥7 *ሚካኤል፤* በሰማይ በተደረገው ውጊያ ሰይጣንን ድል የነሣ ሊቀ መልአክ ነው:: በዳን12፥1 እንደጠቀሰው በመ ጨረሻው ዘመን ከሚሆነው መከራ እስራኤልን የሚታደግ የእስራ ኤል ጠባቂ ነው::

12፥9 *ዘንዶ ... ተጣለ፤* የመጀመሪያውን ሳይሆን የመጨረ ሻውን የሰይጣንን መጣል የሚገልጽ ነው፤ይህም ሰይጣን በመጨረ ሻው ዘመን የእግዚአብሔር ሕዝቦች ብርቱ ጠላት እንደሚሆን ያሳያል (ቍ12-17):: *ዲያብሎስ ወይም ሰይጣን፤* የ2፥9-10 ማብ ይመ:: *የሚያስተው፤* ከ2ቆሮ 11፥30 ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም ሉቃ 22፥31፤ ዮሐ13፥2 ይመ::

12፥10 *ከሳሽ፤* ኢዮ1፥9-11፤ ዘካ3፥1 ይመ:: በዕብራይስጥ ሰይጣን ማለት፣ "ከሳሽ" ማለት ነው::

12፥11 *በበጉ ደም፤* የ5፥9 ማብ ይመ፤ እንዲሁም 1፥5፤ 7፥14 ይመ::

12፥12 *ጥቂት ዘመን ብቻ እንደቀረው፤* ሰይጣን በእግዚአ ብሔር ሕዝቦች ላይ በመጨረሻው ዘመን የሚያደርስባቸውን ብርቱ የመከራ ዘመን የሚገልጽ ነው::

12፥13-16፤ በዘፀአት መጽሐፍ ላይ ካለው ተመሳሳይ ነገር ጋር ያነጻጽሩ::

12፥14 *በረሓ፤* የቍ 6 ማብ ይመ:: *ለአንድ ዘመን፣ ለዘ መናትና ለዘመን እኩሌታ፤* አንድ ዓመት ሲደመር ሁለት ዓመት ሲደመር ግማሽ ዓመት ነው (የ11፥2 ማብ ይመ)::

12፥16 *ምድር ... ረዳቻት፤ አፏንም ከፍታ፤* በዘኍ 16፥30-33 ላይ ምድር አፏን ከፍታ የቆሬን ሰዎች እንደዋጠች ተጽፎአል::

12፥17 *ከቀሩት ልጆቿም፤* በቍ5:13 ላይ የተጠቀሰውን ወንድ ልጅ እርሱም ክርስቶስን ሳይሆን በጥቅሉ አማኞችን ነው:: *የኢየሱስን ምስክር፤* ኢየሱስ የሰጠውን ምስክርነት ነው (ከ1፥2:9፤ ከ19፥10 ጋር ያነጻጽሩ)::

13፥1 *አውሬ ከባሕር ሲወጣ፤* በመጀመሪያ የተጠቀሰው በ11፥7 ላይ ነው:: አንዳንዶች አውሬው የሚያመለክተው የዚ ህን ዓለም ባለ ሥልጣኖች የምትወክለውን የሮምን ግዛተ አፄ ነው ይላሉ፤ ሌሎች ደግሞ ሥጋ ለብሶ የሚገለጠውን የክርስቶስን ተቃዋሚ ነው ይላሉ:: የዚህ ራእይ ዳራ ዳንኤል ስለ አራቱ ታላላቅ አራዊት የተናገረው ሊሆን ይችላል (ዳን 7፥2-7):: በ17፥8-11 ላይ ራእዩን የሚተረጕመው መልአክ ስለ አውሬው የሚናገረውን ይመ:: *ዐሥር ቀንዶች፤* 17፥12 ይመ:: *የስድብ ስሞች፤* የሮም ንጉሠ ነገሥቶች አማልክት በሚጠሩበት እነርሱም ይጠሩ ነበር:: ለምሳሌ ዶሚጥያኖስ፣ "ጌታችንና አምላካችን" ተብሎ ይጠራ ነበር::

13፥2 *ነብር ... የድብ ... የአንበሳ፤* ዮሐንስ በራእዩ ያያ ቸው አውሬዎች፣ ዳንኤል ስለ አራቱ አራዊት ባሕርያት የተናገ ረውን አጣምሮ የያዘ ነበር (ዳን 7፥4-6):: *ዘንዶው፤* የ12፥3 ማብ ይመ::

13፥3 *ለሞት የሚያደርሰው ቍስል ... ዳነ፤* አውሬው ታላቅ የማገገም ኀይል እንዳለው የሚያሳይ ነው:: *ዓለም በሙሉ በመደነቅ፤* የምድር ሕዝቦች ያሳዩትን ተመሳሳይ ባሕርይ በ17፥8 ላይ ይመ::

[5]አውሬው የትዕቢት ቃል የሚናገርበ
ትና የሚሳደብበት አፍ ተሰጠው፤ አርባ
ሁለት ወር በሥልጣን እንዲሠራም ተፈቀደ
ለት። [6]እርሱም እግዚአብሔርን ለመሳደብ እን
ዲሁም ስሙንና ማደሪያውን፣ በሰማይም
የሚኖሩትን ለመሳደብ አፉን ከፈተ። [7]ቅዱ
ሳንን እንዲዋጋና ድልም እንዲነሣቸው
ኀይል ተሰጠው። በነገድ፣ በወገን፣ በቋን
ቋና በሕዝብም ሁሉ ላይ ሥልጣን ተሰጠው።
[8]ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ[*] በታረደው በግ
የሕይወት መጽሐፍ ላይ ስሞቻቸው ያልተ
ጻፈ የምድር ሰዎች ሁሉ ለአውሬው ይሰግ
ዳሉ።

[9]ጆሮ ያለው ቢኖር ይስማ።

[10]ማንም የሚማረክ ቢኖር፣
 እርሱ ይማረካል፤
ማንም በሰይፍ የሚገድል[†] ቢኖር፣
 እርሱ በሰይፍ ይገደላል።

ይህም የቅዱሳን ትዕግሥትና እምነት የሚ
ታየው በዚህ እንደ ሆነ ያስገነዝባል።

ከምድር የወጣው አውሬ

[11]ከዚያም ሌላ አውሬ ከምድር ሲወጣ
አየሁ፤ እርሱም እንደ በግ ሁለት ቀንዶች
ነበሩት፤ ነገር ግን እንደ ዘንዶ ይናገር
ነበር። [12]በመጀመሪያው አውሬ ስም በሙሉ
ሥልጣን ይሠራ ነበር፤ ምድርና በእርሷም
የሚኖሩ ሁሉ፣ ለሞት ከሚያደርሰው ቍስል
የዳነውን የመጀመሪያውን አውሬ እንዲያ
መልኩ አደረገ። [13]በሰዎቹም ፊት እሳት
ከሰማይ ወደ ምድር እስኪያወርድ ድረስ
ታላላቅ ምልክቶችን አደረገ። [14]በመጀመ
ሪያው አውሬ ስም ምልክቶችን እንዲያደ
ርግ ሥልጣን ስለ ተሰጠው፣ በምድር የሚ
ኖሩ ሰዎችን አሳተ፤ በሰይፍ ቈስሎ ለነበ
ረው፣ ነገር ግን በሕይወት ለሚኖረው አውሬ
ምስል እንዲያቆሙም አዘዛቸው። [15]ደግሞም
የመጀመሪያው አውሬ ምስል መናገር እን
ዲችል ለምስሉ እስትንፋስ ለመስጠትና
ለዚህም ምስል የማይሰግዱ ሁሉ እንዲገደሉ
ለማድረግ ሥልጣን ተሰጠው። [16]እንዲሁም
ታናናሾችና ታላላቆች፣ ሀብታሞችና ድኾች፣
ጌቶችና ባሮች ሁሉ በቀኝ እጃቸው ወይም
በግምባራቸው ላይ ምልክት እንዲቀበሉ
አስገደዳቸው፤ [17]ይህም የሆነው የአውሬው
ምልክት፣ ይኸውም ስሙ ወይም የስሙ
ቍጥር የሌለው ማንም ሰው ለመግዛትም
ሆነ ለመሸጥ እንዳይችል ነው።
[18]ይህ ጥበብ ይጠይቃል፤ አእምሮ ያለው
ማንኛውም ሰው የአውሬውን ቍጥር ያስ
ላው፤ ምክንያቱም ቍጥሩ የሰው ቍጥር ነው።
ቍጥሩ ስድስት መቶ ሥልሳ ስድስት ነው።

በጉና መቶ አርባ አራቱ ሺህ ሰዎች

14 ከዚህ በኋላ አየሁ፤ እነሆ፤ በጉ በጽ
ዮን ተራራ ላይ ቆሞ ነበር፤ ከእር
ሱም ጋር የእርሱ ስምና የአባቱ ስም በግም
ባራቸው ላይ የተጻፈባቸው መቶ አርባ አራቱ
ሺህ ሰዎች ነበሩ። [2]ከሰማይ እንደ ብዙ

13፥5 ዳን7፥8፡11፡20፡25፤11፥36፤2ተሰ2፥4፤ራእ11፥21
13፥6 ራእ12፥12
13፥7 ዳን7፥21፤ራእ5፥9፤7፥9፤10፥11፤11፥7፤17፥15
13፥8 ቍ12፡14፤ማቴ25፥34፤ዮሐ1፥29፤ራእ3፥10
13፥9 ራእ2፥7
13፥10 ኤር15፥2፤43፥11፤ዕብ6፥12፤ራእ14፥12
13፥11 ቍ1፡2፤ራእ16፥13
13፥12 ቍ3፡4፡14፡15፤ራእ14፥9፡11፤16፥2፤19፤20፤20፥4
13፥13 1ነገ18፥38፤2ነገ1፥10፤ማቴ24፥24፤ሉቃ9፥54፤ራእ20፥9
13፥14 ቍ3፡12፤2ተሰ2፥9፡10፤ራእ3፥10፤12፥9
13፥15 ቍ12፤ዳን3፥3-6
13፥16 ራእ7፥3፤14፥9፤19፥5፤20፥4
13፥17 ቍ18፤ራእ14፥9፡11፤15፥2
13፥18 ራእ15፥2፤17፥9፤21፥17
14፥1 ቍ3፤መዝ2፥6፤ዕብ12፥22፤ራእ3፥12፤5፥6፤7፥3፡4፤22፥4

[*]8 ወይም *ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ስሞቻቸው በታረደው በግ የሕይወት መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈው*
[†]10 አንዳንድ የጥንት ቅጆች *የሚገደል* ይላሉ።

13፥5 *ተሰጠው፤* በግሪኩ ቅጂ ላይ ከቍ 5-7 ባለው ክፍል ብቻ "ተሰጠው" የሚለው ተገብሮ ግሥ አራት ጊዜ ተጠቅሶአል፤ ይህም አውሬው ከዘንዶው በታች መሆኑንና ለእርሱም የሚገዛ መሆኑን ያሳያል (ቍ 2፡4 ይመ)። *አርባ ሁለት ወር፤* የ11፥2 ማብ ይመ።

13፥7 *እንዲዋጋና፤* 12፥17፤ እንዲሁም ዳን 7፥7 ይመ።

13፥8 *በታረደው በግ የሕይወት መጽሐፍ፤* የ3፥5 ማብ ይመ። *ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ በታረደው፤* አማራጭ ትርጕሙን ይመ፤ ከ17፥8 እንዲሁም ከኢሳ53፥7፤ ዮሐ1፥29፡36 ጋር ያነጻጽሩ።

13፥11 *ሌላ አውሬ ከምድር ሲወጣ፤* አንዳንዶች ይህ ከምድር የሚወጣው አውሬ የሚያመለክተው የዚህን ዓለም ባለ ሥልጣኖችን የሚያገለግሉትን ሃይማኖታዊ ኀይሎችን ነው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ሥጋ ለብሶ የሚገለጠውን ሐሰተኛውን ነቢይ ነው ይላሉ (16፥13፤ 19፥20 እና 20፥10 ይመ)። *እንደ በግ ሁለት ቀንዶች ነበሩት፤* ትሑትና ቅን ለመምሰል መሞከሩን ያመለክታል። ኢየሱስ የበግ ለምድ ለብሰው ስለሚመጡ ጩኸኝ ተኵላዎች በማቴ 7፥15 ውስጥ የሰጠውን ማስጠንቀቂያ ይመ።

13፥12 *በመጀመሪያው አውሬ ስም በሙሉ ሥልጣን ይሠራ ነበር፤* አሁን የክፉ ኀይሎች ሥላሴ ሙሉ ሆኖ እናገኘዋለን። ከምድር የወጣው አውሬ፣ ከባሕር በወጣው አውሬ ሥልጣን ሥር ነው፤ ከባሕር የወጣው አውሬ በዘንዶው ሥልጣን ሥር ነው። እነርሱም ሰይጣን፣ የዚህ ዓለም ሥልጣንና ሃይማኖታዊ ክሕደት (ወይም ሰይጣን፣ የክርስቶስ ተቃዋሚና ሐሰተኛው ነቢይ) ናቸው፤ እነዚህ በአንድነት የእግዚአብሔርን ሥራ ማለትም የአብን፣ የወልድንና የመንፈስ ቅዱስን ሥራ የሚቃወሙና የሚገዳደሩ ናቸው።

13፥13 *ምልክቶችን፤* በዘዳ13፥1-3 ላይ የተሰጠውን ማስጠንቀቂያ ይመ። እንደዚሁም ማቴ24፥24፤ 2ተሰ2፥9 ይመ። ከራእ 19፥20 ጋር ያነጻጽሩ። *እሳት ከሰማይ፤* 1ነገ 18፥24-39 ይመ።

13፥14 *ምስል እንዲያቆሙ፤* ከዳን 3፥1-11 እና ከ2ተሰ 2፥4 ጋር ያነጻጽሩ።

13፥15 *መናገር እንዲችል፤* በጥንት ሥነ ጽሑፎች ላይ ምስሎች ወይም ሐውልቶች ይናገራሉ የሚል እምነት በስፋት ተጽፎ ይገኛል። በጥንቱ ዓለም ምስሎች ወይም ሐውልቶች እንደ ተናገሩ አድርጎ መናገርና ሌሎች ምትሃታዊ ሥራዎች የተለመዱ ናቸው።

13፥16 *ምልክት፤* ይህ የተወሰደው በባሪያዎች ወይም በጠላት ወታደሮች ላይ ከሚደረግ ምልክት ወይም በመንግሥት ሰነዶች ላይ ከሚደረግ ማኅተምና ቴምብር ወይም በአዲስ አማኞች ግምባር ላይ ከሚደረግ ምልክት ሊሆን ይችላል፤ የሆነ ሆኖ የአውሬው ምልክት የእርሱ አገልጋይ መሆንን ያመለክታል። የክርስቶስ ተቃዋሚ በሚነሣበት በመጨረሻው ዘመን ይህ ትልቁ የታማኝነት መለኪያ ይሆናል (ከቍ17፤ 14፥9፡11፤ 15፥2፤ 16፥2፤ 19፥20፤ 20፥4 ጋር ያነጻጽሩ)። አውሬው ይህንን የሚያደርገው በ7 ላይ ስለታተሙት የእግዚአብሔር አገልጋዮች የተገለጸውን ለማስመሰል ነው።

13፥17 *ለመግዛትም ሆነ ለመሸጥ፤* ታማኝ አማኞች ሁሉ እንዳይሸጡና እንዳይገዙ የሚደረግ እገዳ ነው። *የስሙ ቍጥር፤* በጥንት ዘመን ፊደሎች እንደ ቍጥር ያገለግሉ ነበር። በዚያን ዘመን የሚነገሩ እንቆቅልሾች በስም ፈንታ እየገቡ እንደ ስም የሚያገለግሉ ቍጥሮችን ይጠቀሙ ነበር።

13፥18 *ስድስት መቶ ሥልሳ ስድስት፤* የእነዚህን ቍጥሮች ምስጢር ለመፍታት የተለያዩ ስልቶች የተሞከሩ ሲሆን፣ ቍጥሮች የሚወክሉት ሰዎችን ማለትም እንደ ኢውናተስ፣ ሳቴኖስ ወይም ኔሮ ቄሣር የመሳሰሉትን ነው። ሌሎች ደግሞ ቍጥሩ የሚያመለክተው የክፉ ኀይሎችን ሥላሴ ነው ይላሉ፤ እያንዳንዱ አኀዝ ፍጹም ቍጥር ከሆነው ከ7 ቍጥር ስለሚያንስ፣ የክፉ ኀይሎች ሥላሴ እኩይ መሆኑን ያሳያል።።

14፥1 *በጉ፤* የ5፥6 ማብ ይመ። *በጽዮን ተራራ፤* በብሉይ ኪዳን በመጀመሪያ የቅድመ እስራኤላውያን ምሽግ ስትሆን፣ ከዚያም በዳዊት ከተያዘች በኋላ ዋና ከተማው ሆናለች (2ሳሙ5፥7)። ከጊዜ በኋላ ደግሞ የኢየሩሳሌም ተለዋጭ ስም ሆነች። በዕብ 12፥22-24 እንደምናነበው ሁሉ፣ በራእየ ዮሐንስም ውስጥ ሰማያዊቷ ኢየሩሳሌም የእግዚአብሔርና የሕዝቡ መኖሪያ ነች (ከገላ 4፥26 ጋር ያነጻጽሩ)፤ በ21፥2-3 ላይ እንደ ተጻፈው ወደ አዲሲቱ ምድር ትወርዳለች። *መቶ አርባ አራቱ ሺህ፤* የ7፥4 ማብ ይመ። *ስም፤* ከ13፥16-18 ጋር ያነጻጽሩ።

ውሃ ድምፅና እንደ ታላቅ ነጐድጓድ ድምፅ
የመሰለ ድምፅ ሰማሁ፤ የሰማሁት ድምፅ
በገና ደርዳሪዎች እንደሚደረድሩት ዐይ
ነት ነበር። 3እነርሱም በዙፋኑ ፊት፣ በአራቱ
ሕያዋን ፍጡራንና በሽማግሌዎቹ ፊት
አዲስ መዝሙር ዘመሩ። ከምድር ከተዋ
ጁት ከመቶ አርባ አራቱ ሺህ ሰዎች በስተ
ቀር መዝሙሩን ማንም ሊማረው አልቻ
ለም። 4እነዚህ ራሳቸውን በሴቶች ያላረከ
ሱት ናቸው፤ ራሳቸውን በንጽሕና ጠብቀዋ
ልና። በጉ ወደ ሚሄድበት ሁሉ ይከተሉ
ታል፤ ለእግዚአብሔርና ለበጉ በኵራት እንዲ
ሆኑ ከሰዎች መካከል የተዋጁ ናቸው። 5በአፋ
ቸው ምንም ዐይነት ውሸት አልተገኘም፤
ነቀፋም የለባቸውም።

ሦስቱ መላእክት

6ከዚያም ሌላ መልአክ በሰማይ መካከል
ሲበር አየሁ፤ እርሱም በምድር ላይ ለሚ
ኖሩ ለሕዝብ፣ ለነገድ፣ ለቋንቋና ለወገን
ሁሉ የሚሰብከውን የዘላለም ወንጌል ይዞ
ነበር፤ 7በታላቅ ድምፅም፣ "እግዚአብሔርን ፍሩ፤
ክብርም ስጡት፤ ምክንያቱም የፍርዱ ሰዓት
ደርሶአል፤ ሰማይንና ምድርን፣ ባሕርንና
የውሃ ምንጮችን ለፈጠረው ስገዱ" አለ።
8ሌላም ሁለተኛ መልአክ፣ "ሕዝቦች ሁሉ
የዝሙቷን ቍጣ ወይን ጠጅ እንዲጠጡ
ያደረገች ታላቂቱ ባቢሎን ወደቀች! ወደ
ቀች!" እያለ ተከተለው።
9ሦስተኛውም መልአክ በታላቅ ድምፅ እን
ዲህ እያለ ተከተላቸው፤ "ማንም ለአውሬ
ውና ለምስሉ የሚሰግድ፣ ምልክቱንም በግ
ምባሩ ወይም በእጁ ላይ የሚቀበል ቢኖር፣
10እርሱ ደግሞ ምንም ነገር ሳይቀላቀልበት
በቍጣው ጽዋ ውስጥ የተቀየጠውን የእግዚአ
ብሔርን ቍጣ ወይን ጠጅ ይጠጣል። በቅዱ
ሳን መላእክትና በበጉ ፊትም በእሳትና በዲን
ይሠቃያል። 11የሥቃያቸውም ጢስ ከዘላለም
እስከ ዘላለም ወደ ላይ ይወጣል። ለአውሬ
ውና ለምስሉ የሚሰግዱ ወይም የስሙንም
ምልክት የሚቀበሉ ሁሉ ቀንና ሌሊት ዕረ
ፍት የላቸውም።" 12የእግዚአብሔርን ትእዛዛት
የሚጠብቁና ለኢየሱስም ታማኝ ሆነው
በትዕግሥት የሚጸኑ ቅዱሳን የሚታወቁት
በዚህ ነው።
13ከዚያም፣ "ከእንግዲህ ወዲህ በጌታ
ሆነው የሚሞቱ ብፁዓን ናቸው ብለህ ጻፍ"
የሚል ድምፅ ከሰማይ ሰማሁ።
መንፈስም፣ "አዎ፣ ሥራቸው ስለሚከተ
ላቸው ከድካማቸው ያርፋሉ" ይላል።

የምድር መከር ጊዜ

14አየሁም፤ እነሆ፤ በፊቴ ነጭ ደመና
ነበረ፤ በደመናውም ላይ፣ "የሰውን ልጅ የሚ
መስል" ተቀምጦ ነበር፤ እርሱም በራሱ ላይ
የወርቅ አክሊል ደፍቶ፣ በእጁም ስለታም
ማጭድ ይዞ ነበር። 15ሌላም መልአክ ከመ
ቅደሱ ወጥቶ በደመናው ላይ ለተቀመጠው፣
"የዐጨዳው ሰዓት ስለ ደረሰ፣ ማጭድህን
ይዘህ ዐጨድ፤ የምድር መከር ደርሶአልና"
ሲል በታላቅ ድምፅ ጮኸ። 16ስለዚህ በደ
መናው ላይ የተቀመጠው ማጭዱን ወደ
ምድር ሰደደ፤ ምድርም ታጨደች።
17ሌላም መልአክ በሰማይ ካለው መቅ
ደስ ወጣ፤ እርሱም እንዲሁ ስለታም ማጭድ
ነበረው፤ 18በእሳት ላይ ሥልጣን ያለው ሌላ
መልአክ ከመሠዊያው ወጥቶ ስለታም

14፥2 ራእ1፥15፤ 5፥8፤6፥1፤15፥2
14፥3 ቍ1፤ራእ4፥4፡6፤5፥9
14፥4 ኤር2፥3፤ 2ቆሮ11፥2፤ያዕ1፥18፤ ራእ3፥4፤5፥9፤7፥17
14፥5 መዝ32፥2፤ ሶፎ3፥13፤ዮሐ1፥47፤ ኤፌ5፥27፤1ጴጥ2፥22
14፥6 ራእ3፥10፤ 8፥13፤13፥7፤19፥17
14፥7 መዝ34፥9፤ ራእ8፥10፥6፤11፥13፤ 15፥4፤16፥4
14፥8 ኢሳ21፥9፤ ኤር51፥8፤ራእ16፥19፤ 17፥2፡4፡5፤18፥2፡3፡9፡10
14፥9 ራእ13፥12፡ 14፡16
14፥10 ኢሳ51፥17፤ ኤር25፥15፤51፥7፤ ራእ9፥17፤18፥6
14፥11 ቍ9፤ኢሳ34፥10፤ ራእ4፥8፤13፥12፡ 17፤19፥3
14፥12 ዮሐ14፥15፤ ዕብ6፥12፤ራእ13፥10
14፥13 1ቆሮ15፥18፤ 1ተሰ4፥16፤ራእ2፥7፤ 22፥17
14፥14 ዳን7፥13፤ ማቴ17፥5፤ራእ1፥13፤ 6፥2
14፥15 ቍ17፡18፤ ኤር51፥33፤ኢዩ3፥13፤ ማር4፥29፤ራእ11፥19
14፥17 ቍ15
14፥18 ቍ15፤ ራእ6፥9፤ 8፥5፤16፥7

14፥2 *በገና፤* የ5፥8 ማብ ይመ።
14፥3 *አዲስ መዝሙር፤* የ5፥9 ማብ ይመ። የመዝሙሩ ጭብጥ ስለ እግዚአብሔር ማዳን የሚያወሳ ነው።
14፥4 *ራሳቸውን በሴቶች ያላረከሱት፤* ይህ ተምሳሌት የሚያመለክተው ራሳቸውን ከአረማዊው ዓለም ሥርዐት የጠበቁ አማኞችን ሊሆን ይችላል። *በጉ ... ይከተሉታል፤* ደቀ መዛሙርቱ እንደ ተከተሉት ማለት ነው (ማቴ19፥21፤ ማር8፥34 ይመ)። *በኵራት፤* ዘሌ23፥9-14 ይመ። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ይህ ቃል የገባው በአንድ የተወሰነ ክልል ወደ ጌታ የመጡትን የመጀመሪያ ሰዎች (ሮሜ 16፥5) ወይም ከሙታን በመነሣት የመጀመሪያ የሆኑትን ሰዎች (1ቆሮ15፥20) ለማመልከት ነው። በራእየ ዮሐንስ ውስጥ አማኞች ለእግዚአብሔርና ለበጉ የሚቀርቡ ምርጥ መሥዋዕት ናቸው።
14፥5 *በአፋቸው ... ውሸት አልተገኘም፤* ከሮሜ 1፥25 ጋር ያነጻጽሩ፤ ኢሳ 53፥9 ይመ።
14፥6 *የዘላለም ወንጌል፤* የዚህ፣ "መልካም ዜና" ይዘት ምናልባት በቍ 7 ላይ የሚገኘው ሊሆን ይችላል።
14፥7 *ሰማይን ... ለፈጠረው፤* ዘፀ20፥11፤ መዝ146፥6 ይመ።
14፥8 *የዝሙቷን ... ወይን ጠጅ፤* እዚህ ላይ የቀረቡት እንደ አመንዝራ ሲሆን፣ የረከሰ ተግባራቸውን የሚያከናውኑት በመስከር ነው። *ታላቂቱ ባቢሎን፤* በመስጴጦምያ የምትገኘው የጥንቷ ባቢሎን በፖለቲካ፣ በንግድና በሃይማኖት ረገድ የዓለም መንግሥታት ማእከል ነበረች። ባቢሎን በምቾትና በምግባረ ብልሹነት የታወቀች ናት። "ታላቋ ባቢሎን" የሚለው ስያሜ የተወሰደው ከዳን 4፥30 ላይ ነው። አንዳንድ ሊቃውንት እንደ ሚናገሩት፣ ይህ ስያሜ በራእየ ዮሐንስ ውስጥ የገባው የእግዚአብሔርና የሕዝቡ ጠላት የሆነውን ዓለም ወክላ የምትቆመውን ሮምን ለመግለጽ ነው (ለምሳሌ እዚህ ላይ እና በ16፥19፤ 17፥5፤ 18፥2፡10፡21 ላይ ያለውን ይመ)። ሌሎች ደግሞ በጥቅሉ የዓለምን ፖለቲካዊና ሃይማኖታዊ ሥርዐት ለመወከል ነው ይላሉ። ሌሎች ግን እንደ ገና የምትሠራዋንና የምትታደሰዋን ባቢሎንን ለመግለጽ ነው ይላሉ። የባቢሎን መውደቅ በኢሳ21፥9፤ በኤር 51፥8 ላይ ተነግሮአል።
14፥10 *በቍጣው ጽዋ፤* በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ቍጣ ብዙ ጊዜ የተመሰለው ሊጠጣ በጽዋ እንደቀረበ የወይን ጠጅ ነው (መዝ75፥8፤ ኢሳ51፥17፤ ኤር25፥15)። የእግዚአብሔር ቍጣ የበቀል ቅጣት ሳይሆን፣ ፍቅሩንና ጸጋውን ባልተቀበሉ ሁሉ ላይ የሚመጣ የጻድቁ እግዚአብሔር ቅጣት ነው። *በእሳትና በዲን፤* ሰዶምና ገሞራ የጠፉት በእሳትና በዲን ነው (ዘፍ 19፥24)። ክፉዎች ተመሳሳይ ዕጣ እንደሚጠብቃቸው በመዝ11፥6 ላይ ተነግሮአል። ይህ አገላለጽ በብሉይ ኪዳንና በአዋልድ መጻሕፍት ውስጥ ይገኛል። ይህ ሐረግ በራእየ ዮሐንስ የመጨረሻዎቹ ምዕራፎች ውስጥ ብዙ ጊዜ ተጠቅሶአል (19፥20፤ 20፥10፤ 21፥8)።
14፥11 *የሥቃያቸውም ጢስ ከዘላለም እስከ ዘላለም፤* 19፥20 ከ20፥10 ጋር ያነጻጽሩ።
14፥13 *ብፁዓን፤* ለሁለተኛ ጊዜ የተጠቀሰ ቃል ነው (የ1፥3 ማብ ይመ)።
14፥14 *የሰውን ልጅ፤* 1፥13 እንዲሁም የዳን7፥13፤ ማር 8፥31 ማብ ይመ። *የወርቅ አክሊል፤* ድል ለነሡ የሚሰጥ ወርቅ ነው። በድል አክሊልና በንጉሣዊ አክሊል መካከል ያለውን ንጽጽር ለማየት የ2፥10 ማብ ይመ። *ማጭድ፤* እስራኤላውያን ሰብል ለማጨድ የሚጠቀሙበት ማጭድ የሚሠራው ከብልጨት ወይም ከብረት ሲሆን፣ እጀታው ደግሞ ከዕንጨት ወይም ከዐጥንት ነው።
14፥15 *የምድር መከር፤* በጥቅሉ የሚያመለክተው ወደ ፊት የሚመጣውን ፍርድ ነው (ማቴ13፥30፤ 40-42 ይመ)። አንዳንድ ሊቃውንት ይህ ሐረግ የሚያወሳው ክርስቶስ ዳግም ተመልሶ በሚመጣበት ጊዜ ስለሚሆነው የጻድቃን መሰብሰብ ነው ይላሉ።
14፥18 *በእሳት ላይ ሥልጣን ያለው ሌላ መልአክ*

ማጭድ የያዘውን፣ “ዘለላው ስለ በሰለ፣ ስለ
ታም ማጭድህን ያዝና በምድር ላይ ያሉ
ትን የወይን ዘለላዎች ሰብስብ” ሲል በታ
ላቅ ድምፅ ጮኸ:: 19መልአኩም ማጭዱን
ወደ ምድር ሰደደ፤ የምድርን የወይን ዘለላ
ዎች ሰብስቦ ወደ ታላቁ ወደ እግዚአብሔር
የቍጣ ወይን መጭመቂያ ጣላቸው:: 20ወይ
ኑም ከከተማው ውጭ በወይን መጭመቂያ
ውስጥ ተረገጠ፤ ከፍታው እስከ ፈረስ
ልጓም የሚደርስ፣ ርዝመቱ ሦስት መቶ
ኪሎ ሜትር ያህል ደም ከመጭመቂያው
ወጣ::

ሰባቱ መላእክትና ሰባቱ መቅሠፍቶች

15 ሌላም ታላቅና አስደናቂ ምልክት
በሰማይ አየሁ፤ የመጨረሻዎቹን ሰባት
መቅሠፍቶች የያዙ ሰባት መላእክት አየሁ፤
የመጨረሻ የተባሉትም የእግዚአብሔር ቍጣ
የሚፈጸመው በእርሱ በመሆኑ ነው:: 2ከእ
ሳት ጋር የተቀላቀለ የብርጭቆ ባሕር የሚ
መስል አየሁ፤ በባሕሩም አጠገብ አውሬ
ውን፣ ምስሉንና የስሙን ቍጥር ድል የነ
ሡትን ቆመው አየሁ፤ እነርሱም ከእግዚአብሔር
የተሰጣቸውን በገና ይዘው፣ 3የእግዚአብሔር
ባሪያ የሆነውን የሙሴን መዝሙርና የበጉን
መዝሙር እንዲህ እያሉ ይዘምሩ ነበር፤

“ሁሉን ቻይ ጌታ አምላክ ሆይ፤
ሥራህ ታላቅና አስደናቂ ነው::
የዘመናት[ሀ] ንጉሥ ሆይ፤
መንገድህ ጽድቅና እውነት ነው::
4ጌታ ሆይ፤ አንተን የማይፈራ፣
ስምህን የማያከብርስ ማን ነው?
አንተ ብቻ ቅዱስ ነህና::
የጽድቅ ሥራህ ስለ ተገለጠ፣
ሕዝቦች ሁሉ ይመጣሉ፤
በፊትህም ይሰግዳሉ::

5ከዚህ በኋላም አየሁ፤ በሰማይ ያለው
ቤተ መቅደስ፣ ይኸውም የምስክሩ ድንኳን
ተከፍቶ ነበር፤ 6ሰባቱን መቅሠፍቶች የያ
ዙት ሰባቱ መላእክት ከቤተ መቅደሱ ወጡ፤
እነርሱም ከተልባ እግር የተሠራ ንጹሕ
የሚያበራ ልብስ ለብሰው፣ ደረታቸውንም
በወርቅ መታጠቂያ ታጥቀው ነበር:: 7ከዚ
ያም ከአራቱ ሕያዋን ፍጡራን አንዱ ከዘ
ላለም እስከ ዘላለም በሚኖረው አምላክ
ቍጣ የተሞሉትን ሰባት የወርቅ ጽዋዎች
ለሰባቱ መላእክት ሰጣቸው:: 8ቤተ መቅደ
ሱም ከእግዚአብሔር ክብር፣ ከኀይሉም በወ
ጣው ጢስ ተሞላ፤ የሰባቱ መላእክት ሰባት
መቅሠፍቶች እስኪፈጸሙ ድረስ ማንም ወደ
ቤተ መቅደሱ መግባት አልቻለም::

ሰባቱ የእግዚአብሔር ቍጣ ጽዋዎች

16 ከዚያም ለሰባቱ መላእክት፣ “ሂዱ፤
ሰባቱን የእግዚአብሔር ቍጣ ጽዋዎች
በምድር ላይ አፍስሱ” የሚል ታላቅ ድምፅ
ከቤተ መቅደሱ ሰማሁ::
2የመጀመሪያው መልአክ ሄዶ ጽዋውን
በምድር ላይ አፈሰሰ፤ የአውሬውን ምልክት
በተቀበሉትና ለምስሉም በሰገዱት ሰዎች
ላይ ክፉኛ የሚያሠቃይ ቍስል ወጣባ
ቸው::
3ሁለተኛው መልአክ ጽዋውን በባሕር
ላይ አፈሰሰ፤ ባሕሩም እንደ ሞተ ሰው
ደም ሆነ፤ በባሕሩ ውስጥ የሚኖሩ ሕይወት
ያላቸው ነገሮች ሁሉ ሞቱ::
4ሦስተኛው መልአክ ጽዋውን በወንዞ
ችና በውሃ ምንጮች ላይ አፈሰሰ፤ እነርሱም

[ሀ] 3 አንዳንድ የጥንት ቅጆች ሕዝቦች ይላሉ::

14፥19 ራእ19፥15
14፥20 ቍ19፤ ዘፍ49፥11፤ዘዳ32፥14፤ ኢሳ63፥3፤ኢል3፥13፤ ዕብ13፥12፤ራእ11፥8፤ 19፥15
15፥1 ቍ6-8፤ ዘሌ26፥21፤ ራእ9፥20፤12፥1፡3፤
15፥2 ራእ4፥6፤5፥8፤ 12፥11፤13፥1፡14፡17፤ 14፥2
15፥3 ዘፀ15፥1፤ ኢሱ1፥1፤መዝ112፥2፤ 145፥17፤ራእ1፥8፤5፥9
15፥4 መዝ86፥9፤ ኢሳ66፥23፤ኤር10፥7፤ ራእ19፥8
15፥5 ዘፀ38፥21፤ ዘኍ1፥50፤ማቴ3፥16፤ ራእ11፥19
15፥6 ቍ1፤ሕዝ9፥2፤ ዳን10፥5፤ራእ1፥13፤ 14፥15
15፥7 ቍ1፤ራእ1፥18፤ 4፥6
15፥8 ዘፀ40፥34፡ 35፤1ነገ8፥10፡11፤ 2ዜና5፥13፡14፤ኢሳ6፥4
16፥1 ቍ2-21፤ መዝ79፥6፤ሶፎ3፥8፤ ራእ11፥19፤15፥1
16፥2 ቍ11፤ ዘፀ9፥9-11፤ዘዳ28፥35፤ ራእ8፥7፤13፥15-17፤ 14፥9
16፥3 ዘፀ7፥17-21፤ ራእ8፥8፡9፤11፥6
16፥4 ዘፀ7፥17-21፤ ራእ8፥10

በ8፥3-5 ላይ የተጠቀሰው መልአክ ነው:: እሳት አብዛኛውን ጊዜ የሚያያዘው ከፍርድ ጋር ነው (ማቴ18፥8፤ ሉቃ9፥54፤ 2ተሰ1፥7 ይመ) *ስለታም ማጭድ፤* ከዐውዱ እንደምንረዳው ይህ ማጭድ በቍ14 ላይ ከተጠቀሰው ማጭድ ይለያል:: ገበሬው የወይን ዘለላዎችን የሚቈርጥበት ትንሽ ቢላዋ ነው::

14፥19 *ወይን መጭመቂያ፤* ከተወቀረ ዐለት የሚሠራ ገንዳ ሲሆን ጠቅላላ ስፋቱ 6 ካሬ ሜትር ይሆናል፤ ይህ ከላይ በኩል የሚሠራው ገንዳ ነው፤ ከታች በኩል ሌላ አነስተኛ ገንዳ ተሠርቶ ሁለቱ ገንዳዎች በቦይ እንዲገናኙ ይደረጋል:: ከላይ በኩል በሚገኘው ገንዳ ውስጥ የወይኑ ዘለላ ከተጨመረ በኋላ በባዶ እግር ይረገጣል:: ጭማቂው በቦዩ እየወረደ ከታች በኩል ባለው ገንዳ ውስጥ ይጠራቀማል:: በብሉይ ኪዳን የወይን መረገጥ የሚያሳየው የመለኮትን ቍጣ ነው (ኢሳ63፥3፤ ሰቆ1፥15፤ ኢል3፥13 ይመ)::

14፥20 *ከከተማው ውጭ፤* ደም መፋሰስ ከተማውን ያረክሳል (ኢል3፥12-14፤ ዘካ14፥1-4፤ ይመ፤ ከዕብ13፥12 ጋር ያነጻጽሩ):: *ሦስት መቶ ኪሎ ሜትር፤* በግምት ከሰሜን እስከ ደቡብ ያለውን የፓሌስቲና ስፋት ያክላል::

15፥1-8፤ ከሦስቱ ተከታታይ መቅሠፍቶች የመጨረሻ የሆኑትን ሰባቱን የቍጣ ጽዋዎች ባጭሩ የሚናገር ክፍል ነው:: (የ8፥2 ማብ ይመ)::

15፥1 *የእግዚአብሔር ቍጣ፤* የ6፥16 ማብ ይመ::

15፥2 *የብርጭቆ ባሕር፤* የ4፥6 ማብ ይመ:: *አውሬውን... ድል የነሡትን፤* በ12፥11 ላይ ዲያብሎስን ድል ከነሡት ቅዱሳን ጋር ያነጻጽሩ:: *የስሙን ቍጥር፤* የ13፥16-18 ማብ ይመ:: *በገና፤* የ5፥8 ማብ ይመ::

15፥3 *የሙሴን መዝሙርና፤* ዘፀ15፤ ዘዳ32 ይመ:: ዘፀ 15፥1-8 እስራኤላውያን ከግብፅ ባርነት ነጻ የወጡበትን ታላቅ ድል ለማክበር በሰንበት ምሽት በምኵራብ ይዘመር ነበር:: *የበጉን መዝሙር፤* ከሙታን የተነሣው ጌታ ለተከታዮቹ መንፈሳዊ ነጻነት በማስገኘት በጠላቶቹ ላይ ድል ተቀዳጅቷል (ከመዝ 22 ጋር ያነጻጽሩ):: *ሁሉን ቻይ፤* የ1፥8 ማብ ይመ:: *ሥራህ ታላቅና አስደናቂ ነው፤* ዘፀ15፥11፤ መዝ92፥5፤111፥2 ይመ:: *የዘመናት ንጉሥ፤* ኤር10፥10 ይመ፤ ከ1ጢሞ1፥17 ጋር ያነጻጽሩ::

15፥4፤ መላው ፍጥረት ለእግዚአብሔር ክብር እንደሚሰጥ ብሉይና (መዝ 86፥9፤ ኢሳ 45፥22-23፤ ሚል1፥11) አዲስ ኪዳን (ፊል 2፥9-11) አስተምረዋል::

15፥5 *የምስክሩ ድንኳን፤* እስራኤላውያን በምድረ በዳ ይንከራተቱ በነበረበት ወቅት የእግዚአብሔር ማደሪያ ነበር (ዘፀ 40፥34-35 ይመ):: ስሙ የተሰጠው፣ ከሲና ተራራ የወረዱት ሁለቱ የምስክር ጽላቶች የሚገኙት በጥንቱ ድንኳን ውስጥ በመሆኑ ነው (ዘፀ32፥15፤ 38፥21፤ ዘዳ10፥5)::

15፥6 *ሰባቱን መቅሠፍቶች፤* ከተከታታዮቹ መቅሠፍ ቶች የመጨረሻው ነው (ቍ1 ይመ):: *በወርቅ መታጠቂያ፤* የንጉሥነትና የክህነት አገልግሎት ምሳሌ ነው::

15፥7 *አምላክ ቍጣ፤* ከ2ተሰ 1፥7-9 ጋር ያነጻጽሩ::

15፥8 *ጢስ ተሞላ፤* ከዘፀ40፥34፤ 1ነገ8፥10-11፤ ሕዝ44፥4 ጋር ያነጻጽሩ:: ጢስ የእግዚአብሔር ኀይልና ክብር ምሳሌ ነው::

16፥2 *በምድር፤* የመጀመሪያዎቹን አራት ጽዋዎች (ቍ2-9) ከመጀመሪያዎቹ አራት መለከቶች ጋር ያነጻጽሩ (8፥7-12):: *የአውሬውን ምልክት፤* የ13፥16 እና ማብ ይመ:: *ክፉኛ የሚያሠቃይ ቍስል፤* ስድስተኛው መቅሠፍት በግብፃውያን ላይ ያስከተለውን ብርቱ ቍስል ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ (ዘፀ9፥9-11፤ እንዲሁም ኢዮ2፥7-8፡13)::

16፥4 *በወንዞችና በውሃ ምንጮች፤* ከ8፥10-11 ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም መዝ 78፥44 ይመ::

ደም ሆኑ:: 5ከዚያም በውሆች ላይ ሥል
ጣን ያለው መልአክ እንዲህ ሲል ሰማሁ፤

"ያለህና የነበርህ ቅዱሱ ሆይ፤
እንዲህ ስለ ፈረድህ፣
አንተ ጻድቅ ነህ፤
6የቅዱሳንንና የነቢያትን ደም ስላፈሰሱ፣
አንተም ደግሞ ደም እንዲጠጡ
አደረግሃቸው፤ ይህ የሚገባቸው ነውና::"

7እንዲሁም ከመሠዊያው እንዲህ የሚል
ድምፅ ሰማሁ፤

"አዎን፤ ሁሉን ቻይ ጌታ ስምባክ ሆይ፤
ፍርድህ እውነትና ጽድቅ ነው"

8አራተኛውም መልአክ ጽዋውን በፀሓይ
ላይ አፈሰሰ፤ ፀሓይም ሰዎችን በእሳት
እንድታቃጥል ኀይል ተሰጣት:: 9እነርሱም
በታላቅ ሐሩር ተቃጠሉ፤ በእነዚህም መቅ
ሠፍቶች ላይ ሥልጣን ያለውን የእግዚአብሔ
ርን ስም ተሳደቡ እንጂ ንስሓ አልገቡም፤
ክብርም አልሰጡትም::

10አምስተኛውም መልአክ ጽዋውን በአ
ውሬው ዙፋን ላይ አፈሰሰ፤ የአውሬውም
መንግሥት በጨለማ ተዋጠ፤ ሰዎችም ከሥ
ቃያቸው የተነሣ ምላሳቸውን ያኝኩ ነበር፤
11ደግሞም ከሥቃያቸውና ከቍስላቸው የተ
ነሣ የሰማይን ስምባክ ተሳደቡ እንጂ ከሥራ
ቸው ንስሓ አልገቡም::

12ስድስተኛውም መልአክ ጽዋውን በታ
ላቁ ወንዝ በኤፍራጥስ ላይ አፈሰሰ፤ ከምሥ
ራቅ ለሚመጡ ነገሥታት መንገድ እንዲ
ዘጋጅላቸው የወንዙ ውሃ ደረቀ:: 13ከዚያም
ከዘንዶው አፍ፣ ከአውሬው አፍና ከሐሰተ
ኛው ነቢይ አፍ እንቍራሪት የሚመስሉ
ሦስት ርኩሳን መናፍስት ሲወጡ አየሁ::
14እነርሱም ምልክቶች የሚያደርጉ የአጋን
ንት መናፍስት ናቸው፤ ሁሉን በሚችል
ስምባክ ታላቅ ቀን ለሚሆነው ጦርነት እንዲ
ሰበስቧቸው ወደ ዓለም ሁሉ ነገሥታት ይሄ
ዳሉ::

15"እነሆ፤ እንደ ሌባ እመጣለሁ፤ ዕራቍ
ቱን እንዳይሆን ኀፍረቱም እንዳይታይ ነቅቶ
ልብሱን የሚጠብቅ ሰው ብፁዕ ነው::"

16እነርሱም ነገሥታቱን በዕብራይስጥ አር
ማጌዶን በሚባል ስፍራ ሰበሰቧቸው::

17ሰባተኛውም መልአክ ጽዋውን በአየር
ላይ አፈሰሰ፤ በቤተ መቅደሱ ውስጥ ካለው
ዙፋን "ተፈጸመ" የሚል ታላቅ ድምፅ ወጣ::
18ከዚያም መብረቅ፣ ድምፅ፣ ነጐድጓድና
ታላቅ የምድር መናወጥ ሆነ፤ ሰው በምድር
ላይ ከተፈጠረ ጀምሮ እንዲህ ያለ ታላቅ
የምድር መናወጥ ታይቶ አይታወቅም፤
ነውጡም እጅግ ታላቅ ነበር:: 19ታላቂቱ
ከተማ ከሦስት ተከፈለች፤ የሕዝቦች ከተሞ
ችም ፈራረሱ፤ እግዚአብሔርም ታላቂቱን ባቢ
ሎን አስታወሰ፤ በብርቱ ቍጣው ወይን ጠጅ
የተሞላውን ጽዋ ሰጣት:: 20ደሴቶች ሁሉ
ሸሹ፤ ተራሮችም ሊገኙ አልቻሉም:: 21በሚ
ዛን ሲመዘን እያንዳንዱ አርባ አምስት ኪሎ
ግራም የሚሆን ታላቅ በረዶ በሰዎች ላይ
ከሰማይ ወረደባቸው፤ መቅሠፍቱ እጅግ አሠ
ቃቂ ስለ ነበር፣ ሰዎቹ ከበረዶው መቅሠ
ፍት የተነሣ እግዚአብሔርን ተሳደቡ::

በአውሬው ላይ የተቀመጠችው ሴት

17 ሰባቱን ጽዋዎች ከያዙት ከሰባቱ
መላእክት አንዱ መጥቶ እንዲህ
አለኝ፤ "ና፤ በብዙ ውሆች ላይ የተቀመጠ
ችውን የታላቂቱን አመንዝራ ፍርድ አሳይ
ሃለሁ:: 2የምድር ነገሥታት ከእርሷ ጋር
አመነዘሩ፤ የምድር ነዋሪዎችም በዝሙቷ
የወይን ጠጅ ሰከሩ::"

3ቀጥሎም መልአኩ በመንፈስ ወደ በረሓ
ወሰደኝ፤ በዚያም አንዲት ሴት በስድብ
ስሞች በተሞላ፣ ሰባት ራሶችና ዐሥር ቀን

16፥5 ራእ1፥4፤6፥10፤ 15፥3:4
16፥6 ኢሳ49፥26፤ ሉቃ11፥49-51፤ ራእ1፥8፤6፥9፤14፥18፤ 15፥3፤19፥2
16፥8 ራእ6፥12፤ 8፥12፤14፥18
16፥9 ቍ11:21፤ ራእ2፥21፤11፥13
16፥10 ዘፀ10፥21-23፤ ኢሳ8፥22፤ራእ8፥12፤ 9፥2፤13፥2
16፥11 ቍ2:9:21፤ ራእ2፥21፤11፥13
16፥12 ኢሳ11፥15: 16፤41፥2፤46፥11፤ ራእ9፥14
16፥13 ዘፀ8፥6፤ራእ 12፥3፤13፥1፤ 8፥2፤19፥20፤20፥10
16፥14 ማቴ24፥14:24፤ 1ጢሞ4፥1፤ 6፥17፤17፥14፤19፥19፤ 20፥8
16፥15 ሉቃ12፥37: 39፤ራእ3፥18
16፥16 ቍ14፤መሳ 5፥19፤2ነገ23፥29:29: 30፤ዘካ12፥11፤ራእ 9፥11
16፥17 ኤፌ2፥2፤ ራእ11፥15፤14፥15፤21፥6
16፥18 ዳን12፥1፤ ማቴ24፥21፤ ራእ4፥5፤6፥12
16፥19 ራእ14፥8: 10፤17፥18፤18፥5
16፥20 ራእ6፥14
16፥21 ቍ9:11፤ ዘፀ9፥23-25፤ሕዝ 13፥13፤ 38፥22፤ ራእ8፥7፤11፥19
17፥1 ቍ5:15:16፤ ኢሳ23፥17፤ ኤር51፥13፤ራእ15፥1: 7፤16፥19፤ራእ19፥2
17፥2 ራእ14፥8
17፥3 ራእ1፥10፤ 12፥3:6:14፤13፥1፤

16፥5 *ያለህና የነበርህ፤* የ11፥17 ማብ ይመ፤ ከዘፀ 3፥14 ጋር ያነጻጽሩ::

16፥6 *ደም እንዲጠጡ አደረግሃቸው፤* የእጃቸውን ሰጣ ቸው፤ እዚህ ላይ የተፈጸመው በደልና የተሰጠው ቅጣት ተመጣ ጣኝ ናቸው (ኢሳ 49፥26 ይመ)::

16፥7 *ከመሠዊያው፤* እንደ ሰው ወይም ሕይወት እንዳለው ተቈጥሯል::

16፥8 *በእሳት፤* በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ብዙ ጊዜ የተ ያያዘው ከፍርድ ጋር ነው (ዘዳ28፥22፤ 1ቆሮ3፥13፤ 2ጴጥ3፥7 ይመ)::

16፥9 *ንስሓ አልገቡም፤* በ11፥13 ላይ የምድር ሕዝቦች ከደረሰው ታላቅ የምድር መናወጥ የተነሣ እግዚአብሔርን አክብ ረው ነበር:: እዚህ ላይ ደግሞ እግዚአብሔርን ይራገማሉ::

16፥10 *በአውሬው ዙፋን፤* በ2፥13 ላይ ከተጠቀሰው ከሰይ ጣን ዙፋን ጋር ያነጻጽሩ:: "ዙፋን" የሚለው ቃል በራእየ ዮሐንስ ውስጥ አርባ ሁለት ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ አርባዎቹ የእግዚአብሔርን ዙፋን የሚያመለክቱ ናቸው:: *ምላሳቸውን ያኝኩ ነበር፤* በ6፥15-17 ከተጠቀሰው ሁኔታ ጋር ያነጻጽሩ::

16፥11 *የሰማይን አምላክ፤* ይህ ሐረግ በዳን 2፥44 ላይ የገ ባው የዓለምን መንግሥታት ደምስሶ የራሱን ሁለንታዊና ዘላለ ማዊ መንግሥት የሚመሠረተውን ልዑል አምላክ ለመግለጽ ነው::

16፥12 *በኤፍራጥስ፤* የ9፥14 ማብ ይመ:: *ከምሥራቅ ለሚ መጡ ነገሥታት፤* የጸርጣ/የፓርታ ነገሥታት እንደ ሆኑ ግል ጽ ነው (17፥15-18፥24)፤ እነርሱም ከክርስቶስና ከሰማይ ሰራዊት ጋር የመጨረሻውን ጦርነት ከሚያደርጉት (19፥11-21) የ"ዓለም ሁሉ ነገሥታት" (ቍ 14) ከተባሉት የሚለዩ ናቸው::

16፥13 *እንቍራሪት፤* በዘሌ 11፥10 መሠረት እንቍራሪት ርኩስ እንስሳ ናት:: ምስሉ የሚያመለክተው በመጨረሻው ዘመን ሰዎች ክፉን ሐሳብ እንዲቀበሉና እንዲከተሉ የሚያደርገውን አሳ ሳች ፕሮፖጋንዳ ነው::

16፥14 *ምልክቶች፤* ከ13፥13 ጋር ያነጻጽሩ:: *ወደ ዓለም ሁሉ ነገሥታት፤* 6፥15 ይመ:: *አምላክ ታላቅ ቀን፤* ስለዚህ ጦር ነት 19፥11-21 ይመ::

16፥15 *ብፁዕ፤* ለሦስተኛ ጊዜ የተጠቀሰ ቃል ነው (የ1፥3 ማብ ይመ)::

16፥16 *አርማጌዶን፤* ምናልባት ቃሉ የቆመው ሐር ማጌ ዶን ማለትም፣ "የመጊዶ ተራራ" ለሚለው ነው (የመሳ 5፥19 ማብ ይመ):: በርካታ ሊቃውንት ቃሉን ይህ ነው ተብሎ ከሚ ታወቅ ስፍራ ጋር አያያይዙትም፤ ቃሉ የሚያመለክተው እግዚአ ብሔር ክፉን ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እንደሚያስወግድ ነው::

17፥1 *ሰባቱ መላእክት፤* ከ15፥1፤ ም16 ጋር ያነጻጽሩ:: *በብዙ ውሆች ላይ የተቀመጠችውን፤* መዝ 137፥1፤ ኤር 51፥13 ይመ:: *የታላቂቱን አመንዝራ፤* ይህን ትእምርት በተመለከተ መልአኩ የተናገረውን በቍ 18 ላይ ይመ:: በ17፥5 ላይ አመንዝ ራዪቱ፣ "ታላቂቱ ባቢሎን" ተብላለች::

17፥2 *በዝሙቷ የወይን ጠጅ፤* የ14፥8 ማብ ይመ፤ ከ18፥3፤ ኢሳ 23፥17 ኤር 51፥7 ጋር ያነጻጽሩ::

17፥3 *በመንፈስ፤* በመንፈሳዊ ልዕልና ውስጥ መሆኑን ለመግለጽ ነው (የ1፥10፤ የ4፥2 ማብ ይመ፤ እንዲሁም 21፥10 ይመ):: *በስድብ ስሞች፤* የ13፥1 ማብ ይመ:: *ቀይ አውሬ፤* በም

ዶች ባሉት ቀይ አውሬ ላይ ተቀምጣ
አየሁ:: [4]ሴቲቱም ሐምራዊና ቀይ ልብስ
ተጐናጽፋ ነበር፤ ደግሞም በወርቅ፣ በከበሩ
ድንጋዮችና በዕንቁዎችም አጊጣ ነበር፤ በእ
ጇም የሚያስጸይፍ ነገርና የዝሙቷ ርኵ
ሰት የሞላበትን የወርቅ ጽዋ ይዛ ነበር::
[5]በግምባሯም ላይ እንዲህ የሚል የምስጢር
ስም ተጽፎ ነበር፤

ታላቂቱ ባቢሎን፣
የአመንዝሮችና
የምድር ርኵሰቶች እናት።

[6]ሴቲቱንም በቅዱሳን ደምና በኢየሱስ
ምስክሮች ደም ሰክራ አየኋት::
ባየኋትም ጊዜ እጅግ ተደነቅሁ:: [7]ከዚ
ያም መልአኩ እንዲህ አለኝ፤ የምትደነቀው
ለምንድን ነው? የሴቲቱን፣ እርሷ የተቀ
መጠችበትንም፣ እንዲሁም ሰባት ራሶ
ችና ዐሥር ቀንዶች ያሉትን የአውሬውን
ምስጢር እነግርሃለሁ:: [8]ያየኸው አውሬ ቀደም
ሲል ነበረ፤ አሁን ግን የለም፤ በኋላም ከጥ
ልቁ ጕድጓድ ይወጣል፤ ወደ ጥፋቱም ይሄ
ዳል:: ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ስማቸው
በሕይወት መጽሐፍ ተጽፎ ያልተገኘ የም
ድር ነዋሪዎች አውሬው ቀድሞ የነበረ፣
አሁን ግን የሌለ፣ በኋላም የሚመጣ መሆ
ኑን ሲያዩ ይደነቃሉ::
[9]"ይህም፣ ጥበብ ያለው አእምሮ ይጠይ
ቃል:: ሰባቱ ራሶች ሴቲቱ የምትቀመጥባ
ቸው ሰባት ተራሮች ናቸው፤ [10]እነርሱም
ደግሞ ሰባት ነገሥታት ናቸው:: አምስቱ
ወድቀዋል፤ አንዱ አለ፤ ሌላውም ገና አል
መጣም፤ ሲመጣ ግን ሊቈይ የሚገባው ለጥ
ቂት ጊዜ ነው:: [11]ቀድሞ የነበረውና አሁን
የሌለው አውሬ ስምንተኛው ንጉሥ ነው፤
እርሱም ከሰባቱ አንዱ ሲሆን ወደ ጥፋቱ
ይሄዳል::
[12]"ያየሃቸው ዐሥሩ ቀንዶች ገና መንግ
ሥትን ያልተቀበሉ፣ ዐሥር ነገሥታት ናቸው፤
ነገር ግን ከአውሬው ጋር ለአንድ ሰዓት
እንዲነግሡ ሥልጣን ይቀበላሉ:: [13]አንድ ሐሳ
ብም አላቸው፤ ኀይላቸውንና ሥልጣናቸው
ንም ለአውሬው ይሰጣሉ፤ [14]እነዚህ በጉን
ይወጋሉ፤ በጉ ግን ድል ይነሣቸዋል፤ ምክን
ያቱም እርሱ የጌቶች ጌታና የነገሥታት
ንጉሥ ነው፤ ከእርሱ ጋር ያሉ የተጠሩት፣
የተመረጡትና የታመኑትም አብረው ድል
ይነሣሉ::"
[15]መልአኩም እንዲህ አለኝ፤ "አመንዝ
ራዪቱ ተቀምጣባቸው ያየሃቸው ውሆች:-
ወገኖች፣ ብዙ ሰዎች፣ ሕዝቦችና ቋንቋዎች
ናቸው:: [16]አውሬውና ያየሃቸው ዐሥሩ ቀን
ዶች አመንዝራዪቱን ይጠሏታል፤ ባዶዋ
ንና ዕራቍቷን ያስቀሯታል:: ሥጋዋን ይበ
ላሉ፤ በእሳትም ያቃጥሏታል:: [17]የእግዚአብሔር
ቃል እስኪፈጸም ድረስ ዕቅዱን እንዲፈ
ጽሙ፣ ደግሞም በአንድ ሐሳብ እንዲስ
ማሙና ሥልጣናቸውንም ለአውሬው እንዲ
ሰጡ ይህን ሐሳብ በልባቸው ያኖረ እግዚ
አብሔር ነውና:: [18]ያየሃትም ሴት በምድር
ነገሥታት ላይ የምትነግሥ ታላቂቱ ከተማ
ናት::

የባቢሎን ውድቀት

18 ከዚህ በኋላ ታላቅ ሥልጣን ያለው
ሌላ መልአክ ከሰማይ ሲወርድ
አየሁ፤ ከክብሩም ነጸብራቅ የተነሣ ምድር
በራች፤ [2]እርሱም በብርቱ ድምፅ እንዲህ
ብሎ ጮኸ፤

"ታላቂቱ ባቢሎን ወደቀች! ወደቀች!
የአጋንንት መኖሪያ፣
የርኩሳን መናፍስት ሁሉ መጠጊያ[ሀ]፣
የርኩስና የአስጸያፊ ወፎች ሁሉ
መጠለያ[ሀ] ሆነች::
[3]ሕዝቦች ሁሉ የዝሙቷን ቍጣ ወይን ጠጅ

[ሀ]2 ገሪኩ እስር ቤት ወይም ወህኒ ይላል::

18፥12:16
17፥4 ቍ2፤ኤር51፥7፤ ሕዝ28፥13፤ራእ14፥8፤ 18፥6:16
17፥5 ቍ1:2:7፤ ራእ14፥8
17፥6 ራእ16፥6፤ 18፥24
17፥7 ቍ3:5፤ ራእ12፥3
17፥8 ሉቃ፥31፤ ራእ3፥10፤13፥3:10፤ 20፥12
17፥9 ቍ3፤ራእ13፥18
17፥11 ቍ8
17፥12 ራእ12፥3፤ 18፥10:17:19
17፥13 ቍ17
17፥14 ማቴ22፥14፤ ዮሐ16፥33፤ 1ጢሞ6፥15፤ራእ16፥14
17፥15 ቍ1፤ ኢሳ8፥7፤ኤር47፥2፤ ራእ13፥7
17፥16 ቍ1፤ሕዝ16፥37: 39፤ራእ12፥3፤18፥8: 17:19፤19፥18
17፥17 ቍ13፤ ኤር39፥16፤2ቆሮ8፥16፤ ራእ10፥7
17፥18 ራእ16፥19፤ 18፥10:18:19:21
18፥1 ሕዝ43፥2፤ ራእ10፥1፤17፥1፤20፥1
18፥2 ኢሳ13፥21: 22፤34፥11:13-15፤ ኤር50፥39፤51፥37፤ ሶፎ2፥14:15:23፤ ሕዝ27፥9-25፤ ራእ14፥8፤17፥2
18፥3 ቍ7:9:11: 15:23፤ሕዝ27፥9-25፤ ራእ14፥8፤17፥2

13 ላይ ከባሕር የወጣው አውሬ ነው::

17፥5 *ምስጢር፤* ምናልባት ለባቢሎን የተሰጠው ስም ውስጥ ሊካተት ይችላል:: ይህ ቅቡል ከሆን ለባቢሎን የተሰጠው ስም እንዲህ ተብሎ ሊተረጐም ይችላል፣ "ምስጢር፣ ታላቂቱ ባቢሎን፣ የአመንዝሮችና የምድር ርኵሰቶች እናት"::

17፥6 *በቅዱሳን ... ምስክሮች፤* 6፥9 ይመ::

17፥7 *ምስጢር፤* የ10፥7 ማብ ይመ::

17፥8 *ከጥልቁ ጕድጓድ፤* የ9፥1 ማብ ይመ:: *ወደ ጥፋቱም ይሄዳል፤* ምንም እንኳ አሁን ክፉ አይሉና በርትቶ ቢታይም፣ አንድ ቀን ፈጽሞ እንደሚጠፋ ምንም ጥርጥር የለውም:: *በሕይወት መጽሐፍ፤* የ3፥5 ማብ ይመ:: *ቀድሞ የነበረ፣ አሁን ግን የሌለ፣ በኋላም የሚመጣ፤* በጉን ለመምሰል የተደረገ ግልጽ ሙከራ ነው (1፥18፤ 2፥8):: በ1፥4:8፤ 4፥8 ላይ ስለ እግዚአብሔር የተነገረውን ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ:: እዚህ ላይ ሐረጉ የሚናገረው፣ አውሬው ከዚህ በፊት ይኖር እንደ ነበር፣ አሁን ግን ስለ መኖሩ እንደማይታወቅና ወደ ፊት ግን በሕይወት መኖሩን እንደሚያሳውቅ ነው:: ክፉ አሁን እያየለ ነው::

17፥9 *ሰባት ተራሮች፤* ሮም፣ ከቲቤር በስተግራ የሚገኙትን ሰባት ተራሮች ማእከል አድርጋ የጀመረችው ሰፈራ ልብ ሊባል የሚገባው ጕዳይ ሳይሆን አይቀርም:: በሰባት ተራሮች ላይ የተመሠረተች ከተማ መሆኗን በርካታ የሮም ጸሐፊዎች አውስተዋል ቪርግል ማርሻል፣ ሲሴሮ)::

17፥10 *ሰባት ነገሥታት፤* ተራሮቹ የሚወክሉት ንጉሣዊ ወይም ፖለቲካዊ ኀይልን ካልሆነ፣ ሰባቱ ራሶች የሚያመለክቱት ሰባቱን ተራሮችና ሰባቱን ነገሥታት ነው የሚለው አቡቀለምሲሳዊ ትእምርቶች/ምልክቶች ተለዋዋጭ ባሕርይ እንዳላቸው ያሳያል:: *አምስቱ ... አንዱ ... ሌላውም፤* ይህ የሚያመለክተው፤ (1) ሰባት የሮም ነገሥታትን (2) ሰባት የዓለም መንግሥታትን ወይም (3) በጥቅሉ የሮም መንግሥትን ኀይል ምሳሌያዊ በሆነ መንገድ እንደ ሆነ ይነገራል::

17፥11 *አሁን የሌለው፤* ከ13፥3 ጋር ያነጻጽሩ፤ *ስምንተኛው ንጉሥ፤* የአንድን ንጉሥ ሚና የሚጫወተውን (ከሰባቱ አንዱ ሲሆን) የክርስቶስ ተቃዋሚን ቢሆንም፣ እውነታው ግን በእግዚአብሔርና በሰይጣን መካከል ያለውን ጠርነት ያካትታል::

7፥12 *ለአንድ ሰዓት፤* አጭር ጊዜን የሚያመለክት አባባል ነው::

17፥14 *የጌቶች ጌታና የነገሥታት ንጉሥ፤* የበጉን ሉዓላዊነትና ሁሉን ቻይነት በአጽንዖት የሚገልጽ ነው (ከዘዳ 10፥17፤ መዝ136፥2-3፤ ዳን2፥47፤ 1ጢሞ6፥15 ጋር ያነጻጽሩ)::

17፥18 *ታላቂቱ ከተማ፤* ከ17፥1 ጋር ያነጻጽሩ፤ የ11፥8፤ 14፥8 ማብ ይመ::

18፥1 *ከክብሩም ነጸብራቅ የተነሣ ምድር በራች፤* ከዘፀ 34፥29-35፤ መዝ 104፥2፤ ሕዝ 43፥1-5፤ 1ጢሞ 6፥16 ጋር ያነጻጽሩ::

18፥2 *ባቢሎን ወደቀች!፤* ከኢሳ 21፥9፤ ኤር 51፥8 ጋር ያነጻጽሩ፤ የ11፥8፤ 14፥8 ማብ ይመ::

18፥3 *የዝሙቷን ቍጣ ወይን ጠጅ፤* የ14፥8 ማብ ይመ

ጠጥተዋልና፤
የምድር ነገሥታት ከእርሷ ጋር
አመንዝረዋል፤
የምድርም ነጋዴዎች ከብዙ ምቾቷ ኀይል
የተነሣ በልጽገዋል።"

4 ከዚያም ከሰማይ ሌላ ድምፅ እንዲህ ሲል
ሰማሁ፤
"ሕዝቤ ሆይ፤ በኀጢአቷ እንዳትተባበሩ፣
ከመቅሠፍቷም እንዳትካፈሉ፣
ከእርሷ ውጡ፤
5 ኀጢአቷ እስከ ሰማይ ድረስ
ተከምሮአልና፤
እግዚአብሔርም ዐመፃዋን አስታውሶአል።
6 በሰጠችው መጠን ብድራቷን መልሱላት፤
ለሠራችው ሁሉ ዕጥፍ ክፈሏት፤
በቀላቀለችውም ጽዋ ዕጥፍ አድርጋችሁ
ቀላቅሉባት።
7 ለራሷ ክብርና ምቾት የሰጠችውን ያህል፣
ሥቃይና ሐዘን ስጧት፤
በልቧም እንዲህ እያለች ትመካለች፤
"እንደ ንግሥት ተቀምጫለሁ፤
መበለትም አይደለሁም፤ ከቶም አላዝንም፤"
8 ስለዚህ መቅሠፍቶቿ በአንድ ቀን
ይመጡባታል፤
ሞት፣ ሐዘንና ራብ ይሆኑባታል፤
የሚፈርድባት ጌታ እግዚአብሔር ብርቱ
ስለ ሆነ፣
በእሳት ትቃጠላለች።

9 "ከእርሷ ጋር ያመነዘሩና በምቾት የኖሩ
የምድር ነገሥታት፣ እርሷ ስትቃጠል የሚ
ወጣውን ጢስ ሲያዩ ስለ እርሷ ያለቅሳሉ፤
ያዝናሉም። 10 ሥቃይዋንም በመፍራት በሩቅ
ቆመው እንዲህ ይላሉ፤

"አንቺ ታላቂቱ ከተማ ወዮልሽ! ወዮልሽ!"
አንቺ ባቢሎን ብርቱዪቱ ከተማ፣
ፍርድሽ በአንድ ሰዓት ውስጥ
መጥቶአል።"

11 "ጭነታቸውን ከእንግዲህ የሚገዛ ስለ
ሌለ፣ የምድር ነጋዴዎችም ስለ እርሷ ያለ
ቅሳሉ፤ ያዝናሉ፤ 12 ጭነቱም፦ ወርቅ፣ ብር፣
የከበረ ድንጋይ፣ ዕንቍ፣ ከተልባ እግር የተ
ሠራ ቀጭን ልብስ፣ ሐምራዊ ልብስ፣ ሐር
ልብስ፣ ቀይ ልብስ፣ መልካም ሽታ ያለው
ዕንጨት ሁሉ፣ ከዝሆን ጥርስ፣ ከውድ ዕን
ጨት፣ ከናስ፣ ከብረትና ከእብነ በረድ የተ
ሠራ ዕቃ ሁሉ፣ 13 ቀረፋ፣ ቅመም፣ ከርቤ፣
ቅባት፣ ዕጣን፣ የወይን ጠጅ፣ የወይራ
ዘይት፣ የተሰለቀ ዱቄት፣ ስንዴ፣ ከብ
ቶች፣ በጎች፣ ፈረሶች፣ ሠረገሎች፣ እንዲ
ሁም ባሮችና[ነ] የሰዎች ነፍሶች ነው።
14 "እነርሱም፣ "የተመኘሽው ፍሬ ከአንቺ
ርቆአል፤ ብልጽግናሽና ክብርሽ ሁሉ ጠፍቶ
አል፤ ዳግመኛም ተመልሶ አይመጣም" ይላሉ።
15 እነዚህን ነገሮች በመሸጥ በእርሷ የበለጸጉ
ነጋዴዎች ሥቃይዋን ፈርተው በሩቅ ይቆ
ማሉ፤ እነርሱም ያለቅሳሉ፤ ያዝናሉም፤
16 ድምፃቸውን ከፍ አድርገው እንዲህ ይላሉ፤

"ቀጭን የተልባ እግር፣ ሐምራዊና ቀይ
ልብስ የለበሰች፣
በወርቅ፣ በከበረ ድንጋይና በዕንቍም
ያጌጠች፣
ታላቂቱ ከተማ ወዮላት! ወዮላት!
17 ያ ሁሉ ሀብት በአንድ ሰዓት ውስጥ
ጠፋ።"

"የመርከብ አዛዦች ሁሉ፣ በመርከብ
የሚጓዙ መንገደኞች ሁሉ፣ የመርከብ ሠራ
ተኞችና ኑሮአቸውን በባሕር ላይ የመሠ
ረቱ ሁሉ በሩቅ ይቆማሉ። 18 እርሷ ስት
ቃጠል የሚወጣውን ጢስ ሲያዩ፣ 'እንደዚች
ያለ ታላቅ ከተማ ከቶ የት አለ?' እያሉ
ይጮኻሉ። 19 በራሳቸውም ላይ አቧራ ነስን
ሰው እያለቀሱና እያዘኑ እንዲህ ብለው
ጮኹ፤

" 'በባሕር ላይ መርከቦች ያላቸው ሁሉ፣
በእርሷም ሀብት የበለጸጉ፣
ለታላቂቱ ከተማ ወዮላት! ወዮላት!
በአንድ ሰዓት ውስጥ ጠፍታለች።
20 ሰማይ ሆይ፤ በእርሷ ላይ ሐሤት አድርግ፤
ቅዱሳን፣ ሐዋርያትና ነቢያትም ሐሤት
አድርጉ፤
በእናንተ ላይ ባደረሰችው ነገር
እግዚአብሔር ፈርዶባታልና።' "

21 ከዚያም አንድ ብርቱ መልአክ፣ ትልቅ
የወፍጮ ድንጋይ የሚመስል ድንጋይ አን
ሥቶ ወደ ባሕር ወረወረው፤ እንዲህም አለ፤

18፥4 ዘፍ19፥15፤ ኢሳ48፥20፤ ኤር50፥8፤52፥6፡9፡ 45፤2ቆሮ6፥17
18፥5 2ዜና28፥9፡ ዕዝ9፥6፤ኤር51፥9፤ ራእ16፥19
18፥6 መዝ137፥8፤ ኢሳ40፥2፤ኤር50፥15፡ 29፤ራእ14፥10፤16፥19፤ 17፥4
18፥7 መዝ10፥6፤ ኢሳ47፥7፡8፤ ሕዝ28፥2-8፤ ሶፎ2፥15
18፥8 ቊ10፤ ኢሳ9፥14፤47፥9፤ ኤር50፥31፡32፤ ራእ17፥16
18፥9 ቊ3፡7፡18፤ ኤር51፥8፤ኤር51፥8፤ ሕዝ26፥17፡18፤ ራእ14፥8፡11፤17፥2፡4፤ 19፥3
18፥10 ቊ15፡16፡ 17፡19፤ራእ17፥12
18፥11 ቊ3፡15፡ 19፤ሕዝ27፥27፡31
18፥12 ሕዝ27፥12-22፤ ራእ17
18፥13 ሕዝ27፥13፤ 1ጢሞ1፥10
18፥15 ቊ3፡10፡11፡ 17፡19፤ ዝ27፥31
18፥16 ቊ10፡19፤ ራእ17፥4
18፥17 ቊ10፡15፤ ሕዝ27፥28-30፤ ራእ17፥12፡16
18፥18 ቊ9፤ ሕዝ27፥32፤ ራእ13፥4፤17፥18፤19፥3
18፥19 ቊ10፡11፡ 15፡16፤ኢያ7፥6፤ ሰቆ2፥10፤ሕዝ27፥30፡ 31፤ራእ17፥16፡18
18፥20 ኤር51፥48፤ ራእ12፥12፤19፥2
18፥21 ኤር51፥63፤ ራእ5፥2፤10፥1፤ 17፥18

[ነ]13 ግሪኩ እንዲሁም ሰውነቶችና የሰዎች ነፍሶች ይላል።

18፥4 *ከእርሷ ውጡ፤* የተለመደ ትንቢታዊ ማስጠንቀቂያ ነው (ከኢሳ 52፥11፤ ኤር 51፥45፤2ቆሮ 6፥17 ጋር ያነጻጽሩ)።

18፥6 *ዕጥፍ፤* የእጇን በሚገባ ስጧት ማለት ነው (የኢሳ 40፥2 ማብ ይመ)። *ጽዋ፤* 17፥4 ይመ።

18፥7 *መበለትም አይደለሁም፤* የባቢሎን ሰዎች በጦር ሜዳ እንዳልሞቱ ለመግለጽ የቀረበ ነው።

18፥9-20 በዚህ ክፍል ወይም ምንባብ ሦስት ዐይነት ሰዎች ያለቅሳሉ፤ (1) የምድር ነገሥታት (ቊ9)፤ (2) የምድር ነጋዴዎች (ቊ11)፤ (3) የባሕር ሰዎች (ቍ17)። ክፍሉ ወይም ምንባቡ የተመሠረተው ሕዝቅኤል ለጢሮስ ባለቀሰው ልቅሶ ላይ ነው (ሕዝ 27)፤ በቍ 12-13 ከተዘረዘሩት 29 ሸቀጣሸቀጥ ውስጥ 15 በሕዝ 27፥12-22 ላይ ተጠቅሰዋል።

18፥9 *ነገሥታት ... ስለ እርሷ ያለቅሳሉ፤ ያዝናሉም፤* ምና ልባት የሚያለቅሱትና የሚያዝኑት ስለከሰሩ ነው (ቊ11 ይመ)።

18፥12 *ሐምራዊ፤* ሙሪክስ ከተባለ ሼል ዓሣ የሚገኝ በመ ሆኑ እጅግ ውድ ቀለም ነው። *መልካም ሽታ ያለው ዕንጨት፤* ከሰሜን አፍሪካ የሚገኝ ውድ ጥቁር ዕንጨት ሲሆን፣ ዋጋቸው ውድ የሆኑ የቤት ዕቃዎችን ለማስጌጥ ያገለግላል። *እብነ በረድ፤* የሕዝብ ሕንፃዎችንና የባለጠጎችን መኖሪያ ቤት ለማስጌጥ ያገለ ግላል።

18፥13 *ከርቤ ... ዕጣን፤* ሰብአ ሰገል፣ ለሕፃኑ ኢየሱስ ያመጡት ስጦታ ነው (ማቴ 2፥11)። *ባሮችና የሰዎች ነፍሶች፤* የባሪያን ንግድ ያመለክታል።

18፥17 *የመርከብ አዛዦች፤* የመርከቡን ባለቤት ሳይሆን ነጂዎቹን ነው። በሐሥ 27፥11 ላይ ሁለቱም ተጠቅሰዋል።

18፥19 *በራሳቸውም ላይ አቧራ ነስንሰው፤* የሐዘንና የድን ጋጤ መግለጫ ነው (ሕዝ27፥30 ይመ)። *በአንድ ሰዓት፤* ቊ 10፡ 17 ይመ።

18፥21 *ትልቅ የወፍጮ ድንጋይ፤* በማር 9፥42 ላይ ከተጠ ቀሰው ትልቅ የወፍጮ ድንጋይ ጋር የሚመሳሰል ነው። ይህ

“ታላቂቱ ከተማ ባቢሎን፣
እንዲህ ባለ ኀይል ትወረወራለች፤
ተመልሳም አትገኝም።
22የበገና ደርዳሪዎችና የሙዚቀኞች ድምፅ፣
የዋሽንትና የመለከት ነፊዎች ድምፅ፣
ዳግመኛ በአንቺ ውስጥ አይሰማም፤
የእጅ ጥበብ ባለሙያ፣
ዳግመኛ በአንቺ ውስጥ አይገኝም፤
የወፍጮ ድምፅም፣
ዳግመኛ በአንቺ ውስጥ አይሰማም።
23የመብራት ብርሃን፣
ዳግመኛ በአንቺ ውስጥ አይበራም፤
የሙሽራውና የሙሽራዪቱ ድምፅ፣
ዳግመኛ በአንቺ ውስጥ አይሰማም፤
ነጋዴዎችሽ የዓለም ታላላቅ ሰዎች ነበሩ፤
በአስማትሽም ሕዝቦች ሁሉ ስተዋል።
24በእርሷም ውስጥ የነቢያትና የቅዱሳን፣
በምድርም የተገደሉት ሁሉ ደም ተገኘ።”

ሃሌ ሉያ

19 “ከዚህ በኋላ የብዙ ሰዎችን ድምፅ
የሚመስል ታላቅ ድምፅ በሰማይ
እንዲህ ሲል ሰማሁ፤

ሃሌ ሉያ!
ማዳን፣ ክብርና ኀይል የአምላካችን ነው፤
2ፍርዱ እውነትና ጽድቅ ነውና፤
በዝሙቷ ምድርን ያረከሰችውን፣
ታላቂቱን አመንዝራ ፈርዶባታል፤
ስለ አገልጋዮቹም ደም ተበቅሏታል።”
3ደግሞም እንዲህ አሉ፤
“ሃሌ ሉያ!
ጢስ ከእርሷ ከዘላለም እስከ ዘላለም
ይወጣል።”
4ሃያ አራቱ ሽማግሌዎችና አራቱ ሕያ
ዋን ፍጡራን በዙፋኑ ላይ ለተቀመጠው
አምላክ ወድቀው ሰገዱ፤ እንዲህም አሉ፤
“አሜን፣ ሃሌ ሉያ!”
5ከዚህ በኋላ እንዲህ የሚል ድምፅ ከዙ
ፋኑ ወጣ፤
“እናንተ አገልጋዮቹ ሁሉ፣
እርሱን የምትፈሩ፣
ታናናሾችና ታላላቆችም፣
አምላካችንን አመስግኑ!”

18፥22 ኢሳ24፥8፤ ኤር25፥10፤ሕዝ26፥13
18፥23 ቊ3፤ ኢሳ23፥8፤ኤር7፥34፤ 16፥9፤25፥10፤ናሆ3፥4
18፥24 ኤር51፥49፤ ማቴ23፥35፤ ራእ16፥6፤17፥6
19፥1 ቊ3:4:6፤ ራእ4፥11፤7፥10:12፤ 11፥15:12፥10
19፥2 ራእ6፥10፤ 16፥7፤17፥1
19፥3 ቊ1:4:6፤ ኢሳ34፥10፤ራእ14፥11
19፥4 ቊ1:3:6፤ ራእ4፥4:6:10
19፥5 ቊ18፤ መዝ115፥13፤134፥1፤ ራእ11፥18፤13፥16፤ 20፥12
19፥6 ቊ1:3:4፤ ራእ1፥8:15፤11፥15
19፥7 ቊ9፤ ማቴ22፥2፤25፥10፤ ኤፌ5፥32፤ራእ11፥13፤ 21፥2:9፤22፥17
19፥8 ቊ14፤ ኢሳ61፥10፤ ሕዝ44፥17፤ዘካ3፥4፤ ራእ1፥2፤22፥8:9
19፥9 ቊ10፤ ሉቃ14፥15፤ራእ1፥19፤ 21፥5፤22፥6
19፥10 ሐሥ10፥25: 26፤ራእ1፥2፤22፥8:9
19፥11 ቊ19:21፤ ዘፀ15፥3፤መዝ96፥13፤ ኢሳ11፥4፤ማቴ3፥16፤ ራእ6፥2፤3፥14
19፥12 ቊ16፤ ራእ1፥14፤2፥17፤6፥2፤ 12፥3
19፥13 ኢሳ63፥2: 3፤ዮሐ1፥1
19፥14 ቊ8፤ራእ3፥4
19፥15 ቊ21፤ መዝ2፥9፤ኢሳ11፥4፤ 2ተሰ2፥8፤ራእ1፥16፤ 2፥27፤12፥5፤14፥20

6ደግሞም እንደ ብዙ ሕዝብ ድምፅ፣
እንደ ኀይለኛ ወራጅ ውሃ ድምፅ፣ እንደ
ብርቱም ነጐድጓድ ድምፅ የሚመስል እን
ዲህ ሲል ሰማሁ፤
ሃሌ ሉያ!
ሁሉን ቻይ ጌታ አምላካችን ነግሦአልና።
7የበጉ ሰርግ ስለ ደረሰ፣
የእርሱም ሙሽራ ራሷን ስላዘጋጀች፣
ደስ ይበለን፤ ሐሤት እናድርግ
ክብርም እንስጠው።
8የሚያንጸባርቅና ንጹሕ፣
ከተልባ እግር የተሠራ ቀጭን ልብስ
እንድትለብስ ተሰጣት።”
ከተልባ እግር የተሠራው ቀጭን ልብስ
የቅዱሳን የጽድቅ ሥራ ነው።
9መልአኩም፣ “ ‘ወደ በጉ ሰርግ እራት
የተጠሩ ብፁዓን ናቸው’ ብለህ ጻፍ” አለኝ፤
ቀጥሎም፣ “እነዚህ የእግዚአብሔር እውነተኛ
ቃሎች ናቸው” አለኝ።
10እኔም ልሰግድለት በእግሩ ሥር ተደ
ፋሁ፤ እርሱ ግን፣ “ተው! ይህን አታድርግ!
እኔም ከአንተና የኢየሱስን ምስክር ከያ
ዙት ወንድሞችህ ጋር አገልጋይ ነኝ፤ ለእግዚ
አብሔር ስገድ፤ የኢየሱስ ምስክር የትንቢት
መንፈስ ነውና” አለኝ።

በነጭ ፈረስ ላይ የተቀመጠው

11ከዚያም ሰማይም ተከፍቶ አየሁ፤ እነሆ
አንድ ነጭ ፈረስ ነበረ፤ በፈረሱም ላይ፣
“ታማኝና እውነተኛ” የሚባል ተቀምጦ ነበር፤
እርሱም በጽድቅ ይፈርዳል፤ ይዋጋልም።
12ዐይኖቹ እንደ እሳት ነበልባል ናቸው፤
በራሱም ላይ ብዙ ዘውዶች አሉ። ከእርሱ
በቀር ማንም የማያውቀው ስም በእርሱ ላይ
ተጽፎአል። 13እርሱ በደም የተነከረ ልብስ
ለብሶአል፤ ስሙም የእግዚአብሔር ቃል ነው።
14የሰማይም ሰራዊት ነጭ፣ ንጹሕና ከተልባ
እግር የተሠራ ቀጭን ልብስ ለብሰው፣ በነ
ጫጭ ፈረሶች ላይ ተቀምጠው ይከተሉት
ነበር። 15ሕዝቦችን የሚመታበት ስለታም
ሰይፍ ከአፉ ወጣ፤ “በብረት በትርም ይገዛ
ቸዋል።” እርሱም ሁሉን ቻይ የሆነውን
የእግዚአብሔርን የብርቱ ቍጣ ወይን መጭመ
ቂያ ይረግጣል። 16በልብሱና በጭኑ ላይ

የወፍጮ ድንጋይ ትልቅ በመሆኑ የሚዘወረው በአህያ ነበር።

18፥24 *የነቢያት ... ደም*፤ 6፥10፤ 17፥6፤ 19፥2፤ ይመ፤ ከሕዝ 24፥7 ጋር ያነጻጽሩ።

19፥1 *የብዙ ሰዎችን*፤ የ7፥9 ማብ ይመ። *ሃሌ ሉያ!* ከቍ 1-6 ባለው ክፍል ብቻ አራት ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን፣ በቀረው የአዲስ ኪዳን ክፍል አንድም ጊዜ አልተወሳም። ቃሉ የተገኘው፣ “ጌታን አመስግኑ ”የሚል ፍቺ ካላቸው ሁለት የዕብራይስጥ ቃላት ነው።

19፥4 *ሃያ አራቱ ሽማግሌዎችና አራቱ ሕያዋን ፍጡራን*፤ የ4፥4 ማብ ይመ።

19፥7 *የበጉ ሰርግ*፤ በእግዚአብሔርና በሕዝቡ መካከል ያለውን የጠበቀ ግንኙነት የሚገልጸው የሰርግ ምሳሌ የተወሰደው፣ ከብሉይ ኪዳን ትንቢታዊ መጻሕፍት ነው (ምሳሌ:- ኢሳ54፥5-7፤ ሆሴ2፥19 ይመ)። በአዲስ ኪዳን ካለው አገባብ ጋር ያነጻጽሩ (ማቴ22፥2-14፤ ኤፌ5፥32)።

19፥9 *ብፁዓን*፤ ለአራተኛ ጊዜ የተጠቀሰ ቃል ነው (የ1፥3 ማብ ይመ)።

19፥10 *በእግሩ ሥር ተደፋሁ*፤ የ1፥17 ማብ ይመ፤ ከሐሥ 10፥25 ጋር ያነጻጽሩ። *መንፈስ*፤ ባሕርዩን የሚገልጽ ነው።

19፥11 *ነጭ ፈረስ*፤ በ6፥2 ላይ ከተጠቀሰው ነጭ ፈረስ ጋር አንድ አይደለም። እዚህ ላይ ዐውዱ የሚያመለክተው በነጩ ፈረስ ላይ የተቀመጠው ተዋጊው፣ መሲሑና ንጉሡ ነው።

19፥12 *ስም... ተጽፎአል*፤ ምስጢራዊ ስም ሲሆን፣ ትርጉሙ ከፍጥረት ሁሉ ተሰውሮአል።

19፥13 *በደም የተነከረ ልብስ*፤ በውጊያ ጊዜ የፈሰሰው የጠላት ደም (ከ14፥14-20፤ ኢሳ63፥1-3 ጋር ያነጻጽሩ) ወይም ከኀጢአት ሊዋጀን የፈሰሰው የክርስቶስ ደም ነው።

19፥14 *የሰማይም ሰራዊት*፤ መላእክት ናቸው (ከዘዳ 33፥2፤ መዝ 68፥17 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ወይም አማኞችም ሊሆኑ ይችላሉ (ከ17፥14 ጋር ያነጻጽሩ)።

19፥15 *ስለታም ሰይፍ*፤ የ1፥16 ማብ ይመ። *በብረት በትር*፤ የ2፥27 ማብ ይመ። *መጭመቂያ*፤ የ14፥19 ማብ ይመ።

እንዲህ የሚል ስም ተጽፎአል፤

"የነገሥታት ንጉሥና የጌቶች ጌታ::"

17ቀጥሎም አንድ መልአክ በፀሓይ
ውስጥ ቆሞ አየሁ፤ እርሱም በሰማይ መካ
ከል ለሚበሩ ወፎች ሁሉ እንዲህ ሲል
በታላቅ ድምፅ ጮኸ፤ "ኑ፤ ወደ ታላቁ የእ
ግዚአብሔር እራት ተሰብሰቡ፤ 18የምትሰበሰቡ
ትም የነገሥታትን ሥጋ፣ የጦር አዛዦችን
ሥጋ፣ የብርቱ ሰዎችን ሥጋ፣ የፈረሶችንና
የፈረሰኞችን ሥጋ እንዲሁም የሰዎችን ሁሉ፣
ይኸውም የጌቶችንና የባሮችን፣ የታናናሾች
ንና የታላላቆችን ሥጋ እንድትበሉ ነው::"

19ከዚህ በኋላ አውሬው፣ የምድር ነገሥ
ታትና ሰራዊታቸው በፈረሱ ላይ ከተቀ
መጠውና ከሰራዊቱ ጋር ለመዋጋት ተሰብ
ስበው አየሁ:: 20ነገር ግን አውሬው ተያዘ፤
ከእርሱም ጋር በፊቱ ምልክቶችን ያደርግ
የነበረው ሐሰተኛው ነቢይ ተያዘ:: በእነዚህ
ምልክቶች የአውሬውን ምልክት የተቀበሉ
ትንና ለምስሉ የሰገዱትን አሳተ:: ሁለቱም
በሕይወት እንዳሉ በዲን ወደሚቃጠለው
የእሳት ባሕር ተጣሉ:: 21የቀሩት ደግሞ
በፈረሱ ላይ ከተቀመጠው አፍ በሚወጣው
ሰይፍ ተገደሉ፤ ወፎችም ሁሉ ከሥጋቸው
በልተው ጠገቡ::

የሺህ ዓመቱ መንግሥት

20 የጥልቁን መክፈቻና ትልቅ ሰንሰ
ለት በእጁ የያዘ መልአክ ከሰማይ
ሲወርድ አየሁ:: 2እርሱም የጥንቱን እባብ፣
ዘንዶውን፣ ማለትም ዲያብሎስን ወይም ሰይ
ጣንን ይዞ ሺህ ዓመት አሰረው:: 3ሺሁ ዓመ
ትም እስኪፈጸምም ድረስ ከእንግዲህ ወዲህ
ሕዝቦችን እንዳያስት ወደ ጥልቁ ጣለው፤
ዘጋውም፤ በእርሱም ላይ ማኅተም አደረገበት::
ከዚያ በኋላ ለጥቂት ጊዜ ሊፈታ ይገባዋል::

4ቀጥሎም ዙፋኖችን አየሁ፤ በዙፋኖቹም
ላይ ለመፍረድ ሥልጣን የተሰጣቸው ሰዎች
ተቀምጠው ነበር፤ ደግሞም ስለ ኢየሱስ
ምስክርና ስለ እግዚአብሔር ቃል የተሰየፉትን
ሰዎች ነፍሶች አየሁ:: እነርሱ ለአውሬው
ወይም ለእርሱ ምስል አልሰገዱም፤ በግምባ
ራቸው ወይም በእጃቸው ላይ የአውሬውን
ምልክት አልተቀበሉም፤ እነርሱም ከሞት
ተነሥተው ከክርስቶስ ጋር ሺህ ዓመት ነገሡ::
5የቀሩት ሙታን ግን ሺሁ ዓመት እስኪፈ
ጸም ድረስ ከሞት አልተነሡም:: ይህ
የመጀመሪያው ትንሣኤ ነው:: 6በመጀመሪ
ያው ትንሣኤ ተካፋይ የሚሆኑ ብፁዓንና
ቅዱሳን ናቸው:: ሁለተኛው ሞት በእነርሱ
ላይ ሥልጣን የለውም፤ ነገር ግን የእግዚአብሔ
ርና የክርስቶስ ካህናት ይሆናሉ፤ ከእርሱም
ጋር ሺህ ዓመት ይነግሣሉ::

የሰይጣን የመጨረሻ ዕጣ

7ሺሁም ዓመት ሲፈጸም ሰይጣን ከእስ
ራቱ ይፈታል፤ 8በአራቱ የምድር ማእዘናት
ያሉትን ሕዝቦች፦ ጎግንና ማጎግን እያሳተ
ለጦርነት ሊያሰልፋቸው ይወጣል፤ ቍጥራ
ቸው በባሕር ዳርቻ እንዳለ አሸዋ ነው::
9እነርሱም ወደ ምድር ሁሉ ወጥተው የቅ
ዱሳንን ሰፈርና የተወደደችውን ከተማ
ከበቡ፤ ነገር ግን እሳት ከሰማይ ወርዶ በላ
ቸው:: 10ያሳታቸው ዲያብሎስም፣ አውሬ
ውና ሐሰተኛው ነቢይ ወዳሉበት ወደ እሳ
ቱና ወደ ዲኑ ባሕር ተጣለ፤ እነርሱም
ቀንና ሌሊት ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሠ
ቃያሉ::

19፥16 ቍ12፤ 1ጢሞ6፥15
19፥17 ቍ21፤ ኢሳ34፥6፤ኤር12፥9፤ 46፥10፤ሕዝ39፥17፤ ራእ8፥13፤14፥6
19፥18 ቍ5፤ ሕዝ39፥18-20፤ ራእ6፥15
19፥19 ቍ11:21፤ ራእ13፥1፤16፥14:16
19፥20 ዳን7፥11፤ ማቴ24፥24፤ ራእ9፥17፤13፥12: 14:15:16፤20፥10: 14:15፤21፥8
19፥21 ቍ11:15: 17:19፤ራእ1፥16
20፥1 ሉቃ8፥31፤ ራእ1፥18፤10፥1፤18፥1
20፥2 ኢሳ24፥22፤ ማቴ4፥10፤2ጴጥ2፥4
20፥3 ቍ1:8:10፤ ዳን6፥17፤ማቴ27፥66፤ ራእ12፥9
20፥4 ቍ6፤ዳን7፥9፤ ማቴ19፥28፤ዕብ4፥12፤ ራእ1፥2፤3፥21፤6፥9፤ 13፥12:16፤22፥5
20፥5 ቍ6፤ ሉቃ14፥14፤ ፊል3፥11፤ 1ተሰ4፥16
20፥6 ቍ4፤ 1ጴጥ2፥5፤ ራእ2፥11፤14፥13፤22፥5
20፥7 ቍ2
20፥8 ቍ3:10፤ ኢሳ11፥12፤ሕዝ7፥2፤ 38፥2:9:15፤39፥1፤ ዕብ11፥12፤ራእ7፥1፤ 12፥9፤16፥14
20፥9 መዝ87፥2፤ ሕዝ38፥9:22፤39፥6፤ ራእ13፥13
20፥10 ቍ3:8፤ ራእ9፥17፤12፥9፤14፥10: 11፤16፥13፤19፥20

19፥16 *የነገሥታት ንጉሥ* የ17፥14 ማብ ይመ::

19፥17 *ታላቁ የእግዚአብሔር እራት፤* የ"በጉ ሰርግ እራት" ቍ9 ይመ፤ ከሕዝ 39፥17-20 ያነጻጽሩ) የተለየ ባሕርይ አለው::

19፥20 *አውሬው ... ሐሰተኛው ነቢይ፤* የ13፥1:11 ማብ ይመ:: *በዲን ወደሚቃጠለው የእሳት ባሕር፤* 20፥10:14-15፤ 21፥8 ይመ:: በእሳት መቅጣት በመጽሐፍ ቅዱስና በብዙ የአይሁድ ጽሑፎች ውስጥ የተለመደ ነገር ነው (ለምሳሌ 1ሄኖክ 54፥1):: ምንም እንኳ ገሃነም የሚለው ቃል እዚህ ላይ ባይጠቀስም፣ ዮሐንስ ለመናገር የፈለገው ይህንኑ ነው (የማቴ 5፥22 ማብ ይመ):: የሰው መሥዋዕት ይቀርብላቸው የነበሩ የቤተ ጣዖት ስፍራዎች (2ነገ 16፥3፤23፥10፤ ኤር 7፥31)፣ በአቡቀለምሲሳዊ ሥነ ጽሑፎች ውስጥ፣ "ከሲኦል" ጋር ተመሳስለዋል::

19፥21 *ወፎችም ... በልተው ጠገቡ፤* በቍ17-18 ላይ የተጠቀሰው፣ "ታላቁ የእግዚአብሔር እራት" ነው::

20፥1-22፥21፤ እነዚህ ሦስት የመጨረሻ ምዕራፎች፣ በመጀመሪያዎቹ ሦስት የዘፍጥረት መጽሐፍ ምዕራፎች ውስጥ የተወሱትን ዐበይት ርእሶችና መሪ ሐሳቦች ያንጸባርቃሉ::

20፥1 *የጥልቁን መክፈቻና፤* የ9፥1 ማብ ይመ::

20፥2 *የጥንቱን እባብ፤* 12፥15፤ ዘፍ3፥1-5 ይመ:: *ዘንዶውን፤* የ12፥3 ማብ ይመ:: *ሺህ ዓመት፤* አንዳንዶች ይህን ሐረግ የሚተረጕሙት በቁሙ/ እንዳለ ሲሆን፣ በዚህ መሠረት ክርስቶስ በዚህ ምድር ለአንድ ሺህ ዓመት ይነግሣል ይላሉ:: ሌሎች ደግሞ ሐረጉን የሚተረጕሙት ተምሳሌታዊ በሆነ መንገድ ሲሆን፣ በዚህ መሠረት ሐረጉ በውል የማይታወቅ ረጅም ዘመንን ይወክላል ይላሉ:: ሺህ ዓመቱን በተመለከተ ሦስት ዋና ዋና አመለካከቶች አሉ፤ (1) *ሺህ ዓመት፤* በዚህ አመለካከት መሠረት ይህ ሐረግ የሚገልጸው በጌታ አምነው የሞቱ አማኞች ነፍስ አሁን በሰማይ ከክርስቶስ ጋር የነገሡ መሆኑን ነው:: አሁን ካለው የእግዚአብሔር መንግሥት በኋላ ክርስቶስ ዳግም ይመጣል:: ቀጥሎም የሙታን ትንሣኤና የመጨረሻው ፍርድ ይሆናል:: ከዚያም ክርስቶስ በአዲሱ ምድርና ሰማይ ለዘላለም መንግሡን ይቀጥላል:: (2) *ቅድመ ሺህ ዓመት፤* በዚህ አመለካከት መሠረት አሁን ያለው የእግዚአብሔር መንግሥት የሚያመራው ወደ ታላቁ ፍጻሜ ማለትም ወደ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው፤ ከዚያም የመጀመሪያው ትንሣኤ ይሆናል፤ ቀጥሎም ክርስቶስ በዚህ ምድር ለአንድ ሺህ ዓመት ይነግሣል፤ ጽድቅና ሰላም ይሰፍናል:: ከመጨረሻው ትንሣኤ በኋላ የመጨረሻው ፍርድ ይሰጣል፤ ቀጥሎም አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ይመጣል፤ ጌታም ለዘላለም በአዲሱ ምድር ይነግሣል:: (3) *ድኅረ ሺህ ዓመት፤* በዚህ አመለካከት መሠረት ዓለም ቀስ በቀስ በክርስቲያኖች ትሞላለች፤ ከዚያም ሺህ ዓመት የተባለው ረጅሙ የሰላምና የብልጽግና ዘመን ይመጣል፤ ይህ ዘመን የሚደመደመው በክርስቶስ ዳግም ምጽአት፣ በሙታን ትንሣኤ፣ በመጨረሻው ፍርድና በዘላለም ሕይወት ነው::

20፥3 *ለጥቂት ጊዜ ሊፈታ ይገባዋል፤* ቍ 7-10 ይመ::

20፥4 *የተሰየፉትን ሰዎች ነፍሶች፤* 6፥9-11 ይመ:: *የአውሬውን ምልክት፤* የ13፥16 ማብ ይመ:: *ከሞት ተነሥተው፤* የመጀመሪያው ትንሣኤ ነው (ቍ5)::

20፥5 *የቀሩት ሙታን፤* ሰማዕት ከሆኑት በስተቀር (ቍ 4 ይመ) ከቶዎችን ወይም ማንኛውንም ሰዎች ነው::

20፥6 *ብፁዓን፤* ለአምስተኛ ጊዜ የተጠቀሰ ቃል ነው (የ1፥3 ማብ ይመ):: *ሁለተኛው ሞት፤* በቍ 14 ላይ፣ የ"እሳት ባሕር" ተብሎ ተገልጾአል (ከ21፥8 ጋር ያነጻጽሩ)::

20፥7 *ሺሁም ዓመት፤* የቍ 2 ማብ ይመ::

20፥8 *ጎግንና ማጎግን፤* የዓለምን መንግሥታት ይወክላሉ፤ እነርሱም ግምባር ፈጥረው ከእግዚአብሔር ጋር ለመዋጋት ይወጣሉ:: በብሉይ ኪዳን፣ በሕዝ38-39 ላይ የተመሠረተ ሐሳብ ነው::

20፥10 *ቀንና ሌሊት... ይሠቃያሉ፤* የ14፥11 ማብ ይመ፤ ከ14፥10 ጋር ያነጻጽሩ::

ቃያሉ።

ሙታን ተፈረደባቸው

11ከዚህ በኋላ ታላቅ ነጭ ዙፋንና በእር
ሱም ላይ የተቀመጠውን አየሁ። ምድርና
ሰማይ ከፊቱ ሸሹ፤ ስፍራም አልተገኘላቸ
ውም። 12ሙታንን፣ ታላላቆችንና ታናናሾ
ችን በዙፋኑ ፊት ቆመው አየሁ፤ መጻሕፍ
ትም ተከፈቱ። ሌላም መጽሐፍ፣ እርሱም
የሕይወት መጽሐፍ ተከፈተ፤ ሙታንም
በመጻሕፍቱ ተጽፎ በተገኘው መሠረት እንደ
ሥራቸው መጠን ተፈረደባቸው። 13ባሕርም
በውስጡ የነበሩትን ሙታን ሰጠ፤ ሞትና
ሲኦልም በእነርሱ ውስጥ የነበሩትን ሙታን
ሰጡ፤ እያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን
ተፈረደበት። 14ከዚያም በኋላ ሞትና ሲኦል
ወደ እሳት ባሕር ተጣሉ፤ የእሳቱ ባሕር
ሁለተኛው ሞት ነው። 15ስሙ በሕይወት
መጽሐፍ ተጽፎ ያልተገኘ ሁሉ ወደ እሳት
ባሕር ተጣለ።

አዲሲቱ ኢየሩሳሌም

21 ከዚህ በኋላ አዲስ ሰማይና አዲስ
ምድር አየሁ፤ የመጀመሪያው ሰማ
ይና የመጀመሪያዪቱ ምድር ዐልፈዋልና፤
ባሕርም ከእንግዲህ ወዲህ አይኖርም። 2ቅድ
ስቲቱ ከተማ፣ አዲሲቱ ኢየሩሳሌም ለባሏ
እንደ ተዋበች ሙሽራ ተዘጋጅታ ከሰማይ
ከእግዚአብሔር ዘንድ ስትወርድ አየሁ። 3ደግ
ሞም እንዲህ የሚል ታላቅ ድምፅ ከዙፋኑ
ሲወጣ ሰማሁ፤ “እነሆ፤ የእግዚአብሔር ማደሪያ
በሰዎች መካከል ነው፤ እርሱ ከእነርሱ ጋር
ይኖራል፤ እነርሱም ሕዝቡ ይሆናሉ፤ እግዚአ
ብሔር ራሱም ከእነርሱ ጋር ይኖራል፤ አምላ
ካቸውም ይሆናል። 4እንባን ሁሉ ከዐይናቸው
ያብሳል፤ ከእንግዲህ ወዲህ ሞት ወይም
ሐዘን ወይም ልቅሶ ወይም ሥቃይ አይኖ
ርም፤ የቀድሞው ሥርዐት ዐልፎአልና።”
5በዙፋኑ ላይ የተቀመጠውም፣ “እነሆ፤
እኔ ሁሉን ነገር አዲስ አደርጋለሁ” አለ፤
ደግ ሞም፣ “ይህ ቃል የታመነና እውነት
ስለ ሆነ ጻፍ” አለኝ።
6እንዲህም አለኝ፤ “ተፈጸመ፤ አልፋና
ዖሜጋ፣ የመጀመሪያውና የመጨረሻው እኔ
ነኝ፤ ለተጠማ ከሕይወት ውሃ ምንጭ ያለ
ዋጋ እሰጣለሁ። 7ድል የሚነሣ ይህን ሁሉ
ይወርሳል፤ እኔም አምላክ እሆንዋለሁ፤ እር
ሱም ልጅ ይሆነኛል። 8ነገር ግን ፈሪዎች፣
የማያምኑ፣ ርኩሶች፣ ነፍሰ ገዳዮች፣ አመን
ዝሮች፣ አስማተኞች፣ ጣዖት አምላኪዎች፣
ውሸተኞች ሁሉ ዕጣ ፈንታቸው በዲንና
በእሳት ባሕር ውስጥ መጣል ይሆናል።
ይህም ሁለተኛው ሞት ነው።”
9ሰባቱ የመጨረሻ መቅሠፍቶች የሞሉባ
ቸውን ሰባቱን ጽዋዎች ከያዙት ከሰባቱ
መላእክት አንዱ መጥቶ፣ “ና፤ የበጉ ሚስት
የሆነችውን ሙሽራ አሳይሃለሁ” አለኝ። 10በመ
ንፈስም ወደ አንድ ትልቅና ረጅም ተራራ
ወሰደኝ፣ ቅድስቲቱ ከተማ ኢየሩሳሌም ከሰ
ማይ ከእግዚአብሔር ዘንድ ስትወርድ አሳየኝ።
11እርሷም በእግዚአብሔር ክብር ታበራ ነበር፤
የብርሃኗም ድምቀት እጅግ እንደ ከበረ
ድንጋይ እንደ ኢያስጲድ፣ እንደ መስተ
ዋት የጠራ ነበር። 12ዐሥራ ሁለት በሮች
የነበሩት ትልቅና ረጅም ቅጥርም ነበራት፤
በበሮቹም ላይ ዐሥራ ሁለት መላእክት
ቆመውና የዐሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገ
ዶች ስም ተጽፎ ነበር። 13በምሥራቅ ሦስት
በሮች፣ በሰሜን ሦስት በሮች፣ በደቡብ
ሦስት በሮች፣ በምዕራብ ሦስት በሮች
ነበሩ። 14የከተማዪቱም ቅጥር ዐሥራ ሁለት
መሠረቶች ነበሩት፤ በእነርሱም ላይ የዐሥራ
ሁለቱ የበጉ ሐዋርያት ስሞች ተጽፈው
ነበር።
15ከእኔ ጋር ይነጋገር የነበረው መልአክ
የከተማዪቱን በሮች ቅጥር የሚለካበት የወ
ርቅ ዘንግ ነበረው። 16ከተማዪቱም ርዝመ
ቷና ስፋቷ እኩል ሆኖ አራት ማእዘን
ነበረች። እርሱም ከተማዪቱን በዘንጉ ለካ፤
ርዝመቷም ዐሥራ ሁለት ሺህ ምዕራፍ[a]
ሆነ፤ ስፋቷና ከፍታዋም እንዲሁ ሆነ።
17ደግሞም የከተማዪቱን ቅጥር ለካ፤ ርዝመ
ቱም የመልአክ መለኪያ በሆነው በሰው
መለኪያ መቶ አርባ አራት ክንድ[b] ነበር።

20፥11 ራእ4፥2፤6፥14
20፥12 ቍ15፤ ዘፀ32፥32፤ዘዳ29፥20፤ ኤር17፥10፤ዳን7፥10፤ 12፥1፤ሚል3፥16፤ ማቴ16፥27፤ሉቃ10፥20፤ ራእ3፥5፤11፥18፤19፥5፤ 21፥27
20፥13 ኢሳ26፥19፤ ማቴ16፥27፤ ራእ1፥18፤6፥8
20፥14 ቍ13፤ 1ቆሮ15፥26፤ ራእ2፥11፤19፥20
20፥15 ቍ12
21፥1 2ጴጥ3፥13፤ ራእ6፥14
21፥4 ኢሳ25፥8፤ 35፥10፤65፥19፤ 1ቆሮ15፥26፤2ቆሮ5፥17፤ ራእ7፥17፤20፥14
21፥2 ቍ10፤ ነህ11፥18፤ኢሳ52፥1፤ ዕብ11፥10፤12፥22፤ ራእ3፥12፤ 11፥2፤ 19፥7፤22፥19
21፥3 ዘፀ25፥8፤ 2ዜና6፥18፤ሕዝ48፥35፤ ዘካ2፥10፤2ቆሮ6፥16
21፥5 ቍ4፤ራእ4፥9፤ 20፥11፤19፥9፤22፥6
21፥6 ኢሳ55፥1፤ ዮሐ4፥10፤ራእ1፥8፤ 16፥17፤22፥13
21፥7 ቍ3፤ 2ሳሙ7፥14፤ዮሐ16፥ 33፤ሮሜ 8፥14፤2ቆሮ6፥16
21፥8 ቍ27፤ መዝ5፥6፤1ቆሮ6፥9፤ ዕብ12፥14፤ራእ2፥11 19፥17፤22፥15
21፥9 ራእ15፥1፥6፥ 7፤19፥7
21፥10 ቍ2፤ሕዝ40፥2 ፤ራእ1፥10፤17፥3
21፥11 ቍ18፥19፥23፤ ኢሳ60፥1፥2፤ሕዝ43፥2፤ ራእ4፥3፥6፤15፥8፥22፥5
21፥12 ቍ15፥21፥ 25፤ሕዝ48፥30-34፤ራእ 22፥14
21፥14 ሐሥ1፥26፤ ኤፌ2፥20፤ዕብ11፥10
21፥15 ቍ12፤ ሕዝ40፥3፤ራእ11፥1
21፥17 ራእ13፥18

[a]16 ሁለት ሺህ ሁለት መቶ ኪሎ ሜትር ያህል ይሆናል።
[b]17 ሥልሳ አምስት ሜትር ያህል ይሆናል።

20፥12 *የሕይወት መጽሐፍ፤* የ3፥5 ማብ ይመ። *እንደ ሥራ ቸው መጠን ተፈረደባቸው፤* ሰዎች እንደ ሥራቸው መጠን እን ደሚፈረድባቸው በመዝ62፥12፤ ኤር17፥10፤ ሮሜ2፥6፤ 1ጴጥ 1፥17 እና በሌሎችም ስፍራዎች በግልጽ ተነግሮአል።

20፥13 *ሞትና ሲኦልም፤* 6፥8 እና ማብ ይመ።

20፥14 *እሳት ባሕር፤* የ19፥20 ማብ ይመ።

21፥2-22፥5 “ቅድስቲቱ ከተማ” በኢየሩሳሌም፣ በቤተ መቅደሱና በኤደን አትክልት ስፍራ የሚገኙትን ሁሉ አጠቃላ ትይዛለች።

21፥2 *ሙሽራ፤* የ19፥7 ማብ ይመ።

21፥3 *የእግዚአብሔር ማደሪያ፤* ዘሌ26፥11-12፤ ሕዝ37፥27፤ 2ቆሮ 6፥16 ይመ።

21፥4 *እንባን ሁሉ ... ያብሳል፤* 7፥17፤ ኢሳ25፥8 ይመ።

21፥6 *አልፋና ዖሜጋ፤* የ1፥8 ማብ ይመ። *ከሕይወት ውሃ፤* ከመዝ 36፥9 ጋር ያነጻጽሩ።

21፥7 *ድል የሚነሣ፤* በሰባቱ ደብዳቤዎች ውስጥ ከሚገኘው ድል መንሣት ጋር ያነጻጽሩ (2፥7፡ 11፡ 17፡26፤ 3፥5፡ 12፡ 21)።

21፥8 *አስማተኞች፤* ከሐሥ 19፥19 ጋር ያነጻጽሩ። በጥንት ዘመን ሰዎች ክፉን ይከላከሉ የነበረው ልዩ ልዩ ሥራ ሥሮችን እየበጠሱ አስማት በመሥራት ነበር። *በዲንና በእሳት ባሕር፤* የ19፥20 ማብ ይመ።

21፥9 *ሰባቱን የመጨረሻ መቅሠፍቶች፤* 15፥1 ይመ።

21፥10 *በመንፈስ፤* የ1፥10፤ 4፥2፤ 17፥3 ማብ ይመ።

21፥12 *ዐሥራ ሁለት በሮች፤* ሕዝ48፥30-35 ይመ። እዚህ ላይ ዐሥራ ሁለት ቍጥር የሚያመለክተው በአዲስ ኪዳኗ ቤተ ክርስቲያንና በብሉይ ኪዳን ሕዝበ እግዚአብሔር መካከል ዝም ድና/ ቀጣይነት መኖሩን ሊሆን ይችላል። ዐሥራ ሁለቱ መሠረ ቶች የዐሥራ ሁለቱን ሐዋርያት ስም እንደያዙ በቍ14 ላይ ይመ።

21፥15 *የከተማዪቱን ... የሚለካበት፤* ከሕዝ 40–41 ጋር ያነጻጽሩ። በራእ11 ላይ መለኪያው የሚያመለክተው ጥበቃን ነበር፤ እዚህ ላይ የሚያገለግለው ታማኝ አማኞች የሚኖሩበት ዘላ ለማዊ ስፍራ በስፋቱ እኩል መሆኑን ለማሳየት ነው።

21፥16 *ርዝመቷም ... ስፋቷና ከፍታዋም፤* እንደ መገና ኛው ድንኳንና እንደ ቤተ መቅደሱ ቅድስተ ቅዱሳን ክፍል የኩብ ቅርጽ አለው።

21፥17 *መቶ አርባ አራት ክንድ፤* አማራጭ ትርጕሙን

18ቅጥሩ የተሠራው ከኢያስጲድ ነበር፤ ከተ
ማዪቱም እንደ መስተዋት ንጹሕ ከሆነ
ወርቅ የተሠራች ነበረች። 19የከተማዪቱ
ቅጥር መሠረቶች በሁሉም ዐይነት የከበረ
ድንጋይ ያጌጡ ነበር፤ የመጀመሪያው መሠ
ረት ኢያስጲድ፣ ሁለተኛው ሰንፔር፣ ሦስ
ተኛው ኬልቄዶን፣ አራተኛው መረግድ፣
20አምስተኛው ሰርዶንክስ፣ ስድስተኛው ሰር
ድዮን፣ ሰባተኛው ክርስቲሎቤ፣ ስምንተ
ኛው ቢረሌ፣ ዘጠነኛው ወራውሬ፣ ዐሥረ
ኛው ክርስጵራስስ፣ ዐሥራ አንደኛው ያክ
ንት፣ ዐሥራ ሁለተኛው አሜቴስጢኖስ[a]
ነበረ። 21ዐሥራ ሁለቱም በሮች ዐሥራ
ሁለት ዕንቈች ነበሩ፤ እያንዳንዱም በር
ከአንድ ዕንቍ የተሠራ ነበር። የከተማዪ
ቱም አውራ መንገድ እንደ መስተዋት ብር
ሃን የሚያስተላልፍ ንጹሕ ወርቅ ነበረ።
22ሁሉን ቻይ ጌታ ስምባክና በጉ መቅደሷ
ስለ ሆኑ፣ በከተማዪቱ ውስጥ ቤተ መቅደስ
አላየሁም። 23የእግዚአብሔር ክብር ብርሃን ስለ
ሚሰጣትና በጉም መብራቷ ስለ ሆነ፣ ከተ
ማዋ ፀሓይ ወይም ጨረቃ እንዲያበሩላት
አያስፈልጋትም። 24ሕዝቦች በብርሃኗ ይመ
ላለሳሉ፤ የምድር ነገሥታትም ክብራቸውን
ወደ እርሷ ያመጣሉ። 25በዚያ ሌሊት ስለ
ሌለ፣ በሮቿ በየትኛውም ቀን አይዘጉም።
26የሕዝቦች ግርማና ክብር ወደ እርሷ ይገ
ባሉ። 27በበጉ የሕይወት መጽሐፍ ከተጻፉት
በስተቀር፣ ርኵስትን የሚያደርግና ውሸትን
የሚናገር ሁሉ አይገባባትም።

የሕይወት ወንዝ

22 ከዚህ በኋላ መልአኩ ከእግዚአብሔርና
ከበጉ ዙፋን የሚወጣውን እንደ
መስተዋት የጠራውን የሕይወት ውሃ ወንዝ
አሳየኝ፤ 2ወንዙም በከተማዪቱ አውራ መን
ገድ መካከል ይፈስ ነበር። በወንዙ ግራና
ቀኝ በየወሩ እያፈራ ዐሥራ ሁለት ጊዜ
ፍሬ የሚሰጥ የሕይወት ዛፍ ነበረ፤ የዛፉም
ቅጠሎች ሕዝቦች የሚፈወሱባቸው ነበሩ።
3ከእንግዲህ ወዲህ ርግማን ከቶ አይኖርም፤
የእግዚአብሔርና የበጉ ዙፋን በከተማዪቱ ውስጥ
ይሆናል፤ አገልጋዮቹም ያመልኩታል፤ 4ፊቱን
ያያሉ፤ ስሙም በግምባራቸው ላይ ይሆ
ናል። 5ከእንግዲህ ወዲህ ሌሊት አይኖርም፤
ጌታ ስምባክ ስለሚያበራላቸው የመብራት
ወይም የፀሓይ ብርሃን አያስፈልጋቸውም፤
ከዘላለም እስከ ዘላለም ይነግሣሉ።
6መልአኩም፣ "እነዚህ ቃሎች የታመ
ኑና እውነተኞች ናቸው። የነቢያት መናፍ
ስት ጌታ ስምባክ በቅርብ የሚሆነውን ነገር
ለአገልጋዮቹ እንዲያሳይ መልአኩን ልኮ
አል" አለኝ።

ኢየሱስ ይመጣል

7"እነሆ፤ ቶሎ እመጣለሁ፤ የዚህን መጽ
ሐፍ የትንቢት ቃል የሚጠብቅ ብፁዕ
ነው።"
8እነዚህን ነገሮች የሰማሁና ያየሁ እኔ
ዮሐንስ ነኝ። እነዚህን ነገሮች በሰማሁና
ባየሁ ጊዜ፣ እነዚህን ነገሮች ላሳየኝ መል
አክ ልሰግድ በእግሩ ሥር ተደፋሁ፤ 9እርሱ
ግን፣ "ተው!፤ ይህን አታድርግ! እኔ ከአን
ተና ከወንድሞችህ ከነቢያት እንዲሁም የዚ
ህን መጽሐፍ ቃል ከሚጠብቁት ሁሉ ጋር
አገልጋይ ነኝ፤ ለእግዚአብሔር ስገድ" አለኝ።
10እንዲህም አለኝ፤ "ጊዜው ስለ ደረሰ፣
የዚህን መጽሐፍ የትንቢት ቃል በማኅተም
አትዝጋው፤ 11ዐመፀኛው በዐመፁ ይቀጥል፤
ርኩሱም ይርከስ፤ ጻድቁም ይጽደቅ፤ ቅዱ
ሱም ይቀደስ።"
12"እነሆ፤ ቶሎ እመጣለሁ፤ ዋጋዬ በእኔ
ዘንድ አለ፤ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው
መጠን እከፍለዋለሁ። 13አልፋና ዖሜጋ፣
ፊተኛውና ኋለኛው፣ መጀመሪያውና መጨ
ረሻው እኔ ነኝ።
14"ወደ ሕይወት ዛፍ ለመድረስና በበሮ
ቿም በኩል ወደ ከተማዪቱ ለመግባት መብት
እንዲኖራቸው ልብሳቸውን የሚያጥቡ ብፁ
ዓን ናቸው። 15ውሾች፣ አስማተኞች፣ ሴሰ
ኞች፣ ነፍሰ ገዳዮች፣ ጣዖት አምላኪዎች፣
ውሸትን የሚወዱና የሚያደርጉ ሁሉ በውጭ
አሉ።
16"እኔ ኢየሱስ እነዚህን ነገሮች እንዲ
መሰክር መልአኬን ለአብያተ ክርስቲያናት
ልኬአለሁ። እኔ የዳዊት ሥርና ዘር ነኝ፣
የሚያበራም የንጋት ኮከብ ነኝ።"
17መንፈስና ሙሽራዪቱ፣ "ና" ይላሉ፤ የሚ
ሰማም፣ "ና" ይበል፤ የተጠማም ሁሉ ይምጣ፤

[a]20 ከእነዚህ የከበሩ ድንጋዮች መካከል የአንዳንዶቹ ምንነት በውል አይታወቅም።

21፥18 ቍ11:21
21፥19 ቍ11፤ ዘፀ28፥17-20፤ ኢሳ54፥11:12፤ ሕዝ28፥13
21፥20 ራእ4፥3
21፥21 ቍ12:18፤ ኢሳ54፥12
21፥22 ዮሐ4፥21:23፤ራእ1፥8፤5፥6
21፥23 ቍ11፤ ኢሳ24፥23፤60፥19:20፤ራእ5፥6፤22፥5
21፥24 ቍ26፤ ኢሳ60፥3:5
21፥25 ቍ12፤ ኢሳ60፥11፤ዘካ14፥7፤ ራእ22፥5
21፥26 ቍ24
21፥27 ኢሳ52፥1፤ ኢዩ3፥17፤ራእ20፥12፤ 22፥14:15
22፥1 ቍ17፤ መዝ36፥8፤46፥4፤ ሕዝ47፥1፤ዘካ14፥8፤ ዮሐ4፥10፤ ራእ4፥6
22፥2 ሕዝ47፥1፤ ራእ2፥7
22፥3 ዘካ14፥11፤ ራእ7፥15
22፥4 ማቴ5፥8፤ ራእ7፥3
22፥5 ኢሳ60፥19:20፤ዳን7፥27፤ዘካ14፥7፤ ራእ20፥4፤21፥23:25
22፥6 ቍ16፤ 1ቆሮ14፥32፤ ዕብ12፥9፤ራእ1፥1፤21፥5
22፥7 ቍ10:12:18:19:20፤ማቴ16፥27፤ ራእ1፥3፤16፥15
22፥8 ራእ1፥1፤ 19፥10
22፥9 ቍ10:18:19፤ራእ19፥10
22፥10 ቍ7:18:19፤ዳን8፥26፤ ሮሜ13፥11፤ራእ10፥4
22፥11 ሕዝ3፥27፤ ዳን12፥10
22፥12 ቍ7:20፤ ኢሳ40፥10፤62፥11፤ ማቴ16፥27
22፥13 ራእ1፥8:17፤21፥6
22፥14 ራእ2፥7፤ 7፥14፤21፥12:27
22፥15 ዘዳ23፥18፤ 1ቆሮ6፥9:10፤ገላ5፥19-21፤ፊል3፥2፤ቈላ3፥5:6፤ራእ21፥8
22፥16 ቍ6፤ማቴ 1፥1፤2ጴጥ1፥19፤ራእ

ይመ።
21፥20፤ አማራጭ ትርጒሙን ይመ።
21፥27 *በበጉ የሕይወት መጽሐፍ፤* የ3፥5 ማብ ይመ።
22፥2 *የሕይወት ዛፍ፤* ዘፍ2፥9፤ 3፥22፤ ሕዝ47፥12 ይመ።
22፥4 *ፊቱን ያያሉ፤* በጥንት ዘመን ወንጀለኞች ሲቀጡ ከንጉሥ ፊት እንዲወገዱ ይደረግ ነበር (አስ 7፥8 ይመ፤ ከ2ሳሙ 14፥24 ጋር ያነጻጽሩ)። ከዘላለም በረከት ውስጥ አንዱ ጌታን ፊት ለፊት ማየት ነው (ከ1ቆሮ 13፥12 ጋር ያነጻጽሩ)። *ስሙም፤* የ3፥12 ማብ ይመ።
22፥5 *ይነግሣሉ፤* 5፥10፤ 20፥6፤ ዳን7፥18:27 ይመ።
22፥6 *በቅርብ የሚሆነውን ነገር፤* 1፥1:19 ይመ። *ለአገልጋዮቹ፤* ቍ 3 ይመ።
22፥7 *ቶሎ እመጣለሁ፤* ቍ12:20፤ 2፥16፤ 3፥11 ይመ። *ብፁዕ፤* ለስድስተኛ ጊዜ የተጠቀሰ ቃል ነው (የ1፥3 ማብ ይመ)።
22፥8 *ልሰግድ በእግሩ ሥር ተደፋሁ፤* የ1፥17 ማብ ይመ።
22፥10 *ቃል በማኅተም አትዝጋው፤* ከዳን 12፥4 ጋር ያነጻጽሩ።
22፥12 *ቶሎ እመጣለሁ፤* ቍ7:20፤ 2፥16፤ 3፥11 ይመ። *ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው፤* የ2፥23፤ 20፥12 ማብ ይመ።
22፥13 *አልፋና ዖሜጋ፤* የ1፥8 ማብ ይመ።
22፥14 *ብፁዓን፤* ለሰባተኛ ጊዜ የተጠቀሰ ቃል ነው (የ1፥3 ማብ ይመ)።
22፥15 *ውሾች፤* በሥርዐቱ መሠረት ንጹሕ ላልሆኑ ሰዎች ሁሉ የሚሰጥ ስም ነው። በዘዳ 23፥18 ለወንደቆች የተሰጠ ቃል ነው።
22፥16 *መልአኬን፤* ከ1፥1 ጋር ያነጻጽሩ። *የዳዊት ሥርና ዘር፤* የ5፥5 ማብ ይመ፤ ከኢሳ11፥1:10፤ ሮሜ1፥3 ጋር ያነጻጽሩ። *የሚያበራም የንጋት ኮከብ፤* ዘኍ24፥17 ይመ።

የሚፈልግም ሁሉ የሕይወትን ውሃ በነጻ
ይውሰድ።
[18]የዚህን መጽሐፍ የትንቢት ቃል የሚ
ሰማውን ሁሉ አስጠነቅቃለሁ፤ ማንም በዚህ
ቃል ላይ አንዳች ቢጨምር፣ እግዚአብሔር
በዚህ መጽሐፍ የተጻፉትን መቅሠፍቶች
ይጨምርበታል፤ [19]ማንም በዚህ የትንቢት
መጽሐፍ ከተጻፈው ቃል አንዳች ቢያጐድል፣
እግዚአብሔር በዚህ መጽሐፍ ከተጻፉት
ከሕይወት ዛፍና ከቅድስቲቱ ከተማ ዕድሉን
ያጐድልበታል።
[20]እነዚህን ነገሮች የሚመሰክረው፣ “አዎ፣
ቶሎ እመጣለሁ” ይላል።
አሜን፤ ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ና።
[21]የጌታ የኢየሱስ ጸጋ ከእግዚአብሔር ሕ
ዝብ[ሾ] ጋር ይሁን፤ አሜን።[ፆ]

1፥1፤4፥2፥28፤5፥5
22፥17 ዮሐ4፥10፤ ራእ2፥7፤14፥13፤ 19፥7
22፥18 ቀኡ7:10: 19፤ዘዳ4፥2፤12፥32፤ 30፥6፤ራእ15፥6- 16፥21
22፥19 ቀኡ7:10: 18፤ዘዳ4፥2፤12፥32፤ ምሳ30፥6፤ራእ2፥7
22፥20 ቀኡ7:12፤ ማቴ16፥27፤1ቆሮ 16፥22፤ራእ1፥2

[ሾ]21 አንዳንድ ቅጆች ... ከቅዱሳን ጋር ይሁን ይላሉ።
[ፆ]21 አንዳንድ ቅጆች አሜን የሚለውን አይጨምሩም።

22፥21 ሮሜ16፥20

22፥18-19፤ በዘዳ 4፥2፤ 12፥32 ላይ ከተጠቀሱት ትእዛዞች ጋር ያነጻጽሩ። ማስጠንቀቂያው በተለይ የሚያያዘው ከራእይ መጽሐፍ ጋር ነው።

22፥20 *ቶሎ እመጣለሁ፤* ቀኡ 7:12፤ 2፥16፤ 3፥11 ይመ። *ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ና፤* የ1ቆሮ 16፥22 ማብ ይመ።

ርእሳዊ ማጣቀሻ

ርእሳዊ ማጣቀሻ

ሀብት፤ ዘኍ7፥26-80፤መዝ12፥8፤ምሳ8፥10-11፥25-28፤19፥10፤22፥2፤ መክ5፥11፤10፥19፤አሞ3፥12፤ሉቃ6፥24-26፤16፥19-31፤18፥25፤ 1ጢሞ6፥9-11፤ያዕ5፥1-6

ሄሮድስ፤ ማቴ2፤14፥1-12፤ሐሥ12፥1-23

ልሳናት፤ ሐሥ2፥1-13፤10፥44-48፤19፥1-7፤1ቆሮ12-14

ልብ፤ 1ሳሙ16፥1-13፤መዝ51፤ምሳ4፥23፤ኤር17፥9-10፤ማቴ12፥33-37

ልጆች (አስፈላጊነት)፤ ዘፍ19፥31፤ዘፀ21፥22-23፤ዘዳ25፥11-12፤ ሩት4፥14-15፤ 1ዜና2፥32፤ኢዮ42፥12-13፤መዝ127፥3-5፤ኤር16፥2፤ ማር10፥13፤ሉቃ18፥15

ልግስና፤ ዘፍ13፥9፤ዘዳ23፥24-25፤ምሳ11፥25-28፤ሚል3፥10፤ሉቃ16፥9፤2ቆሮ8፥1፡7

ሐሜት፤ መዝ94፥20-23፤122፥5፤125፥3፤ምሳ10፥18-21፤29፥18፤መክ8፥2-6፤10፥6፤ሐሥ4፥19 ፤ሮሜ13፥1-7፤ቲቶ3፥1-2

የሐሰት አማልክት፤ ሐሥ17፥23

የሐሰት ክስ፤ ኢዮ19፥29፤31፥35

ሐዋርያት፤ ሉቃ6፥13፤ሐሥ1፥26፤8፥1፤15፥19-21፤ 1ቆሮ9፥15፤12፥28፤15፥8፤2ቆሮ12፥12፤ገላ1፥1

ሐዘን፤ ዘፀ3፥1-9፤ዘሌ10፥6፤ዘዳ34፥8፤ኢሱ7፥6-10፤2ሳሙ13፥19፤4፥1-2፤ ሕዝ27፥30፤ማቴ26፥36-46

ሐፍረት፤ ዕዝ9፥6-15፤መዝ25፤34፥1-7፤ሮሜ1፥16-17፤2ጢሞ1፥8-14

ሔዋን፤ ዘፍ1፥26-5፥2፤1ቆሮ11፥2-16፤1ጢሞ2፥8-15

ሕልም(ራእይ) ዘፍ2812-15፤31፥11፤መሳ7፥14፡15፤1ነገ3፥15፤1ዜና17፥2፤ኢዮ42፥5፤ ኢሳ1፥1፤6፥1፤ሕዝ1፥1፤3፥14፤ዘካ1፥8፤ራእ1፥19-20፤4፥2

ሕመም፤ 2ነገ5፥1፤7፥3፤2ዜና16፥12፤21፥15፤ኢዮ2፥7-8፤መዝ38፥3፤103፥3

ሕይወት፤

ከሞት በኋላ (በብሉይ ኪዳን)፤ ዘኍ20፥24፤1ሳሙ28፥19፤2ሳሙ12፥23፤ መዝ6፥5፤17፥15፤30፥9፤49፥15፤ምሳ2፥18፤መክ9፥10፤12፥7

ሕግጋት፤ ምሳ3፥1-4

ምንጭ፤ ዘፍ2፥7፤ኢዮ27፥3፤መዝ104፥30፤መክ12፥7

ኢፍትሐዊነት፤ ዘፍ18፥25፤2ሳሙ21፥6፡9፡14፤ኢዮ1፥13-19፤34፥19፤ መዝ73፥3- 5፤መክ2፥26፤4፥13-16

ያለ እግዚአብሔር፤ መክ1፥2፤6፥12

እርባና፤ 2ነገ11፥1-2፤ኢዮ3፥10-16፤መክ12፥6

የሕይወት (የመኖር) ትርጉም፤ መዝ73፥13፤90፥17፤102፥9-10፤ምሳ1፥7፤ መክ1፥2፤2፥3-11፡2፥13-16፤2፥13-16፤8፥16-17፤ 11፥8፤2ቆሮ5፥10

መታረቅ፤ ማቴ5፥23-26፤ፊል4፥2-3፤2ቆሮ5፥11-6፥2፤ኤፌ2፥11-22ቆላ1፥15-23

መቢዣት፤ ዘፀ12፥29፤ዘኍ35፥19፤ሩት2፥20፤3፥12፤4፥3-6፤ኢዮ19፥25፤መዝ54፥7፤ 90፥11-14፤130፥7-8፤ኢሳ35፥10ኤር17፥9፤ሆሴ13፥14፤ቈላ1፥17

መቃወም፤ መዝ88፥14፤ዮሐ9፥22

መገለጥ፤ መዝ19፥1-6፤ዮሐ1፥1-18፤ሐሥ14፥14፤ሮሜ1፥18-23፤ዕብ1፤ 2ጢሞ3፥14-17፤2ጴጥ1፥19-21

መነቃቃት፤ 2ነገ23፥24-26፤2ዜና15፥12፤19፥4-5፤ነህ1፥6፤መዝ19፥7፤80፥18፤ ኢሳ19፥19-25፤ሕዝ37፥10

መሥዋዕቶች፤ ዘፀ20፥24፤29፥11-21፤ዘሌ1፥1፤17፥11፤ዘኍ7፥41-80፤ መዝ40፥6፤50፥5፡8-15፤50፥23፤51፥19፤1ጴጥ2፥5

ምንዝር(ግልሙትና)፤ ዘፍ35፥12፤ዘኍ5፥31፤ምሳ2፥22፤5፥3-10፤5፥22-23፤ 23፥27፤31፥3፤ሕዝ23፥25፤ማቴ19፥1-9፤ማር10፥1-12

ማደጎ፤ ዘፍ15፥2፤41፥51-52፤48፥5፤50፥23፤ዘፀ2፥10፤ዘዳ21፥17፤ኤፌ1፥5

ምክር፡ 1ዜና21፥3-4፡ምሳ15፥22፡ዳን6፥2

መላእክት፡ ዘፀ23፥20-23፡2ዜና32፥21፡ኢዮ33፥23-24፡ መዝ29፥1፡ዳን8፥16፡10፥12፡
ሉቃ1፥19፡ሐዋ6፥15፡1ቆሮ6፥2-3፡ዕብ1፥7፡2ጴጥ2፥4፡ይሁ6

ጠባቂ መላእክት፡ መዝ91፥11፡ሕዝ9፥1-2፡ማቴ18፥8፡ሐዋ12፥15

መቀባት፡ ዘፍ28፥18፡ዘፀ29፥1:7፡40፥9፡ዘሌ8፥12፡ሩት3፥3፡1ሳሙ10፥1፡12፥3፡16፥1:13፡
26፥9፡1ነገ19፥16፡2ዜና6፥42፡መዝ2፥2፡104፥15፡105፥15፡ኢሳ61፥1፡
ዳን9፥25፡ማቴ3፥16፡ሉቃ10፥34፡ዮሐ1፥32፡2፥20:27፡2ቆሮ1፥21፡ያዕ5፥14

መራርነት፡ ሩት1፥13:20-21፡ኢዮ15፥13፡38፥2

ማማረር፡

በእግዚአብሔር፡ ዘፍ42፥28፡ዘፀ16፥3፡ሩት1፥13:20-21፡2ነገ3፥10፡ኢዮ35፥12-13፡
መዝ88፥6፡ምሳ19፥3፡መክ5፥19-20፡ኤር2፥29፡4::10

በሌሎች፡ ዘፍ16፥5፡ኢሱ19፥25፡20፥6፡1ነገ17፥18-20፡ሆሴ4፥4

መባረክ፡ ዘዳ7፥12፡መዝ32፡67፡ሕዝ34፥26-30፡ዮሐ1፥14-17፡ኤፌ1፥3-14፡
ማቴ5፥1-11፡ሉቃ6፥20-22

ምርጫ፡ ዘዳ31፥16-21፡1ነገ8፥58፡12፥15፡2ነገ18፥22፡ኢዮ14፥5፡
መዝ25፥12፡32፥9፡103፥19፡139፥16፡ኢሳ54፥15፡63፥17፡ኤር4፥10፡29፥13፡
ሕዝ14፥9፡ማቴ23፥37፡ሉቃ15፥11-32፡ሐዋ13፥48፡ሮሜ9፥8-33፡ኤፌ1፥4-5

ምኞት(ድሎት)፡ ኢዮ4፥1፡መዝ23፥4፡2ቆሮ1፥5

መሰጠት፡ ዘፍ15፥6፡ዘዳ33፥9፡ሩት1፥16-18፡መዝ31፥15፡40፥6፡86፥11፡ምሳ23፥15፡
ኢሳ58፥6-7፡ኤር9፥2፡26፥10፡16፡ህዝ20፥3፡ዘካ13፥3፡ሉቃ14፥26፡
ዮሐ6፥51-58፡ቲቶ3፥7፡ራእ3፥16

መናዘዝ፡ ኢሱ7፥19፡2ሳሙ2፥13፡ነህ1፥6፡ኢዮ16፥17፡ምሳ14፥19፡28፥13፡
ዮሐ9፥41፡1ዮሐ1፥9

መለየት (መቀደስ)፡ ዘፀ13፥1-2፡19፥14:22፡ዘሌ8፥10፡11፥44-47፡ዘኁ7፥1፡ኢሱ3፥5

መርካት (በኑሮ)፡ መዝ23፥1፡መክ1፥6-8፡1ቆሮ7፥17:20:26፡ 1ጢሞ6፥6-8

መለወጥ(መመለስ)፡ ኤር31፥3-14፡ዮሐ4፥1-30:39-42፡ ሐዋ8፥26-40
፡9፥1-25፡16፥11-15፡16፥22-34፡2ቆሮ5፥17-19፡ኤፌ2፥1-10

ማበረታታት (ማደፋፈር)፡ ኢሱ1፡1ሳሙ17፥26-50፡ዳን3፡ሐዋ4፡5፥17-42

መመኘት፡ ዘፀ20፥17፡ኢሱ7፡1ነገ21፥1-11፡4፥1-10

መስቀል፡ ማቴ16፥24፡ማር8፥31-9፥1፡ሉቃ9፥23፡23፥26-49፡ዮሐ3፥14፡
5፥11፡ኤፌ2፥11-18፡1ቆሮ1፥18-2፥5፡ ገላ3፥1- 14፡1ጴጥ2፥24

ሞት፡ 2ሳሙ22፥6፡መዝ116፥15፡መክ3፥18፡ኢሳ25፥7፡ማቴ9፥24፡ማር5፥39፡
ሉቃ8፥52፡1ተሰ4፥14:14:16

መንፈሳዊ ሞት፡ ኤፌ2፥1

አይቀሬነቱ፡ ኢዮ21፥23-26፡መክ1፥18፡2፥13-16፡9፥1-3፡ሉቃ13፥3-5

የሞት ቅጣት፡ ዘፍ4፥15፡9፥6፡ዘኁ25፥7-8፡ዘዳ17፥7፡19፥13፡ኢሱ20፥3፡መሳ8፥17፡
1ሳሙ15፥33፡1ነገ2፥32፡መዝ78፥34፡ሐዋ7፥57-59

ማታለል፡ 2ሳሙ13፥6፡16፥4፡2ዜና18፥29፡ኤር41፥6

መስጠት፡(ለእግዚአብሔር)፡ ዘሌ27፥2:26-28፡ነህ12፥27-43

መመረጥ፡ ዘፍ12፥1-9፡ዘፀ19፥1-6፡ዘዳ10፥12-22፡ኢሳ41፥8-16፡ዮሐ15፥9-17፡
ሮሜ9፥6-13፡ኤፌ1፥3-14፡1ጴጥ2፥1-10፡2ጴጥ1፥3-10

መጽናናት፡ 1ሳሙ23፥16፡ኢዮ4፥1፡ምሳ25፥20፡ኢሳ12፥1-6

ምሳሌ፡ ዮሐ13፥1-17፡1ቆሮ10፥1-13፡ፊል2፥1-11፡2፥14-15፡1ተሰ1፡ዕብ14፥4-40፡
ያዕ5፥10-11፡5፥16-18፡1ጴጥ2፥11-12

ምግብ፡ ዘፍ7፥19-20

የመንፈስ ፍሬ፡ ሉቃ8፥15፡ዮሐ15፥4፡1ቆሮ13፥1-3፡ገላ5፥16-26

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ፡ ዘፀ31፥1-5፡ሐዋ10፥46፡1ቆሮ12፥10:28-29፡19፥6፡ሮሜ12፥6-8፡
1ቆሮ2፥10:28-29፡7፥7-8፡12፥8-30፡14፥3-28፡ኤፌ4፥11፡1ጴጥ4፥1

መልካም ሥራ፡ ነህ13፥10፡ማቴ25፥35-36፡ሉቃ14፥12-14፡16፥9፡
ፊል2፥12-13፡3፥6-8፡ቆላ1፥29፡2ጢሞ2፥15፡ዕብ4፥11፡2ጴጥ1፥5፡3ዮሐ3

መንፈስ ቅዱስ፡ ዘፍ1፥2፡ማቴ7፥7-8፡ማር1፥8፡3፥29፡ዮሐ14፥16:26፡16፥13፡
ሐዋ19፥2፡ሮሜ1፥4፡1ቆሮ2፥13፡ኤፌ4፥30፡1ተሰ5፥19፡1ጴጥ1፥15

ሙላት፡ ኤፌ5፥18

ስጦታ፡ ሐሥ21፥9፤ሮሜ12፥6፤1ቆሮ12፥1-31፤14፥2-4፤14፥20-25

ጸሎት፡ ሮሜ8፥27፤ኤፌ6፥18፤ይሁ20

ፍሬ፡ ሉቃ8፥15፤ገላ5፥22-26፤ዕብ12፥14

መካንነት፡ ዘፍ16፥2፤25፥2፤29፥31፤ዘኍ5፥28፤1ሳሙ1፥5፤መዝ113፥7-9

ምልጃ፡ ዘፍ18፥23-32፤1ነገ8፥33-51፤ዕዝ9፥5፥5-15፤ዳን9፥3-19፤ዮሐ17፤
ሮሜ8፥26-27፡31-34፤1ጢሞ2፥1-2፤ያዕ5፥16፤ዕብ7፥24-25፤1ዮሐ2፥1

መፍረድ (በሌሎች ላይ)፡ ሉቃ13፥3-5ዮሐ5፥22፤8፥7፤ሐሥ10፥4፤ሮሜ14፥1፤
1ቆሮ4፥3፤ያዕ4፥11-12

መጽደቅ፡ ሉቃ18፥13-14፤ሐሥ13፥39፤ሮሜ3፥22-28፤5፥1፡9፡19፤9፥31-32፤
1ቆሮ1፥30፤2፥21፤3፥11፤4፥16፣5፥5፤ 5፤5፥15-17፤ያዕ2፥14-26፤1ጴጥ2፥22

የመጨረሻዎቹ ቀናት፡ ኢሳ2፥2፤24፥18-20፤ኢል2፥30-32፤ሚክ4፥1፤ሐሥ2፥19-20፤1ቆሮ7፥29፤2ተሰ2፥2፤
2ጢሞ3፥1፤ዕብ9፥26፤1ጴጥ4፥7

መሪዎች፡

መንፈሳዊ፡ ዘኍ27፥18፤2ነገ4፥13፤6፥21፤13፥14፤16፥15-16፤2ዜና24፥16፤ነህ12፥1፤13፥28፤
ኢሳ29፥9-10፤32፥5-6፤56፥10፤ኤር29፥21-23፤ሆሴ6፥9፤ሶፎ3፥4፤
ሚል2፥፤3ማቴ20፥26-28፤23፥33፤ሉቃ11፥44፤ዮሐ21፥15-17፤1ቆሮ4፥16

መምረጥ፡ ዘፍ49፥10-12፤ዘፀ6፥14-27፤ዘዳ16፥18፤31፥3፤
መሳ11፥4-6፤1ዜና5፥2፤12፥2፤ኢሳ3፥6፤ሆሴ8፥4፤
1ጢሞ3፥2-7፤5፥24-25

ክፉዎች፡ ኢዮ34፥29-30፤ሕዝ11፥3

ችሎታ፡ መሳ6፥25፤12፥8፡11፡13፥25፤14፥6፤1ሳሙ10፥9-11፤
11፥6፤2ነገ2፥9፤ኢሳ45፥1

ኀላፊነት፡ ኤር23፥1፤ሕዝ44፥20-23፤ሚል2፥3፤ያዕ3፥1

ዝግጅት፡ ዘፀ17፥9፤ዘዳ34፥9፤1ነገ3፥7፤19፥19፤ምሳ30፥21-23

መሲሕ፡ መዝ110፥4፤ኢሳ16፥5፤32፥3፤ኤር33፥16፤ናሆ1፥15፤ዘካ11፥7፤
ማቴ16፥20፤17፥2፤20፥30፤ማር8፥30፤10፥47፤11፥8፤ሉቃ2፥32፤18፥34፤20፥41-44፤ዮሐ1፥46

ሌሎች ስሞቹ፡ መዝ2፥2፤110፥1፤ዘካ3፥8፤10፥4፤ሉቃ2፥23፤ዮሐ10፥1-15፤ራእ5፥5-6

የተነገረለት ትንቢት፡ ኢሳ7፥14-16፤9፥4-6፤32፥1፤53፥2፤
ሕዝ34፥11፤ዳን9፥24-27፤ዘካ6፥13፤12፥10፤ሉቃ3፥4-6

የዳዊት ልጅ፡ መዝ72፥5፤132፥12፤ኢሳ11፥1፤ሕዝ17፥22-24፤34፥23-24፤
ሐጌ2፥23፤ማር123፥35-37፤ሉቃ18፥38

ምስጢር፡ 1ቆሮ15፥50-58፤ኤፌ3፤ቈላ1፥24-25፤1ጢሞ3፥16

ምሳሌዎች፡ 2ሳሙ14፥2-3፤1ነገ22፥19-20፤2ዜና18፥18-21፤25፥18-19፤
ማቴ13፥11-13፤ማር4፥10-12፡21-25፤ሉቃ8፥4-10

መጽናት፡ ዮሐ10፥27-30፤ሮሜ8፥31-39፣ኤፌ6፥10-20፣ፊል1፥1-11፤ዕብ6፥1-6፤10፥26-39፤ያዕ1፥1-12፤ራእ2-3

ማመስገን፡(እግዚአብሔርን)፡ መዝ3፥1፤54፥6-7፤63፥4፤76፥10፥96፥1-3፡7-8፤150፥12፤ምሳ27፥2፡21

ሰዎች፡ መዝ22፥30-31፤111፥1፤112፥2-8፤145፥10፤ኢሳ24፥14-16፤ሆሴ14፥2፤
ሐጌ1፥8፤ራእ4፥9-10

ፍጥረት፡ መዝ148፥1-10፤150፥6፤ኢሳ55

ምክንያት አልባ ውሳኔ፡ ዘፍ43፥32፤46፥34፤አስ2፥10፤አሞ1፥13፤ዮና4፥3፤
ማቴ2፥23፤ሉቃ9፥53፤20፥16፤ዮሐ4፥9፤ሐሥ6፥1፤1ተሰ2፥16

መግቦተ እግዚአብሔር፡ መዝ104፥ማቴ10፥29-30፤ሐሥ14፥14-17

መንጻት፡ ዘሌ6፥10፤ኢሱ5፥15፤ሚል3፥2፤1ዮሐ3፥3

መቀደስ፡ ዮሐ17፥17፡19፤1ቆሮ1፥2፤ፊል1፥6፤1ተሰ4፥3-12

መስረቅ፡ ዘፀ20፥15፤22፥1-15፤ዘሌ19፥11-13፤ሚል3፥8-10፤ኤፌ4፥28

መገዛት፡

ለሌሎች፡ ኤፌ5፥21

በጋብቻ ውስጥ፡ ኤፌ5፥24-33፤1ጴጥ3፥5-6

ለሥልጣናት፡ ቈላ3፥18-4፥1፤1ጴጥ2፥13-17

ለእግዚአብሔር፡ ኢሳ18፥7፤19፥18፤ኤር27፥8-15፤29፥7

መከራ፡ ኢዮ5፥7፤6፥24፤11፥16፤34፥37፤መዝ88፥3፤ማር8፥34፤15፥23፤ሐሥ5፥41፤ራእ13፥10

የእግዚአብሔር ድርሻ፡ 2ሳሙ12፥14-15፤2ነገ5፥1፤መዝ34፥17፤71፥20፤97፥10፤ራእ13፥8

ውጤቱ፤ ኢዮ3፥10-16፤23፥10፤መዝ119፥67-75ምሳ17፥3፤
መክ11፥8፤ሰቆ3፥38፤ዮሐ11፥4፤ሮሜ5፥3፤2ቆሮ4፥12፤
ራእ9፥20-21

ዓላማው፤ ኢዮ32፥14፤33፥19፤መዝ20፥30-31፤102፥9-10፤ምሳ22፥4፤ኢሳ45፥7፤
48፥10፤ሰቆ3፥38፤ሕዝ24፥16-18፤ዮሐ9፥3፤1ተሰ3፥3

በግል፤ ኢዮ19፥13-20፤መዝ10፥1፤12፥1፤22፥1፤88፥6፤102፥3፥5፤ሰቆ3፥3፤
ማቴ26፥41፤27፥46፤ማር14፥38፤14፥51-52፤15፥34፤ሉቃ22፥40፤
2ጢሞ1፥15

ግንዛቤ፤ ኢዮ5፥27፤9፥22-24፤17፥7-8፤23፥10፤42፥8፤ኢሳ13፥16፤53፥9፤
ሮሜ8፥17፤2ቆሮ1፥5፤1ጴጥ4፥1

መነጋገር (ከእግዚአብሔር ጋር) ዘፍ12፥1፤18፥10፤ዘኍ1፥1፤1ሳሙ3፥21፤30፥6፤ኢዮ38፥1፤
መዝ95፥7፤ዕን2፥1፤ሚል2፥17

መፈተን፤

በእግዚአብሔር፤ ዘዳ8፥2፤13፥3፤1ዜና29፥17፤2ዜና32፥31፤ኢዮ1፥8፤7፥18፤16፥9፤23፥10፤
መዝ66፥10፤81፥7፤ማቴ4፥1፤15፥23-26፤ሮሜ16፥10፤1ተሰ3፥3፤ያዕ1፥13፤1ጴጥ1፥7

እግዚአብሔርን፤ መዝ78፥18

ምስጋና ማቅረብ፤ ዘፀ23፥15፤1ሳሙ31፥12፤መዝ116፥13:17፤ኤፌ5፥20

መታመን(መመካት)፤ ዘዳ28፥65፤መዝ77፥2፤መክ11፥10፤ማቴ6፥25፤ሉቃ12፥22

በጣዖታት፤ 2ዜና25፥14፤ ኢሳ27፥10-11

በእግዚአብሔር፤ ዘፍ22፥2፤ዘፀ30፥12ኢሱ11፥6፤መሳ7፥5-6፤2ነገ4፥2-7፥2-7፤18፥14፤
1ዜና18፥4፤2ዜና28፥5፤ነህ6፥13፤ኢዮ2፥10፤12፥15-16:22-23፤
19፥25፤23፥14-15፤መዝ11፥1፤91፥16፤112፥6-7፤116፥10፤142፥6፤ኢሳ30፥18፤
ሚክ7፥7፤ዕን3፥17፤ያዕ1፥2:7-8

መታመንን መማር፤ ዘፀ16፥4፤መዝ78፥5-7፤ኢሳ43፥2

በሰዎች፤ መዝ146፥3-4

በወታደራዊ ኀይል፤ ኢሱ11፥6፤1ሳሙ12፥12፤2ሳሙ24፥3:10፤1ዜና21፥1:6-7፤ኢሳ20፥5-6፤22፥8-11፤
30፥1-2፤31፥1፤34፥1-3፤ኤር2፥36፤ሕዝ16፥26-29፤29፥6-7፤ሆሴ7፥11፤ዕን1፥16

ገንዘብ፤ ኢዮ36፥19፤መዝ12፥8፤97፥7፤ኢሳ2፥7-8፤39፥1-2

መጠበቅ(እግዚአብሔርን)፤ ኢሳ64፥4፤አሞ5፥13፤ዕን2፥1

ማስጠንቀቅ (ሌሎችን)፤ ሕዝ3፥17፤33፥6-9

መበለቶች፤ ዘዳ25፥5-9፤ኢሳ4፥1፤54፥1-6፤ሚክ2፥9፤1ጢሞ5፥9

መመካት(በእግዚአብሔር)፤ ኢሱ24፥19፤ መዝ62፥3-6፤86፥1፤104፥16-30፤ ምሳ27፥1፤
ዘካ10፥1፤ማቴ10፥9-10፤ማር6፥8፤ሉቃ6፥24-26፤
ዮሐ15፥4፤2ቆሮ9፥11፤1ጢሞ6፥6-8፤1ዮሐ2፥24

ምሕረት፤ መዝ7፥11፤25፥11፤39፥13፤51፥1፤78፥39፤139፥19፤143፥1-2፤ኢሳ30፥18፤
ኤር3፥1፤22፥2-5፤24፥7፤ሕዝ3፥7፤39፥25፤ሆሴ11፥8፤ናሆ2፥13፤ያዕ2፥13

ሙሴ፤ ዘፀ2-40፤ዘኍ1-36፤ዘዳ1-34፤ማቴ17፥1-13፤ዕብ11፥24-28

መቅሠፍት፤ ዘፀ7፥20-21፤8፥18-19፤9፥8-9፤9፥19፤11፥9-10፤ዘኍ11፥33፤
ኢሱ22፥17፤2ነገ19፥35፤ኢሳ37፥36፤ራእ16፥2-4

መጠጣት (አልኮል)፤ ዘፍ9፥22-25፤ዘሌ10፥9፤አስ1፥8፤መዝ104፥14-15፤116፥13፤
ምሳ20፥1፤23፥29-35፤ሆሴ4፥11፤ኢል1፥5፤ማቴ26፥17-30፤
ሉቃ1፥15፤ዮሐ2፥1-11፤1ጢሞ5፥23

መሾም(ለአገልግሎት)፤ ዘሌ8፥22፤1ነገ19፥19፤2ጢሞ1፥6

መዋሸት፤ ዘፀ1፥19-20፤1ሳሙ21፥2፤27፥8-10፤2ነገ8፥10፤10፥19፤2ዜና18፥22፤
መዝ62፥4፤ኤር38፥27፤ሐሥ5፥5-10

መግደል፤ ዘፍ9፥6፤ዘፀ2፥12፤ዘኍ35፥24-25፤ዘዳ19፥13፤21፥1-9፤2ሳሙ20፥10፤
2ነገ11፥1-2፤2ዜና22፥10

ሥላሴ፤ ዘፍ1፥26፤11፥7፤ዘዳ6፥4፤ማቴ28፥16-20፤ዮሐ14፥9-28፤
2ቆሮ13፥14፤ቲቶ3፥3-8፤ይሁ20፥21

ሥራ፤

በየዕለቱ፤ ነህ4፥6-9፤መዝ90፥17፤127፥1-2፤ኢሳ26፥12፤1ቆሮ10፥31፤15፥58፤ቈላ3፥17፤2ተሰ3፥10

ባሕርዩ፤ ዘፍ1፥28፤2፥15:19-20፤3፥17-19፤ዘፀ20፥9፤መክ1፥14፤2፥11:17፤3፥9-10፤ኤፌ4፥28፤1ተሰ4፥11

እግዚአብሔር ከሥራ ጋር ያለው ግንኙነት፤ ዘዳ5፥13፤መዝ104፥23፤ምሳ6፥6-11፤10፥4-5፤
14፥23፤27:23-27

ዝንባሌ፡ ምሳ18፥9፤24፥30-፤28፥19፤2ተሰ3፥10
ሥቃይ፡ ኢዮ16፥6፤33፥19፤ኤር15፥15-21፤ዕን1-3፤ሮሜ5፥1-5፤8፥28-39፤
ራእ21፥1-4
ራስን መግደል፡ 1ሳሙ31፥5፤2ሳሙ17፥23፤ኢሳ57፥1-2፤ሐሥ1፥18-19፤
ሐሥ16፥22-36
በራስ መተማመን፡ 1ሳሙ10፥22፤መዝ22፥6-7፤ምሳ12፥9፤ሮሜ12፥3፤1ቆሮ2፥3፤ገላ6፥4

በራስ መመካት፡ 2ዜና12፥14፤ኢሳ2፥7-8፤26፥18፤50፥10-11
ራስን መካድ፡ ማቴ7፥13-14
ራስን መከላከል፡ ዘፀ22፥3፤2ሳሙ20፥10
ራስን መግዛት፡ ምሳ6፥6-11፤25፥28፤ቲቶ2፥2

ራብ፡ ሩት1፥1፤1ነገ17፤2ነገ6፥25-8፥2
ራብና ጥማት(መንፈሳዊ)፡ ዘዳ8፥3፤አሞ8፥11-12፤ኢሳ55፥1-3፤ማቴ4፥4፤5፥6፤
ዮሐ4፥13-14፤6፥35:48-58፤7፥37-38፤1ቆሮ10፥16
ርኅራኄ፡ ምሳ24፥11፤ኢሳ21፥3-4፤ኤር4፥19-26፤48፥31-32:36፤ማር2፥4፤
ሉቃ5፥19፤ገላ6፥2:5

ሰማይ፡ ኢዮ36፥7፤ማቴ22፥30፤ማር12፥25፤ዮሐ14፥2፤ኤፌ2፥6፤4፥10፤1ተሰ4፥14:16፤
ዕብ1፥3፤ራእ4፥1፤21፥16
የሰው ተፈጥሮ፡ ዘፍ8፥21፤ኢሱ4፥14፤መዝ53፥3፤መክ1፥9-10፤ኢሳ64፥6፤ኤር፥7፤43፥2፤ዘካ10፥2፤
ማር9፥33-37፤ሉቃ9፥48፤ሐሥ15፥35
መበላሸት፡ ኢዮ25፥4፤መዝ146፥3-4፤ሮሜ7፥5-8፤ኤፌ4፥22፤ቈላ3፥5
ሰብአዊ መሥዋዕት፡ ዘፍ22፥2፤ዘሌ18፥21፤ዘዳ12፥31፤2ነገ3፥27፤16፥3፤21፥16፤
ኤር19፥5፤ሆሴ13፥2
ሰማዕታት፡ 1ነገ18፥4:13፤2ነገ21፥16፤መዝ37፥3-25፤ኢሳ57፥1-2፤ዳን6፥22-23፤
ሉቃ21፥18፤ፊል3፥10፤1ጴጥ1፥6፤ራእ6፥9፤11፥7፤20፥4-5
ስጦታ (ቊርባን፣ መሥዋዕት፣ መባ)፡ ዘፀ23፥15፤35፥21፤ዘሌ1፥14፤3፥3-5፤3፥16፤ዘዳ26፥2፤
1ዜና21፥26፤ዕዝ1፥4-6፤መዝ96፥8፤ምሳ3፥9-10፤
ሕዝ45፥13-25፤ሚል1፥10፤ማቴ26፥10፤1ቆሮ8፥1:7
ሰላም፡ መዝ85፥10-11፤147፥14፤መክ11፥10፤ኢሳ11፥6-9፤ናሆ1፥15፤ሮሜ12፥18
ስደት፡ መዝ118፥6፤ዳን11፥35፤ማቴ5፥11-12፤ሉቃ6፥29-30፤10፥3፤ሐሥ7፥51-53፤
14፥22፤28፥22፤ፊል3፥10፤2ተሰ1፥4:5፤1ጴጥ1፥6፤ራእ7፥14፤13፥17
ዐይነቶች፡ መዝ119፥86፤ሉቃ21፥18፤ገላ6፥17፤ፊል1፥29፤2ጢሞ3፥12
ሰባክያን፡ ማቴ3፥4፤ማር1፥6፤ሐሥ18፥3፤1ቆሮ9፥15፤ገላ2፥2፤ፊል1፥18፤1ጢሞ5፥17
ስብከት፡ መዝ119፥43፤ሕዝ3፥1፤ዮና3፥5፤ማቴ13፥3-23፤16፥19፤ማር4፥13-20፤
ሉቃ4፥15-20፤ሐሥ16፥6-10፤1ተሰ2፥13፤2ጢሞ4፥3፤ቲቶ2፥1
ሐሰተኛ፡ ሕዝ11፥1፤12፥24፤24፤አሞ5፥18፤ሚክ2፥11፤ሰፎ3፥4፤2ቆሮ6፥14-15:17፤
1ጢሞ1፥3-4፤2ጴጥ1-3
ስም ማጥፋት፡ መዝ12፥5፤ምሳ10፥18-21፤ያዕ4፥11
የሰው ልጅ፡ መዝ80፥17፤ሕዝ2፥1፤ዳን7፥13፤8፥17፤ማር2፥10፤ዕብ2፥6-8፤
ራእ1፥13፤14፥14
ስጦታ፡ 1ዜና22፥8፤ማቴ25፥26-27፤1ጢሞ4፥14
ሴቶች
ሚናቸው፡ መሳ1፥12-13፤2ሳሙ20፥16:22፤ነህ3፥12
አመራር፡ ዘፀ15፥20፤መሳ4፥4፤2ነገ22፥14፤1ዜና7፥24፤2ዜና22፥10፤ሐሥ18፥26፤
ሮሜ16፥1-2፤
እንደ ንብረት፡ ዘፍ19፥8፤30፥3፤31፥15፤38፥14፤ዘፀ21፥7-11፤ዘዳ20፥14፤
መሳ19፥24፤2ሳሙ3፥7፤20፥3፤1ነገ2፥22-23፤ኢሳ13፥16
እግዚአብሔርን የሚፈሩ፡ አስ2፥8፤ምሳ31፥1፤31፥10-31፤1ጢሞ2፥11
የተሰጣቸው ቦታ፡ ዘፍ2፥18-20፤ዘፀ22፥16-17፤ዘኍ30፥3-16፤ሩት2፥9፤
2ሳሙ11፥4፤ኤር44፥19፤ዮሐ4፥7
ሱስ፡ ምሳ5፥22-23፤ኤር13፥23፤ማር9፥43-47
ስሜትን(መግለጥ)፡ መዝ13፥1-5፤88፥5፤140፥1-11፤ምሳ14፥29፤ሰቆ1፥12
ስግብግብነት፡ ዘኍ11፥33፤2ሳሙ12፥8፤1ነገ20፥34፤ሚክ2፥1-2፤ዕን2፥5
ስንፍና፡ ምሳ6፥6-11፤2ተሰ3፥6-13

ሰማዕታት፤ 1ነገ18፥4:13፤1ነገ21፥16፤መዝ37፥3-25፤ኢሳ57፥1-2፤ዳን6፥22-23፤
ሉቃ21፥18፤ፊል3፥10፤1ጴጥ1፥6፤ራእ6፥9፤11፥7፤20፥4-5

ሰዱቃውያን፤ ማቴ16፥1-12፤ማር12፥18-23፤ሐሥ4፥1-22፤5፥17-42፤23፥1-11

ሴተኛ አዳሪ፤ ዘፍ19፥4-5፤38፥15፤38፥21፤1ነገ14፥24፤2ነገ23፥7፤ምሳ7፥4-5፤
23፥28፤ያዕ2፥25

ሰይጣን

ስሞቹ፤ 2ሳሙ24፥1፤2ነገ1፥2፤ኢዮ31፥35፤ዘካ3፥1፤ማቴ4፥1:3-4፤10፥25፤
ማር1፥12-13፤8፥33፤ሉቃ4፥3፤ዮሐ12፥31፤ቈላ1፥13፤ያዕ4፥7፤ራእ12፥11

ኀይሉ፤ ኢዮ1፥13-19፤ማቴ4፥8-9፤7፥22-23፤ሉቃ4፥6፤22፥3፤ዮሐ13፥27፤ሐሥ19፥19፤
2ቆሮ2፥11፤ኤፌ2፥2፤1ተሰ2፥18፤1ጴጥ5፥8፤1ዮሐ1፥8፤ራእ6፥1-17

በእግዚአብሔር ቍጥጥር ሥር መሆኑ፤ ኢዮ1፥12፤19፥8-12፤ ሉቃ10፥18፤
ሮሜ16፥20፤ ቈላ2፥15፤ 1ዮሐ5፥18

ስኬት፤ ዘዳ28፥2-6፤2ዜና26፥5፤ኢዮ22፥21-25፤መዝ1፥3-4፤90፥17፤ምሳ6፥6-11

ሽማግሌ፤ ሐሥ5፥17-42፤14፥21-25፤20፥13-38፤ቲቶ1፥5-9፤1ጢሞ3፥1-7

ሽምግልና፤ መዝ92፥14-15፤ምሳ16፥31፤መክ12፥3-5

ሽብርተኝነት፤ 2ነገ25፥7-9፤ኤር39፥7

የኪዳኑ ታቦት፤ ዘፀ16፥34፤25፥10-22፤ዘኍ4፥5፤7፥89፤ኢሱ6፥9፤1ሳሙ4፥5:7:10፤2ሳሙ6፥7፤
1ነገ8፥1-6፤8፥9፤1ዜና13፥10:14፤13፥9-10፤15፥2፤2ዜና35፥3

ቅሬታ ማቅረብ፤ ዘፀ16፥7፤17፥2፤ዘኍ14፥20-35፤ማቴ12፥31-32፤ሐሥ13፥46፤ሮሜ1፥8፤2ተሰ1፥8

ምትክ መሆን፤ ኢሳ53፥5:10፤ሮሜ9፥3፤ገላ3፥13

አካላዊ፤ ምሳ26፥3

ውሱንነት፤ ዘዳ25፥3፤ዘካ1፥15፤9፥1-6

የዘገየ፤ ዘኍ33፥52-53፤2ነገ23፥24-26፤2ዜና34፥27-28፤መዝ140፥12

ቅድሚያ የሚሰጠው፤ 1ነገ7፥1፤ነሀ10፥36፤ኢዮ37፥7፤መዝ1፥3-4፤ማቴ19፥21፤
ሉቃ10፥38-41፤14፥18-20፤18፥22-30፤ዮሐ12፥8፤
1ቆሮ7፥29፤ቈላ3፥2፤1ጢሞ6፥9-11

ቅድስና(ምክንያት)፤ ዘሌ19፥2፤ኢዮ12፥4፤ዮሐ17፥17:19፤ሮሜ1፥4፤3፥8፤
1ተሰ4፥3-12፤2ጢሞ1፥9፤ዕብ12፥14፤1ጴጥ1፥15

የክህነት፤ ዘሌ22፥32

የግል፤ ዘሌ5፥2፤11፥4-41፤2ቆሮ7፥1

በቀል፤ ዘፀ21፥23-25፤ዘሌ24፥20፤2ሳሙ19፥22፤1ነገ2፥6፤መዝ58፥6-8፤
94፥1-3፤149፥6-9፤ኤር46፥10፤ሕዝ25፥3-7፤ማቴ5፥39፤2ጢሞ4፥14

በደል፤ ዘፍ44፥16፤ዘፀ20፥24፤ዘሌ4፥2፤16፥20-22፤ዘዳ28፥65፤ኢዮ25፥4፤ኢሳ6፥6-7

ቡሩክ፤ መዝ32፥1፤ማቴ5፥3-10፤ኤፌ1፥3

ባለ ዐደራ፤

ባለጠጎችና ድኾች፤ ዘፀ35፥4-9፤ዘዳ8፥18፤1ዜና29፥3:12፤መዝ62፥10፤82፥3-4፤
ሆሴ2፥8፤ሚል3፥8-10፤ማቴ6፥19-25፤19፥16-21፤
ኤፌ4፥28፤5፥3፤ቈላ3፥5፤1ጢሞ6፥17-18፤1ጴጥ5፥2

ባልንጀርነት (ወዳጅነት)፤ 1ሳሙ23፥16፤2ሳሙ1፥26፤ምሳ17፥17፤24፥26፤27፥10:17፤መክ4፥9-12

ባሕርይ፤ ዘዳ8፥2፤2ዜና32፥31፤መዝ35፥11-16፤66፥10፤ምሳ23፥15፤24፥10፤27፥21፤
ኤር12፥5-6፤ሚል3፥18-19፤ሉቃ6፥43-45፤7፥33-34

ባርነት፤ ዘፀ10፥27-28፤ዘሌ22፥6:11፤25፥44-46፤ኢዮ16፥10፤መሳ1፥28፤1ነገ12፥18፤
1ዜና5፥21፤ማቴ20፥26-28፤ማር10፥43-45፤1ቆሮ7፥21-24፤ 1ጴጥ2፥18-21

ቤተ ልሔም፤ ዘፍ35፥19-20፤መሳ12፥8-10፤ሩት1፥1:19-22፤4፥11-13፤1ሳሙ16፥4-13፤
2ሳሙ23፥14-17፤2ዜና11፥5-6፤ሚክ5፥2፤

ቤተ መቅደስ፤ 2ዜና3፥1፤3፥3-17፤ማቴ24፥2-3

ሠራተኞች፤ 1ዜና23፥26:28-32፤2ዜና4፥6-16፤23፥8፤ነሀ12፥29፤መዝ134፥1፤ሕዝ44፥16

ገንዘብ፤ ዘሌ27፥2:13፤ዘኍ5፥10፤18፥31፤ኢሱ13፥33፤2ነገ12፥6-8፤2ዜና24፥5፤31፥4፤ዕዝ6፥4

ቤተ ሰብ፤ ዘፍ2፥24፤ዘሌ20፥9፤መዝ127፥3-5፤ሚል4፥6፤ማቴ10፥35-37፤

ማር10፥29፤ ሉቃ8፥20-21፤12፥51-53፤14፥26፤ሐሥ16፥15
ምሳሌ (አርአያ)፤ መዝ103፥17-18፤1ቆሮ7፥14
ስም፤ ዘፍ15፥2፤19፥31-32፤38፥14፤ዘዳ25፥5-9፤ኢዮ30፥8
በረከት፤ ዘፍ24፥60፤27፥38፤28፥4፤48፥20፤ዘዳ33፥1፤ሩት4፥12፤1ዜና5፥1፤16፥43፤26፥10
የእግዚአብሔር፤ ኤፌ1፥5፤1፥13
የክርስቶስ፤ 2ሳሙ7፥16፤1ነገ11፥36፤መዝ132፥12፤ማቴ1፥1-17፤ሉቃ2፥48፤3፥23-38፤ዮሐ7፥5
ቤተ ክርስቲያን፤ ማቴ16፥18፤ሐሥ1፥8፤5፥5፡10፤ኤፌ2፥22፤1ጴጥ1፥23፤2ዮሐ1፤
ራእ11፥12፤12፥1
መሪዎች፤ ሐሥ14፥23፤1ተሰ5፥12፤1ጢሞ3፥2-7፤ቲቶ1፥6፤3ዮሐ3፡7
መዋቅር፤ ቲቶ1፥5
የሥነ ሥርዐት እርምጃ፤ ሕዝ40፥5-42፥20፤1ቆሮ5፥4፤5፥11፤5፥12፤
2ተሰ3፥14፤1ጢሞ1፥20፤5፥20
ኅብረት፤ 1ቆሮ1፥10፤12፥22፤ቈላ3፥11
ጥሪ፤ 1ቆሮ3፥16-17፤3፥21፤2ቆሮ10፥10-11፤ፊል1፥15-18፤
1ጢሞ5፥17፤2ጢሞ2፥24-25፤ቲቶ3፥9፤3ዮሐ1-14፤ይሁ3
ብርሃን፤ ዘፍ1፥14-16፤መዝ13፥3፤112፥4፤119፥105፤ኢሳ42፥6፤58፥8፡10፤60፥3፤
1ዮሐ1፥5
ብቸኝነት፤ መዝ42፥3-4፤102፥6-7፡16-18
ድርብ ጋብቻ፤ መሳ8፥30፤2ሳሙ5፥13፤1ነገ11፥1-4፤1ዜና14፥3፤2ዜና24፥3፤
ምሳ5፥18-19፤31፥3

በደል፤ ዘፍ44፥16፤ዘፀ20፥24፤ዘሌ4፥16፥20-22፤ዘዳ28፥65፤ኢዮ25፥4፤ኤሳ6፥6-7
ባለ ዐደራነት፤ ማቴ25፥14-30፤ሉቃ12፥35-48፤16፥10-12፤ኤፌ5፥15-16

ተስፋ፤ ኢዮ17፥15፤ኢሳ8፥9-10፤40፥31፤ሰቆ3፥21-24፤ሚክ7፥8፤ዘዳ9፥12፤1ጴጥ1፥3፥9
ተስፋ መቍረጥ፤ 1ነገ11፥10-12፤ኢዮ7፥8-10፤7፥15-16፤9፥22-24፤መዝ10፥1፤142፥6፤መክ1፥15፤ኤሳ33፥7-9፤
ኤር8፥20፤ሕዝ37፥11፤ዕብ3፥17-18
ተስፋዎች፤ ዘፍ42፥37፤ዘሌ5፥4፤ኢሱ9፥19፤ኢዮ31፥ኢሳ48፥1፤ኤር22፥5፤ማቴ5፥34-37፤23፥16-22፤
ሐሥ23፥14፤ዕብ6፥13፥ያዕ5፥12
መሐላና ስእለት፤ ዘፍ28፥20-22፤ዘኍ6፥2፤ኢሱ24፥19፤መሳ11፥29-31፤
11፥39፤13፥5፤16፥20፤መዝ22፥25፤116፥14-18፤መክ5፥4-6
የተፈጥሮ አደጋ፤ ዘፍ7፥11፤19፥24፤ኢሳ24፥1-6፤ኤር27፥8-15፤36፥3፤አሞ4፥6-11
የሚሰጠው ትምህርት፤ መዝ29፥10፤ምሳ30፥24-28
የእግዚአብሔር ጥበቃ፤ ዘፍ9፥13፤ዘዳ3፥33፤4፥26፤ኢሱ10፥11፤2ነገ3፥20፤20፥11፤መዝ148፥1-
10፤ኢሳ38፥7-8፤ዮና1፥10፤ዘዳ10፥1፤ሉቃ4፥39፤24፥31
ታማኝ ሎሌነት፤ ፤1ነገ11፥17-19፤2ዜና11፥13-14፤11፥16፤መዝ16፥4፤84፥11፤ምሳ17፥17
ጨዋነት፤ ዘፀ8፥28-32፤ዘሌ19፥36፤ዘዳ2515፤1ነገ9፥4-5፤
መዝ25፥21፤ምሳ2፥7፤10፥9፤11፥3፤16፥11-13፤20፥7፤28፥6፤ቲቶ2፥7
ታማኝነት፤ ዘፍ17፥10፤ኢዮ36፥7፤መዝ78፤111፤ምሳ24፥26ሰቆ3፥22-32፤ሉቃ8፥18፤ገላ5፥16-26፤
ዕብ3፤ራእ2፥8-11፤
ታምራት፤ ዘፀ4፥1-9፤14፥21፤16፥31ኤሳ3፥16፤10፥13-14፤2ነገ20፥11፤ዮና1፥17፤ማር8፥12፤ሉቃ11፥29
ታዛዥነት
ለሕግ፤ ዘዳ30፥11፤ማር2፥27፤ሐሥ16፥21፤ቲቶ3፥1-2
ለመሪዎች፤ 2ነገ4፥2-7፤ኤር38፥2-3፤ዳን3፥13-14፤ሐሥ4፥19፤ቲቶ3፥1-2፤1ጴጥ2፥13-17
ለእግዚአብሔር፤ ዘፀ፥13፤ዘኍ15፥3፤ዘዳ6፥3፤መሳ2፥22፤1ሳሙ15፥22፤1ነገ17፥3፤ምሳ1፥7፤
10፥27፥ኤር36፥8-9፤ሚክ6፥8፤ሐጌ1-2፤ዮሐ13፥34-35፤ዕብ5፥8
የሚያስገኘው ሽልማት፤ ዘፍ22፥2፤፤ዘፀ33፥12፤ዘሌ26፥3-39፤ኢሱ6፥3፤1ነገ11፥4-8፤
2ነገ24፥4፤2ዜና25፥2፤ማቴ6፥10
ለወላጆች፤ ዘፍ22፥9፤ኤር35፥8-16፤ኤፌ6፥1
ትሕትና፤ 1ሳሙ15፥22፤2ነገ17፥14፤መዝ25፥9፤131፥1-2፤ምሳ30፥2-3፤
ማር9፥33-37፤ሉቃ2፥9-12፤9፥48፤14፥11፤ዮሐ13፥14-15
ትምህርት፤ መሳ5፥1፤2ዜና17፥7፤ምሳ19፥18
ሃይማኖታዊ፤ መሳ2፥10፤2ነገ22፥2፤2ዜና29፥3፤32፥7-8፤ነህ8፥7፤ኢሱ3፥3፤መዝ22፥9-10፤103፥17-18
ትሥጉት፤ ማቴ1፥18-25፤ ሉቃ1-2፤ ዮሐ1፥1-18
ትችት፤ ኢዮ6፥15-17፤መዝ4፥3-6፤ምሳ12፥1፤27፥6፤29፥19፤መክ10፥20፤ኤር18፥19-23፤

ሮሜ14፥4፤2ቆሮ5፥13

ትንሣኤ፤ ሕዝ37፥10፤ ዳን12፥2:13፤ማቴ28፥17፤ሉቃ24፥5-6፤24፥31:37-39፤
ሐሥ10፥41፤23፥9፤ሮሜ1፥4፤1ቆሮ15፥2

የመጨረሻዎቹ ቀናት፤ ኢሳ26፥19፤ዮሐ20፥17፤1ቆሮ15፥35-57፤ዕብ11፥35፤ራእ20፥4-5

ትንቢት፤ ዕዝ1፥1፤ኢሳ42፥1፤ማር2፥10
መፈጸሙ፤ ኢሳ49፥22፤ኤር31፥8፤31፥15፤ሕዝ17፥22-24፤ዳን2፥31-45፤
11፥2-45፤አብ18-20፤ማቴ1፥1፤ሉቃ3፥4-6፤19፥41-44
ማስጠንቀቂያ፤ ኤር25፥15-17፤ዮና3፥4፤ሐሥ21፥4:11-12
ማስተዋል፤ ኤር23፥5-8፤ዳን7፥1፤8፥27፤ሰፎ1፥2፤ዘካ6፥6፤ማቴ24፥15፤
ማር13፥5-25፤ሉቃ18፥34፤24፥45፤ራእ1፥19-20፤17፥9-14
ምሳሌዎች፤ 1ዜና12፥18፤25፥1:6-7፤2ዜና18፥9፤ኢሳ12፥1-6፤ኤር13፥1-11፤
28፥10፤29፥26፤ሆሴ1፥2፤ሚክ1፥8
ስለ ክርስቶስ፤ ማቴ17፥10፤21፥7፤1ጴጥ1፥10-11
ስለ ክርስቶስ መወለድ፤ ኢሳ9፥2፤40፥3-5:9፤ሚክ5፥2
ስለ ክርስቶስ ሞት፤ መዝ22፥16፤50፥4-6፤52፥14፤53፥7
ስለ ወደፊት፤ 2ዜና7፥14፤ኢሳ41፥18፤ኤር1፥33-34፤ሕዝ3፥25፤4፥3-6፤
38፥2-6
ለዛሬ ያለው ዓላማ፤ ኢሳ15፥1-9፤21፥1፤ዳን12፥9-10፤ሆሴ1፥11፤አሞ9፥11፤
ዘካ1፥8፤ሐሥ11፥27-30፤1ቆሮ14፥1

ትዕቢት፤ 2ነገ17፥14፤20፥13፤32፥25-26፤ኢዮ18፥2፤መዝ18፥44-45፤25፥9፤ምሳ21፥4፤ኢሳ16፥6፤አብ10-
11፤ሉቃ17፥7-10፤1ቆሮ 5፥2፤14፥18፥ገላ6፥4

ትዕግሥት፤ ዘፍ40፥23፤1ሳሙ13፥11፤መዝ27፥14፤ምሳ14፥29፤21፥12፤ያዕ5፥7-11

ኃላፊነት፤ 2ነገ21፥9፤1ጢሞ4፥14
መቀበል፤ 2ነገ6፥5፤መዝ104፥14-15፤139፥16፤ኢሳ4፥4፤2ተሰ3፥6-13

ኀይል ሥልጣን
በሌሎች ላይ፤ መዝ101፥4፤ሐጌ2፥13-14፤ማቴ16፥11-12፤ማር8፥15፤ሉቃ11፥44፤ሐሥ27፥36
መንፈሳዊ፤ ዘፀ15፥6፤2ነገ2፥9፤2፥23-24፤ኢዮ1፥6፤ማቴ21፥21፤1ተሰ1፥5
የሰው፤ መዝ82፥1፤ዳን4፥35
የስልጣን ሽኩቻ፤ ነህ2፥10:19፤6፥17-18
የቃላት፤ መዝ64፥3-6፤ምሳ10፥18-21፤25፥11፤መክ6፥10-11፤
ማቴ5፥22፤12፥36-37፤ያዕ3፥8
የእግዚአብሔር፤ ዘፀ10፥7፤17፥11-12፤ዘኍ24፥1፤ዘዳ2፥25፤መሳ16፥29-30፤1ነገ18፥46፤
2ነገ2፥11፤ 1ዜና4፥9-10፤13፥10፤14፤2ዜና14፥14-15፤ኢዮ26፥7-14፤41፥10፤
መዝ46፥8፤77፥10፤93፥1-5፤ኢሳ41፥7፤52፥10፤64፥1-3፤ኤር46፥25፤49፥38፤
ማር11፥22-24፤ሐሥ5፥15፤8፥39-40፤1ቆሮ2፥4
ያለ አግባብ መጠቀም፤ 1ሳሙ13፥14፤ዳን4፥27፤ሚክ2፥9

ኀጢአት

ቅጣቱ፤ 1ዜና26፥41፤መዝ38፥4፤ዮሐ9፥41

የኀጢአት እድገት፤ 2ነገ18፥4
ማሸነፍ፤ ሮሜ6፥2-14፤7፥14-25
የማኅበር፤ ኢሱ7፥11፤2ሳሙ24፥15፤ዕዝ9፥6፤ኢሳ59፥12፤ሕዝ21፥4፤ዳን9፥3:5፤ሚል4፥6
ሳይታሰብ የተሠራ፤ መዝ19፥12፤ሐሥ3፥14-15:17፤ያዕ4፥17
በእግዚአብሔር መጠላቱ፤ መዝ5፥5
ይቅርታ የሌለው፤ ማቴ12፥31-32፤ማር3፥29
ድብቅ (ስውር)፤ 2ነገ17፥9፤ መዝ90፥8

የኀጢአት መዘዝ፤ ዘፍ12፥17፤1ሳሙ2፥31-33፤2ሳሙ12፥9-10፤21፥6:9:14፤1ዜና21፥14፤
ኢዮ5፥7፤15፥20፤መዝ7፥13፤16፤51፥4፤103፥10፤ኤር17፥9፤
ሕዝ7፥27፤18፥24፤ማቴ5፥29-30፤ሮሜ1፥24:26:28፤5፥13-14፤6፥1፤2ቆሮ7፥9

መወገዱ፤ ራእ22፥2

በቤተ ሰብ፡ ኤር2፥9፤31፥29፤32፥18፤ሰቆ2፥11-12፤ዕዝ18፥19-20፤ሆሴ2፥4-5
ቤተ ክርስቲያን፡ 1ቆሮ5፥7፤8፥12
በአገር ደረጃ፡ ነህ1፥6፤መዝ51፥18፤ኤር9፥3-8፤18፥7-10፤29፥21-23፤ሰቆ2፥11-12፤ሕዝ21፥4፤22፥30፤ ዳን9፥5
በእግዚአብሔር ላይ፡ ኢዮ35፥6፤ኤር12፥7-8፤ሕዝ33፥11፤ዮሐ11፥35
በጤንነት ላይ፡ ዘፍ3፥16፤ዮሐ5፥14
በፍጥረት፡ ዘፍ9፥2፤መዝ107፥33-34፤ኤር7፥20፤ዮሐ9፥2:3፤ሮሜ8፥20-21፤ራእ8፥7-11

የኃጢአት ስርየት፡ ዘፍ4፥5-7፤መዝ73፥3-5፤77፥12፤81፥11፤86፥11፤መክ11፥10፤
ኢሳ1፥11-14፤ኤር17፥10፤ኢል2፥13፤ፊል4፥8፤ቈላ3፥2
ኅሊና፡ ዘፍ39፥9፤ዘዳ28፥65፤ኢሱ1፥1፤ኢዮ13፥25፤መዝ19፥13፤ምሳ20፥27፤
ሕዝ38፥22-23፤ሐሥ24፥25፤ሮሜ14፥13:22-23፤1ቆሮ8፥10-11
ኅብረት፡ ሐሥ2፥42-47፤4፥24-35፤2ቆሮ13፥14፤ኤፌ4፥17-5፥21፤1ዮሐ1
ነቢያት፡ 1ሳሙ10፥5፤1ቆሮ12፥28
መፈተን፡ 1ነገ12፥24፤22፥6-7፤ኤር23፥18፤26፥8-9፤28፥8-9፤28፥15-16፤
ዳን1፥17፤ማቴ7፥15-16፤1ተሰ5፥20-21
ሚናቸው፡ 2ሳሙ12፥1፤1ነገ1፥9-10፤12፥24፤2ነገ4፥13፤ኤር1፥10፤ዮሐ1፥6
የተደረገባቸው ግፍ፡ ኤር11፥21፤20፥1-2፤26፥20-23፤32፥3፤36፥5፤37፥16፤
ሆሴ9፥7
ተአማኒነት፡ ዘዳ18፥21፤2ዜና18፥5-6
ነገሥታት፡ ዘዳ17፥15፤1ሳሙ8፥5-9፤10፥24፤1ነገ11፥12፤23፥34፤25፥30፤2ዜና25፥2፤
ሕዝ28፥2፤ዳን3፥13-14
ነቀፋ የሌለበት፡ 2ሳሙ22፥24፤መዝ26፥1፤84፥11፤101፥2፤ምሳ20፥7፤ቲቶ1፥6
ነጻነት፡ ዮሐ8፥31-36፤ሮሜ6፤8፥1-17፤ገላ3፥8-25፤4፥21-5፥26
ነፍስ፡ ዘዳ6፥1-5፤30፥6፤መዝ25፥1፤42፤103፤130፤መክ12፥7፤1ተሰ5፥23፤
ዕብ4፥12፤ራእ6፥9-10
ኑፋቄ፡ ዘፍ9፥25፤38፥16፤ዘፀ22፥18-20፤2ነገ1፥2፤መዝ1፥2፤መዝ77፥12፤ኤር2፥8:27፤
ማቴ6፥23፤2ቆሮ11፥20፤1ዮሐ3፥2፤ራእ2፥24
ንጽሕና፡ ዘሌ11-15፤መዝ51፥1-9፤ዕብ10፥19-22፤1ዮሐ1፥5-10
ንስሓ፡ ዘሌ26፥41፤1ነገ21፥27፤2ነገ6፥30፤2ዜና33፥1-2፤መዝ79፥8፤ኢል2፥12-14
ብሔራዊ፡ መሳ3፥15፤1ሳሙ7፥6፤ነህ8፥9-11፤ሰቆ5፥21፤ዳን9፥3፤ሆሴ6፥1-3
በግል፡ መዝ38፥9፤39፥13

አሮን፡ ዘፀ4፥10፤12፥50፤28-29፤32፤ዘኍ17፤20፥23-29
አካላዊ ጕዳት፡ ዘፍ16፥9፤ዘፀ20፥4-5፤ኢሳ50፥4-6
አብርሃም፡ ዘፍ11፥26-1212፥20፤14፥18-24፤15፥18፤16-33፤22፤25፥1-11፤ሮሜ4፤ገላ3፥6-29፤ያዕ2፥20-24

አዳም፡ ዘፍ1፥26-5፥5፤ሉቃ3፥23-38፤ሮሜ5፥12-21፤1ቆሮ15፥21-22:42-57
አርማጌዶን፡ ኢሱ12፥21፤17፥11፤መሳ1፥27፤5፥19፤1ነገ9፥15፤2ነገ9፥27፤23፥29፤ዘካ12፥3፤ራእ16፥14-16፤19፥19
ከዳተኝነት፡ መዝ41፥9፤109፥1-3፤ኤር40፥16፤41፥6፤አብ7፤ማቴ26፥14-16፤26፥49፤26፥75፤
ማር14፥10-11፤14፥45፤14፥72፤ሉቃ22፥47-48:61-62
አክሊል፡
በሽማግሌዎች ላይ የሚጫን፡ ዘሌ8፥9፤2ሳሙ12፥30፤አስ1፥11፤2፥17፤ማሕ3፥11፤ዘካ6፥9-
11፤ማቴ27፥29፤ዮሐ19፥2:5፤ራእ14፥14፤19፥12
በትእምርትነት፡ መዝ8፥5፤መዝ8፥5፤103፥4፤149፥4፤ምሳ10፥6፤12፥4፤16፥31፤17፥6፤1ተሰ2፥19፤ፊል4፥1
ስንኵልነት (አለመቻል)፡ ዘፀ4፥10፤11፤ዘሌ21፥17-23፤ዘዳ27፥18፤2ሳሙ19፥24፤መዝ6፥2-7፤ሉቃ13፥11
አድልዎ፡ ዘፍ43፥32፤1ዜና1፥5፤ገላ3፥28፤ቈላ3፥11፤ፊሞ16፤ያዕ2፥1-7
አለመታዘዝ
የመሪዎች ምላሽ፡ 2ሳሙ18፥14
የእግዚአብሔር ምላሽ፡ ዘፍ2፥17፤ዘሌ10፥1፤ዘኍ14፥40-41፤20፥12፤ዘዳ1፥37፤28፥46፤
1ነገ20፥36፤2ዜና18፥28፤መዝ81፥11፤ምሳ28፥14፤ኤር42፥20፤ሕዝ7፥27
አለማክበር፡ 2ነገ2፥23-24
አልዓዛር፡ ዮሐ11፥1-44፤ሉቃ16፥19-31
አስማት፣ጥንቈላ፣መተት፡ ዘፀ22፥18፤ዘሌ19፥26:31፤20፥6:27፤ዘዳ18፥10-12:20-21፤
ኢሳ2፥6፤47፥10-14፤ኤር27፥9፤ሚክ5፥12፤ሚል3፥5፤

ሐሥ8፥9-24፤13፥6-12፤16፥16-18፤19፥13-19፤ገላ5፥20

አመለካከት

የሰው፤ ምሳ21፥17፤መክ6፥12፤9፥11-12፤ዘካ4፥10፤ማቴ6፥22፤ሐሥ2፥12-13
የእግዚአብሔር፤ መዝ90፥5-6፤ሐጌ2፥6፤ሐሥ5፥38-39፤ሮሜ8፥37፤1ቆሮ1፥2
አሉታዊነት፤ መክ1፥2
አስገድዶ መድፈር፤ ዘፍ19፥8፤34፥26፤ዘዳ22፥19፤29፤መሳ19፥24፤2ሳሙ13፥13

አክብሮት

ለመሪዎች፤ 1ሳሙ26፥9፤2ሳሙ1፥6-10፤2ዜና24፥15-16፤መክ10፥20፤ሮሜ13፥4፤1ተሰ5፥12
ለሽማግሌዎች፤ ኢዮ33፥2-7
ለእግዚአብሔር፤ ዘፀ3፥5፤30፥20-21፤ዘሌ16፥2፤1ዜና13፥9-10፤15፥29፤
2ዜና27፥2፤ኢዮ9፥9፤28፥28፤መዝ103፥11፤መክ5፥1፤
ኢሳ6፥1-8፤54፥5፤ዘካ2፥13፤ሚል2፥17፤ዮሐ12፥3፤2ቆሮ7፥1

ለወላጆች፤ ዘፀ21፥17፤ምሳ13፥1፤ኤር9፥13-16፤ማቴ8፥22፤12፥46-50፤ማር3፥31-35፤ዮሀ2፥4፤ኤፌ6፥1

አገልጋይ፤ ኢሳ49፥1-6፤50፥4-9፤52፥13-53፥12፤ማር10፥35-45፤ዮሐ13፥1-17፤
1ቆሮ9፥19-23፤ገላ5፥13-26፤ፊል2፥6-11፤1ጴጥ2፥18-25

አገልግሎት ለእግዚአብሔር
(ለሌሎች)፤ ዘኊ35፥2፤1ዜና23፥7-23፤ማቴ25፥26-27፤ዮሐ13፥14-15፤1ጢሞ3፥13

አለማመን፤ ዘኊ20፥12፤ዘዳ1፥34፤መዝ78፥32፤95፥11፤115፥2፤ኢሳ29፥9-10፤
ማቴ12፥39፤ማር6፥5-6፤ሉቃ11፥29፤ዮሐ6፥29፤10፥26

አንድነት (ኅብረት)፤ መዝ133፥1፤ዮሐ17፤ሐሥ2፥42-47፤1ቆሮ1-4፤10፥16-17-34፤ገላ3፥26-28፤ኤፌ4፥1-16
የአማኞች፤ መዝ133፥1፤ዮሐ17፥21-23፤ሐሥ15፥20፤ሮሜ15፥5-7፤ኤፌ4፥13፤5፥21፤ፊል2፥2-5

አምልኮ፤ ዘፀ39፥2-7፤ዘኊ7፥123-83፤2ዜና16፥1፤29፥30፤መዝ96፥8፤150፥3-5፤ዮና3፥7-9
ዝንባሌ (የልብ)፤ 2ዜና12፥10፤ነሀ12፥27-43፤መዝ40፥6፤51፥19፤73፥17፤99፥5፤
ኢሳ29፥13፤58፥6-7፤66፥3፤ኤር6፥20፤ሆሴ6፥6፤14፥2፤አሞ5፥21-23፤
ዘካ7፥5-6፤ሚል1፥10፤ሮሜ15፥17፤ዕብ6፡8
ሙዚቃ፤ 2ነገ3፥15፤1ዜና6፥31፤መዝ33፥3፤90፥9-10፤118፥1-4

አምልኮ ብዙኀን አማልክት፤ ዘፍ35፥2፤ኢሱ24፥14፡23፤መሳ6፥25፤17፥1-4፤1ነገ11፥5-8፤16፥31፤
2ነገ12፥3፤16፥15 16፤17፥41፤2ዜና33፥17፤ዕዝ1፥1-2፤4፥3፤6፥10፤
መዝ65፥8፤78፥32፤ኤር11፥13፤12፥2፤40፥2፤ሕዝ20፥3፤ዳን2፥47፤6፥26
ቦታ፤ ዘፀ20፥24፤ዘሌ17፥3-4፤ዘዳ26፥2፤ኢሱ18፥1፤22፥10-12፤1ሳሙ1፥3፤1ነገ8፥5፤2ነገ18፥22፤1ቆሮ16፥39፤
2ዜና1፥4፤3፥3-17፤6፥5-6፤11፥16፤32፥12፤መዝ99፥9፤አሞ4፥4
በኢየሩሳሌም፤ 1ነገ8፥5፤2ነገ18፥22፤2ዜና1፥4፤መዝ99፥9፤ሐሥ8፥27
ዘይቤ (ዐይነት)፤ 2ሳሙ6፥14፤መዝ63፥4፤68፥24-25፤95፥11፤96፥1-3፤118፥1-4፤133፥1፤
143፥6፤149፥3፤ሚክ6፥6-7
ዝግጅት፤ ዘኊ8፥7፤ኤር7፥1-2፤ሕዝ44፥7-9
የጣዖታት፤ መሳ17፥1-4፤18፥30፥31፤1ነገ3፥3፤16፥31፤2ነገ12፥3፤16፥15-16፤17፥41፤
2ዜና33፥17፤ዕዝ4፥3፤6፥10፤መዝ65፥8፤ሕዝ8፥3፤20፥3፤ዳን2፥47፤6፥26፤2ቆሮ11፥4

እግዚአብሔርን መጻረፍ፤ ዘፀ20፥7፤ዘሌ24፥13-23፤ማቴ9፥1-8፤26፥57-67፤ማር3፥20-30

እንጀራ፤ ማቴ14፥13-21፤15፥29-38፤26፤ማር6፥35-44፤8፥1-9፤14፥22፤ሉቃ9፥12-17፤11፥5-8፤22፥19፤
ዮሐ6፥5-13፤6፥35፡41፡48፥51፤1ቆሮ10፥16-17፤11፥23-24

ኤልሳዕ፤ 1ነገ19፥16-21፤2ነገ2-13

ኤልያስ፤ 1ነገ17-19፡21፤2ነገ2-13

ርኩስ፤ (ክፉ)

መናፍስት፤ 1ሳሙ16፥14፤18፥10፤ማቴ8፥31-32፤ማር1፥23፤5፥13፤9፥18፤
ሉቃ4፥33፤9፥39፤11፥19፤ሐሥ16፥18-18፤19፥13፤1ዮሐ4፥1፤ራእ16፥13
ምንጭ፤ ዘፍ2፥9፤ዘፀ11፥13፤ዘዳ31፥16-21፤መሳ9፥23፤1ዜና21፥1፤ኢዮ19፥8-12፤
መዝ71፥20፤መክ7፥13-14፤ሰቆ3፥38፤አሞ9፥4፤ዮሐ9፥2
እግዚአብሔር ሲጠቀምበት፤ 1ነገ22፥20-22፤አሞ9፥4፤ዕን1፥6፡13፤ዮሐ14፥30፤ሐሥ2፥23
ውጊያ፤ መዝ94፥16፤ማቴ5፥39፤18፥10፤ሉቃ6፥29-30፤ያዕ4፥7፤1ዮሐ5፥4፤ራእ16፥16
ይወገዳል፤ ሚል4፥1፤1ቆሮ15፥24፤ቈላ2፥15

እምነት

የልጆች ዐይነት፤ መዝ22፥9-10፤ማቴ19፥14፤ማር10፥14-15
መከላከል፤ ይሁ3
የሚያስከፍለው ዋጋ፤ ማቴ10፥35-37፤ሉቃ12፥51-53፤2ጢሞ3፥12

ማረጋገጫ፤ ማቴ12፥39፤ሉቃ11፥29
ምልክቶች፤ ማቴ3፥6፤ሉቃ3፥3
ሽልማት፤ ኢዮ22፥21-25፤ኤር39፥18፤ማቴ5፥19፤9፥22፤ማር5፥34-36፤ሉቃ8፥48፤
2ቆሮ5፥10፤ኤፌ1፥3፤2ዮሐ8
በተግባር፤ ኢዮ2፥4-5፤ማቴ25፥35-36፤ሉቃ17፥6፤ሐሥ3፥6፤2ጢሞ2፥15፤ዕብ11፥7፤ያዕ2፥14-24
በችግር ጊዜ፤ መዝ116፥10፤ኢሳ10፥24፤ኤር12፥5-6፤ሰቆ3፥21-24፤ዕን2፥3፤ሶፎ3፥15፤ማቴ11፥3፤1ጴጥ1፥7
ኀይል፤ ዮሐ14፥12
የአብርሃም፤ ዘፍ15፥6፤ሮሜ4፥1-3
ከፍታና ዝቅታ፤ ዘፍ26፥7፤ዘኍ21፥5-6፤1ነገ19፥20-21፤2ነገ13፥18-19፤2ዜና16፥12፤24፥18፤
መዝ13፥1-5፤ኢሳ54፥1-17፤ማቴ8፥10፤ማር6፥51-52፤ሉቃ8፥13፤17፥5

ውጤት፤ 1ዜና11፥11፤2ዜና27፥6፤መዝ106፥31፤ማር11፥22-24
ጅማሬ፤ ኢሱ9፥9፤9፥25፤2ነገ5፥17፤ማቴ17፥20፤ሉቃስ17፥6
ትርጒም፤ ዕብ11፥1
እግዚአብሔር፤ ዘፍ27፥35፤45፥8፤ዘፀ4፥11፤11፥3፤1ዜና1፥1፤ኢዮ16፥6፤መዝ118፥18፤
ኤር51፥24፤ሕዝ6፥14፤ሐጌ1፥6፡9፤ራእ10፥7
እግዚአብሔር፤ እንደ ፈጣሪ፤ መዝ108፥7-9
እግዚአብሔር፤ እንደ አባት፤ ኢሳ64፥8፤ሆሴ11፥1-4፤ማር14፥36፤ሮሜ8፥23
እግዚአብሔር፤ እንደ አስተማሪ፤ ኢዮ38፥21፤40፥7፤42፥4፤ዮና4፥6-7
የእግዚአብሔር ቍጣ፤ ዘዳ1፥34፤ዕዝ10፥14፤ኢዮ16፥9፤መዝ2፥12፤76፥10፤79፥5፤ኢሳ6፥5፤ኢሳ6፥5፤6፥9-13፤
12፥1፤24፥14-16፤47፥6፤ኤር17፥4፤30፥22-24፤ሰቆ2፥4-5፤ሕዝ5፥13፤አብ10-11፤
ዘካ1፥2፡15፤ማቴ21፥12፤ራእ14-19-20
የእግዚአብሔር መገለጥ፤ መዝ23፥3
በመንፈስ፤ ዘፍ3፥89፤ዘዳ5፥4
በምልክት፤ 2ዜና5፥13-14፤ኢዮ38፥1፤42፥5፤መዝ18፥2፤27፥1፤35፥2፤61፥2፤
71፥3፤84፥11፤100፥3፤ኢሳ40፥10-11፤ሕዝ34፥11፤ሚክ7፥14፤ዮሐ10፥1-15
በሰው መልክ፤ ዘፍ18፥10፤32፥24፡28፤32፥30፤48፥16፤ኢሱ5፥14፤መሳ2፥1፡4፤6፥11፡14፤
ኢዮ36፥26፤መዝ13፥1፤32፥7፤34፥9-10፤67፥1፤ኤር18፥17፤ዳን3፥25፤
ዘካ4፥10፤ሉቃ1፥46-55፤22፥70-71፤ዮሐ1፥1፤ዕብ2፥17
የእግዚአብሔር ጥሪ፤ ኤር1፥5፤20፥7-9፤ሕዝ3፥18፤አሞ1፥1፤ዮና1፥10፤ሉቃ1፥15፤2ቆሮ10፥12፤ገላ1፥1፡1፤15-20፤
1ጢሞ1፥18፤2ጢሞ1፥6
የእግዚአብሔር ጥበቃ፤ ዘፀ16፥31፤ዘኍ2፥17፤33፥49፤ዘዳ14፥23፤ዕዝ5፥5ኢዮ10፥13-14፤29፥2፤39፥1-30፤
መዝ23፥3፤127፥2፤131፥2፤139፥5፤145፥14-16፤ኢሳ49፥16፤ዘካ11፥7
ለአካላዊ ፍላጎት፤ ዘፀ16፥8፤መሳ15፥29፤ነህ3፥1-32፤ሉቃ6፥35፤ፊል4፥19
የእግዚአብሔር፤ባሕርይ፤ ዘፀ34፥6-7፤1ሳሙ15፥29፤2ሳሙ7፥15፤22፥27፤1ዜና21፥15፤ነህ8፥9-11፤ኢዮ11፥23-
17፤መዝ7፥11፤18፥25-26፤33፥14-15፤90፥11-14፤95፥10፤102፥25-
26፤150፥2፤ኢሳ1፥1፤43፥25፥54፥7፤ኤር14፥7፡21፤30፥22-24፤
ሕዝ10፥12፤45፥13-25፤ዳን7፥9፣ናሆ1፥7፣ዘካ4፥10
የእግዚአብሔር፤ የተመረጠ ሕዝብ፤ ዘዳ4፥33፤አስ4፥14፤መዝ16፥3፤78፥67-68፤108፥7-9፤
ሕዝ36፥35-38፤ዘካ2፥8፤ሮሜ11፥22-32፤2ተሰ2፥13፤1ጴጥ1፥1
የእግዚአብሔር፤ ርኅራኄ፤ ዘፍ15፥16፤ዮሐ11፥35
የእግዚአብሔር፤ የበላይ ተቈጣጣሪነቱ፤ ዘዳ17፥15፤ኢሱ1፥4፤ነህ11፥3-19፤አስ4፥16፤9፥3-4፤ኢዮ9፥13
፤መዝ46፥8፤82፥6፤103፥19፤113፥5፤ኢሳ40፥23፤55፥11
ኤር29፥13፤ሕዝ1፥5-6፤

በመንግሥታት ላይ፤ ዘፍ36፥31፤ዘዳ9፥4፤ኢሱ8፥3-19፤1ሳሙ8፥21-22
፤2ነገ19፥25፤1ዜና17፥9፤2ዜና20፥22-23፤28፥5፤ኢዮ25፥3፤መዝ60፥8፤108፥7-9
፤ኢሳ10፥5-6፤33፥17-19፤ኤር21፥5፤51፥24ማቴ23፥37
በሰው ላይ፤ ዘፍ25፥23፤50፥20፤ዘፀ11፥3፤ዘኍ23፥11፡25፤መሳ14፥4፤1ሳሙ2፥25፤19፥20፤
2ዜና10፥15፤33፥13፤ኢዮ3፥23፤3፥15፤40፥8-14፤መዝ33፥10፤93፥1-5፤118፥6፤
ምሳ33፥10፤93፥1-5፤118፥6፤ምሳ16፥1-9፤መክ3፥14፤7፥13-4፤
ኢሳ28፥11፤53፥10፤ሰቆ5፥21፤ሕዝ22፥30፤38፥16፤ዮና1፥10፤
ሮሜ4፥17፤8፥29-30፤9፥8-33፤ኤፌ1፥4-5፤1ጢሞ2፥4
በክፉ ላይ፤ ዘዳ31፥16-21፤ኢሱ6፥21፤መሳ9፥23፤1ነገ15፥34፤ኢዮ1፥12፤2፥3፤6፥4፤16፥10-11፤
19፥8-12፤ዕን1፥6፡13፤ማቴ6፥10፤ዮሐ14፥30፤ሐሥ13፥48፤2፥23፤ሮሜ8፥28
በገዦች ላይ፤ ዘፍ41፥16፤ዘፀ10፥1፤2ነገ18፥25፤1ዜና5፥26፤ዕዝ7፥12-15፤
ኢዮ34፥29-30፤መዝ82፥6፤ኢሳ37፥7፤44፥28፤ኤር27፥6፤ሕዝ29፥20፤ዳን5፥18
የእግዚአብሔር፤ ስሜት

ሐዘን፤ ኢሳ5፥1፤63፥10፤ሕዝ7፥22፤ዮሐ11፥35፤ኤፌ4፥30
ቅናት፤ ሆሴ2፥13-14፤ኢል2፥18፤ናሆ1፥2፤ዘካ8፥2
ደስታ፤ ሶፎ3፥17
ጥላቻ፤ ሚል1፥2-3
የእግዚአብሔር ታማኝነት፤ ዘፀ16፥34፤መዝ18፥31፤71፥9-18፤ሰቆ2፥6
የእግዚአብሔር ክብር፤ ዘፀ16፥34ዘሌ9፥23፤1ነገ8፥10-13፤2ዜና5፥13-፤
2ዜና5፥13-14፤ኢዮ37፥21፤መዝ26፥8፤ሕዝ9፥3፤ዮሐ9፥3፤17፥1፡5፤1ቆሮ11፥7፤2ጴጥ1፥
የእግዚአብሔር ምሪት፤ ዘፀ14፥1-4፤መዝ23፥4፤25፥12፤100፥3፤ዘካ1፥8፤ዮሐ16፥13፤ሐሥ16፥6-10
የእግዚአብሔር ቅድስና፤ ዘፀ13፥13፤30፥20-21፤ዘኍ1፥51-53፤4፥20፤17፥12፤20፥12-13፤
ዘዳ4፥24፤9፥4፤ሕዝ25፥3-7፤28፥25፤40፥22፡26፡34፡37
የእግዚአብሔር ሞገስ፤ ዘኍ14፥13-16፤መሳ11፥23-24፤2ሳሙ12፥14፤2ዜና2፥1፤ነህ2፥17፤ኢዮ1፥8፤
መዝ74፥20-23፤ኢሳ5፥15-16፤63፥12፥14፤ኤር32፥20-33፤ሕዝ36፥20
የእግዚአብሔር ቤት፤ ዘፀ35፥4-37፥29፤1ነገ8፥27፡29፤2ዜና3፥3-17፤
መዝ114፥2፤ኢሳ57፥15፤ሰቆ2፥1፤ሕዝ43፥9፤ሚክ1፥3፤ኤፌ2፥22
የእግዚአብሔር ምስል፤ ዘፍ1፥27፤9፥6፤ዘዳ19፥23፤ኢዮ33፥16-17፤
መዝ51፥4፤103፥14፤ምሳ19፥17፤መክ7፥29፤1ቆሮ11፥7
የእግዚአብሔር ፍርድ፤ ዘኍ33፥52-53፤ዘዳ2፥34፤3፥2፤ኢሱ6፥21፤2ነገ24፥4፤
ኢዮ20፥23-29፤መዝ98፥9፤ኢሳ24፥1-6፤26፥9-10፤66፥15-16፤
ኤር9፥25-26፤ሕዝ7፥2፤ሚል4፥1፤ማቴ11፥22፤ሉቃ10፥14፤ራእ6፥12-17
የእግዚአብሔር ሕግ፤ 2ነገ11፥12፤22፥8፤ነህ8፥3፤መዝ78፥5-7፤93፥5፤119፥1-176፤
ኢሳ13፥9-11፤ማቴ23፥23፤ሮሜ5፥20፤6፥14፤7፥10
መጠበቅ፤ ማቴ5፥17-18፤ገላ2፥19
በትክክል ያለመጠቀም፤ ኢሳ29፥13
አስፈላጊነቱ፤ ዘሌ19፥18-28፤ዘዳ30፥11፤መዝ11፥3፤19፥7-9፤107፥11፤2ቆሮ3፥6፤ገላ3፥1-25፤
1ጢሞ1፥9
ከክርስቶስ በኋላ፤ ዘዳ12፥32፤ማቴ8፥3፤ሉቃ16፥16-17፤ሮሜ10፥4፤1ቆሮ10፥3-4፤ኤፌ2፥15
የእግዚአብሔር ፍቅር፤ ዘፀ34፥14፤ዘዳ4፥24፤1ዜና21፥15፤ዕዝ2፥2-61፤ኢዮ19፥11፤23፥14-15፤
25፥6፤መዝ5፥5፤33፥5፤107፥33-43፤ኢሳ59፥2፤ኤር12፥7-8፤ማቴ18፥12፤ሉቃ15፥3-7
የእግዚአብሔር ስም፤ ዘፍ4፥26፤17፥1፤ዘፀ3፥14፤ዘኍ6፥27፤ዘዳ12፥5፤ኢሱ22፥22፤
መዝ20፥1፤25፥11፤ኤር14፥7፤ሉቃ1፥31፤2ጴጥ1፥17
የእግዚአብሔር ትዕግሥት፤ ኢሳ54፥7፤ኤር22፥2-5፤ሕዝ6፥14፤14፥20፤ሚክ3፥4
ሀልዎተ የእግዚአብሔር
በሁሉ ስፍራ፤ ዘሌ15፥31፤1ሳሙ16፥18፤ኢዮ26፥6፤መዝ22፥1-2፤100፥4፤ሕዝ11፥16
ምልክቶቹ፤ ዘፍ15፥17፤ዘፀ13፥21-22፤ዘሌ6፥12-13፤ዘኍ9፥15-16፤1ዜና13፥10፡14፤
መዝ18፥7-15፤ኢሳ33፥14፤ኤር3፥16፤አሞ4፥13፤ማቴ27፥51፤ማር9፥2-3፤15፥38
በሰዎች መካከል፤ መዝ26፥8፤ሕዝ43፥9፤ማቴ28፥20፤ቈላ1፥27፤ዕብ1፥3
ድብቅ፤ ኢዮ9፥13፤23፥8-9፤መዝ10፥1፤32፥6፤ኢሳ45፥15፤
ኤር14፥8-9፤ሰቆ2፥1፤ዳን1፥2፤ሆሴ5፥6፤ሚክ5፥2፤ዮሐ27፥51

የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል፤ ዘፍ22፥16-17፤ዘዳ4፥40፤ኢሱ1፥8፤1፥9፤2ዜና7፥14፤7፥18፤ነህ9፥15፤
መዝ25፥6፤89፥39፤ኢሳ54፥1-17፤59፥21፤ኤር14፥21፤2ቆሮ1፥20
መፈጸሙ፤ ኢሱ14-21፤መዝ138፥2፤ኢሳ40፥3-5፡9፤ኤር31፥33-34፤ዕን2፥3
የእግዚአብሔር ጥበቃ፤ ዘዳ2፥7፤መዝ20፥1፤37፥3-25፤54፥7፤57፥1፤91፥10፤97፥10፤
ማር16፥18፤ሉቃ21፥18፤ዮሐ17፥11-12፤ራእ7፥2፤11፥7
መላእክትን በመጠቀም፤ ዘፍ32፥1-2፤2ነገ6፥17፤ሕዝ9፥1-2
የእግዚአብሔር መዝገብ፤ መዝ56፥8፤130፥3-4፤ዘዳ7-10፤10፥21፤ሚል3፥16፤ራእ3፥5፤13፥8፤20፥12
የእግዚአብሔር ዝምታ፤ 1ሳሙ14፥37፤ኢዮ19፥7፤34፥29፤42፥2፤መዝ10፥1፤22፥1-2፤74፥9፤83፥1፤ኢሳ42፥14
የእግዚአብሔር ጊዜ፤ ዘፍ40፥23፤ዘፀ12፥40፤ዘዳ4፥33፤2ዜና33፥1-2፤34፥27-28፤
መዝ70፥1፡5፤ሐጌ2፥6፤ሉቃ21፥32፤ዮሐ2፥4፤ገላ4፥4፤ኤፌ1፥10

የእግዚአብሔር ፈቃድ
መቀበል፤ 2ነገ20፥16-19፤ ኢዮ1፥20፤10፥2፤23፥2፤41፥11፤
መዝ37፥4፤88፥10-12፤ ኢሳ39፥5-8
መቋቋም፤ ዘፀ10፥1፤ ዘዳ2፥30፤መክ3፥14፤ ኢሳ22፥14፤ ኤር13፥23፤
ሉቃ8፥13፤ ዮሐ12፥39፤ ሮሜ1፥24፡26፡፡28፤ 2ተሰ2፥11
የማወቂያ መንገድ፤ ዘፍ24፥14፤ዘኍ34፥13፤መሳ7፥15፤1ሳሙ6፥9፤1ዜና14፥10፡14፤መዝ95፥7፤
ኤር21፥1-2፤ሐሥ10፥10-20፤ሮሜ12፥2፤1ጢሞ4፥1
ምልክት ስለመጠየቅ፤ ዘፍ24፥14፤44፥5፡15፤መሳ6፥37-40፤1ሳሙ14፥10-

12፡2ነገ20፥8-11፡ኢሳ7፥11፡38፥7-8

ስለ መለወጥ፡ ዘፀ32፥14፡ዘኍ23፥19፡ዘዳ9፥19፡1ሳሙ15፥29፡2ነገ20፥5-6፡ መዝ106፥23፡ ኢሳ38፥1-5፡ኤር26፥3፡ዳን9፥3፡ ሆሴ11፥8፡አሞ7፥3፡6፡ማቴ6፥8

የእግዚአብሔር ቃል፡ ዘፍ1፡1ዜና28፥19፡መዝ33፥6-9፡ማቴ4፥1-11፡ዮሐ1፥1-18፡ ኤፌ6፥10-17፡ዕብ4፥12-13፡11፥1-3፡ያዕ1፥18፡ 1ጴጥ1፥22-25፡ራእ9፥13-16

መገንዘብ፡ ዘፀ29፥42-43፡2ሳሙ2፥1፡21፥1፡1ዜና28፥12፡19፡2ዜና33፥10፡ ዳን1፥17፡ዮና1፥1፡ዮሐ1፥1፡ሐሥ10፥10-20፡1ተሰ2፥13፡ዕብ2፥3-4

አቅጣጫ ጠቋሚነቱ፡ መዝ95፥7፡119፥11፡105፡ምሳ14፥12፡ሐሥ10፥10-20፡ ኤፌ3፥5፡5፥26

መውደድ (ቃሉን)፡ መዝ119፥1-176

የእግዚአብሔር ምስል፡ ዘፍ1፥26-28፡5፥1፡9፥6፡ዘፀ20፥4፡መዝ8፥6-8፡ ዮሐ1፥18፡12፥45፡14፥9፡ሐሥ17፥29፡1ቆሮ11፥7፡2ቆሮ4፥4፡ ቈላ1፥15፡ዕብ1፥3፡ያዕ3፥9

እንግዳ መቀበል፡ ዘፍ18፥4-5፡19፥2፡8፡24፥20፡ዘሌ3፥1፡መሳ19፥5-10፡1ሳሙ25፥8፡ 2ሳሙ9፥7፡መዝ23፥5፡ሉቃ7፥44-46፡10፥38-41፡ዕብ13፥2

ኢፍትሐዊነት፡ ኢዮ24፥1-12፡መዝ140፥12፡መክ8፥14፡አሞ1-9፡አብ1-21

እስራኤል፡ ዘኍ26፥51፡ኤር31፥36፡40፡ሕዝ36፥35-38፡45፥15-20፡አሞ9፥15፡ሮሜ11፥22-32

ኢየሩሳሌም

አስፈላጊነቷ፡ 2ሳሙ5፥9፡2ዜና1፥4፡ነህ11፥1-2፡ መዝ3፥4፡46፥4፡48፥8፡76፥2፡137፥5-6፡ኢሳ35፥8፡58፥12፡ ሕዝ16፥8፡4835፡ኢል3፥17፡ሚክ1፥13፡4፥2፡7፥8

አዲሲቷ፡ ራእ21፥2፡21፥22-27

ኢየሱስ ክርስቶስ

ሰብእናው፡ ማቴ4፥3-11፡26፡38-39፡ማር13፥32፡14፥33-35፡ሉቃ4፥3-13፡22፥42-44፡ ሮሜ8፥29፡ዕብ2፥6-8፡4፥15፡ 1ዮሐ5፥6፡2ዮሐ7

ትሕትናው፡ ፊል2፥6-7

ኀይሉ፡ ማቴ14፥25፡ ማር3፥22፡5፥11-13፡5፥25-29፡6፥48፡ ሉቃ5፥17፡8፥46፡ዮሐ6፥19፡1ቆሮ15፥28፡ራእ9፥17-19

ንግሥናው፡ ዘካ14፥9፡ኤፌ1፥10፡20፡4፥10፡ፊል2፥10፡ራእ5፥11-14

አምላክነቱ፡ ዮሐ5፥18፡6፥46፡57፡8፥58-59፡10፥33፡14፥9-28፡ሐሥ1፥9፡ ሮሜ1፥4፡1ቆሮ15፥28፡ቈላ1፥19፡ዕብ1፥3

ክብሩ፡ ማቴ17፥2፡ማር9፥2-3፡ዮሐ17፥1፡5፡17፥5፡24፡2ቆሮ4፥17

ዐላማው፡ ሉቃ13፥32፡ዕብ5፥5፡10

ዳግም ምጽአቱ፡ ኢሳ35፥1-2፡ኤር23፥5-8፡ሆሴ14፥5-7፡ማቴ24፥29፡ ማር13፥24፡ሉቃ17፥22-37፡ሐሥ1፥11፡ሮሜ13፥11-12፡ 1ተሰ4፥15፡2ተሰ2፥3-12፡2ጴጥ3፥12፡ራእ22፥16፡10

ጠላቶቹ፡ ሉቃ5፥17፡ዕብ10፥13

ጸሎቱ፡ ማቴ14፥23፡ማር6፥46፡ዕብ8፥2

የእግዚአብሔር መንግሥት፡ 1ዜና17፥9፡ ኤር3፥14-16፡ ማቴ4፥17፡5፥3-10፡13፥24፡ ሉቃ3፥4-6፡16፥16፡17፥20-21

የእግዚአብሔር ልጅ፡ ማቴ16፥18፡ሉቃ22፥70-71፡ዮሐ1፥18፡ዕብ7፥11

የእግዚአብሔር መንፈስ፡ ዘፍ6፥3፡ዘፀ24፥2፡31፥3፡መሳ13፥25፡1ሳሙ11፥6፡16፥14፡ 2ሳሙ23፥2፡ 1ዜና12፥18፡28፥12፡19፡2ዜና20፥14፡መዝ104፥30፡ ምሳ20፥27፡ኢል2፥28፡ዘካ4፥6፡ማር1፥10

እውነት፡ ምሳ22፥17፡23፥23፡ኢሳ45፥23፡ኤር22፥5፡38፥2-3፡ማቴ5፥34-37፡ሐሥ16፥18፡ 2ጢሞ3፥7፡ያዕ5፥12፡2ዮሐ1፡ራእ1፥19-20

እግዚአብሔርን መረዳት፡ ዘፍ14፥18፡41፥37-39፡ዘፀ5፥1-3፡ ዘዳ10፥17፡29፥4፡1ነገ5፥7፡10፥1፡2ዜና32፥16፥19፡ዕዝ6፥10፡ ኢዮ10፥2፡41፥11፡መዝ65፥8፡97፥2-5፡ምሳ25፥2፡30፥2-3፡ መክ11፥5፡ሕዝ20፥9፡ዮና2፥7-9፡ሉቃ15፥25-32፡ዮሐ6፥46፡57

የእግዚአብሔር ፈቃድ፡ ማቴ26፥36-46፡ዮሐ4፥34፡6፥38፡ሮሜ12፥1-8፡ኤፌ1፥3-14፡ ፊል2፥5-11፡1ተሰ4፥1-8፡ያዕ4፥13-15

ኪዳን
- ከአሕዛብ (ከሕዝቦች)፡ ዘፍ35፥11
- ከአብርሃም ጋር፡ መዝ111፥5-9፤ኤር16፥15
- አዲሱ፡ ኢሳ65፥17፤ሕዝ37፥26-28፤39፥29፤ማቴ17፥3፤ማር14፥22-24፤ ሉቃ9፥30፤ ሐሥ15፥19-29፤ ሮሜ2፥25-27፤ ዕብ8፥6-7፤8፥10-11፤ራእ21፥1
  - የአዲስ ኪዳን፡ መዝ25፥10፤ኢሳ59፥21፤ኤር31፥31
- ከእስራኤል ጋር፡ ዘጸ28፥16-19፤ኢሱ24፥25፤መሳ2፥20-21፤2ነገ21፥9፤ነህ9፥5-38
- ከዳዊት ጋር፡ መዝ89፥3
- ዘላለማዊ፡ ሕዝ16፥60

ካህናት
- አማኞች፡ ኢሳ66፥21፤ኤር33፥18፤ሕዝ44፥20-25
- ያላቸው ድርሻ፡ ዘፀ28፥12፤1ዜና16፥2፤ዕብ5፥5፡10
- ደመወዛቸው፡ ዘኍ5፥10፤18፥8፤2ነገ12፥6-8፤2ዜና31፥4፤ሕዝ44፥28

ክህደት፡ መዝ32፥3፤ሕዝ33፥32፤ማር16፥7
ክርስቲያናዊ ኅብረት፡ ሮሜ16፥1-16፤1ቆሮ11፥20-22፤2ቆሮ1፥5፤ገላ6፥10
የክርስቶስ ተቃዋሚ፡ 2ተሰ2፥3-12፤1ዮሐ2፥18
የክርስቲያን ነጻነት (ዐርነት)፡ 1ቆሮ6፥12፤ራእ2፥20
ክርክር፡ ኢዮ18፥2፤ሐሥ15፥39
ክብር፡ ዘፀ40፥34-38፤2ዜና7፥1-4፤መዝ29፤93፤96፤ዮሐ1፥14-18፤12፥20-33፤ 2ቆሮ3፤ሮሜ3፥10-23

የወላጅ እንክብካቤ፡ መሳ13፥8፤2ሳሙ18፥33፤ምሳ19፥18፤31፥1፤ሉቃ2፥44፤ኤፌ6፥4
ወሲብ
- እንደ ሃይማኖታዊ ተግባር፡ ዘፍ25፥1፤ኢሱ22፥17፤1ነገ14፥24፤ሆሴ4፥14
- መመሪያ፡ ዘፀ19፥15፤2ሳሙ11፥11
- መደሰት፡ ምሳ5፥18-19
- በጋብቻ ውስጥ፡ 1ቆሮ6፥20
- ግብረ ሰዶም፡ ዘፍ13፥13፤19፥4-5፤ዘሌ18፥22፤መሳ19፥24፤2ነገ23፥7፤ሮሜ1፥26-27
- ፈተና፡ 2ሳሙ11፥2-3፤ምሳ5፥3-10፤9፥17፤23፥28፤1ቆሮ6፥18

ወንጌል፡ ሐሥ8፥1-4፤ሮሜ1፥16-17፤15፥14-16፤ገላ1፥6-9፤ኤፌ2፥1-10፤ቈላ1፥3-23
ወጣት፡ መክ11፥7-12፤ኢል2፥28-32፤ሐሥ2፥13-36፤1ጢሞ4፥11-16
ውሃ፡ ዮሐ4፥10-14፤ 7፥37-38፤ራእ22፥1-2
ውሳኔ መስጠት፡ ዘፍ4፥7፤ዘፀ10፥1፤9፥34፤1ዜና19፥3-5፤2ዜና32፥31፤ምሳ15፥22፤16፥1-9፤
ውድቀት፡ መሳ14፥4፤መዝ106፥7-43፤ማቴ26፥75፤ማር14፥72፤ሉቃ22፥61-62፤1ቆሮ2፥15፤10፥27-30
ውድድር (ፉክክር)፡ መክ4፥4-6

ዐመፅ (በእግዚአብሔር ላይ)፡ ዘኍ15፥1፤መዝ85፥4፤107፥11፤ኢሳ1፥24፤ 57፥17፤ሆሴ4፥4፤ናሆ3፥1-4፤ሐሥ26፥14፤ ራእ16፥6፤17፥3
ዐሥራት፡ ዘፍ14፥20፤28፥22፤ዘሌ27፥30፤ዘዳ12፥17፤26፥12፤1ዜና6፥54፤ 2ዜና31፥5፤ምሳ3፥9-10፤ሚል3፥9-10፤2ቆሮ9፥7
ዐሥርቱ ትዕዛዛት፡ ዘፀ3፥1፤20፥1-17፤31፥18፤ዘሌ16፥13፤ዘዳ5፥1፤9፥10፤ኢሱ8፥32፤ ማር2፥27፤ ሮሜ10፥4
ዕርገት፡ መዝ27፤ሉቃ24፥36-53፤ሐሥ1፥1-11፤ዮሐ1፥29፤ሮሜ3፥25
ዕቅድ (ገንዘብን በዕቅድ መጠቀም)፡ ምሳ11፥25-28፤መክ11፥2፤ሉቃ12፥33-34፤16፥8-11
ዕዳ፡ ዘፀ21፥2፤ዘዳ15፥1፤ነህ5፥5፤ምሳ22፥7፤ማቴ18፥24-28፤18፥34

ዘላላም፡ ኢዮ20፥5-9፤መዝ21፥4፤30፥9፤መክ3፥11
የዘላላም ሕይወት፡ ማቴ19፥16-30፤ዮሐ3፥1-21፤6፥46፡57፤ሮሜ6፥15-23፤1ዮሐ5፥1-13፤ ራእ21፥22-27
ዘይት፡ ዘሌ8፥10፤ዘዳ33፥24፤1ነገ1፥39፤መዝ45፥7፤133፥2፤ኢሳ21፥5፤ማር6፥13፤ ያዕ5፥14
ዘፀአት
- የእግዚአብሔር ዐላማ፡ ዘፍ15፥13-16፤ዘዳ7፥8-9፤ሆሴ11፥1
- ዐርነት፡ ዘፀ4፥1-9፤5፥1-5፤7፥10-10፥29፤11፥1-12፥39፤14፥5-29

ዝንባሌ (የልብ)፡ ዘፍ4፥5-7፡መዝ73፥3-5፡77፥12፡81፥11፡86፥11፡መክ11፥10፡ኢሳ1፥11-14፡
ኤር17፥10፡ኢል2፥13፡ፊል4፥8፡ቈላ3፥2

ያዕቆብ፡ ዘፍ25፥19-34፡ዘፍ27፡28፥10-22፡29-30፡32
ይሁዳ፡ ዘጸ33፥7፡ዘኁ1፥27፡26፥22፡ኢሱ15፡መሳ1፥1-20፡2ሳሙ2፥1-4፡
1ነገ12፥21-22፡14፥21-22፡2ነገ24፥1-16፡1ዜና28፥2-4፡ዕዝ1፥1-5፡
10፥23፡ ማቴ1፥2-6
ይስሐቅ፡ ዘፍ18፥1-15፡22፥1-19፡24፡27፡35፥16-29፡ሮሜ9፥6-9፡ገላ4፥21-31

ይቅርታ

የሰው፡ ዘፍ33፥4፡50፥15-21፡ሉቃ15፥17-24፡23፥34፡ሐሥ7፥60፡2ጢሞ4፥16፡
ማቴ18፥35፡ ሉቃ11፥4፡ኤፌ4፥32፡ቈላ3፥13

የእግዚአብሔር፡ ዘፀ34፥6-7፡መዝ32፥5፡51፥1-2፡7፡9፡103፥8፡12፡ኢሳ38፥17፡
43፥25፡44፥22፡55፥7፡ኤር31፥34፡ማር2፥1-11፡ሉቃ24፥45፡
ሐሥ2፥38፡3፥19፡10፥43፡13፥38፡1ዮሐ1፥9

ደም፡ ዘፍ9፥4፡ዘፀ24፥6፡8፡29፥11-21፡ዘሌ17፥11፡ዕብ9፥14፡9፥22
ደስታ (ሐሤት)፡ መዝ100፥2፡መክ2፥1-2፡7፥3፡ኢሳ5፥8፡35፡ማቴ5፥1-12፡ሉቃ15፡
ዮሐ13፥1-17፡ሐሥ17፥18፡ገላ5፥16-26፡ፊል4፥4-9፡ቈላ1፥24፡ያዕ1፥2-18፡
1ጴጥ1፥1-9፡4፥12-19
ደቀ መዝሙርነት፡ ማቴ4፥20፡8፥20፡16፥24፡28፥19፡ማር1፥16-17፡8፥34፡10፥21፡ሉቃ6፥13፡
9፥23፡57-62፡14፥25-34፡ ዮሐ1፥40-42፡8፥51፡15፥1-17፡21፥15-19፡ሮሜ
12፥1፡ፊል3፥10
የልብ ደንዳናነት፡ ምሳ29፥1

ደግነት (ልግስና)፡ ዘፍ32፥10፡39፥21፡ሩት2፥20፡1ነገ3፥6፡ዕዝ9፥9፡
ኢዮ10፥12፡ኢሳ54፥8፡ገላ5፥16-26፡ሆሴ11፥4፡
ሐሥ14፥17፡ቲቶ3፥4

ዲያቆን፡ ሐሥ6፥1-4፡1ጢሞ3፥8-13
ዳዊት፡ 1ሳሙ16፡17፡ 2ሳሙ7፡11-12፡መዝ51፡ማቴ1፥1-18፡21፥41-45፡ሉቃ26-33
ዳግም መወለድ፡ ዮሐ3፥1-21፡ቲቶ3፥4-8
ዳግም ምጽአት፡ ማቴ24-25፡ዮሐ14፥1-14፡ሐሥ1፥6-8፡1ቆሮ15፥12-28፡
1ተሰ4፥13-5፥11፡2ተሰ2፡ 2ጴጥ3፡ራእ19-20

ድነት፡

መጣት፡ ሮሜ11፥21-22፡1ቆሮ9፥27፡ዕብ6፥6፡2ጴጥ2፥20-22

ለሰዎች ሁሉ፡ ዘፍ35፥11፡ዘጸ4፥33፡ሩት4፥22፡2ዜና6፥33፡አስ13፥1-3፡መዝ22፥27፡
86፥9፡ ኢሳ42፥6፡ ኤር31፥31፡48፥47፡ አሞ9፥12፡ ዮና2፥7-9፡
ሶፎ2፥11፡ዘካ9፥7፡ማቴ2፥2፡15፥23-26፡ሉቃ2፥32፡ዮሐ10፥16፡
ሐሥ10፥45፡1ጢሞ2፥4

በእምነት፡ ዘፍ15፥6፡ መዝ106፥31፡127፥1-2፡ኢሳ26፥2፡ ሕዝ33፥13፡
ማቴ5፥20፡25፥35-36፡ሉቃ19፥9፡ሐሥ15፥20፡ሮሜ10፥3-7፡
ዕን4፥11፡ ያዕ2፥14-24

በክርስቶስ ማመን፡ ዮሐ3፥16-18፡6፥29፡8፥37፡40፡51፡13፥8፡17፥2፡6፡9፡
ሐሥ13፥48፡ 2ቆሮ13፥5፡2ጢሞ2፥19

እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠው ተስፋ፡ ዘፍ12፥3፡ዘጸ26፥18፡1ነገ8፥43
መዝ47፥9፡ኢሳ19፥19-25፡ኤፌ3፥3-4፡6፡9

ግንዛቤ (መረዳት)፡ መዝ67፥2፡87፥4፡98፥2-3፡ምሳ10፥16፡ኢሳ52፥15፡ኤር22፥16፡
ማቴ10፥5፡19፥17፡ሐሥ4፥12፡ሮሜ1፥16፡ፊል2፥12-13

የድነት ዋስትና፡ መዝ37፡ ሮሜ8፡ 2ጢሞ1፥8-12፡1ዮሐ2፥28-3፥24፡5፥9-13
ከድንግል መወለድ፡ ማቴ1፥23
ድኻ (ሰዎች)፡

መርዳት፡ ዘሌ25፥36-37፡ዘጸ15፥1-11፡ሩት2፥2፡1ሳሙ25፥8፡ነህ5፥7፡መዝ10፥18፡
ማር10፥21፡14፥7፡ሉቃ16፥19-31፡ዮሐ12፥8፡1ቆሮ16፥1-4

መገፋታቸው፡ ኤር5፥27፡ሕዝ24፥7

የእግዚአብሔር ፍቅር፡ መዝ113፥7-9፡ምሳ19፥17

ገሀነም፤ ኢሳ66፥24፤ማቴ5፥22፤ፊል2፥10፤1ተሰ4፡16፤2ጴጥ2፥4፤ራእ14፥10-11፤19፥20፤ 1ጴጥ1፥15

ገንዘብ፤ ዘጸ8፤መዝ24፤62፥10፤ማቴ6፥19-34፤1ጢሞ6፥3-19፤ያዕ5፥1-5

ጉቦ፤ ምሳ17፥8፤21፥14፤22፥16

ጊዜ፤ መክ3፥1-8፤ኤፌ5፥15፤ቈላ4፥5

ጋብቻ

ባህል፤ ዘፍ24፥50-51፤24፥67፤29፥18፡23-25፤27፤31፥15፤34፥4፤ሩት3፥7-8፡13-14፤1ዜና2፥21፡34-35

በተለያየ ዘር መካከል፤ ዘሌ2410፤ሩት1፥14፤ኤር31፥8

የትዳር ጓደኛን መምረጥ፤ ሩት3፥10፤2ዜና21፥6፤ምሳ21፥9

ከእምነት ውጭ ከሆኑት ጋር፤ ዘፍ38፥2፤ዘጸ7፥3-4፤መሳ12፥9፤1ነገ7፥8፤11፥1-4፤16፥31፤2ዜና8፥11፤21፥6፤ነህ13፥26፡28፤1ቆሮ7፥14

ዝምድና፤ ዘፍ2፥24፤3፥16፤ምሳ31፥23፤ኤር16፥2፤ማር10፥8

ዳግም ጋብቻ፤ ዘጸ24፥4፤ማቴ19፥9

ፖለቲካዊ፤ ዘፍ20፥2፤41፥45፤1ነገ3፥1፤2ዜና18፥1

የጌታ እራት፤ ማቴ6፥29፤26፡28፤ሉቃ22፥17-20፤ዮሐ6፥51-56፤21፥13፤ሐሥ1፥4፤2፥42፡46-47፤20፥7፡11፤1ቆሮ10፥16-17፤11፥20-26፤24፥30፡41-43

የጌታ ቀን፤ ኢሳ13፥6፤34፥4፤ኤር25፥33፤ኢል1፥15፤አሞ5፥18፤ሶፎ1፥7፤ዘካ14፥1፤2ቆሮ1፥14፤1ተሰ5፥2

ግርዘት፤ ዘፍ17፥10፤34፥24፤ዘፀ4፥24፤4፥25፤ኢሱ5፥3፤ሐሥ15፥1፤16፡፡3፤15፥10-12፤ሮሜ2፥25-27፤1ቆሮ7፥18፤ገላ5፥2

ግብዝነት፤ መዝ26፥4-5፤66፥18፤ምሳ15፥18-19፤ኤር17፥10፤42፥20፤አሞ5፥21-23፤ ማቴ23፥15፤23፥33፤ማር7፥11፤ሉቃ12፥1፤ዮሐ8፥7፤ሐሥ5፥5፡10

ወሲብ በሥጋ ዘመዳሞች መካከል፤ ዘፍ4፥17፤19፥31-32፤35፥22፤ዘሌ20፥17፤ዘጸ27፥22፤2ሳሙ13፥13፤አሞ2፥7

ግንኙነት (ከእግዚአብሔር ጋር)፤ መዝ5፥5፤50፥16፤መክ12፥13-14፤ሕዝ43፥10፤ሐሥ17፥30፤ ሮሜ5፥1

በአገር ደረጃ፤ ኢሳ43፥3፤59፥18፤ኤር18፥7-10

በግል፤ መዝ32፥9፤107፥33-43፤ኢሳ37፥14፤64፥8፤ኤር22፥16፤ሐጌ1፥8፤ሉቃ18፥22-30፤ማቴ19፥21

ግዞት፤ ኢሳ5፥13፤2ነገ17፤25፤2ዜና36

ጉረቤት፤ ዘሌ19፥18፤ማቴ22፥37-40፤ሉቃ10፥25-37፤ሮሜ13፥8-10

ጠላቶች፤ መዝ27፥2፤31፥6፤35፥11-16፤ምሳ25፥21-22፤ሉቃ6፥27-36፤ሮሜ12፥19-21

ጠብ

አለመግባባት፤ 2ሳሙ19፥26-27

ጥላቻ፤ ኢሳ3፥2-5፤ኢሳ11፥13፤ሕዝ35፥5፤ሉቃ9፥53፤ሐሥ23፥9

ጭቅጭቅ፤ ዘፍ45፥24፤ነሀ5፥1-5

ጣዖትን ማምለክ፤ ዳን32፥17፤መሳ16፥23፤2ነገ8፥18፤ኢሳ44፥16-17፤ኤር23፥9-14

ቅጣት፤ 1ነገ11፥10-12፤2ዜና10፥14-16፤ሰቆ1፥8

የእግዚአብሔር ኀይል በአምልከው ላይ፤ መሳ18፥17፤1ሳሙ5፥8፤2ዜና25፥14፤ኢሳ41፥7፤43፥10፤46፥1

ውጤቱ፤ 2ዜና27፥2፤መዝ115፥8፤ኢሳ65፥5፤ኤር17፥1፤አሞ2፥4፤9፥4

በዘመኑ ያለው አምልኮ፤ መዝ97፥7፤ሆሴ4፥12

መጥፋቱ፤ 2ዜና15፥16፤መዝ115፥4-7

ፖለቲካዊ ምክንያቶች፤ 2ነገ10፥29፤ኤር44፥8

ጥላቻ፤ መዝ31፥6፤139፥21-22

ጥምቀት፤ ማቴ3፥11፤ማር1፥4፡8፤ሉቃ12፥50፤ዮሐ3፥23-25፤ሐሥ8፡14-17፤19፥5፤ሮሜ6፥3-5፤1ቆሮ10፥2፤ዕብ10፥22፤1ጴጥ3፥21

የመንፈስ ቅዱስ፤ ማቴ3፥11፡16፤ሉቃ3፥16፤ዮሐ1፥32-33፤3፥5፤ሐሥ1፥5፤2፥14፡38-39፤8፥12፡14-17፤9፥17-18፤10፥44-48፤19፥1-6፤1ቆሮ12፥13፤ቲቶ3፥5

የጥሞና ጊዜ፤ መዝ1፥2፤77፥12-119፥11:15፤ማቴ6፥23
ጦርነት፤ ዘፍ49፥24፤ኢሱ11፥23፤መሳ20፥8-43
  መንፈሳዊ፤ ኢዮ1፥13-19፤መዝ70፥2፤83፥2:6-8፤ኢሳ24፥21-22፤ ዳን10፥12፤ማቴ11፥12፤2ቆሮ10፥4፤ኤፌ6፥14-17፤6፥12
  ሕይወትን ማጥፋቱ፤ ኢሱ10፥24-26፤1ሳሙ27፥9፤2ነገ15፥16፤መዝ137፥8-9፤ ኢሳ21፥3-4
  የሚያስከትለው ጥፋት፤ 2ነገ3፥25
ጥርጣሬ፤ 1ነገ17፥24፤ኢዮ40፥2፤መዝ69፥1-3፤73፥3-5፤መክ9፥4-6፤ ኤር15፥18፤ሚል3፥14-15፤ሉቃ7፥19-23፤ዮሐ21፥15-17፤ያዕ1፥6-8

  ጥበብ፤ ዘኍ27፥18፤ምሳ1፥2፤8፥10-11፤21፥5፤24፥27፤መክ1፥18፤ያዕ4፥13-15
  መጠቀም፤ 1ነገ11፥4-8፤ምሳ21፥22
  የእግዚአብሔር፤ 1ነገ4፥29-34፤ኢዮ2፥10፤28፥1-23፤1ቆሮ2፥13፤4፥6፤ያዕ1፥5

ዓለማዊ (ምድራዊ)፤ 1ነገ4፥29-34
ጥንቈላ፤ 1ሳሙ28፥12፤ኢዮ31፥24-28፤ዳን5፥11፤ሚክ5፥12፤ማቴ2፥2፤ ሐሥ16፥17-18፤19፥18-19
  መተት፤ ዘፀ22፥18፤2ነገ9፥22፤ኢዮ3፥8፤ኢሳ8፥19፤ሐሥ8፥9-11፤19፥13
  አስማት፤ ዘፍ41፥8፤ዘፀ7፥11-12:22፤8፥7፤ሕዝ13፥18፤ራእ9፥21
  ዕድል ነጋሪነት፤ ዘፍ30፥27፤44፥5:15፤ዘኍ22፥7፤ዘዳ18፥14-15፤2ነገ16፥15፤ ሕዝ13፥7፤21፥21
  ኰከብ ቈጠራ፤ 2ነገ17፥16፤ኢሳ47፥9:12፥13፤ኤር10፥1-2፤ማቴ2፥1

ጭንቀት፤ ማቴ6፥25-34፤ሉቃ12፥22-34፤ፊል4፥4-9

ጸሎት፤ ዘፍ4፥26፤መሳ3፥15፤2ነገ20፥5-6፤ነህ13፥10፤መዝ83፥1፤ኢሳ38፥1-5፤ ኤር11፥11፤ማቴ6፥8፤ዮሐ15፥7፤ሐሥ7፥60፤ሮሜ15፥31
  ለሌሎች፤ ዘፍ18፥17-19፤18፥27-32፤ኢሳ4፥16፤ኢዮ1፥5፤42፥8፤ መዝ20፥9፤ኤር29፥7፤37፥3፤ሕዝ14፥14፤ሮሜ8፥27
  የልብ ዝንባሌ፤ 1ሳሙ12፥23፤2ዜና6፥13፤30፥27፤ነህ4፥4-5፤ኢዮ16፥17፤27፥7፤ ኤር10፥23-24፤ማቴ6፥7፤ዮሐ15፥7፤ያዕ4፥3፤1ጴጥ3፥7

  የመልስ መዘግየት፤ ኢዮ13፥20-22፤30፥20፤መዝ10፥1፤27፥14፤102፥1-2፤ ኢሳ62፥7፤64፥4፤ዕን1፥2፤3ዮሐ2
  መናዘዝ፤ መዝ19፥12
  የማኅበር፤ 2ዜና20፥5-12፤ዕዝ9፥6
  ምስጋና፤ ዮና2፥2
  ትክክለኛ አቀራረብ፤ 2ዜና6፥13፤ማቴ6፥7፤ሐሥ13፥33፤1ጢሞ2፥8
  የኅብረት፤ ማቴ18፥19-20
  አስፈላጊነቱ፤ ሉቃ5፥16፤ሮሜ8፥27፤15፥31፤ቈላ4፥18
  እውነተኛ (ቅን)፤ 1ሳሙ1፥13፤ኢዮ13፥3፤34፥12፤35፥12-13፤መዝ6፥8፤ 83፥13-16፤88፥5:10-12:14፤ኢሳ45፥9፤ዕን2፥1
  በእግዚአብሔር መልስ ያልተሰጠው፤ ኢዮ35፥12-13፤መዝ66፥18፤102፥1-2፤ኢሳ59፥2፤ኤር11፥11:14፤ ሰቆ3፥8፤ሚክ3፥4፤ዘካ7፥13፤ያዕ1፥7-8፤4፥3፤1ዮሐ5፥14

  ውጤቱ፤ ዘፀ32፥14፤ዘዳ9፥19፤1ሳሙ30፥6፤መዝ106፥23፤ኢሳ37፥21፤ ኤር15፥1፤አሞ7፥3:6፤ማቴ7፥7-8፤21-22፤26፥41፤ማር14፥38፤ ሉቃ11፥9-13፤22፥40፤ራእ8፥3
ጸጋ፤ ዘፍ48፥20፤ዘፀ6፥14-27፤1ነገ8፥58፤ኢሳ26፥9-10፤ኤር12፥14-16፤ ሕዝ36፥26፤ሉቃ17፥7-10፤ሐሥ4፥12፤ሮሜ6፥14፤2ቆሮ8፥1:7፤9፥8፤ ኤፌ4፥7፤ቲቶ2፥11
  ኀጢአትን ማሸነፍ፤ ዘፍ4፥7፤ዘፀ33፥12፤2ሳሙ12፥13፤ኢሳ65፥1፤አሞ4፥11፤ ሮሜ3፥8፤5፥18-19
ጽዮን፤ 2ሳሙ5፥6-7፤2ነገ19፥31፤2ነገ5፥2፤መዝ2፥6፤9፥7:11፤20፥2፤48፥1-2፤74፥2፤ 78፥68፤110፥2፤ኢሳ18፥7፤28፥16፤33፥20፤51፥16፤59፥20፤ኢል3፥17:21፤ አሞ1፥2፤ሚክ4፥7፤ዕብ12፥22፤ራእ14፥1
ጽድቅ፤ መዝ7፤ኤር23፥1-6፤ማቴ6፥25-34፤ሮሜ4፥6-8፤ገላ2፥15-21፤

ፊል3፥7-11፤1ጢሞ6፥11-16፤1ጴጥ2፥24-25
ጾም፤ ዘሌ16፥30፤23፥27፤ዘጸ9፥18፤2ነገ21፥9፤ኢሳ58፥3፤ኢል1፥14፤ዘካ8፥19፤
ማቴ6፥18፤9፥14-15፤ማር2፥18-20፤ሉቃ5፥35፤ሐሥ13፥2-3

ጳውሎስ፤ ሐሥ9፥1-31፤13፥1-14፥28፤15፥36-39፥41፤27፥1-28፥31፤ሮሜ1
ጴጥሮስ፤ ማቴ4፥18-22፤26፥31-75፤ዮሐ21፤ሐሥ2፥1-5፥42፤10፥1-11፥18

ፈሪሳውያን፤ ማቴ16፥1-4፤22፥15-45፤23፤ማር7፥1-23፤ሉቃ11፥37-
54፤18፥9-14፤ሐሥ23፥6-11፤ፊል3፥2-7
ፈተና፤ ዳን13፥3፤1ዜና21፥1፤ኢዮ29፥2፤31፥1፤መዝ81፥7፤ማቴ4፥1፤4፥3-4፤
ማር1፥12-13፤ሉቃ4፥3፤1ቆሮ10፥13፤ኤፌ6፥14-17፤ዕብ4፥15፤ያዕ1፥3፤1ዮሐ5፥4

ፈውስ
በእግዚአብሔር (እምነት)፤ ዘኁ21፥8፤ማቴ9፥22፤ማር5፥34-36፤6፥13፤
ሉቃ4፥39፤8፥48፤ ሐሥ5፥15፤ ያዕ5፥15-16
ግንኙነት፤ ዘፍ42፥7፤ማር9፥12
መንፈሳዊ እሴቶች፤ ማቴ5፥3-10፡19
ጥማት (መንፈሳዊ)፤ መዝ40፥17፤63፥1፤70፥5፤86፥1፤ማቴ5፥20
ምኞት፤ ዘፍ11፥4፤ዘኁ16፥3፤መሳ18፥20፤ኤር45፥5፤ማቴ20፥20-21፤
1ቆሮ7፥17፡20፡26
ፍርሀት፤ መዝ140፥1-11፤ማቴ8፥26፤ማር4፥40፤5፥17፤ሉቃ8፥37
የሞት፤ ኢሳ38፥10-14
የማይታወቅ ነገር፤ ዘፀ14፥12
እግዚአብሔርን መፍራት፤ ዘፀ3፥6፤ዘኁ17፥12፤ዘጸ5፥5፤2ዜና26፥5፤ኢዮ9፥9፤28፥28
፤መዝ14፥5፤19፥7-9፤25፥14፤103፥11፤ምሳ1፥7

ውጤት፤ ኢዮ31፥23
ፍርድ
አመለካከት፤ ማቴ7፥1-5፤19፥28፤ሉቃ22፥30፤ሮሜ14፥1-4፡13፤
1ቆሮ4፥5፤10፥29፤ገላ6፥1-4፤ያዕ4፥11-12
የእግዚአብሔር፤ ዘፍ18፥26፤ዘጸ32፥4፤ኢዮ34፥10፤መዝ94፥2፤ዮሐ5፥22፤
ሐሥ10፥42፤2ተሰ1፥5፤2ጢሞ4፥1
የፍርድ ቀን፤ ኢሳ13፥10፤ኢል2፥30-32፤ሮሜ14፥10፤ዕብ10፥25
ፍቅር
ለሌሎች፤ ማቴ5፥48፤ዮሐ13፥34-35፤15፥17፤ሮሜ12፥18፤12፥20፤13፥10፤
1ቆሮ1፥7፤3፥2፤13፥1-3፤1ዮሐ4፥16
ለእግዚአብሔር፤ ዘኁ30፥2፤መዝ37፥4፤69፥9፤112፥2-8፤130፥5-6፤ሉቃ14፥26፤
ዮሐ21፥15-17፤ሮሜ13፥10፤ዕብ10፥6-8፤ራእ2፥4

ፍትሕ፤ ዘሌ24፥20፤2ዜና19፥4-5፤ኢዮ24፥18፤መዝ122፥5፤ሕዝ38፥22-23
መዘግየቱ፤ ኢዮ27፥1-2፤ 34፥19፤36፥6፤36፥9-11፤ ኢሳ11፥4-5
የእግዚአብሔር፤ ዘኁ14፥20-35፤ዘጸ28፥58-59፤28፥63፤ኢዮ1፥13-19፤መዝ78፥34፤
መክ3፥17፤ኤር12፥1፤ሕዝ14፥22-23፤ናሆ2፥13፤ሶፎ3፥5

ፍች፤ ዘጸ21፥14፤24፥1፤1ዜና8፥8፤ዕዝ10፥17፤ኢሳ50፥1፤ሚል2፥14፤
ማቴ1፥19፤19፥1-9፤ማር10፥1-12፤ዮሐ4፥18፤1ቆሮ7፥15
ፍጥረት፤ ዘፍ1፥5-31፤1-2፤ኢዮ37፥14-16፤39፥1-30፤መዝ19፥1-6፤48፥10፤
74፥13-14፤96፥11-13፤104፥16-30፤ምሳ8፥22-31፤
ሮሜ1፥19-20፤ቈላ1፥15፡18፤1ጢሞ4፥3-4

ቍጣ፤ 1ዜና13፥11፤ኢዮ15፥13፤32፥2-5፤32፥19፤ምሳ14፥29፤ዳን2፥5፤
ሐሥ15፥39፤ኤፌ4፥26፤ያዕ1፥19-20